

Beslutningsforslag nr. B 6

Folketinget 2014-15

Fremsat den 9. oktober 2014 af udenrigsministeren (Martin Lidegaard)

Forslag til folketingsbeslutning

om tiltrædelse af Associeringsaftalen mellem Den Europæiske Union, Det Europæiske Atomenergifællesskab og deres medlemsstater på den ene side og Georgien på den anden side

Folketinget meddeler sit samtykke til, at regeringen på Danmarks vegne tiltræder den i Bruxelles den 27. juni 2014 undertegnede Associeringsaftalen mellem Den Europæiske

Union, Det Europæiske Atomenergifællesskab og deres medlemsstater på den ene side og Georgien på den anden side.

ASSOCIERINGSAFTALE

**mellem Den Europæiske Union og Det Europæiske Atomenergifællesskab og deres medlemsstater
på den ene side og Georgien på den anden side**

PRÆAMBEL

KONGERIGET BELGIEN,
REPUBLIKKEN BULGARIEN,
DEN TJEKKISKE REPUBLIK,
KONGERIGET DANMARK,
FORBUNDSREPUBLIKKEN TYSKLAND,
REPUBLIKKEN ESTLAND,
IRLAND,
DEN HELLENSKE REPUBLIK,
KONGERIGET SPANIEN,
DEN FRANSKE REPUBLIK,
REPUBLIKKEN KROATIEN,
DEN ITALIENSKE REPUBLIK,
REPUBLIKKEN CYPERN,
REPUBLIKKEN LETLAND,
REPUBLIKKEN LITAUEN,
STORHERTUGDØMMET LUXEMBOURG,
UNGARN,
REPUBLIKKEN MALTA,
KONGERIGET NEDERLANDENE,
REPUBLIKKEN ØSTRIG,
REPUBLIKKEN POLEN,
DEN PORTUGISISKE REPUBLIK,
RUMÆNIEN,
REPUBLIKKEN SLOVENIEN,
DEN SLOVAKISKE REPUBLIK,

REPUBLIKKEN FINLAND,

KONGERIGET SVERIGE,

DET FORENEDE KONGERIGE STORBRITANNIEN OG NORDIRLAND,

som er kontraherende parter i traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, i det følgende benævnt »medlemsstaterne«,

DEN EUROPÆISKE UNION, i det følgende benævnt »Unionen« eller »EU«, og

DET EUROPÆISKE ATOMENERGIFÆLLESSKAB, i det følgende benævnt »Euratom«,

på den ene side og

GEORGIEN

på den anden side,

i det følgende under et benævnt »parterne«,

SOM HENVISER TIL parternes stærke forbindelser og fælles værdier, tidligere stadfæstet ved partnerskabs- og samarbejdsaftalen mellem De Europæiske Fællesskaber og deres medlemsstater på den ene side og Georgien på den anden side og under udbygning inden for rammerne af det østlige partnerskab som en særlig dimension af den europæiske naboskabspolitik, og som anerkender parternes fælles ønske om at videreføre, styrke og udvide disse forbindelser på en ambitiøs og innovativ måde,

SOM ANERKENDER Georgiens europæiske aspirationer og landets valg af Europa,

SOM ERKENDER, at de fælles værdier, der ligger til grund for EU - demokrati, respekt for menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder samt retsstatsprincippet - også er centrale elementer i den politiske associering og økonomiske integration, der er omhandlet i denne aftale,

SOM ANERKENDER, at Georgien, et østeuropæisk land, er besluttet på at gennemføre og fremme disse værdier,

SOM ERKENDER, at Georgien har historiske bånd og værdier tilfælles med medlemsstaterne,

SOM TAGER HENSYN TIL, at denne aftale ikke er til hinder for - og efterlader mulighed for - den fremtidige gradvise udvikling i forbindelserne mellem EU og Georgien,

SOM ØNSKER yderligere at styrke respekten for de grundlæggende frihedsrettigheder, menneskerettighederne, herunder rettighederne for personer, der tilhører minoriteter, de demokratiske principper, retsstatsprincippet og god regeringsførelse på grundlag af parternes fælles værdier,

SOM ER ENIGE OM, at interne reformer til styrkelse af demokratiet og markedsøkonomien vil lette Georgiens deltagelse i EU's politikker, programmer og agenturer. Denne proces og bæredygtig konfliktløsning vil forstærke hinanden indbyrdes og bidrage til at skabe tillid mellem samfundsgrupper, der er splittet af konflikt,

SOM ER VILLIGE TIL at bidrage til Georgiens politiske, socioøkonomiske og institutionelle udvikling gennem et omfattende samarbejde inden for en bred vifte af fælles interesseområder, f.eks. civilsamfundets udvikling, god regeringsførelse, herunder på skatteområdet, handelsintegration og øget økonomisk samarbejde, institutionsopbygning, reform af den offentlige forvaltning og service samt bekæmpelse af korrupsion, nedbringelse af fattigdom og samarbejde inden for frihed, sikkerhed og retfærdighed, som på-

krævet for denne aftales effektive gennemførelse, og som noterer sig EU's vilje til at støtte relevante reformer i Georgien,

SOM TILSLUTTER SIG alle principperne og bestemmelserne i De Forenede Nationers pagt, principperne og bestemmelserne fra Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE), særlig Helsingforslutakten fra 1975 fra Konferencen om Sikkerhed og Samarbejde i Europa, slutdokumenterne fra Madrid-, Istanbul- og Wien-konferencerne i henholdsvis 1991 og 1992, og Parischartret for et nyt Europa fra 1990 samt De Forenede Nationers verdenserklæring om menneskerettighederne fra 1948 og den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder fra 1950,

SOM HENVISER TIL, at de ønsker at styrke international fred og sikkerhed samt deltage i effektiv multilateralisme og fredelig bilæggelse af tvister, navnlig via et samarbejde i dette øjemed i De Forenede Nationer (FN) og OSCE,

SOM BEKRÆFTER deres internationale forpligtelser til at bekæmpe spredning af masseødelæggelsesvåben og deres fremføringsmidler og at samarbejde om nedrustning,

SOM ANERKENDER den ekstra gevinst, der opnås ved parternes aktive deltagelse i forskellige former for regionalt samarbejde,

SOM ØNSKER at videreføre den regelmæssige politiske dialog om bilaterale og internationale spørgsmål af fælles interesse, herunder regionale aspekter, under hensyntagen til Den Europæiske Unions fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik (FUSP), herunder den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik (FSFP),

SOM FULDT UD RESPEKTERER principperne om uafhængighed, suverænitet, territorial integritet og de internationalt anerkendte grænsers ukrænkelighed i henhold til folkeretten, De Forenede Nationers pagt, slutakten fra Helsingforskonferencen om Sikkerhed og Samarbejde i Europa og de relevante resolutioner fra De Forenede Nationers Sikkerhedsråd,

SOM ANERKENDER betydningen af Georgiens vilje til forsoning og landets bestræbelser på at genvinde sin territoriale integritet og fuld og effektiv kontrol over de georgiske regioner Abkhasien og Tskhinvali/Sydossetien, idet det søger en fredelig og varig konfliktløsning baseret på folkeretsprincipperne, og betydningen af EU's vilje til at støtte en fredelig og varig løsning på konflikten,

SOM i den forbindelse ANERKENDER betydningen af at fortsætte gennemførelsen af sekspunktsaftalen af 12. august 2008 og de efterfølgende gennemførelsesforanstaltninger, af en relevant international tilstedeværelse til opretholdelse af fred og sikkerhed på stedet, af at forfølge en ikke-anerkendelses- og engagementspolitik, som gensidigt støtter hinanden, af at bakke op om de internationale drøftelser i Genève, samt af, at alle internt fordrevne og flygtninge kan vende tilbage på en værdig måde i overensstemmelse med folkeretsprincipperne,

SOM ØNSKER, at fordelene ved tættere politisk associering og økonomisk integration mellem Georgien og EU kommer alle borgere i Georgien til gode, herunder de befolkningsgrupper, der er splittet af konflikt,

SOM ER BESLUTTET PÅ at bekæmpe organiseret kriminalitet og ulovlig handel og på yderligere at styrke samarbejdet om bekæmpelse af terrorisme,

SOM ER BESLUTTET PÅ at uddybe deres indbyrdes dialog og samarbejde om mobilitet, migration, asyl og grænseforvaltning, bl.a. under hensyntagen til mobilitetspartnerskabet mellem EU og Georgien, ved en

helhedstilgang, som tager hensyn til lovlig migration, herunder cirkulær migration, og til samarbejde om bekæmpelse af ulovlig migration, menneskehandel og effektiv gennemførelse af tilbagetagelsesaftalen,

SOM ERKENDER betydningen af, at der indføres en ordning med visumfrihed for Georgiens borgere, når tiden er inde, forudsat at betingelserne for velforvaltet og sikker mobilitet er til stede, hvilket bl.a. indebærer, at lempelsen af visumreglerne og tilbagetagelsesaftalerne gennemføres effektivt.

SOM TILSLUTTER SIG de markedsøkonomiske principper og bekræfter EU's parathed til at bidrage til de økonomiske reformer i Georgien, bl.a. inden for rammerne af den europæiske naboskabspolitik og det østlige partnerskab,

SOM ER BESLUTTET PÅ at opnå økonomisk integration, særlig gennem et vidtgående og bredt frihandelsområde (DCFTA) som en integrerende del af denne aftale, herunder reguleringsmæssig tilnærmelse, og i overensstemmelse med de rettigheder og forpligtelser, der følger af parternes medlemskab af Verdenshandelsorganisationen (WTO),

SOM ER OVERBEVIST OM, at denne aftale vil skabe et nyt klima for de økonomiske forbindelser mellem parterne, i særdeleshed for udviklingen af handel og investeringer, og fremme konkurrencen, idet disse faktorer er af afgørende betydning for økonomisk omstrukturering og modernisering,

SOM ER BESLUTTET PÅ at efterleve principperne om bæredygtig udvikling, at beskytte miljøet og afbøde klimaændringerne, løbende at forbedre miljøforvaltningen og respektere miljøbeskyttelseshensyn, bl.a. ved samarbejde på tværs af grænserne og gennemførelse af multilaterale internationale aftaler,

SOM ER BESLUTTET PÅ at styrke energiforsyningssikkerheden, herunder ved udbygning af den sydlige korridor ved bl.a. at fremme hensigtsmæssige projekter i Georgien med henblik på at udvikle relevant infrastruktur, også for transit gennem Georgien, at øge markedsintegrationen og den gradvise reguleringsmæssige tilnærmelse til væsentlige dele af den gældende EU-ret samt at fremme energieffektiviteten og brugen af vedvarende energikilder,

SOM ANERKENDER behovet for øget energisamarbejde og parternes vilje til at gennemføre energichartertraktaten,

SOM ER VILLIGE TIL at forbedre folkesundhedsniveauet og beskyttelsen af menneskers sundhed som et væsentligt element i bæredygtig udvikling og økonomisk vækst,

SOM ØNSKER at styrke den mellemfølelige kontakt, herunder gennem samarbejde og udvekslinger på det videnskabelige og teknologiske område og inden for erhvervsliv, ungdom, uddannelse og kultur,

SOM ER BESLUTTET PÅ at fremme begge parters grænseoverskridende og tværregionale samarbejde i en ånd af godt naboskab,

SOM ANERKENDER Georgiens vilje til i overensstemmelse med denne aftale gradvist at tilnærme sin lovgivning på de relevante områder til EU's lovgivning og til at gennemføre den effektivt,

SOM ANERKENDER Georgiens vilje til at udvikle sin administrative og institutionelle infrastruktur, i det omfang det er nødvendigt for at gennemføre denne aftale,

SOM TAGER HENSYN TIL EU's vilje til at yde støtte til iværksættelsen af reformer og til at udnytte alle disponible samarbejdsinstrumenter og alle former for teknisk, finansiel og økonomisk bistand i forbindelse med disse bestræbelser,

SOM BEKRÆFTER, at de bestemmelser i aftalen, som henhører under anvendelsesområdet for afsnit V, tredje del, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, er bindende for Det Forenede Kongerige og Irland som særskilte kontraherende parter og ikke som part i EU, medmindre EU sammen med Det Forenede Kongerige og/eller Irland i fællesskab har meddelt Georgien, at Det Forenede Kongerige eller Irland er bundet som part i EU i henhold til protokol nr. 21 om Det Forenede Kongeriges og Irlands stilling for så vidt angår området med frihed, sikkerhed og retfærdighed, som er knyttet som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde. Hvis Det Forenede Kongerige og/eller Irland ophører med at være bundet som part i EU i henhold til nævnte protokols artikel 4a, underretter EU sammen med Det Forenede Kongerige og/eller Irland straks Georgien om enhver ændring i deres holdning, i hvilket tilfælde de forbliver bundet af bestemmelserne i denne aftale på egne vegne. Det samme gælder for Danmark i overensstemmelse med protokol nr. 22 om Danmarks stilling, som er knyttet som bilag til nævnte traktater,

ER BLEVET ENIGE OM FØLGENDE:

Artikel 1

Mål

1. Der oprettes hermed en associering mellem Unionen og dens medlemsstater på den ene side og Georgien på den anden side.
2. Formålene med denne associering er:
 - a) at fremme politisk associering og økonomisk integration mellem parterne på grundlag af fælles værdier og tætte forbindelser, bl.a. ved at øge Georgiens deltagelse i EU's politikker, programmer og agenturer
 - b) at styrke rammerne for øget politisk dialog på alle områder af fælles interesse, således at der kan udvikles tætte politiske forbindelser mellem parterne
 - c) at bidrage til at styrke demokratiet og den politiske, økonomiske og institutionelle stabilitet i Georgien
 - d) at fremme, bevare og styrke fred og stabilitet på regionalt og internationalt plan på grundlag af principperne i De Forenede Nationers pakt og Helsingforslutakten fra 1975 fra Konferencen om Sikkerhed og Samarbejde i Europa, bl.a. gennem fælles bestræbelser på at fjerne kilder til spændinger, forbedre grænsesikkerheden og fremme grænseoverskridende samarbejde og gode naboskabsforbindelser
 - e) at fremme samarbejde med henblik på fredelig konfliktløsning
 - f) at forbedre samarbejdet om frihed, sikkerhed og retfærdighed med det formål at styrke retsstaten og respekten for menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder
 - g) at støtte Georgiens bestræbelser på at udvikle sit økonomiske potentiale gennem internationalt samarbejde, herunder gennem tilnærmelse af landets lovgivning til EU's lovgivning
 - h) at udvirke Georgiens gradvise økonomiske integration i EU's indre marked som fastsat i denne aftale, særlig gennem oprettelse af et vidtgående og bredt frihandelsområde, som vil muliggøre omfattende markedsadgang på grundlag af vedholdende og omfattende reguleringsmæssig tilnærmelse i overensstemmelse med de rettigheder og forpligtelser, der følger af landets medlemskab af WTO
 - i) at skabe forudsætninger for stadig tættere samarbejde på andre områder af fælles interesse.

AFSNIT I

GENERELLE PRINCIPPER

Artikel 2

Generelle principper

1. Respekt for de demokratiske principper, menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder som stadfæstet i De Forenede Nationers verdenserklæring om menneskerettighederne fra 1948 og fastsat i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder fra 1950, Helsingforslutakten fra 1975 fra Konferencen om Sikkerhed og Samarbejde i Europa og Parischarteret for et nyt Europa fra 1990 skal danne grundlaget for parternes interne og eksterne politik og udgør et væsentligt element i denne aftale. Modvirkning af spredning af masseødelæggelsesvåben, materiale til fremstilling heraf og deres fremføringsmidler er også væsentlige elementer i denne aftale.

2. Parterne bekræfter deres tilslutning til principperne om fri markedsøkonomi, bæredygtig udvikling og effektiv multilateralisme.

3. Parterne bekræfter deres respekt for retsstatsprincippet og princippet om god regeringsførelse samt deres internationale forpligtelser, særlig i FN, Europarådet og OSCE. De er især enige om at fremme respekten for principperne om suverænitet og territorial integritet, grænsernes ukrænkelighed og uafhængighed.

4. Parterne tilslutter sig retsstatsprincippet, god regeringsførelse, bekæmpelse af korruption, bekæmpelse af de forskellige former for tværnational organiseret kriminalitet og terrorisme, fremme af bæredygtig udvikling, effektiv multilateralisme og bekæmpelse af spredning af masseødelæggelsesvåben og disses fremføringsmidler. Dette tilsagn er en væsentlig faktor i udviklingen af forbindelserne og samarbejdet mellem parterne og bidrager til fred og stabilitet på regionalt plan.

AFSNIT II

POLITISK DIALOG OG REFORM, SAMARBEJDE OM UDENRIGS- OG SIKKERHEDSPOLITIK

Artikel 3

Målene for den politiske dialog

1. Den politiske dialog på alle områder af fælles interesse, herunder udenrigs- og sikkerhedsanliggender samt intern reform, skal udbygges og styrkes parterne imellem. Dette vil øge det politiske samarbejdes effektivitet og fremme konvergens i udenrigs- og sikkerhedsanliggender og dermed styrke forbindelserne på en ambitiøs og innovativ måde.

2. Målene for den politiske dialog er:

- a) at udbygge den politiske associering og øge den politiske og sikkerhedspolitiske konvergens og effektivitet
- b) at fremme principperne om territorial integritet, de internationalt anerkendte grænser ukrænkelighed samt suverænitet og uafhængighed, som er nedfældet i De Forenede Nationers pagt og Helsingforslutakten fra 1975 fra Konferencen om Sikkerhed og Samarbejde i Europa
- c) at fremme fredelig konfliktløsning
- d) at fremme den internationale stabilitet og sikkerhed på grundlag af effektiv multilateralisme
- e) at styrke samarbejdet og dialogen mellem parterne om den internationale sikkerhed og krisestyring, særlig med henblik på at håndtere globale og regionale udfordringer og alvorlige trusler

- f) at styrke samarbejdet om bekæmpelse af spredning af masseødelæggelsesvåben og deres fremføringsmidler, herunder omskoling til alternativ beskæftigelse for videnskabsfolk, der tidligere har været beskæftiget med programmer vedrørende masseødelæggelsesvåben
- g) at fremme et resultatorienteret og realistisk samarbejde mellem parterne for at skabe fred, sikkerhed og stabilitet på det europæiske kontinent
- h) at øge respekten for de demokratiske principper, retsstatsprincippet og god regeringsførelse, menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder, herunder mediefrihed og rettighederne for personer, der tilhører minoriteter, og at bidrage til at konsolidere indenrigspolitiske reformer
- i) at udvikle en dialog og uddybe parternes samarbejde på sikkerheds- og forsvarsområdet
- j) at arbejde for yderligere at fremme forskellige former for regionalt samarbejde
- k) at sørge for, at alle fordelene ved en tættere politisk associering mellem Georgien og EU, herunder øget sikkerhedspolitisk konvergens, kommer alle Georgiens borgere inden for landets internationalt anerkendte grænser til gode.

Artikel 4

Intern reform

Parterne samarbejder om udbygning, konsolidering og forbedring af de demokratiske institutioners og retsstatens stabilitet og effektivitet; om sikring af respekt for menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder; om yderligere fremskridt med reformen af retsvæsenet og lovgivningen for at sikre domstolenes uafhængighed, styrke disses administrative kapacitet og sikre de retshåndhævende myndigheders upartiskhed og effektivitet; om videreførelse af reformen af den offentlige forvaltning og opbygning af et ansvarligt, effektivt, gennemsigtigt og professionelt embedsværk; og om fortsat effektiv bekæmpelse af korruption, særlig med henblik på at forbedre det internationale samarbejde om bekæmpelse af korruption og sikre effektiv gennemførelse af relevante internationale juridiske instrumenter som f.eks. De Forenede Nationers konvention mod korruption fra 2003.

Artikel 5

Udenrigs- og sikkerhedspolitik

1. Parterne intensiverer deres dialog og samarbejde og fremmer gradvis konvergens inden for udenrigs- og sikkerhedspolitik, herunder den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik, og behandler især spørgsmål som konfliktforebyggelse, fredelig konfliktløsning og krisestyring, regional stabilitet, nedrustning, ikke-spredning, våbenkontrol og våbeneksportkontrol. Samarbejdet baseres på fælles værdier og gensidige interesser og sigter mod at øge den politiske konvergens og effektivitet ved at udnytte de bilaterale, internationale og regionale fora.

2. Parterne bekræfter deres tilslutning til principperne om territorial integritet, internationalt anerkendte grænsers ukrænkelighed, suverænitet og uafhængighed som fastsat i De Forenede Nationers pagt og Helsingforslutakten fra 1975 fra Konferencen om Sikkerhed og Samarbejde i Europa og deres vilje til at fremme disse principper i deres bilaterale og multilaterale forbindelser. Parterne understreger desuden deres uforbeholdne støtte til princippet om værtslandets samtykke til udstationering af et fremmed lands væbnede styrker på deres territorium. De er enige om, at udstationering af et fremmed lands væbnede styrker på deres territorium bør finde sted med værtslandets udtrykkelige samtykke i overensstemmelse med folkeretten.

*Artikel 6***Alvorlige forbrydelser, der berører det internationale samfund**

1. Parterne bekræfter, at de mest alvorlige forbrydelser, der berører det internationale samfund som helhed, ikke må forblive ustraffede, og at dette skal undgås ved at træffe foranstaltninger på nationalt og internationalt plan, herunder ved Den Internationale Straffedomstol.

2. Det er parternes opfattelse, at oprettelsen af Den Internationale Straffedomstol og dennes effektive funktion er en betydelig gevinst for fred og retfærdighed i verden. Parterne bekræfter deres vilje til fortsat at samarbejde med Den Internationale Straffedomstol ved at gennemføre Romstatutten for Den Internationale Straffedomstol og de dertil hørende instrumenter, idet de tager behørigt hensyn til beskyttelsen af domstolens integritet.

*Artikel 7***Konfliktforebyggelse og krisestyring**

Parterne udvider det praktiske samarbejde om konfliktforebyggelse og krisestyring, navnlig med henblik på Georgiens eventuelle deltagelse i EU-ledede civile og militære krisestyringsoperationer samt relevante øvelser og uddannelsesforløb, hvilket skal ske fra sag til sag og efter en eventuel indbydelse fra EU's side.

*Artikel 8***Regional stabilitet**

1. Parterne intensiverer deres fælles bestræbelser på at fremme stabilitet, sikkerhed og demokratisk udvikling i regionen samt på yderligere at fremme forskellige former for regionalt samarbejde og gør navnlig en indsats for fredelig bilæggelse af regionens uløste konflikter.

2. Disse bestræbelser skal følge de fælles principper for bevarelse af international fred og sikkerhed som fastsat i De Forenede Nationers pagt, Helsingforslutakten fra 1975 fra Konferencen om Sikkerhed og Samarbejde i Europa og andre relevante multilaterale dokumenter. Parterne udnytter også fuldt ud det østlige partnerskabs multilaterale rammer, der muliggør samarbejdsaktiviteter samt en åben og fri dialog, hvilket skaber forbindelser mellem partnerlandene.

*Artikel 9***Fredelig konfliktløsning**

1. Parterne bekræfter, at de går ind for fredelig konfliktløsning, idet de fuldt ud respekterer Georgiens suverænitet og territoriale integritet inden for landets internationalt anerkendte grænser, og for i fællesskab at lette bestræbelserne på postkonfliktgenopbygning og forsoning. Fredelig konfliktløsning vil være et af de centrale emner på dagsordenen for den politiske dialog mellem parterne samt i dialogen med andre relevante internationale aktører, indtil der foreligger en bæredygtig løsning på konflikten, og uden at det berører de eksisterende ordninger for behandling af konfliktrelaterede spørgsmål.

2. Parterne erkender betydningen af Georgiens vilje til forsoning og landets bestræbelser på at genvinde sin territoriale integritet, idet det søger en fredelig og varig konfliktløsning, af at tilstræbe fuld gennemførelse af sekspunktsaftalen af 12. august 2008 og de efterfølgende gennemførelsesforanstaltninger, af at forfølge en ikke-ankendelses- og engagementspolitik, som gensidigt støtter hinanden, af at bakke op om de internationale drøftelser i Genève, af, at alle internt fordrevne og flygtninge kan vende tilbage til deres sædvanlige opholdssted på en værdig måde i overensstemmelse med folkeretsprincipperne, samt af en relevant international tilstedeværelse, herunder eventuelt EU's tilstedeværelse.

3. Parterne koordinerer - også med andre relevante internationale organisationer - deres bestræbelser på at bidrage til fredelig konfliktløsning i Georgien, herunder i forbindelse med humanitære spørgsmål.

4. Alle disse bestræbelser skal følge en række fælles principper for bevarelse af international fred og sikkerhed som fastsat i De Forenede Nationers pagt, Helsingforslutakten fra 1975 fra Konferencen om Sikkerhed og Samarbejde i Europa og andre relevante multilaterale dokumenter.

Artikel 10

Masseødelæggelsesvåben

1. Parterne vurderer, at spredning af masseødelæggelsesvåben og deres fremføringsmidler, både til statslige og ikke-statslige aktører, udgør en af de alvorligste trusler mod fred og stabilitet i verden. Parterne er derfor enige om at samarbejde og bidrage til at modvirke spredning af masseødelæggelsesvåben og deres fremføringsmidler gennem fuldstændig overholdelse og indfrielse på nationalt plan af deres eksisterende forpligtelser i henhold til internationale nedrustnings- og ikke-spredningstraktater og -aftaler og andre relevante internationale forpligtelser. Parterne er enige om, at denne bestemmelse er et væsentligt element i denne aftale.

2. Parterne er desuden enige om at samarbejde og bidrage til at modvirke spredning af masseødelæggelsesvåben og deres fremføringsmidler ved:

- a) at tage skridt til alt efter tilfældet at undertegne, ratificere eller tiltræde og til fulde gennemføre alle andre relevante internationale instrumenter, og
- b) at indføre en effektiv ordning for national eksportkontrol, hvorved eksport og forsendelse af varer med relation til masseødelæggelsesvåben kan kontrolleres, herunder kontrol med, at teknologi med dobbelt anvendelsesformål ikke anvendes til fremstilling af masseødelæggelsesvåben, og som omfatter effektive sanktioner for omgåelse af eksportkontrollen.

3. Parterne er enige om at behandle disse spørgsmål som led i deres politiske dialog.

Artikel 11

Eksportkontrol med lette våben, håndvåben og konventionelle våben

1. Parterne erkender, at ulovlig fremstilling, overførsel og omsætning af håndvåben og lette våben, herunder ammunition hertil, og overdreven akkumulering heraf, dårlig forvaltning, dårligt sikrede lagre og ukontrolleret spredning fortsat udgør en alvorlig trussel for fred og sikkerhed i verden.

2. Parterne er enige om at iagttage og fuldt ud opfylde deres respektive forpligtelser til at bekæmpe ulovlig handel med håndvåben og lette våben, herunder ammunition hertil, i henhold til eksisterende internationale aftaler og FN's Sikkerhedsråds resolutioner samt de tilsagn, de har givet inden for rammerne af andre internationale instrumenter på dette område, f.eks. De Forenede Nationers handlingsprogram til forebyggelse, bekæmpelse og udryddelse af alle former for ulovlig handel med håndvåben og lette våben.

3. Parterne forpligter sig til at samarbejde og sikre koordinering, komplementaritet og synergi i deres indsats for bekæmpelse af ulovlig handel med håndvåben og lette våben, herunder ammunition hertil, samt destruktion af uforholdsmæssigt store våbenlagre, på globalt, regionalt, subregionalt og nationalt plan.

4. Herudover er parterne enige om fortsat at samarbejde om eksportkontrol med konventionelle våben på baggrund af Rådets fælles holdning 2008/944/FUSP af 8. december 2008 om fælles regler for kontrol med eksport af militærteknologi og -udstyr.

5. Parterne er enige om at behandle disse spørgsmål som led i deres politiske dialog.

*Artikel 12***Bekæmpelse af terrorisme**

1. Parterne bekræfter vigtigheden af at forebygge og bekæmpe terrorisme og er enige om at samarbejde på bilateralt, regionalt og internationalt plan for at forebygge og bekæmpe alle former og udtryk for terrorisme.

2. Parterne er enige om, at terrorisme skal bekæmpes under fuld overholdelse af retsstatsprincippet og folkeretten, herunder folkeretten på menneskerettighedsretlighedsområdet, den internationale flygtningeret og den humanitære folkeret, principperne i De Forenede Nationers pagt og alle relevante internationale instrumenter til terrorismebekæmpelse.

3. Parterne understreger vigtigheden af, at alle FN's konventioner og protokoller med relation til terrorismebekæmpelse ratificeres og fuldt ud gennemføres universelt. Parterne er enige om fortsat at fremme dialogen om udkastet til generel konvention om bekæmpelse af international terrorisme og om at samarbejde om gennemførelsen af De Forenede Nationers globale terrorbekæmpelsesstrategi og alle relevante resolutioner fra FN's Sikkerhedsråd og Europarådets konventioner. Parterne er endvidere enige om at fremme den internationale konsensus om forebyggelse og bekæmpelse af terrorisme.

AFSNIT III**FRIHED, SIKKERHED OG RETFÆRDIGHED***Artikel 13***Retsstatsprincippet og respekten for menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder**

1. I forbindelse med samarbejdet inden for frihed, sikkerhed og retfærdighed lægger parterne særlig vægt på yderligere fremme af retsstatsprincippet, herunder domstolenes uafhængighed, adgang til klage og domstolsprøvelse samt retten til en retfærdig rettergang.

2. Parterne vil samarbejde fuldt ud om retshåndhævelses- og retsplejeinstitutioners effektive funktion.

3. Respekten for menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder skal være retningsgivende for alle aspekter af samarbejdet om frihed, sikkerhed og retfærdighed.

*Artikel 14***Beskyttelse af personoplysninger**

Parterne er enige om at samarbejde med henblik på at sikre et højt beskyttelsesniveau for personoplysninger i overensstemmelse med EU's og Europarådets retlige instrumenter og standarder samt internationale retlige instrumenter og standarder, jf. bilag I til denne aftale.

*Artikel 15***Samarbejde om migration, asyl og grænseforvaltning**

1. Parterne bekræfter vigtigheden af at forvalte migrationsstrømmene mellem deres territorier i fællesskab og indfører en alsidig dialog om alle migrationsrelaterede emner, herunder lovlig migration, international beskyttelse samt bekæmpelse af ulovlig migration, menneskesmugling og menneskehandel.

2. Samarbejdet tager udgangspunkt i specifikke behovsvurderinger, der foretages ved konsultation mellem parterne og gennemføres i overensstemmelse med deres relevante gældende lovgivning. Det skal navnlig fokusere på:

- a) de grundlæggende årsager til og konsekvenserne af migration
 - b) udarbejdelse og gennemførelse af national lovgivning og praksis for så vidt angår international beskyttelse for at opfylde bestemmelserne i Genève-konventionen om flygtnings retsstilling fra 1951 og protokollen om flygtnings retsstilling fra 1967 samt andre relevante internationale instrumenter, f.eks. den europæiske konvention om beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder fra 1950, og for at sikre overholdelse af princippet om »non-refoulement«
 - c) indrejseregler, de indrejste personers rettigheder og status, redelig behandling og integration af lovligt fastboende ikke-statsborgere, uddannelse og foranstaltninger til bekæmpelse af racisme og fremmedhad
 - d) fastlæggelse af en effektiv og præventiv politik mod ulovlig migration, smugling af migranter og menneskehandel, herunder spørgsmålet om, hvordan smuglerringe kan bekæmpes og ofrene for smugling og menneskehandel beskyttes
 - e) gennemførelse af samarbejdsordningen vedrørende det operative samarbejde mellem Det Europæiske Agentur for Forvaltning af det Operative Samarbejde ved EU-medlemsstaternes Ydre Grænser (Frontex) og Georgiens indenrigsministerium, undertegnet den 4. december 2008
 - f) inden for dokumentssikkerhed og grænseforvaltning: emner som f.eks. organisation, uddannelse, bedste praksis og andre operative foranstaltninger.
3. Samarbejdet kan desuden lette cirkulær migration til gavn for udvikling.

Artikel 16

Bevægelighed for personer og tilbagetagelse

1. Parterne sikrer fuldstændig gennemførelse af:
 - a) aftalen mellem Den Europæiske Union og Georgien om tilbagetagelse af personer med ulovligt ophold, der trådte i kraft den 1. marts 2011, og
 - b) aftalen mellem Det Europæiske Fællesskab og Georgien om lettelse af udstedelsen af visa, der trådte i kraft den 1. marts 2011.
2. Parterne fortsætter deres bestræbelser på at styrke borgernes mobilitet og tager gradvist skridt i retning af det fælles mål om at indføre en ordning med visumfrihed, når tiden er inde, forudsat at betingelserne for velforvaltet og sikker mobilitet er til stede, jf. den todelte handlingsplan for visumliberalisering.

Artikel 17

Bekæmpelse af organiseret kriminalitet og korrupktion

1. Parterne samarbejder om at bekæmpe og forebygge kriminalitet og andre ulovlige aktiviteter, særlig tværnationale aktiviteter, herunder organiseret kriminalitet, f.eks.:
 - a) menneskesmugling og -handel samt smugling af og handel med håndvåben og ulovlige narkotika
 - b) smugling og handel med varer
 - c) ulovlige økonomiske og finansielle aktiviteter som f.eks. forfalskning, skattesvig og svig i forbindelse med offentlige udbud
 - d) underslæb i forbindelse med projekter finansieret af internationale donorer
 - e) aktiv og passiv korrupktion, både i den private og den offentlige sektor
 - f) dokumentfalsk, afgivelse af urigtige erklæringer, og
 - g) cyberkriminalitet.
2. Parterne styrker det bilaterale, regionale og internationale samarbejde mellem de retshåndhævende myndigheder, herunder ved at udbygge samarbejdet mellem Europol og de relevante myndigheder i Georgien. Parterne forpligter sig til at gennemføre de relevante internationale standarder effektivt, særlig de standarder, der er fastlagt i De Forenede Nationers konvention om bekæmpelse af grænseoverskridende

organiseret kriminalitet fra 2000 og de tre protokoller hertil samt De Forenede Nationers konvention mod korrupsion fra 2003.

Artikel 18

Ulovlige narkotika

1. Parterne samarbejder inden for deres respektive beføjelser og kompetencer om at sikre en afbalanceret og integreret tilgang til narkotikaanliggender. Politikken og indsatsen på dette område skal rettes mod at styrke strukturerne til forebyggelse og bekæmpelse af ulovlige narkotika, indskrænkning af udbuddet af, handelen med og efterspørgslen efter ulovlige narkotika, afhjælpning af de sundhedsmæssige og sociale konsekvenser af stofmisbrug for at mindske skadevirkningerne samt en mere effektiv forebyggelse af anvendelsen af kemiske prækursorer til ulovlig fremstilling af narkotika og psykotrope stoffer.

2. Parterne træffer aftale om de samarbejdsmetoder, der er nødvendige for at realisere disse mål. Indsatsen tager udgangspunkt i principper, der aftales i fællesskab, i overensstemmelse med de relevante internationale konventioner og EU's narkotikastrategi (2013-20) samt den politiske erklæring om retningslinjerne for indskrænkning af efterspørgslen efter narkotika, som blev godkendt på De Forenede Nationers Generalforsamlings 20. ekstraordinære samling om narkotika i juni 1998.

Artikel 19

Hvidvaskning af penge og finansiering af terrorisme

1. Parterne samarbejder om at forhindre, at deres finansielle og relevante ikke-finansielle systemer benyttes til hvidvaskning af indtægter fra kriminelle aktiviteter i almindelighed og narkotikakriminalitet i særdeleshed og til finansiering af terrorisme.

Dette samarbejde omfatter også inddrivelse af aktiver eller midler, som stammer fra kriminelle aktiviteter.

2. Samarbejdet på dette område skal give mulighed for udveksling af relevante oplysninger inden for rammerne af parternes respektive lovgivning og fastsættelse af passende standarder med henblik på at forebygge og bekæmpe hvidvaskning af penge og finansiering af terrorisme svarende til dem, der er vedtaget af relevante internationale organer på området som f.eks. Den Finansielle Aktionsgruppe vedrørende Hvidvaskning af Penge.

Artikel 20

Samarbejde om bekæmpelse af terrorisme

1. Parterne bekræfter i fuld overensstemmelse med de principper, der ligger til grund for terrorismebekæmpelse, jf. denne aftales artikel 12, vigtigheden af at bekæmpe terrorisme ved en tilgang, der bygger på retshåndhævelse og retspleje, og er enige om at samarbejde om forebyggelse og bekæmpelse af terrorisme, særlig ved:

- a) at sikre kriminalisering af terrorhandlinger i overensstemmelse med definitionen i Rådets rammeafgørelse 2008/919/RIA af 28. november 2008 om ændring af rammeafgørelse 2002/475/RIA om bekæmpelse af terrorisme
- b) at udveksle oplysninger om terroristgrupper og individuelle terrorister og deres støttenetværk i overensstemmelse med folkeretten og national ret, særlig hvad angår data- og privatlivsbeskyttelse
- c) at udveksle erfaringer om forebyggelse og bekæmpelse af terrorisme, midler og metoder og de tekniske aspekter heraf samt om uddannelse i overensstemmelse med den gældende lovgivning
- d) at dele oplysninger om bedste praksis, når det drejer sig om at forholde sig til og modvirke radikalisering og rekruttering, og om fremme af rehabilitering

- e) at udveksle synspunkter og erfaringer vedrørende terrorismestænkt grænseoverskridende bevægelser og rejser og vedrørende terrortrusler
- f) at dele bedste praksis med hensyn til beskyttelse af menneskerettighederne i bekæmpelsen af terrorisme, særlig i forbindelse med straffesager
- g) at træffe foranstaltninger mod trusler om kemisk, biologisk, radiologisk og nuklear terrorisme og tage de nødvendige skridt til at forebygge erhvervelse, overdragelse og anvendelse af kemiske, biologiske, radiologiske og nukleare materialer til terrorformål og til at forebygge ulovlige handlinger mod kemiske, biologiske, radiologiske og nukleare anlæg.

2. Samarbejdet tager udgangspunkt i relevante tilgængelige vurderinger, f.eks. de vurderinger, der er foretaget af FN's og Europarådets relevante organer, og gennemføres af parterne i samråd med hinanden.

Artikel 21

Retligt samarbejde

1. Parterne er enige om at udbygge samarbejdet på det civil- og handelsretlige område hvad angår forhandling, ratificering og gennemførelse af multilaterale konventioner om civilretligt samarbejde, særlig konventionerne under Haagerkonferencen om International Privatreth vedrørende internationalt retligt samarbejde, grænseoverskridende tvister og beskyttelse af børn.

2. Hvad angår samarbejdet i strafferetlige spørgsmål tilstræber parterne at styrke samarbejdet om gensidig retlig bistand på grundlag af relevante multilaterale aftaler. Dette indbefatter, når det er relevant, adgang til og gennemførelse af FN's og Europarådets relevante internationale instrumenter og tættere samarbejde med Eurojust.

AFSNIT IV

HANDEL OG HANDELSRELATEREDE ANLIGGENDER

KAPITEL 1

National behandling og markedsadgang for varer

Afdeling 1

Fælles bestemmelser

Artikel 22

Mål

Parterne etablerer et frihandelsområde fra datoen for denne aftales ikrafttrædelse, efter bestemmelserne i denne aftale og i overensstemmelse med artikel XXIV i den almindelige overenskomst om told og udenrigshandel 1994 (GATT 1994).

Artikel 23

Anvendelsesområde og dækning

1. Bestemmelserne i dette kapitel finder anvendelse på handel med varer¹⁾ mellem parterne.
2. I dette kapitel anvendes udtrykkene »med oprindelsesstatus«, »med oprindelse i« og lignende udtryk om varer, der opfylder oprindelsesreglerne i protokol I til denne aftale.

Afdeling 2

Afskaffelse af told, gebyrer og andre afgifter

Artikel 24

Definition af told

I forbindelse med dette kapitel omfatter »told« også enhver afgift af enhver art, der pålægges ved eller i forbindelse med import eller eksport af varer, herunder alle former for tillægsafgifter, der pålægges efter eller i forbindelse med en sådan import eller eksport. »Told« omfatter ikke:

- a) afgifter, der svarer til en national skat, der pålægges i overensstemmelse med denne aftales artikel 31
- b) told, der pålægges i medfør af kapitel 2 (Afbødende foranstaltninger på handelsområdet) i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale
- c) gebyrer og andre afgifter, der pålægges i medfør af denne aftales artikel 30.

Artikel 25

Tarifering af varer

Tariferingen af de varer, der handles mellem parterne, er fastsat i parternes respektive toldnomenklaturer i overensstemmelse med det harmoniserede system fra 2012 baseret på den internationale konvention om det harmoniserede varebeskrivelses- og varenomenklatursystem fra 1983 (HS) med senere ændringer.

Artikel 26

Afskaffelse af told ved import

1. Parterne afskaffer hver især al told på varer med oprindelse i den anden part fra datoen for ikrafttrædelsen af denne aftale, jf. dog denne artikels stk. 2, 3 og 4.

2. Produkter opført i bilag II-A til denne aftale importeres toldfrit til Unionen inden for de i nævnte bilag fastsatte toldkontingenter. Mestbegunstigelses(MFN)-toldsatsen finder anvendelse på import, der overstiger toldkontingenteret.

3. Produkter opført i bilag II-B til denne aftale er omfattet af importtold, når de importeres til Unionen, med undtagelse af den del af importtolden, der udgøres af værditolden.

4. Importen af produkter med oprindelse i Georgien opført i bilag II-C til denne aftale er underlagt den i denne aftales artikel 27 omhandlede mekanisme til modvirkning af omgåelse.

5. Fem år efter denne aftales ikrafttrædelse fører parterne efter anmodning fra en af dem konsultationer for at overveje en udvidelse af omfanget af liberaliseringen af told på varer, de handler indbyrdes. Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, jf. denne aftales artikel 408, stk. 4, træffer en afgørelse i henhold til dette stykke.

Artikel 27

Mekanisme til modvirkning af omgåelse i forbindelse med landbrugsprodukter og forarbejdede landbrugsprodukter

1. Produkter opført i bilag II-C til denne aftale er omfattet af den i denne artikel omhandlede mekanisme til modvirkning af omgåelse. De gennemsnitlige årlige mængder af produkter, der kan importeres fra Georgien til Unionen, er anført i bilag II-C til denne aftale, opdelt efter kategori.

2. Hvis mængden af importerede produkter i en eller flere kategorier, jf. stk. 1, når op på 70 % af den i bilag II-C til denne aftale anførte mængde i et givet år, regnet fra den 1. januar, underretter Unionen Ge-

orgien om importmængden af det eller de pågældende produkter. Efter denne underretning og senest 14 kalenderdage efter den dato, hvor mængden af importerede produkter i en eller flere kategorier, jf. stk. 1, når op på 80 % af den i bilag II-C til denne aftale anførte mængde, skal Georgien på fyldestgørende måde dokumentere, at landet har kapacitet til at producere produkter til eksport til Unionen i større mængder end de i dette bilag anførte. Hvis importen når op på 100 % af den mængde, der er anført i bilag II-C til denne aftale, og der ikke foreligger fyldestgørende dokumentation fra Georgiens side, kan Unionen midlertidigt suspendere præferencebehandlingen for de pågældende produkter.

Suspensionen af præferencebehandlingen gælder i en periode på seks måneder med virkning fra datoen for offentliggørelsen af afgørelsen herom i *Den Europæiske Unions Tidende*.

3. Unionen underretter hurtigst muligt Georgien om alle midlertidige suspensioner vedtaget i henhold til stk. 2.

4. Unionen ophæver en midlertidig suspension, inden der er forløbet seks måneder efter dens ikrafttrædelse, hvis Georgien i Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, jf. denne aftales artikel 408, stk. 4, forelægger pålidelig og fyldestgørende dokumentation for, at den mængde af den relevante kategori af produkter, der er importeret ud over den i bilag II-C til denne aftale anførte mængde, skyldes en ændring i Georgiens produktions- og eksportkapacitet for det eller de pågældende produkter.

5. Bilag II-C til denne aftale og den deri anførte mængde kan ændres efter aftale mellem Unionen og Georgien i Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning på foranledning af Georgien for at afspejle ændringer i Georgiens produktions- og eksportkapacitet for det eller de pågældende produkter.

Artikel 28

Standstill

Ingen af parterne må indføre ny told på en vare med oprindelse i den anden part eller forhøje told, der finder anvendelse på datoen for denne aftales ikrafttrædelse. Dette udelukker ikke, at en part kan opretholde eller forhøje told efter godkendelse fra WTO's tvistbilæggesinstans (DSB).

Artikel 29

Told ved eksport af varer

Ingen af parterne må indføre eller opretholde andre former for told eller skat end interne afgifter, der pålægges i overensstemmelse med denne aftales artikel 30, ved eller i forbindelse med eksport af varer til den anden parts territorium.

Artikel 30

Gebyrer og andre afgifter

Parterne sikrer i overensstemmelse med artikel VIII i GATT 1994 og de fortolkende bemærkninger her til, at gebyrer og afgifter af enhver art - bortset fra den told og de øvrige foranstaltninger, der er omhandlet i denne aftales artikel 26 - der pålægges ved eller i forbindelse med import eller eksport af varer, begrænses beløbsmæssigt til de anslåede omkostninger ved de ydede tjenester og ikke udgør en indirekte beskyttelse af indenlandske varer eller beskatning af import eller eksport til fiskale formål.

Afdeling 3

Ikke-toldmæssige foranstaltninger

Artikel 31

National behandling

Hver part indrømmer national behandling for varer fra den anden part i overensstemmelse med artikel III i GATT 1994, herunder de fortolkende bemærkninger hertil. Med henblik herpå er artikel III i GATT 1994 og de fortolkende bemærkninger hertil indarbejdet i og gjort til en integrerende del af denne aftale.

Artikel 32

Import- og eksportrestriktioner

Ingen af parterne må indføre eller opretholde forbud eller restriktioner ved import af varer fra den anden part eller ved eksport eller salg til eksport af varer bestemt til den anden parts territorium, medmindre andet er fastsat i denne aftale eller i overensstemmelse med artikel XI i GATT 1994 og de fortolkende bemærkninger hertil. Med henblik herpå er artikel XI i GATT 1994 og de fortolkende bemærkninger hertil indarbejdet i og gjort til en integrerende del af denne aftale.

Afdeling 4

Specifikke bestemmelser vedrørende varer

Artikel 33

Almindelige undtagelser

Intet i dette kapitel må fortolkes således, at en part forhindres i at vedtage eller håndhæve foranstaltninger i overensstemmelse med artikel XX og XXI i GATT 1994 og de relevante fortolkende bemærkninger til disse artikler i GATT 1994, der hermed er indarbejdet i og gjort til en integrerende del af denne aftale.

Afdeling 5

Administrativt samarbejde og koordinering med andre lande

Artikel 34

Midlertidig tilbagetrækning af præferencer

1. Parterne er enige om, at administrativt samarbejde og administrativ bistand er af afgørende betydning for gennemførelsen af og kontrollen med den præferencetoldbehandling, der indrømmes i henhold til dette kapitel, og understreger, at de er fast besluttet på at bekæmpe uregelmæssigheder og svig i toldspørgsmål og beslægtede anliggender.

2. Har en part på grundlag af objektive oplysninger konstateret, at der foreligger manglende administrativt samarbejde eller manglende administrativ bistand og/eller uregelmæssigheder eller svig fra den anden parts side i forbindelse med dette kapitel, kan den pågældende part i henhold til denne artikel midlertidigt suspendere den relevante præferencebehandling af det eller de pågældende produkter.

3. I denne artikel forstås ved manglende administrativt samarbejde eller manglende administrativ bistand bl.a.:

- a) en gentagen forsømmelse af forpligtelsen til at kontrollere den eller de pågældende varers oprindelsesstatus
- b) gentagne afslag på eller unødige forsinkelser med at foretage og/eller give meddelelse om resultaterne af efterfølgende kontrol af oprindelsesbeviset
- c) gentagne afslag på eller unødige forsinkelser med at give tilladelse til at aflægge kontrolbesøg for at verificere, om dokumenter eller oplysninger, der har betydning for indrømmelsen af den pågældende præferencebehandling, er ægte eller korrekte.

4. I denne artikels forstand kan der bl.a. være tale om konstatering af uregelmæssigheder eller svig, hvis der sker en hurtig og ikke tilstrækkeligt begrundet stigning i mængden af importerede varer til et niveau, der overskrider den anden parts sædvanlige produktions- og eksportkapacitet, og der foreligger objektive oplysninger om uregelmæssigheder eller svig.

5. Præferencebehandlingen kan suspenderes midlertidigt på følgende betingelser:

- a) den part, der på grundlag af objektive oplysninger har konstateret, at der foreligger manglende administrativt samarbejde eller manglende administrativ bistand og/eller uregelmæssigheder eller svig fra den anden parts side, giver uden unødige forsinkelse Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, jf. denne aftales artikel 408, stk. 4, meddelelse herom sammen med de objektive oplysninger og indleder på grundlag af alle relevante oplysninger og objektive konstateringer konsultationer i nævnte udvalg med henblik på at nå frem til en for begge parter acceptabel løsning
- b) har parterne indledt konsultationer i Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, og er de ikke nået frem til en acceptabel løsning senest tre måneder efter meddelelsen, kan den berørte part midlertidigt suspendere den relevante præferencebehandling af den eller de pågældende varer. En midlertidig suspension meddeles Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning hurtigst muligt
- c) midlertidige suspensioner i henhold til denne artikel begrænses til, hvad der er nødvendigt for at beskytte den berørte parts finansielle interesser. Suspensionerne må højst vare seks måneder, dog med mulighed for forlængelse, hvis der på udløbstidspunktet ikke er sket ændringer i de omstændigheder, der gav anledning til deres indførelse. De gøres til genstand for regelmæssige konsultationer i Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, navnlig med henblik på at bringe dem til ophør, så snart betingelserne for deres anvendelse ophører med at eksistere.

6. Parterne offentliggør efter deres respektive interne procedurer meddelelser til importører vedrørende: meddelelser som omhandlet i artikel 5, litra a), afgørelser som omhandlet i stk. 5, litra b), og forlængelser eller ophør som omhandlet i stk. 5, litra c).

Artikel 35

Behandling af administrative fejl

Begår de kompetente myndigheder fejl i forvaltningen af præferenceordningen for eksport og særlig i anvendelsen af bestemmelserne i protokol I til denne aftale om definition af begrebet »produkter med oprindelsesstatus« og metoder for administrativt samarbejde, og får den pågældende fejl følger med hensyn til importafgifter, kan den part, der berøres af disse følger, anmode om, at Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, jf. denne aftales artikel 408, stk. 4, undersøger muligheden for indførelse af enhver passende foranstaltning til løsning af problemet.

*Artikel 36***Aftaler med andre lande**

1. Denne aftale er ikke til hinder for opretholdelse eller oprettelse af toldunioner, frihandelsområder eller grænsetrafikordninger, for så vidt disse ikke er i strid med den samhandelsordning, der er fastlagt ved denne aftale.

2. Der afholdes konsultationer mellem parterne i Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, jf. denne aftales artikel 408, stk. 4, efter anmodning fra en af parterne, vedrørende aftaler om oprettelse af toldunioner, frihandelsområder eller grænsetrafikordninger og om andre vigtige spørgsmål vedrørende deres respektive handelspolitik over for tredjelande. Særlig i tilfælde af, at et tredjeland tiltræder EU, skal der afholdes sådanne konsultationer for at sikre, at der tages hensyn til Unionens og Georgiens fælles interesser som fastlagt i denne aftale.

KAPITEL 2**Afbødende foranstaltninger på handelsområdet****Afdeling 1****Globale beskyttelsesforanstaltninger***Artikel 37***Almindelige bestemmelser**

1. Parterne bekræfter deres rettigheder og forpligtelser i henhold til artikel XIX i GATT 1994 og aftalen om beskyttelsesforanstaltninger i bilag 1A til WTO-overenskomsten («aftalen om beskyttelsesforanstaltninger») og artikel 5 i aftalen om landbrug i bilag 1A til WTO-overenskomsten («landbrugsaftalen»).

2. De præferenceoprindelsesregler, der er fastsat i kapitel 1 (National behandling og markedsadgang for varer) i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale, finder ikke anvendelse på denne afdeling.

3. Bestemmelserne i denne afdeling er ikke underlagt kapitel 14 (Tvistbilæggelse) i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale.

*Artikel 38***Gennemsigtighed**

1. En part, der indleder en beskyttelsesundersøgelse, underretter den anden part herom, hvis denne har en væsentlig økonomisk interesse i den forbindelse.

2. Uanset denne aftales artikel 37 giver den part, der indleder en beskyttelsesundersøgelse og agter at indføre beskyttelsesforanstaltninger, efter anmodning straks den anden part skriftlig ad hoc-underretning om alle relevante forhold vedrørende indledningen af beskyttelsesundersøgelsen og indførelsen af beskyttelsesforanstaltninger, herunder eventuelt oplysninger om indledningen af beskyttelsesundersøgelsen, samt om de foreløbige og endelige resultater af undersøgelsen, og giver desuden den anden part mulighed for at indgå i konsultationer.

3. I denne artikel anses en part for at have en væsentlig økonomisk interesse, hvis den hører til de fem største leverandører af den importerede vare i den seneste treårsperiode, målt i absolut mængde eller værdi.

*Artikel 39***Indførelse af foranstaltninger**

1. Når parterne indfører beskyttelsesforanstaltninger, tilstræber de at gøre dette på en måde, der griber mindst muligt ind i deres bilaterale handel.

2. Hvis en part i forbindelse med denne artikels stk. 1 finder, at de retlige forudsætninger for indførelsen af endelige beskyttelsesforanstaltninger er opfyldt, giver den part, der agter at indføre sådanne foranstaltninger, den anden part underretning herom og giver den mulighed for at indgå i bilaterale konsultationer. Hvis der ikke senest 30 dage efter underretningen er fundet en tilfredsstillende løsning, kan den importerende part træffe passende foranstaltninger til afhjælpning af problemet.

Afdeling 2**Antidumping- og udligningsforanstaltninger***Artikel 40***Almindelige bestemmelser**

1. Parterne bekræfter deres rettigheder og forpligtelser i henhold til artikel VI i GATT 1994, aftalen om anvendelsen af artikel VI i GATT 1994 i bilag 1A til WTO-overenskomsten («antidumpingaftalen») og aftalen om subsidier og udligningsforanstaltninger i bilag 1A til WTO-overenskomsten («SCM-aftalen»).

2. De præferenceoprindelsesregler, der er fastsat i kapitel 1 (National behandling og markedsadgang for varer) i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale, finder ikke anvendelse på denne afdeling.

3. Bestemmelserne i denne afdeling er ikke underlagt kapitel 14 (Tvistbilæggelse) i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale.

*Artikel 41***Gennemsigtighed**

1. Parterne er enige om, at antidumping- og udligningsforanstaltninger skal anvendes i fuld overensstemmelse med henholdsvis antidumpingaftalen og SCM-aftalen og skal baseres på en retfærdig og gennemsigtig ordning.

2. Parterne sikrer, umiddelbart efter indførelsen af midlertidige foranstaltninger, og inden den endelige afgørelse træffes, en fuldstændig og formålstjenlig fremlæggelse af alle de vigtigste kendsgerninger og betragtninger, der ligger til grund for beslutningen om at indføre foranstaltninger, jf. dog artikel 6.5 i antidumpingaftalen og artikel 12.4 i SCM-aftalen. Fremlæggelsen skal ske skriftligt, og de berørte parter skal have tilstrækkelig tid til at fremsætte bemærkninger.

3. Forudsat at det ikke forsinker gennemførelsen af undersøgelsen unødigt, skal alle berørte parter have mulighed for at tilkendegive deres synspunkter under antidumping- og antisubsidieundersøgelserne.

*Artikel 42***Hensyntagen til samfundets interesser**

En part må ikke indføre antidumping- eller udligningsforanstaltninger, hvis det på grundlag af de oplysninger, der er fremkommet under undersøgelsen, klart kan konkluderes, at det ikke er i samfundets interesse at indføre de pågældende foranstaltninger. Hvorvidt det er i samfundets interesse, fastslås på grundlag af en vurdering af alle de forskellige interesser under ét, herunder den indenlandske erhvervsgrens,

brugernes, forbrugernes og importørernes interesser, for så vidt de har indgivet relevante oplysninger til undersøgelsesmyndighederne.

Artikel 43

Regel om mindre told

Beslutter en part at indføre en midlertidig eller en endelig antidumping- eller udligningstold, må størrelsen af denne told ikke overstige dumpingmargenen eller de samlede udligningsberettigede subsidier, men skal ligge under dumpingmargenen eller de samlede udligningsberettigede subsidier, hvis en sådan mindre told er tilstrækkelig til at afhjælpe den skade, der forvoldes den indenlandske erhvervsgren.

KAPITEL 3

Tekniske handelshindringer, standardisering, metrologi, akkreditering og overensstemmelsesvurdering

Artikel 44

Anvendelsesområde og definitioner

1. Dette kapitel finder anvendelse på udarbejdelse, vedtagelse og anvendelse af de standarder, tekniske forskrifter og overensstemmelsesvurderingsprocedurer, der er defineret i aftalen om tekniske handelshindringer i bilag 1A til WTO-overenskomsten («TBT-aftalen»), og som kan påvirke handelen med varer mellem parterne.

2. Uanset stk. 1 finder dette kapitel ikke anvendelse på sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger som defineret i bilag A til aftalen om anvendelsen af sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger i bilag 1A til WTO-overenskomsten («SPS-aftalen») og heller ikke på indkøbsspecifikationer udarbejdet af de offentlige myndigheder med henblik på egen produktion eller eget forbrug.

3. I forbindelse med dette kapitel finder definitionerne i bilag 1 til TBT-aftalen anvendelse.

Artikel 45

Bekræftelse af TBT-aftalen

Parterne bekræfter deres eksisterende rettigheder og forpligtelser over for hinanden i henhold til TBT-aftalen, der hermed er indarbejdet i og gjort til en integrerende del af denne aftale.

Artikel 46

Teknisk samarbejde

1. Parterne styrker deres samarbejde om standarder, tekniske forskrifter, metrologi, markedsovervågning, akkreditering og overensstemmelsesvurderingssystemer med henblik på at øge den gensidige forståelse af deres respektive ordninger og lette adgangen til hinandens markeder. Med henblik herpå kan de indføre både horisontale og sektorspecifikke dialoger om forskrifter.

2. Parterne tilstræber i forbindelse med deres samarbejde at indkredse, udvikle og befordre handelsfremmende initiativer, som kan bestå i, men ikke er begrænset til:

- a) at styrke forskriftssamarbejdet gennem udveksling af oplysninger og erfaringer samt gennem videnskabeligt og teknisk samarbejde med henblik på at forbedre kvaliteten af deres tekniske forskrifter, standarder, markedsovervågning, overensstemmelsesvurdering og akkreditering samt at gøre effektiv brug af deres forskriftsressourcer

- b) at fremme og tilskynde til samarbejde mellem deres respektive offentlige eller private organisationer med ansvar for metrologi, standardisering, markedsovervågning, overensstemmelsesvurdering og akkreditering
- c) at befordre udviklingen af kvalitetsinfrastruktur for standardisering, metrologi, akkreditering og overensstemmelsesvurdering samt markedsovervågningssystemet i Georgien
- d) at fremme Georgiens deltagelse i de relevante europæiske organisationers arbejde
- e) at finde løsninger, hvis der opstår tekniske handelshindringer, og
- f) når det er relevant, at bestræbe sig på at koordinere deres holdninger til anliggender af fælles interesse i internationale handels- og reguleringsorganer som f.eks. WTO og De Forenede Nationers Økonomiske Kommission for Europa (FN/ECE).

Artikel 47

Tilnærmelse af tekniske forskrifter, standarder og overensstemmelsesvurdering

1. Georgien træffer under hensyntagen til sine tilnærmelsesprioriteringer i de forskellige sektorer de nødvendige foranstaltninger til gradvist at tilnærme sig Unionens tekniske forskrifter, standarder, metrologi, akkreditering, overensstemmelsesvurdering og de hertil svarende systemer og markedsovervågningssystem og forpligter sig til at følge de principper og den praksis, der er fastlagt i den relevante gældende EU-ret (vejledende liste i bilag III-B til denne aftale). Bilag III-A til denne aftale indeholder en liste over tilnærmelsesforanstaltninger, som kan ændres ved en afgørelse, der træffes i Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, jf. denne aftales artikel 408, stk. 4.

2. Med henblik på at nå disse mål skal Georgien:

- a) under hensyntagen til sine prioriteringer gradvist tilnærme sin lovgivning til den relevante gældende EU-ret, og
- b) nå op på og opretholde det niveau for administrativ og institutionel effektivitet, der er nødvendigt for at tilvejebringe et effektivt og gennemsigtigt system som påkrævet for gennemførelsen af dette kapitel.

3. Georgien afholder sig fra at ændre sin horisontale og sektorspecifikke lovgivning på de prioriterede tilnærmelsesområder, undtagen med henblik på gradvist at tilnærme denne lovgivning til den tilsvarende gældende EU-ret og ajourføre denne tilnærmelse; Georgien underretter Unionen om sådanne ændringer i sin interne lovgivning.

4. Georgien sikrer og letter sine relevante nationale organers deltagelse i de europæiske og internationale organisationer for standardisering, retlig og fundamental metrologi samt overensstemmelsesvurdering, herunder akkreditering, i overensstemmelse med de pågældende organers respektive aktivitetsområder og deres deltagerstatus.

5. Med henblik på integreringen af Georgiens standardiseringssystem bestræber landet sig mest muligt på at sikre, at dets standardiseringsorgan:

- a) gradvist gennemfører samtlige europæiske standarder (EN) som nationale standarder, herunder de harmoniserede europæiske standarder, hvis frivillige anvendelse giver en formodning om, at de er i overensstemmelse med EU-lovgivningen som gennemført i Georgiens lovgivning
- b) samtidig med gennemførelsen af disse standarder trækker hermed uforenelige nationale standarder tilbage
- c) gradvist opfylder de øvrige betingelser for fuldgyldigt medlemskab af de europæiske standardiseringsorganisationer.

Artikel 48

Aftale om overensstemmelsesvurdering og godkendelse af industrivarer (AOG)

Parterne kan, når tiden er inde, blive enige om i denne aftale at indsætte en aftale om overensstemmelsesvurdering og godkendelse af industrivarer (AOG) i form af en protokol, der dækker en eller flere sektorer, som fastlægges, efter at Unionen har verificeret, at Georgiens relevante horisontale og sektorspecifikke lovgivning, institutioner og standarder fuldt ud er tilnærmet Unionens. Det fastsættes i en sådan AOG, at parternes samhandel med produkter inden for de sektorer, aftalen dækker, skal finde sted på de samme betingelser som dem, der gælder for handel med sådanne produkter mellem medlemsstaterne.

Artikel 49

Mærkning og etikettering

1. Med hensyn til tekniske forskrifter vedrørende krav til mærkning og etikettering bekræfter parterne principperne i kapitel 2.2 i TBT-aftalen om, at der ikke må udarbejdes, vedtages eller anvendes krav, der har til formål eller til virkning at skabe unødvendige hindringer for den internationale handel, jf. dog denne aftales artikel 47 og 48. Derfor må krav til mærkning og etikettering ikke være mere handelsbegrænsende end nødvendigt til at opfylde et lovligt mål under hensyntagen til de risici, ikke-opfyldelse af dette mål ville medføre.

2. Vedrørende obligatorisk mærkning og etikettering er parterne navnlig enige om:

- a) at de vil bestræbe sig på at minimere deres behov for mærkning og etikettering, bortset fra, hvad der er nødvendigt i forbindelse med iværksættelse af den gældende EU-ret på dette område og i forbindelse med sundhedsbeskyttelse, sikkerhed, miljøbeskyttelse eller andre rimelige samfundsmæssige hensyn
- b) at en part kan fastsætte etiketters og mærkers form, men ikke må kræve godkendelse, registrering eller certificering heraf, og
- c) at parterne bibeholder retten til at kræve, at oplysninger på mærker og etiketter skal affattes på et bestemt sprog.

KAPITEL 4

Sundheds- og plantesundhedsmæssige foranstaltninger

Artikel 50

Mål

1. Formålet med dette kapitel er at lette parternes samhandel med varer, der er omfattet af sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger (SPS-foranstaltninger), herunder alle de i bilag IV til denne aftale opførte foranstaltninger, samtidig med at menneskers, dyrs og planters liv og sundhed beskyttes, gennem:

- a) sikring af fuld gennemsigtighed med hensyn til de foranstaltninger på handelsområdet, der er opført i bilag IV til denne aftale
- b) tilnærmelse af Georgiens reguleringssystem til Unionens
- c) anerkendelse af dyrs og planters sundhedsstatus i parterne og anvendelse af regionaliseringsprincippet
- d) indførelse af en mekanisme til anerkendelse af ækvivalens mellem parternes foranstaltninger, jf. bilag IV til denne aftale
- e) videre gennemførelse af SPS-aftalen
- f) indførelse af handelsfremmende mekanismer og procedurer, og

g) forbedring af kommunikation og samarbejde mellem parterne om de i bilag IV til denne aftale opførte foranstaltninger.

2. Dette kapitel sigter også mod at nå frem til en fælles forståelse mellem parterne om dyrevelfærdsstandarder.

Artikel 51

Multilaterale forpligtelser

Parterne bekræfter deres rettigheder og forpligtelser i henhold til WTO-aftalerne og i særdeleshed SPS-aftalen.

Artikel 52

Anvendelsesområde

Dette kapitel finder anvendelse på alle en parts sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger, der direkte eller indirekte kan påvirke handelen mellem parterne, herunder alle de i bilag IV til denne aftale opførte foranstaltninger. Det således definerede anvendelsesområde berører ikke anvendelsesområdet for tilnærmelse som fastsat i denne aftales artikel 55.

Artikel 53

Definitioner

I dette kapitel forstås ved:

- 1) **»sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger«**: foranstaltninger som defineret i punkt 1 i bilag A til SPS-aftalen (SPS-foranstaltninger)
- 2) **»dyr«**: dyr som defineret i henholdsvis terrestriske dyrs sundhedskodeks eller akvatiske dyrs sundhedskodeks fra Verdensorganisationen for Dyresundhed (OIE)
- 3) **»animalske produkter«**: produkter af animalsk oprindelse, herunder akvatiske animalske produkter som defineret i OIE's sundhedskodeks for akvatiske dyr
- 4) **»animalske biprodukter, der ikke er bestemt til konsum«**: hele kroppe eller dele af dyr, animalske produkter eller andre produkter fra dyr, som ikke er bestemt til konsum, jf. del 2(II) i bilag IV-A til denne aftale
- 5) **»planter«**: levende planter og levende plantedele, herunder frø og kimplasma:
 - a) frugt i botanisk forstand, ikke dybfrosne
 - b) grøntsager, ikke dybfrosne
 - c) rod- og stængelknolde, løg, jordstængler
 - d) afskårne blomster
 - e) grene med løv
 - f) fældede træer med løv
 - g) plantevævskulturer
 - h) blade, løv
 - i) levende pollen, og
 - j) okuleringsmateriale, stiklinger, podekviste.
- 6) **»planteprodukter«**: produkter af vegetabilsk oprindelse, som ikke er forarbejdede, eller som kun har været genstand for en enkel forarbejdning, for så vidt det ikke drejer sig om planter, jf. del 3 i bilag IV-A til denne aftale
- 7) **»frø«**: frø i botanisk forstand bestemt til såning

- 8) »**skadegørere**«: enhver art, stamme eller biotype af planter, dyr eller patogener, der er skadelig for planter eller planteprodukter
- 9) »**beskyttede zoner**«: zoner som omhandlet i artikel 2, stk. 1, litra h), i Rådets direktiv 2000/29/EF af 8. maj 2000 om foranstaltninger mod indslæbning i Fællesskabet af skadegørere på planter eller planteprodukter og mod deres spredning inden for Fællesskabet eller senere bestemmelser
- 10) »**dyresygdom**«: kliniske eller patologiske tegn på en infektion hos dyr
- 11) »**akvakultursygdom**«: en klinisk eller ikke-klinisk infektion hos vanddyr med en eller flere ætiologiske agenser relateret til de i OIE's sundhedskodeks for akvatiske dyr omhandlede sygdomme
- 12) »**infektion hos dyr**«: en situation, hvor dyr bærer en infektiøs agens med eller uden kliniske eller patologiske tegn på infektion
- 13) »**dyrevelfærdsstandarder**«: standarder for dyrebeskyttelse, som parterne har udarbejdet og anvender, eventuelt i overensstemmelse med OIE's standarder
- 14) »**passende niveau for sundheds- og plantesundhedsbeskyttelse**«: det sundheds- og plantesundhedsbeskyttelsesniveau, der er fastlagt i punkt 5 i bilag A til SPS-aftalen
- 15) »**region**«: for så vidt angår dyresundhed, zoner eller områder som defineret i OIE's sundhedskodeks for terrestriske dyr, og for så vidt angår akvakultur som defineret i OIE's sundhedskodeks for akvatiske dyr. I forbindelse med Unionen forstås ved »territorium« eller »land« Unionens territorium
- 16) »**skadegørerfrit område (SFO)** «: et område, hvor en bestemt skadegører ikke forekommer, som dokumenteret ved videnskabelige data, og hvor denne status eventuelt opretholdes formelt
- 17) »**regionalisering**«: begrebet regionalisering som beskrevet i artikel 6 i SPS-aftalen
- 18) »**sending af dyr eller animalske produkter**«: et vist antal dyr eller en vis mængde animalske produkter af samme type, omfattet af samme certifikat eller dokument, transporteret med samme transportmiddel, afsendt af én og samme afsender og med oprindelse i samme eksporterende part eller region i den pågældende part. En sending kan bestå af en eller flere varer eller et eller flere partier
- 19) »**sending af planter eller planteprodukter**«: en vis mængde planter, planteprodukter og/eller andre objekter, der transporteres fra en part til en anden part, og som er omfattet af et enkelt plantesundhedscertifikat, når et sådant er påkrævet. En sending kan bestå af en eller flere varer eller et eller flere partier
- 20) »**parti**«: et antal enheder af samme vare, der er karakteriseret ved ensartethed med hensyn til sammensætning og oprindelse, og som indgår i en sending
- 21) »**ækvivalens i samhandelen (ækvivalens)**«: det forhold, at de i bilag IV i denne aftale opførte foranstaltninger, som anvendes i den eksporterende part, uanset om de adskiller sig fra de i dette bilag opførte foranstaltninger, der anvendes i den importerende part, objektivt set lever op til den importerende parts passende beskyttelsesniveau eller acceptable risikoniveau
- 22) »**sektor**«: fremstillings- og handelsstrukturen for et produkt eller en produktkategori i en part
- 23) »**delsektor**«: en velafgrænset og kontrolleret del af en sektor
- 24) »**vare**«: de i nr. 2-7 omhandlede produkter eller objekter
- 25) »**særlig importtilladelse**«: en udtrykkelig forudgående tilladelse fra de kompetente myndigheder i den importerende part til en bestemt importør som betingelse for import af en eller flere varesendinger fra den eksporterende part inden for dette kapitels anvendelsesområde
- 26) »**arbejdsdage**«: ugedage med undtagelse af lørdag, søndag og helligdage i en af parterne
- 27) »**inspektion**«: undersøgelse af et hvilket som helst aspekt af foderstoffer, fødevarer, dyresundhed og dyrevelfærd for at kontrollere, om det eller de pågældende aspekter overholder forskrifterne i foderstof- og fødevarelovgivningen samt dyresundheds- og dyrevelfærdsbestemmelserne
- 28) »**plantesundhedskontrol**«: officiel besigtigelse af planter, planteprodukter eller andre regulerede objekter med henblik på at påvise forekomst af skadegørere og/eller undersøge, om de opfylder kravene i plantesundhedslovgivningen

- 29) »**verifikation**«: kontrol af, om nærmere fastlagte krav er opfyldt, hvilket skal ske ved undersøgelse og på grundlag af objektive kendsgerninger.

Artikel 54

Kompetente myndigheder

Parterne underretter hinanden om deres kompetente myndigheders struktur, organisation og kompetencefordeling på det første møde i Underudvalget vedrørende Sundhed og Plantesundhed (»SPS-Underudvalget«), jf. denne aftales artikel 65. Parterne underretter hinanden om ændringer vedrørende de kompetente myndigheders struktur, organisation og kompetencefordeling, herunder kontaktpunkternes struktur, organisation og kompetencefordeling.

Artikel 55

Gradvis tilnærmelse

1. Georgien tilnærmer fortsat gradvist sine lovgivningsmæssige foranstaltninger inden for sundhed og plantesundhed, dyrevelfærd mv., jf. bilag IV til denne aftale, til Unionens efter de principper og den procedure, der fremgår af bilag XI til denne aftale.

2. Parterne samarbejder om gradvis tilnærmelse og kapacitetsopbygning.

3. SPS-Underudvalget overvåger regelmæssigt gennemførelsen af tilnærmelsesprocessen, der er beskrevet i bilag XI til denne aftale, for at kunne fremsætte de nødvendige henstillinger vedrørende tilnærmelse.

4. Senest seks måneder efter denne aftales ikrafttrædelse forelægger Georgien en liste over de af EU's lovgivningsmæssige foranstaltninger inden for sundhed og plantesundhed, dyrevelfærd mv., jf. bilag IV til denne aftale, som Georgien vil tilnærme sig. Listen opdeles på prioriterede områder, hvor man vil lette samhandelen med en bestemt vare eller varegruppe ved hjælp af tilnærmelse. Denne tilnærmelsesliste skal tjene som referencedokument i forbindelse med gennemførelsen af dette kapitel.

Artikel 56

Anerkendelse af status for dyresundhed og skadegørere og af regionale betingelser i samhandelen

1. For så vidt angår dyresygdomme og dyreinfektioner (herunder zoonoser) gælder følgende:

- a) den importerende part anerkender med henblik på samhandel den dyresundhedsstatus, som den eksporterende part har fastsat for sit territorium eller sine regioner efter proceduren i bilag VI til denne aftale for så vidt angår de i bilag VI-A til denne aftale opførte dyresygdomme
- b) hvis en part finder, at den for sit territorium eller en region inden for sit territorium har særstatus for en specifik dyresygdom, som ikke er opført i bilag V-A til denne aftale, kan den anmode om anerkendelse af denne status efter proceduren i del C i bilag VI til denne aftale. I den forbindelse kan den importerende part anmode om garantier, ledsaget af en forklarende note, ved import af levende dyr og animalske produkter alt efter den status, parterne er nået til enighed om
- c) parternes status for territorier eller regioner, en sektor eller delsektor, som vedrører prævalensen eller incidensen af en dyresygdom, som ikke er opført i bilag V-A til denne aftale, eller som vedrører dyreinfektioner og/eller hermed forbundne risici, som er defineret af OIE, anerkendes af parterne som grundlag for samhandelen. I den forbindelse kan den importerende part anmode om garantier ved import af levende dyr og animalske produkter, alt efter hvilken status der er fastsat i overensstemmelse med OIE's anbefalinger, og
- d) under forbehold af denne aftales artikel 58, 60 og 64, og medmindre den importerende part udtrykkeligt gør indsigelse og anmoder om dokumentation eller yderligere oplysninger, konsultationer og/eller

verifikation, træffer hver part hurtigst muligt de nødvendige lovgivningsmæssige og administrative foranstaltninger til at muliggøre handel på grundlag af dette stykkes litra a), b) og c).

2. For så vidt angår skadegørere gælder følgende:

- a) parterne anerkender med henblik på samhandel deres respektive status for de skadegørere, der er anført i bilag V-B til denne aftale, jf. bilag VI-B, og
- b) under forbehold af denne aftales artikel 58, 60 og 64, og medmindre den importerende part udtrykkeligt gør indsigelse og anmoder om dokumentation eller yderligere oplysninger, konsultationer og/eller verifikation, træffer hver part hurtigst muligt de nødvendige lovgivningsmæssige og administrative foranstaltninger til at muliggøre handel på grundlag af dette stykkes litra a).

3. Parterne anerkender begrebet regionalisering og SFO'er, jf. den internationale plantebeskyttelseskonvention (IPPC's) (1997) relevante standarder og FN's Fødevarer- og Landbrugsorganisations (FAO's) internationale standarder for plantesundhedsforanstaltninger (ISPM), og begrebet beskyttede zoner i direktiv 2000/29/EF, som de er enige om at anvende i samhandelen.

4. Parterne er enige om, at regionaliseringsbeslutninger for dyre- og fiske sygdomme, der er opført i bilag V-A til denne aftale, og for skadegørere, der er opført i bilag V-B til denne aftale, skal træffes i overensstemmelse med del A og B i bilag VI til denne aftale.

5. Med hensyn til dyresygdomme underretter den eksporterende part, der ønsker den importerende parts anerkendelse af sin regionaliseringsbeslutning, denne om sine foranstaltninger og giver en fuldstændig redegørelse og dokumentation for sine konklusioner og beslutninger, jf. denne aftales artikel 58. Under forbehold af denne aftales artikel 59, og medmindre den importerende part udtrykkeligt gør indsigelse og anmoder om yderligere oplysninger, konsultationer og/eller verifikation senest 15 arbejdsdage efter modtagelsen af underretningen, betragtes regionaliseringsbeslutningen som accepteret.

De i dette stykkes første afsnit omhandlede konsultationer finder sted i overensstemmelse med denne aftales artikel 59, stk. 3. Den importerende part tager stilling til de yderligere oplysninger senest 15 arbejdsdage efter modtagelsen heraf. Den i dette stykkes første afsnit omhandlede verifikation udføres i overensstemmelse med denne aftales artikel 62 senest 25 arbejdsdage efter modtagelsen af anmodningen om verifikation.

6. Hver part sørger for, at der i handelen med planter, planteprodukter og andre objekter tages højde for status for skadegørere i et område, som den anden part anerkender som beskyttet zone eller SFO. En part, der ønsker den anden parts anerkendelse af sit SFO, underretter denne om sine foranstaltninger og giver efter anmodning en fuldstændig redegørelse og dokumentation for fastlæggelsen og opretholdelsen af den pågældende status i henhold til FAO's og IPPC's relevante standarder, herunder ISPM. Under forbehold af denne aftales artikel 64, og medmindre en part udtrykkeligt gør indsigelse og anmoder om yderligere oplysninger, konsultationer og/eller verifikation senest tre måneder efter underretningen, betragtes regionaliseringsbeslutningen vedrørende SFO'et som accepteret.

De i dette stykkes første afsnit omhandlede konsultationer finder sted i overensstemmelse med denne aftales artikel 59, stk. 3. Den importerende part tager stilling til de yderligere oplysninger senest tre måneder efter modtagelsen. Den i dette stykkes første afsnit omhandlede verifikation udføres i overensstemmelse med denne aftales artikel 62 senest 12 måneder efter modtagelsen af anmodningen om verifikation, idet der tages hensyn til de pågældende skadegøreres og afgrøders biologi.

7. Når procedurerne i stk. 4-6 er afsluttet, og uden at denne aftales artikel 64 tilsidesættes, træffer parterne hurtigst muligt de nødvendige lovgivningsmæssige og administrative foranstaltninger til at muliggøre samhandel på dette grundlag.

8. Parterne kan indlede yderligere drøftelser vedrørende afgrænsning af segmenter.

*Artikel 57***Anerkendelse af ækvivalens**

1. Der kan anerkendes ækvivalens for:

- a) en enkelt foranstaltning
- b) en gruppe af foranstaltninger, eller
- c) en ordning, der gælder for en sektor, en delsektor, en vare eller en gruppe af varer.

2. Til anerkendelse af ækvivalens følger parterne den i denne artikels stk. 3 beskrevne procedure. Proceduren omfatter bl.a. den eksporterende parts objektive påvisning af ækvivalens og den importerende parts objektive vurdering af anmodningen. I denne vurdering kan indgå inspektion eller verifikation.

3. Efter anmodning fra den eksporterende part om anerkendelse af ækvivalens, jf. denne artikels stk. 1, indleder parterne konsultationsproceduren, der omfatter de i bilag VIII til denne aftale beskrevne faser, hurtigst muligt og senest tre måneder efter den importerende parts modtagelse af anmodningen. Er der tale om flere anmodninger fra den eksporterende part, aftaler parterne efter anmodning fra den importerende part i SPS-Underudvalget, jf. denne aftales artikel 65, en tidsplan for, hvornår de indleder og gennemfører den i dette stykke omhandlede procedure.

4. Georgien underretter Unionen, så snart der er opnået tilnærmelse for en given foranstaltning, en gruppe af foranstaltninger eller et system, jf. denne artikels stk. 1, som følge af den i denne aftales artikel 55, stk. 3, nævnte overvågning. Dette anses for at danne grundlag for en anmodning fra Georgiens side om indledning af proceduren for anerkendelse af ækvivalens af de pågældende foranstaltninger, jf. denne artikels stk. 3.

5. Medmindre andet er aftalt, afslutter den importerende part den i denne artikels stk. 3 omhandlede procedure for anerkendelse af ækvivalens senest 360 dage efter modtagelsen af den eksporterende parts anmodning med et tilhørende dossier, der dokumenterer ækvivalensen. Denne frist kan forlænges for så vidt angår sæsonafgrøder, hvor det kan være berettiget at udsætte vurderingen med henblik på verifikation på et passende tidspunkt i den pågældende afgrødes vækstcyklus.

6. Den importerende part konstaterer ækvivalens for planter, planteprodukter og andre objekter i overensstemmelse med de relevante ISPM.

7. Den importerende part kan tilbagetrække eller suspendere ækvivalensen, hvis en af parterne ændrer en foranstaltning, som har indflydelse herpå, på betingelse af at følgende procedure følges:

- a) den eksporterende part underretter i overensstemmelse med denne aftales artikel 58, stk. 2, den importerende part om ethvert forslag til ændring af en foranstaltning, hvis ækvivalens er anerkendt, og om, hvilken indflydelse den foreslåede ændring forventes at få på den anerkendte ækvivalens. Senest 30 arbejdsdage efter modtagelsen af denne underretning meddeler den importerende part den eksporterende part, om det fortsat er muligt at anerkende ækvivalensen på baggrund af den foreslåede foranstaltning.
- b) den importerende part underretter i overensstemmelse med denne aftales artikel 58, stk. 2, straks den eksporterende part om ethvert forslag til ændring af en foranstaltning, som ligger til grund for anerkendelsen af ækvivalensen, og om, hvilken indflydelse den foreslåede ændring forventes at få på den anerkendte ækvivalens. Hvis den importerende part ikke fortsat kan anerkende ækvivalensen, kan parterne aftale betingelserne for at genindlede den procedure, der er omhandlet i denne artikels stk. 3, på grundlag af den foreslåede foranstaltning.

8. Den importerende part har eneret til at anerkende, suspendere eller tilbagetrække ækvivalens i overensstemmelse med sine love og administrative bestemmelser. Den importerende part skal skriftligt give den eksporterende part en fuldstændig redegørelse og baggrunden for de konklusioner og beslutninger, der er omfattet af denne artikel. Hvis ækvivalensen ikke anerkendes, suspenderes eller tilbagetrækkes,

skal den importerende part meddele den eksporterende part betingelserne for, at proceduren i stk. 3 kan genindledes.

9. Den importerende part kan ikke tilbagetrække eller suspendere ækvivalensen, før parternes foreslåede nye foranstaltninger træder i kraft, jf. dog denne aftales artikel 64.

10. Hvis den importerende part formelt anerkender ækvivalensen på grundlag af konsultationsproceduren i bilag VIII til denne aftale, fremsætter SPS-Underudvalget efter proceduren i denne aftales artikel 65, stk. 5, en erklæring om anerkendelsen af ækvivalens i handelen mellem parterne. Beslutningen herom kan også indeholde bestemmelser om mindre fysisk kontrol ved grænsen, forenkling af certifikater og pre-listing-procedurer for virksomheder, alt efter hvad der er relevant.

Status for ækvivalensen opføres i bilag XII til denne aftale.

Artikel 58

Gennemsigtighed og udveksling af oplysninger

1. Parterne samarbejder med henblik på at styrke den gensidige forståelse af deres offentlige kontrolstruktur og af deres mekanismer til anvendelse af foranstaltningerne i bilag IV til denne aftale samt effektiviteten af denne struktur og disse mekanismer, jf. dog denne aftales artikel 59. Dette kan bl.a. opnås ved hjælp af internationale revisionsrapporter, når disse offentliggøres, og parterne kan udveksle oplysninger om resultaterne af revisionen og andre oplysninger, alt efter hvad der måtte være relevant.

2. Som led i den lovgivningsmæssige tilnærmelse, jf. denne aftales artikel 55, eller anerkendelsen af ækvivalens, jf. denne aftales artikel 57, holder parterne hinanden underrettet om lovgivningsmæssige eller proceduremæssige ændringer, som vedtages på de pågældende områder.

3. I den forbindelse underretter Unionen Georgien i, god tid inden der foretages ændringer af Unionens lovgivning, således at Georgien kan overveje at ændre sin lovgivning i overensstemmelse hermed.

Der bør etableres et samarbejde i det omfang, det er nødvendigt for at lette overførslen af lovgivningsdokumenter efter anmodning fra en af parterne.

Med henblik herpå underretter hver part den anden part om sine kontaktpunkter. Parterne underretter ligeledes hinanden om ændringer vedrørende kontaktpunkterne.

Artikel 59

Underretning, konsultation og fremme af kommunikation

1. Hver part underretter skriftligt den anden part inden for to arbejdsdage om alvorlige eller væsentlige risici for menneskers, dyrs eller planters sundhed, herunder om akutte krisesituationer i forbindelse med fødevarerkontrol, eller situationer, hvor der er en klart identificeret og alvorlig sundhedsfare forbundet med indtagelse af animalske produkter eller planteprodukter, herunder især om:

- a) foranstaltninger, der berører regionaliseringsbeslutninger, jf. denne aftales artikel 56
- b) forekomsten eller udviklingen af en af de i bilag V-A til denne aftale opførte dyresygdomme eller en af de regulerede skadegørere, der er opført i bilag V-B til denne aftale
- c) fund af epidemiologisk betydning eller betydelige risici i forbindelse med dyresygdomme og skadegørere, der ikke er opført i bilag V-A og V-B til denne aftale, eller nye dyresygdomme eller skadegørere, og
- d) eventuelle foranstaltninger, ud over basiskravene, der supplerer de respektive foranstaltninger truffet af parterne til bekæmpelse eller udryddelse af dyresygdomme eller skadegørere eller til beskyttelse af folke- eller plantesundheden, og om eventuelle ændringer i den forebyggende politik, herunder vaccinationspolitikken.

2. Underretning skal ske skriftligt til de i denne aftales artikel 58, stk. 1, nævnte kontaktpunkter.

Ved skriftlig underretning forstås underretning pr. brev, fax eller e-mail.

3. Skønner en part, at der er alvorlig risiko for menneskers, dyrs eller planters sundhed, skal der efter anmodning fra den pågældende part føres konsultationer herom så hurtigt som muligt og under alle omstændigheder senest 15 arbejdsdage efter datoen for anmodningen. I en sådan situation bestræber parterne sig på at tilvejebringe alle de oplysninger, der er nødvendige for at undgå handelsforstyrrelser, og på at finde en gensidigt acceptabel løsning, der er forenelig med beskyttelsen af menneskers, dyrs og planters sundhed.

4. Efter anmodning fra en af parterne finder der så hurtigt som muligt konsultationer sted vedrørende dyrevelfærd og under alle omstændigheder senest 20 arbejdsdage efter underretningen. I en sådan situation bestræber parterne sig på at tilvejebringe alle de oplysninger, der anmodes om.

5. Efter anmodning fra en af parterne afholdes de i denne artikels stk. 3 og 4 omhandlede konsultationer som video- eller audiokonference. Den anmodende part sørger for et referat af konsultationen, som skal godkendes formelt af begge parter. Godkendelsen sker under anvendelse af denne aftales artikel 58, stk. 3.

6. Et gensidigt system for hurtig varsling og en mekanisme for tidlig varsling af akutte krisesituationer på dyre- og plantesundhedsområdet vil blive indført på et senere tidspunkt, når Georgien har gennemført den nødvendige lovgivning på dette område og skabt de rette betingelser for, at sådanne systemer kan fungere i praksis.

Artikel 60

Samhandelsbetingelser

1. Importbetingelser før anerkendelse af ækvivalens

- a) Parterne er enige om at anvende betingelser før anerkendelse af ækvivalens ved import af varer, der er omfattet af bilag IV-A og punkt 2 og 3 i bilag IV-C til denne aftale. Den importerende parts importbetingelser gælder for hele den eksporterende parts territorium, jf. dog de beslutninger, der træffes i henhold til denne aftales artikel 56. Efter denne aftales ikrafttrædelse og i overensstemmelse med denne aftales artikel 58 underretter den importerende part den eksporterende part om sine sundheds- og/eller plantesundhedskrav i forbindelse med import af de i bilag IV-A og IV-C til denne aftale omhandlede varer. I den forbindelse gives der også oplysninger om eventuelle officielle standardcertifikater, -erklæringer eller -handelsdokumenter, som kræves af den importerende part, og
- b) i) Ændringer eller forslag til ændringer af de i denne artikels stk. 1, litra a), omhandlede betingelser skal stemme overens med SPS-aftalens relevante procedurer for underretning
 - ii) Den importerende part skal tage højde for transporttiden mellem parterne ved fastsættelsen af datoen for, hvornår de i stk. 1, litra a), omhandlede ændrede betingelser skal træde i kraft, jf. dog denne aftales artikel 64, og
 - iiij) Hvis den importerende part ikke overholder underretningskravene i denne artikels stk. 1, litra a), skal den fortsat acceptere certifikater og attestationer, der garanterer, at tidligere gældende betingelser er opfyldt, i 30 dage efter at de ændrede importbetingelser er trådt i kraft.

2. Importbetingelser efter anerkendelse af ækvivalens

- a) Senest 90 dage efter vedtagelsen af en beslutning om anerkendelse af ækvivalens, jf. denne aftales artikel 57, stk. 10, træffer parterne de nødvendige lovgivningsmæssige og administrative foranstaltninger til at gennemføre anerkendelsen af ækvivalens for på dette grundlag at muliggøre samhandel med de i bilag IV-A og punkt 2 og 3 i bilag IV-C til denne aftale omhandlede varer. Det officielle standardcertifikat eller -dokument, som den importerende part kræver for de pågældende varer, kan på det tidspunkt erstattes af et certifikat udarbejdet i henhold til bilag X-B til denne aftale

b) For varer i sektorer eller delsektorer, for hvilke nogle, men ikke alle foranstaltninger er anerkendt som ækvivalente, fortsætter handelen på grundlag af de i denne artikels stk. 1, litra a), omhandlede betingelser. Bestemmelserne i denne artikels stk. 5 anvendes efter anmodning fra den eksporterende part.

3. Fra datoen for denne aftales ikrafttrædelse er de i bilag IV-A og punkt 2 i bilag IV-C til denne aftale omhandlede varer ikke underlagt importtilladelse parterne imellem.

4. Med hensyn til betingelser, der vedrører handel med de i denne artikels stk. 1, litra a), omhandlede varer, indleder parterne efter anmodning fra den eksporterende part konsultationer i SPS-Underudvalget i overensstemmelse med denne aftales artikel 65 med henblik på at nå til enighed om den importerende parts alternative eller yderligere importbetingelser. Disse alternative eller yderligere importbetingelser kan eventuelt baseres på den eksporterende parts foranstaltninger, hvis ækvivalens er anerkendt af den importerende part. Hvis der opnås enighed, træffer den importerende part inden for 90 dage de nødvendige lovgivningsmæssige og/eller administrative foranstaltninger til, at der kan importeres på de aftalte importbetingelser.

5. Liste over virksomheder, foreløbig godkendelse

a) For så vidt angår import af de i del 2 i bilag IV-A til denne aftale omhandlede animalske produkter godkender den importerende part efter anmodning fra den eksporterende part, ledsaget af passende garantier, foreløbigt de i punkt 2 i bilag VII til denne aftale omhandlede forarbejdningsvirksomheder, som er etableret på den eksporterende parts territorium, uden forudgående inspektion af de enkelte virksomheder. Godkendelsen skal stemme overens med betingelserne og bestemmelserne i bilag VII til denne aftale. Medmindre der er anmodet om yderligere oplysninger, træffer den importerende part de nødvendige lovgivningsmæssige og/eller administrative foranstaltninger til, at der kan importeres på dette grundlag, senest 30 arbejdsdage efter at den har modtaget anmodningen og de relevante garantier.

Den foreløbige liste over virksomheder godkendes i overensstemmelse med bilag VII til denne aftale.

b) For så vidt angår import af de i denne artikels stk. 2, litra a), omhandlede animalske produkter underretter den eksporterende part den importerende part om sin liste over virksomheder, der opfylder den importerende parts krav.

6. En part skal efter anmodning fra den anden part gøre behørigt rede for og dokumentere de konklusioner og beslutninger, der er omfattet af denne artikel.

Artikel 61

Certificeringsprocedurer

1. Med hensyn til certificeringsprocedurer og udstedelse af certifikater og officielle dokumenter er parterne enige om at anvende principperne i bilag X til denne aftale.

2. SPS-Underudvalget, jf. denne aftales artikel 65, kan fastlægge de regler, der skal følges ved elektronisk certificering og tilbagetrækning eller erstatning af certifikater.

3. Som led i den lovgivningsmæssige tilnærmelse, jf. denne aftales artikel 55, lægger parterne sig eventuelt fast på fælles standardcertifikater.

Artikel 62

Verifikation

1. For at bevare tilliden til, at bestemmelserne i dette kapitel gennemføres effektivt, har hver af parterne ret til:

- a) at verificere hele eller en del af den anden parts myndigheders ordninger for inspektion og certificering og/eller eventuelle andre foranstaltninger i overensstemmelse med de relevante internationale standarder, retningslinjer og henstillinger fra Codex Alimentarius, OIE og IPPC
- b) at modtage oplysninger fra den anden part om dennes kontrolordning og blive underrettet om resultaterne af den kontrol, der foretages i henhold til ordningen, under overholdelse af de bestemmelser om fortrolighed, der finder anvendelse på parterne.

2. Begge parter kan videregive resultaterne af de i denne artikels stk. 1, litra a), omhandlede verifikationer til tredjemand og offentliggøre dem, som det måtte være påkrævet i bestemmelser, der finder anvendelse på parterne. I givet fald skal bestemmelser om fortrolighed, der finder anvendelse på parterne, overholdes i forbindelse med videregivelsen og/eller offentliggørelsen af resultaterne.

3. Hvis den importerende part beslutter at foretage en verifikation hos den eksporterende part, underretter den importerende part den eksporterende part om besøget, mindst 60 arbejdsdage inden besøget skal finde sted, undtagen i hastetilfælde eller hvis parterne aftaler andet. Enhver ændring vedrørende besøget aftales parterne imellem.

4. Omkostningerne ved en verifikation af alle eller en del af den anden parts kompetente myndigheders ordninger for inspektion og certificering og/eller eventuelle andre foranstaltninger afholdes af den part, der udfører verifikationen eller inspektionen.

5. Det skriftlige udkast til verifikationsberetningen sendes til den eksporterende part senest 60 arbejdsdage efter verifikationens afslutning. Den eksporterende part har 45 arbejdsdage til at fremsætte bemærkninger til det skriftlige udkast. Den eksporterende parts bemærkninger vedlægges og medtages om nødvendigt i den endelige beretning. Er der konstateret en stor risiko for menneskers, dyrs eller planters sundhed under verifikationen, skal den eksporterende part dog underrettes hurtigst muligt, og under alle omstændigheder senest ti arbejdsdage efter at verifikationen er afsluttet.

6. Det skal bemærkes, at resultaterne af en verifikation kan benyttes i forbindelse med de i denne aftales artikel 55, 57 og 63 omhandlede procedurer, som en eller begge parter indleder.

Artikel 63

Importkontrol og inspektionsgebyrer

1. Parterne er enige om, at den importkontrol, som den importerende part foretager af sendinger fra den eksporterende part, skal ske under iagttagelse af principperne i del A i bilag IX til denne aftale. Resultaterne af denne kontrol kan benyttes i forbindelse med den i denne aftales artikel 62 nævnte verifikationsprocedure.

2. Det er angivet i del B i bilag IX til denne aftale, hvor hyppigt parterne skal foretage fysisk importkontrol. Hver part kan inden for rammerne af sine beføjelser og i overensstemmelse med sin interne lovgivning ændre hyppigheden på baggrund af de fremskridt, der er sket i overensstemmelse med denne aftales artikel 55, 57 og 60, eller som følge af verifikation, konsultationer eller andre foranstaltninger i medfør af denne aftale. SPS-Underudvalget, jf. artikel 65, ændrer ved en beslutning del B i bilag IX til denne aftale i overensstemmelse hermed.

3. Eventuelle inspektionsgebyrer må kun omfatte de udgifter, som den kompetente myndighed afholder til gennemførelse af importkontrol. Gebyrerne beregnes på samme grundlag som de gebyrer, der opkræves for inspektion af lignende indenlandske varer.

4. Den importerende part underretter efter anmodning den eksporterende part om enhver ændring af foranstaltninger vedrørende importkontrol og inspektionsgebyrer og om betydelige ændringer i den administrative kontrolprocedure og angiver årsagerne til ændringerne.

5. Fra en dato, der fastsættes af det i denne aftales artikel 65 omhandlede SPS-Underudvalg, kan parterne aftale betingelser for at godkende hinandens kontrol, jf. denne aftales artikel 62, stk. 1, litra b), med henblik på eventuelt at tilpasse og gensidigt reducere hyppigheden af den fysiske importkontrol for de i denne aftales artikel 60, stk. 2, litra a), omhandlede varer.

Fra denne dato kan parterne gensidigt godkende hinandens kontrol af visse varer og følgelig reducere eller ændre importkontrollen af varerne.

Artikel 64

Beskyttelsesforanstaltninger

1. Træffer den eksporterende part foranstaltninger på sit territorium for at bekæmpe en situation, der kan udgøre en alvorlig fare eller risiko for menneskers, dyrs eller planters sundhed, skal den importerende part træffe tilsvarende foranstaltninger for at forhindre indførelsen af faren eller risikoen til den importerende parts territorium, jf. dog denne artikels stk. 2.

2. Den importerende part kan træffe midlertidige foranstaltninger til beskyttelse af menneskers, dyrs eller planters sundhed, hvis der foreligger tungtvejende grunde hertil. Ved sendinger, der er undervejs mellem parterne, skal den importerende part søge den bedst egnede og forholdsmæssigt bedst afpassede løsning for at undgå unødige handelsforstyrrelser.

3. Den part, der indfører foranstaltninger i henhold til denne artikels stk. 2, underretter den anden part senest en arbejdsdag efter indførelsen af foranstaltningerne. Efter anmodning fra en af parterne afholdes der konsultationer om situationen senest 15 arbejdsdage efter underretningen, jf. denne aftales artikel 59, stk. 3. Parterne tager behørigt hensyn til alle oplysninger, der kommer frem under disse konsultationer, og bestræber sig på at undgå unødige handelsforstyrrelser, idet de tager hensyn til resultaterne af konsultationerne i henhold til denne aftales artikel 59, stk. 3, når det er relevant.

Artikel 65

Underudvalget vedrørende Sundhed og Plantesundhed

1. Der nedsættes hermed et SPS-underudvalg. SPS-Underudvalget træder sammen senest tre måneder efter denne aftales ikrafttrædelse og derefter på foranledning af en af parterne, dog mindst én gang om året. Hvis parterne er enige herom, kan SPS-Underudvalgets møder afholdes som video- eller audiokonference. Mellem møderne kan SPS-Underudvalget også behandle spørgsmål pr. korrespondance.

2. SPS-Underudvalget har følgende opgaver:

- a) at behandle ethvert spørgsmål vedrørende dette kapitel
- b) at overvåge dette kapitels gennemførelse og undersøge alle spørgsmål, der måtte opstå i forbindelse med dets gennemførelse
- c) at revidere bilag IV-XII til denne aftale, navnlig i lyset af de fremskridt, der gøres som følge af dette kapitels bestemmelser om konsultationer og procedurer
- d) at ændre bilag IV-XII til denne aftale ved en beslutning på grundlag af den i dette stykkes litra c) omhandlede revision eller andre bestemmelser i dette kapitel, og
- e) at afgive udtalelser og fremsætte henstillinger til andre organer, jf. afsnit VIII (Institutionelle, almindelige og afsluttende bestemmelser) i denne aftale, på grundlag af den i dette stykkes litra c) omhandlede revision.

3. Parterne er enige om efter behov at oprette tekniske arbejdsgrupper bestående af repræsentanter for parterne på ekspertplan, som skal indkredse og behandle tekniske og videnskabelige spørgsmål, der opstår i forbindelse med anvendelsen af dette kapitel. Hvis der er behov for yderligere ekspertviden, kan parter-

ne nedsætte ad hoc-grupper, herunder videnskabelige grupper og ekspertgrupper. Medlemskab af ad hoc-grupperne er ikke begrænset til parternes repræsentanter.

4. SPS-Underudvalget rapporterer regelmæssigt til Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, jf. denne aftales artikel 408, stk. 4, om sine aktiviteter og beslutninger, som det træffer inden for sit kompetenceområde.

5. SPS-Underudvalget vedtager sin forretningsorden på det første møde.

6. Parterne vedtager SPS-Underudvalgets eller enhver af SPS-Underudvalget nedsat gruppes beslutninger, henstillinger, rapporter og andre foranstaltninger ved konsensus.

KAPITEL 5

Told og handelslettelser

Artikel 66

Mål

1. Parterne anerkender vigtigheden af spørgsmål vedrørende told og handelslettelser i forbindelse med de skiftende bilaterale handelsvilkår. Parterne er enige om at styrke samarbejdet på dette område med henblik på at sikre, at den relevante lovgivning og de relevante procedurer samt de relevante myndigheders administrative kapacitet opfylder målene om effektiv kontrol og principielt understøtter lettelser af den lovlige samhandel.

2. Parterne erkender, at samfundsmæssige interesser, herunder handelslettelser, sikkerhed og forebyggelse af svig, samt en velafvejnet tilgang hertil skal tillægges den allerstørste betydning.

Artikel 67

Lovgivning og procedurer

1. Parterne er enige om, at deres respektive handels- og toldlovgivning principielt skal være stabil og altomfattende, og at bestemmelserne og procedurerne skal være forholdsmæssigt afpassede, gennemsigtige, forudsigelige, ikke-diskriminerende og upartiske, samt at de skal anvendes ensartet og effektivt, og skal bl.a.:

- a) beskytte og lette lovlig handel gennem effektiv håndhævelse og efterlevelse af lovgivningsmæssige krav
- b) undgå unødvendige eller diskriminerende byrder for økonomiske aktører, forebygge svig og yderligere begunstige økonomiske aktører, der i høj grad efterlever reglerne
- c) benytte et administrativt enhedsdokument til toldangivelser
- d) træffe foranstaltninger, som sørger for større effektivitet, gennemsigtighed og forenkling af toldprocedurer og -praksis ved grænserne
- e) anvende moderne toldteknikker, herunder risikovurdering, efterfølgende kontrol af toldbehandling og virksomhedsrevisionsmetoder for at forenkle og lette ind- og udpassage og frigivelse af varer
- f) tilsigte at reducere efterlevelsensomkostningerne og øge forudsigeligheden for alle økonomiske aktører
- g) sikre ikke-diskriminerende forvaltning af krav og procedurer, der gælder for import, eksport og varer i transit, uden at det indskrænker anvendelsen af objektive risikovurderingskriterier
- h) anvende de internationale instrumenter, der gælder for told og handel, herunder dem, der er udarbejdet af Verdenstoldorganisationen (WCO), Istanbulkonventionen om midlertidig indførsel fra 1990, den internationale konvention om det harmoniserede varebeskrivelses- og varenomenklatursystem fra 1983, WTO, FN's TIR-konvention fra 1975, konventionen om harmonisering af kontrol af varer ved grænserne fra 1982; og eventuelt tage hensyn til WCO's »Framework of Standards to Secure and Fa-

cilitate Global Trade« og Europa-Kommissionens retningslinjer såsom de »blueprints«, der findes på toldområdet

- i) træffe de foranstaltninger, der er nødvendige for at tage hensyn til og gennemføre bestemmelserne i den reviderede Kyotokonvention om forenkling og harmonisering af regler om toldbehandling fra 1973
- j) sørge for bindende forhåndsbesked om tarifiering og oprindelsesregler. Parterne sikrer, at en forhåndsbesked kun kan trækkes tilbage eller annulleres, når den berørte erhvervsdrivende er blevet underrettet, og ikke med tilbagevirkende kraft, medmindre beskeden er blevet afgivet på grundlag af ukorrekte eller ufuldstændige oplysninger
- k) indføre og anvende forenkledede procedurer for godkendte erhvervsdrivende i henhold til objektive og ikke-diskriminerende kriterier
- l) fastsætte regler, der sikrer, at sanktioner for overtrædelse af toldregulativer eller procedurekrav er forholdsmæssigt afpassede og ikke-diskriminerende, og at håndhævelsen heraf ikke medfører urimelige og uberettigede forsinkelser, og
- m) anvende gennemsigtige, ikke-diskriminerende og forholdsmæssigt afpassede regler, i tilfælde hvor offentlige organer leverer tjenesteydelser, der også leveres af den private sektor.

2. For at forbedre arbejdsmetoderne og sikre ikke-forskelsbehandling, gennemsigtighed, effektivitet, integritet og ansvarlighed i transaktionerne skal parterne:

- a) tage yderligere skridt til at indskrænke, forenkle og standardisere de oplysninger og den dokumentation, som toldmyndigheder og andre relevante myndigheder kræver
- b) så vidt muligt forenkle krav og formaliteter med henblik på hurtig frigivelse og fortoldning af varer
- c) etablere effektive, hurtige og ikke-diskriminerende procedurer, som sikrer retten til at påklage toldmyndighedernes og andre relevante myndigheders administrative handlinger, forhåndsbeskeder og beslutninger, som påvirker de varer, der underkastes toldbehandling. Klageprocedurer skal være lettilgængelige, og eventuelle gebyrer skal stå i rimeligt forhold til myndighedernes omkostninger til at sikre klageadgangen
- d) hvis en anfægtet administrativ handling, forhåndsbesked eller beslutning påklages, tage skridt til at sikre, at varerne normalt frigives, og at tolden indtil videre eventuelt ikke opkræves, dog under forbehold af de beskyttelsesforanstaltninger, der måtte skønnes nødvendige. Er det påkrævet, skal der i forbindelse med frigivelsen af varerne stilles en garanti, f.eks. en kaution eller et depositum, og
- e) sikre, at de højeste standarder for integritet opretholdes, især ved grænserne, gennem anvendelse af foranstaltninger, der afspejler principperne i de relevante internationale konventioner og instrumenter på dette område, særlig WCO's reviderede Arushaerklæring fra 2003 og Europa-Kommissionens »blueprint« om toldetik fra 2007, når det er relevant.

3. Parterne er enige om at afskaffe:

- a) alle krav om obligatorisk anvendelse af toldklarerere, og
- b) alle krav om obligatorisk inspektion før afsendelsen eller på bestemmelsesstedet.

4. Vedrørende forsendelse:

- a) de forsendelsesregler og definitioner, der er fastsat i WTO-bestemmelserne, særlig artikel V i GATT 1994, og de hermed forbundne bestemmelser, herunder de præciseringer og ændringer, der følger af forhandlingerne om handelslettelse under Doharunden, finder anvendelse på denne aftale. Disse bestemmelser gælder også ved forsendelse af varer, der starter eller slutter på en parts territorium
- b) parterne fortsætter den gradvise sammenkobling af deres respektive forsendelsesordninger med henblik på Georgiens fremtidige deltagelse i den fælles forsendelsesordning²⁾
- c) Parterne sikrer samarbejde og koordinering mellem alle relevante myndigheder på deres territorium med henblik på at lette transittrafik. Parterne fremmer ligeledes samarbejde mellem myndighederne og den private sektor i forbindelse med transit.

*Artikel 68***Forbindelser med erhvervslivet**

Parterne er enige om:

- a) at sikre, at deres respektive lovgivning og procedurer er gennemsigtig(e), offentligt tilgængelig(e), så vidt muligt i elektronisk form, og indbefatter en begrundelse for deres indførelse. Der bør være regelmæssige konsultationer, og der bør afsættes rimelig tid mellem offentliggørelsen af nye eller ændrede bestemmelser og disses ikrafttrædelse
- b) at der er behov for rettidige, regelmæssige konsultationer med repræsentanter for de erhvervsdrivende om lovgivningsforslag og procedurer vedrørende told- og handelsspørgsmål
- c) at offentliggøre relevante administrative meddelelser, bl.a. vedrørende myndighedernes krav og procedurer for ind- eller udpassage samt åbningstider og arbejdsprocedurer for toldsteder i havne og ved grænseovergangssteder og for informationskontorer
- d) at tilskynde til samarbejde mellem de erhvervsdrivende og de relevante myndigheder ved hjælp af ikke-vilkårlige og offentligt tilgængelige procedurer baseret bl.a. på de af WCO udsendte, og
- e) at sikre, at deres respektive toldkrav og -procedurer samt toldrelaterede krav og procedurer fortsat opfylder erhvervslivets legitime behov, følger bedste praksis og er så lidt handelsbegrænsende som muligt.

*Artikel 69***Gebyrer og afgifter**

1. Parterne forbyder administrative gebyrer, der har samme virkning som import- eller eksportafgifter.

2. Hvad angår gebyrer og afgifter af enhver art, der pålægges af parternes toldmyndigheder, herunder gebyrer og afgifter for opgaver, der udføres på de nævnte myndigheders vegne, ved eller i forbindelse med import eller eksport, gælder, under forbehold af de relevante bestemmelser i kapitel 1 (National behandling og markedsadgang for varer) i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale, følgende:

- a) der må kun pålægges gebyrer og afgifter for tjenesteydelser, som udføres efter anmodning fra klareren under andre arbejdsvilkår end de normale, uden for de normale arbejdstider og på andre steder end dem, der er nævnt i toldregulativerne, samt for formaliteter i forbindelse med sådanne tjenesteydelser, der skal opfyldes for at kunne foretage en sådan import eller eksport
- b) gebyrer og afgifter må ikke overstige omkostningerne til de ydede tjenester
- c) gebyrer og afgifter må ikke beregnes på et ad valorem-grundlag
- d) oplysninger om gebyrer og afgifter offentliggøres via et officielt udpeget medie, om muligt på et offentligt websted. Det skal af oplysningerne fremgå, hvorfor den ydede tjeneste pålægges et gebyr eller en afgift, hvilken myndighed der er ansvarlig herfor, hvilke gebyrer og afgifter der vil blive opkrævet, og hvornår og hvordan de skal betales, og
- e) der pålægges ikke nye eller ændrede gebyrer og afgifter, inden der er offentliggjort oplysninger herom, og disse er gjort nemt tilgængelige.

*Artikel 70***Toldværdiansættelse**

1. Bestemmelserne i aftalen om anvendelsen af artikel VII i GATT 1994 i bilag 1A til WTO-overenskomsten, med senere ændringer, gælder for toldværdiansættelsen af de varer, der handles mellem parterne. Disse bestemmelser er hermed indarbejdet i og gjort til en del af denne aftale. Der anvendes ikke minimumstoldværdier.

2. Parterne samarbejder med henblik på at nå frem til en fælles holdning til spørgsmål vedrørende toldværdiansættelse.

Artikel 71

Toldsamarbejde

Parterne styrker deres samarbejde på toldområdet for at sikre gennemførelsen af målene i dette kapitel med henblik på at fremme handelslettelser og samtidig sikre effektiv kontrol, sikkerhed og forebyggelse af svig. Med henblik herpå kan parterne eventuelt anvende Europa-Kommissionens »blueprints« på toldområdet som benchmarkingværktøj.

For at sikre efterlevelse af bestemmelserne i dette kapitel skal parterne bl.a.:

- a) udveksle oplysninger om toldlovgivning og -procedurer
- b) udforme fælles initiativer vedrørende import-, eksport- og transitprocedurer samt gøre en indsats med henblik på at sikre, at der ydes effektiv service til erhvervslivet
- c) samarbejde om automatisering af told- og andre handelsprocedurer
- d) eventuelt udveksle oplysninger og data, idet følsomme oplysninger behandles fortroligt og personoplysninger beskyttes
- e) samarbejde om forebyggelse og bekæmpelse af ulovlig handel med varer, herunder tobaksvarer, på tværs af grænserne
- f) udveksle oplysninger eller indlede konsultationer med henblik på, når det er muligt, at indtage fælles holdninger på toldområdet i internationale organisationer som f.eks. WTO, WCO, FN, De Forenede Nationers Konference for Handel og Udvikling (UNCTAD) og FN/ECE
- g) samarbejde om planlægning og levering af faglig bistand, navnlig med henblik på told- og handelslettelserreformer i overensstemmelse med de relevante bestemmelser i denne aftale
- h) udveksle bedste praksis i forbindelse med toldaktioner, særlig vedrørende risikobaserede toldkontrolsystemer og håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, især i forbindelse med forfalskede produkter
- i) fremme koordinering mellem alle parternes grænsemyndigheder for at lette grænsepassagen og styrke kontrollen ved indførelse af fælles grænsekontrol, hvis det er muligt og hensigtsmæssigt, og
- j) anerkende den anden parts handelspartnerskabsprogrammer og toldkontrol, herunder ensartede handelslettelserforanstaltninger, når det er relevant og hensigtsmæssigt.

Artikel 72

Gensidig administrativ bistand i toldspørgsmål

Parterne yder hinanden administrativ bistand i toldspørgsmål efter bestemmelserne i protokol II til denne aftale om gensidig administrativ bistand i toldspørgsmål, uden at dette indskrænker de øvrige former for samarbejde, der er omhandlet i denne aftale, særlig artikel 71.

Artikel 73

Faglig bistand og kapacitetsopbygning

Parterne samarbejder med henblik på faglig bistand og kapacitetsopbygning til gennemførelse af handelslettelser og toldreformer.

Artikel 74

Toldunderudvalget

1. Der nedsættes hermed et toldunderudvalg. Toldunderudvalget rapporterer til Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, jf. denne aftales artikel 408, stk. 4.

2. Til underudvalgets opgaver hører bl.a. regelmæssige konsultationer og overvågning af gennemførelsen og forvaltningen af dette kapitel, herunder, men ikke begrænset til, spørgsmål om toldsamarbejde, grænseoverskridende toldsamarbejde og -forvaltning, faglig bistand, oprindelsesregler, handelslettelser samt gensidig administrativ bistand i toldspørgsmål.

3. Toldunderudvalget skal bl.a.:

- a) sørge for, at dette kapitel og protokol I og II til denne aftale fungerer efter hensigten
- b) indføre praktiske ordninger og foranstaltninger og vedtage praktiske beslutninger med henblik på at gennemføre dette kapitel og protokol I og II til denne aftale, herunder vedrørende udveksling af oplysninger og data, gensidig anerkendelse af toldkontrol og handelspartnerskabsprogrammer samt gensidigt aftalte fordele
- c) udveksle synspunkter om emner af fælles interesse, herunder fremtidige foranstaltninger og de ressourcer, der er nødvendige for at kunne iværksætte og anvende disse
- d) eventuelt fremsætte henstillinger, og
- e) selv vedtage sin forretningsorden.

Artikel 75

Tilnærmelse af toldlovgivningen

Der foretages som beskrevet i bilag XIII til denne aftale en gradvis tilnærmelse til Unionens toldlovgivning og i visse henseender til folkeretten.

KAPITEL 6

Etablering, handel med tjenesteydelser og elektronisk handel

Afdeling 1

Almindelige bestemmelser

Artikel 76

Mål, anvendelsesområde og dækning

1. Parterne, der bekræfter deres respektive forpligtelser i henhold til WTO-overenskomsten, fastlægger hermed de ordninger, der er nødvendige for en gradvis og gensidig liberalisering af etablering og handel med tjenesteydelser samt for samarbejde om elektronisk handel.

2. Offentlige udbud er omhandlet i kapitel 8 (Offentlige udbud) i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale, og intet i dette kapitel må fortolkes således, at det indfører forpligtelser i forbindelse med offentlige udbud.

3. Subsidier er omhandlet i kapitel 10 (Konkurrence) i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale, og bestemmelserne i dette kapitel finder ikke anvendelse på subsidier, der ydes af parterne.

4. I overensstemmelse med dette kapitel bevarer parterne retten til at regulere og indføre nye forskrifter med henblik på at opfylde legitime politikmål.

5. Dette kapitel finder ikke anvendelse på foranstaltninger over for fysiske personer, der søger adgang til arbejdsmarkedet i en af parterne, og ej heller på foranstaltninger vedrørende statsborgerskab, bopæl eller fast beskæftigelse.

6. Intet i dette kapitel er til hinder for, at en part kan anvende foranstaltninger til at regulere fysiske personers indrejse i eller midlertidige ophold på sit territorium, herunder også sådanne foranstaltninger, som er nødvendige for at beskytte fysiske personers integritet og sikre deres ordnede grænsepassage, forudsat at disse foranstaltninger ikke anvendes på en sådan måde, at de ophæver eller forringer fordelene for en af parterne i henhold til en særlig forpligtelse i dette kapitel og bilag XIV til denne aftale³⁾.

Artikel 77

Definitioner

I dette kapitel forstås ved:

- a) **»foranstaltning«**: enhver foranstaltning truffet af en part, det være sig i form af en lov, forskrift, regel, procedure, beslutning, administrativ handling eller andet
- b) **»foranstaltninger indført eller opretholdt af en part«**: foranstaltninger truffet af:
 - i) centrale, regionale eller lokale myndigheder, og
 - ii) ikke-statslige organer under udøvelse af beføjelser, der er uddelegeret af centrale, regionale eller lokale myndigheder
- c) **»fysisk person fra/i en part«**: en statsborger i en EU-medlemsstat eller en statsborger i Georgien i overensstemmelse med deres respektive lovgivning
- d) **»juridisk person«**: enhver juridisk enhed, der lovligt er oprettet eller på anden måde organiseret i henhold til den relevante lovgivning, uanset om formålet er at skabe fortjeneste eller ej, og uanset om den er privat eller offentligt ejet, herunder enhver koncern, enhver trust, ethvert partnerskab, ethvert joint venture, enhver enkeltmandsvirksomhed eller enhver sammenslutning
- e) **»juridisk person fra/i en part«**: en juridisk person som defineret i litra d), som er oprettet i overensstemmelse med henholdsvis lovgivningen i en EU-medlemsstat eller Georgien, og hvis vedtægtsmæssige hjemsted, hovedkontor eller hovedvirksomhed er beliggende på henholdsvis det territorium⁴⁾, hvor traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde finder anvendelse, eller på Georgiens territorium
 Har den juridiske person kun sit vedtægtsmæssige hjemsted eller hovedkontor på det territorium, hvor traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde finder anvendelse, eller på Georgiens territorium, betragtes den ikke som henholdsvis en juridisk person fra Unionen eller Georgien, medmindre dens virksomhed har en reel og vedvarende forbindelse med henholdsvis Unionens eller Georgiens økonomi.
 Uanset ovenstående afsnit er rederier, der er etableret uden for Unionen eller Georgien, og som kontrolleres af henholdsvis statsborgere i en EU-medlemsstat eller Georgien, også omfattet af fordelene ved denne aftale, hvis deres skibe er registreret i overensstemmelse med den respektive lovgivning i den pågældende medlemsstat eller Georgien og fører en medlemsstats eller Georgiens flag.
- f) **»datterselskab« af en juridisk person fra/i en part**: en juridisk person, der ejes eller faktisk kontrolleres af den pågældende juridiske person⁵⁾
- g) **»filial« af en juridisk person**: et forretningssted, der ikke har status som juridisk person, men som udadtil varigt fremtræder som en repræsentation for hovedvirksomheden, med en ledelsesstruktur og materielt udstyret således, at det kan forhandle med tredjemand, således at sidstnævnte, skønt han ved, at der eventuelt opstår en retlig forbindelse med den i udlandet hjemmehørende virksomhed, ikke behøver at henvende sig direkte til denne, men kan indgå aftaler på det forretningssted, som repræsentationen udgør
- h) **»etablering«**:

- i) hvad angår juridiske personer fra Unionen eller Georgien: retten til at indlede og udøve erhvervsvirksomhed ved oprettelse, herunder erhvervelse, af en juridisk person og/eller til at oprette en filial eller et repræsentationskontor i henholdsvis Georgien eller Unionen
- ii) hvad angår fysiske personer: retten for fysiske personer fra Unionen eller Georgien til at indlede og udøve selvstændig erhvervsvirksomhed samt til at oprette foretagender, herunder virksomheder, som de faktisk kontrollerer
- i) »**erhvervsvirksomhed**«: virksomhed inden for industri, handel og liberale erhverv samt håndværk, men ikke aktiviteter, der udføres under udøvelse af offentlig myndighed
- j) »**drift**«: udøvelse af erhvervsvirksomhed
- k) »**tjenesteydelser**«: alle tjenesteydelser i alle sektorer, bortset fra tjenesteydelser, der leveres under udøvelse af offentlig myndighed
- l) »**tjenesteydelser og andre aktiviteter, der udføres under udøvelse af offentlig myndighed**«: tjenesteydelser eller aktiviteter, som ikke udføres på et kommercielt grundlag eller i konkurrence med en eller flere økonomiske aktører
- m) »**grænseoverskridende levering af tjenesteydelser**«: levering af en tjenesteydelse:
 - i) fra den ene parts territorium til den anden parts territorium (leveringsmåde 1), eller
 - ii) på den ene parts territorium til den anden parts forbruger af tjenesteydelsen (leveringsmåde 2)
- n) »**tjenesteyder**« **fra/i en part**: enhver fysisk eller juridisk person fra/i en part, der søger at levere eller leverer en tjenesteydelse
- o) »**erhvervsdrivende**«: en fysisk eller juridisk person fra/i en part, der søger at udøve eller udøver erhvervsvirksomhed gennem oprettelse af en etablering.

Afdeling 2

Etablering

Artikel 78

Anvendelsesområde

Denne afdeling finder anvendelse på foranstaltninger, der indføres eller opretholdes af parterne, og som påvirker etablering inden for alle former for erhvervsvirksomhed, med undtagelse af:

- a) minedrift samt fremstilling og bearbejdning⁶⁾ af nukleart materiale
- b) produktion af eller handel med våben, ammunition og krigsmateriel
- c) audiovisuelle tjenesteydelser
- d) national cabotagesejlads til søs⁷⁾
- e) indenlandske og internationale lufttransportydelser⁸⁾, såvel ruteflyvning som anden flyvning, og tjenesteydelser, der er direkte forbundet med trafikrettigheder, bortset fra:
 - i) tjenesteydelser i forbindelse med reparation og vedligeholdelse af flyvemaskiner, under hvilke et luftfartøj tages ud af drift
 - ii) salg og markedsføring af lufttransportydelser
 - iii) tjenesteydelser i forbindelse med edb-reservationssystemer
 - iv) groundhandlingsydelser
 - v) lufthavnstjenester.

*Artikel 79***National behandling og mestbegunstigelsesbehandling**

1. Uden at det berører forbeholdene i bilag XVI-E til denne aftale, indrømmer Georgien efter denne aftales ikrafttrædelse:

- a) hvad angår etablering af datterselskaber og filialer af juridiske personer fra Unionen og repræsentationskontorer herfor: en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, Georgien indrømmer sine egne juridiske personer og disses filialer og repræsentationskontorer, eller, hvis den er gunstigere, den behandling, landet indrømmer tredjelandes juridiske personers datterselskaber, filialer og repræsentationskontorer
- b) hvad angår drift af datterselskaber og filialer af juridiske personer fra Unionen og repræsentationskontorer herfor i Georgien efter etableringen: en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, Georgien indrømmer sine egne juridiske personer og disses filialer og repræsentationskontorer, eller, hvis den er gunstigere, den behandling, landet indrømmer tredjelandes juridiske personers datterselskaber, filialer og repræsentationskontorer⁹⁾.

2. Uden at det berører forbeholdene i bilag XIV-A til denne aftale, indrømmer Unionen efter denne aftales ikrafttrædelse:

- a) hvad angår etablering af datterselskaber og filialer af juridiske personer fra Georgien og repræsentationskontorer herfor: en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, Unionen indrømmer sine egne juridiske personer og disses filialer og repræsentationskontorer, eller, hvis den er gunstigere, den behandling, den indrømmer tredjelandes juridiske personers datterselskaber, filialer og repræsentationskontorer
- b) hvad angår drift af datterselskaber og filialer af juridiske personer fra Georgien og repræsentationskontorer herfor i Unionen efter etableringen: en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, Unionen indrømmer sine egne juridiske personer og disses filialer og repræsentationskontorer, eller, hvis den er gunstigere, den behandling, den indrømmer tredjelandes juridiske personers datterselskaber, filialer og repræsentationskontorer¹⁰⁾.

3. Uden at det berører forbeholdene i bilag XIV-A og XIV-E til denne aftale, indfører parterne ikke nye forskrifter eller foranstaltninger, der medfører forskelsbehandling for så vidt angår etableringen af juridiske personer fra Unionen eller Georgien på deres territorium eller disses drift, når de er etableret, sammenlignet med deres egne juridiske personer.

*Artikel 80***Gennemgang**

1. Med henblik på en gradvis liberalisering af betingelserne for etablering gennemgår parterne regelmæssigt bestemmelserne i denne afdeling og den i denne aftales artikel 79 omhandlede liste over forbehold samt etableringsvilkårene i overensstemmelse med deres forpligtelser i henhold til internationale aftaler.

2. Som led i den i stk. 1 omhandlede gennemgang vurderer parterne de hindringer for etablering, de måtte være stødt på. Med henblik på at udbygge bestemmelserne i dette kapitel skal parterne om nødvendigt finde passende løsninger til at afhjælpe disse hindringer, hvilket kan indebære yderligere forhandlinger, herunder om investeringsbeskyttelse og procedurer for bilæggelse af tvister mellem investorer og stater.

*Artikel 81***Andre aftaler**

Dette kapitel berører ikke de rettigheder, parternes erhvervsdrivende har i henhold til eksisterende eller fremtidige internationale investeringsaftaler, i hvilken en EU-medlemsstat og Georgien er part.

*Artikel 82***Norm for behandling af filialer og repræsentationskontorer**

1. Bestemmelserne i denne aftales artikel 79 er ikke til hinder for, at en part kan anvende særlige regler vedrørende etablering og drift på sit territorium af filialer af og repræsentationskontorer for juridiske personer fra en anden part, der ikke er oprettet i henhold til lovgivningen på førstnævnte parts territorium, hvis disse regler er begrundet i retlige eller tekniske forskelle mellem sådanne filialer og repræsentationskontorer sammenlignet med filialer af og repræsentationskontorer for juridiske personer, der er oprettet i henhold til lovgivningen på dens territorium, eller, hvad angår finansielle tjenesteydelser, hvis de har en tilsynsmæssig begrundelse.

2. Forskellen i behandlingen må ikke gå ud over, hvad der er strengt nødvendigt som følge af sådanne retlige eller tekniske forskelle, eller, hvad angår finansielle tjenesteydelser, den tilsynsmæssige begrundelse.

Afdeling 3**Grænseoverskridende levering af tjenesteydelser***Artikel 83***Anvendelsesområde**

Denne afdeling finder anvendelse på de af parternes foranstaltninger, der påvirker grænseoverskridende levering af tjenesteydelser i alle servicesektorer, med undtagelse af:

- a) audiovisuelle tjenesteydelser
- b) national cabotageejlads til søs¹¹⁾, og
- c) indenlandske og internationale lufttransportydelser¹²⁾, såvel ruteflyvning som anden flyvning, og tjenesteydelser, der er direkte forbundet med trafikrettigheder, bortset fra:
 - i) tjenesteydelser i forbindelse med reparation og vedligeholdelse af flyvemaskiner, under hvilke et luftfartøj tages ud af drift
 - ii) salg og markedsføring af lufttransportydelser
 - iii) tjenesteydelser i forbindelse med edb-reservationssystemer
 - iv) groundhandlingsydelser
 - v) lufthavnstjenester.

*Artikel 84***Markedsadgang**

1. Med hensyn til markedsadgang gennem grænseoverskridende levering af tjenesteydelser indrømmer hver part den anden parts tjenesteydelser og tjenesteydere en behandling, som ikke er mindre gunstig end den, der er fastsat i henhold til de særlige forpligtelser i bilag XIV-B og XIV-F til denne aftale.

2. I sektorer, hvor der er indgået markedsadgangsforpligtelser, må en part ikke, hverken på regionalt plan eller på hele sit territorium, opretholde eller indføre følgende foranstaltninger, medmindre andet er fastsat i bilag XIV-B og XIV-F til denne aftale:

- a) begrænsninger af antallet af tjenesteydere i form af numeriske kvoter, monopoler, tjenesteydere med eksklusive rettigheder eller krav om en økonomisk behovsprøve
- b) begrænsninger af den samlede værdi af tjenestetransaktioner eller -aktiver i form af numeriske kvoter eller krav om en økonomisk behovsprøve, eller
- c) begrænsninger af det samlede antal tjenestetransaktioner eller den samlede produktion af tjenesteydelser udtrykt som angivne numeriske enheder i form af kvoter eller krav om en økonomisk behovsprøve.

Artikel 85

National behandling

1. I de sektorer, hvor der er anført markedsadgangsforpligtelser i bilag XIV-B og XIV-F til denne aftale, og under forbehold af de deri fastsatte betingelser og begrænsninger, indrømmer hver part med hensyn til alle foranstaltninger, der påvirker grænseoverskridende levering af tjenesteydelser, den anden parts tjenesteydelser og tjenesteydere en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, den indrømmer sine egne tilsvarende tjenesteydelser og tjenesteydere.

2. En part kan opfylde kravet i stk. 1 ved at indrømme tjenesteydelser og tjenesteydere fra den anden part en behandling, der enten er formelt identisk med eller formelt forskellig fra den behandling, den indrømmer sine egne tilsvarende tjenesteydelser og tjenesteydere.

3. En formelt identisk eller formelt forskellig behandling betragtes som mindre gunstig, hvis den ændrer konkurrencevilkårene til fordel for partens tjenesteydelser eller tjenesteydere i forhold til den anden parts tilsvarende tjenesteydelser eller tjenesteydere.

4. Særlige forpligtelser indgået i henhold til denne artikel må ikke fortolkes således, at det kræves, at en part skal kompensere for iboende konkurrencemæssige ulemper, der følger af, at de pågældende tjenesteydelser eller tjenesteydere er udenlandske.

Artikel 86

Liste over forpligtelser

De sektorer, som hver part liberaliserer i medfør af denne afdeling, og de begrænsninger for markedsadgang og national behandling, der i form af forbehold finder anvendelse på den anden parts tjenesteydelser og tjenesteydere i disse sektorer, fremgår af listerne over forpligtelser i bilag XIV-B og XIV-F til denne aftale.

Artikel 87

Gennemgang

Med henblik på den gradvise liberalisering af den grænseoverskridende levering af tjenesteydelser mellem parterne gennemgår Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, jf. denne aftales artikel 408, stk. 4, regelmæssigt den i denne aftales artikel 86 omhandlede liste over forpligtelser. Ved gennemgangen tages der hensyn til, hvor langt man er nået med den gradvise tilnærmelse, jf. denne aftales artikel 103, 113, 122 og 126, og hvordan den har medvirket til at fjerne de resterende hindringer for grænseoverskridende levering af tjenesteydelser mellem parterne.

Afdeling 4

Fysiske personers midlertidige tilstedeværelse I forretningsøjemed

Artikel 88

Anvendelsesområde og definitioner

1. Denne afdeling finder anvendelse på parternes foranstaltninger vedrørende indrejse i og midlertidigt ophold på deres territorium for nøglepersonale, praktikanter, salgsrepræsentanter, leverandører af kontraktbaserede tjenesteydelser og selvstændige erhvervsdrivende i overensstemmelse med denne aftales artikel 76, stk. 5.

2. I denne afdeling forstås ved:

- a) »nøglepersonale«: fysiske personer ansat i en juridisk person i en af parterne, dog ikke en nonprofitorganisation¹³⁾, og som er ansvarlige for oprettelsen af eller den nødvendige kontrol med og forvaltning og drift af en etablering. »Nøglepersonale« omfatter »forretningsrejsende« i etableringsøjemed og »virksomhedsinterne udstationerede«:
- i) ved »forretningsrejsende« i etableringsøjemed forstås fysiske personer i en overordnet stilling, som er ansvarlige for oprettelse af en etablering. De hverken udbyder eller leverer tjenesteydelser, og udøver heller ikke erhvervsvirksomhed ud over, hvad der er nødvendigt i etableringsøjemed. De modtager ikke vederlag fra en kilde beliggende i værtsparten.
 - ii) ved »virksomhedsinterne udstationerede« forstås fysiske personer, der i mindst et år har været ansat i en juridisk person eller har været partnere heri, og som midlertidigt er overflyttet til en etablering på den anden parts territorium, der kan være et datterselskab eller en filial af virksomheden/den juridiske person eller dennes hovedvirksomhed. Den pågældende fysiske person skal tilhøre en af følgende kategorier:
 - 1) ledere: personer i en overordnet stilling i en juridisk person, som primært forestår ledelsen af etableringen, og som i generel tilsyns- og ledelsesmæssig henseende først og fremmest sorterer under virksomhedens bestyrelse eller aktionærer eller tilsvarende, herunder mindst personer:
 - der leder etableringen eller en afdeling eller underafdeling heraf
 - der fører tilsyn og kontrol med andre tilsyns-, fag- eller ledelsesmedarbejderes arbejde, og
 - der personligt har beføjelse til at ansætte og afskedige eller anbefale ansættelse og afskedigelse eller til at træffe andre personale-dispositioner.
 - 2) specialister: personer, der arbejder i en juridisk person, og som besidder ekspertviden af afgørende betydning for etableringens produktion, forskningsudstyr, teknikker, processer, procedurer eller ledelse. Ved bedømmelsen af en sådan viden tages der ikke blot hensyn til viden, der er specifik for etableringen, men også til, om personen har et højt kvalifikationsniveau med hensyn til en type arbejde eller aktivitet, der kræver specifik teknisk viden, herunder medlemskab af en anerkendt faggruppe.
- b) »praktikanter«: fysiske personer, som har været ansat i en juridisk person fra/i en part eller i en filial heraf i mindst et år, har en universitetsgrad og midlertidigt er overflyttet til en etablering tilhørende den juridiske person på den anden parts territorium i forbindelse med deres faglige udvikling eller for at uddanne sig i bestemte forretningsmetoder¹⁴⁾
- c) »salgsrepræsentanter«¹⁵⁾ : fysiske personer, som repræsenterer en leverandør af varer eller tjenesteydelser i en af parterne, og som søger adgang til og midlertidigt ophold på den anden parts territorium med henblik på at forhandle om salg af varer eller tjenesteydelser eller indgå aftaler om salg af varer eller tjenesteydelser for nævnte tjenesteyder. De er ikke involveret i direkte salg til offentligheden og modtager ikke vederlag fra en kilde beliggende i værtsparten, ligesom de ikke er provisionslønnede

- d) »leverandører af kontraktbaserede tjenesteydelser«: fysiske personer, som er ansat i en juridisk person i en af parterne, som ikke selv er et personaleformidlingsbureau eller handler igennem et sådant, ikke har nogen etablering på den anden parts territorium, og som i god tro har indgået en kontrakt om levering af tjenesteydelser til en endelig forbruger i sidstnævnte part, i forbindelse med hvis opfyldelse de ansattes midlertidige tilstedeværelse i denne part er påkrævet
- e) »selvstændige erhvervsdrivende«: fysiske personer, som er involveret i leveringen af en tjenesteydelse og etableret som selvstændige på en parts territorium, som ikke har nogen etablering på den anden parts territorium, og som i god tro har indgået en kontrakt (på anden måde end gennem et personaleformidlingsbureau) om levering af tjenesteydelser til en endelig forbruger i sidstnævnte part, i forbindelse med hvis opfyldelse deres midlertidige tilstedeværelse i denne part er påkrævet
- f) »kvalifikationer«: eksamensbeviser, certifikater og andre kvalifikationsbeviser udstedt af en myndighed, som er udpeget i medfør af love og administrative bestemmelser, hvoraf det fremgår, at den pågældende har afsluttet en erhvervskompetencegivende uddannelse.

Artikel 89

Nøglepersonale og praktikanter

1. I de sektorer, for hvilke der er indgået forpligtelser i overensstemmelse med afdeling 2 (Etablering) i dette kapitel, tillader hver part erhvervsdrivende fra den anden part at beskæftige fysiske personer fra den anden part i deres etableringer, forudsat at disse ansatte er nøglepersonale eller praktikanter som defineret i denne aftales artikel 88, jf. dog eventuelle forbehold i bilag XIV-A og XIV-E eller i bilag XIV-C og XIV-G til denne aftale. Tilladelse til indrejse og midlertidigt ophold for nøglepersonale og praktikanter gives for en periode på højst tre år, når det drejer sig om virksomhedsinterne udstationerede, 90 dage over en periode på 12 måneder for forretningsrejsende i etableringsøjemed og et år for praktikanter.

2. I de sektorer, for hvilke der er indgået forpligtelser i overensstemmelse med afdeling 2 (Etablering) i dette kapitel, må en part ikke, hverken på regionalt plan eller på hele sit territorium, opretholde eller indføre foranstaltninger til begrænsning af det samlede antal fysiske personer, en erhvervsdrivende må beskæftige som nøglepersonale og praktikanter i en specifik sektor, i form af numeriske kvoter eller krav om en økonomisk behovsprøve eller diskriminerende begrænsninger, medmindre andet er fastsat i bilag XIV-C og XIV-G til denne aftale.

Artikel 90

Salgsrepræsentanter

I de sektorer, for hvilke der er indgået forpligtelser i overensstemmelse med afdeling 2 (Etablering) eller 3 (Grænseoverskridende levering af tjenesteydelser) i dette kapitel, giver parterne tilladelse til indrejse og midlertidigt ophold for salgsrepræsentanter i højst 90 dage over en periode på 12 måneder, jf. dog eventuelle forbehold i bilag XIV-A, XIV-E, XIV-B og XIV-F til denne aftale.

Artikel 91

Leverandører af kontraktbaserede tjenesteydelser

1. Parterne bekræfter deres respektive forpligtelser i henhold til den almindelige overenskomst om handel med tjenesteydelser (GATS) vedrørende indrejse og midlertidigt ophold for leverandører af kontraktbaserede tjenesteydelser. I overensstemmelse med bilag XIV-D og XIV-H til denne aftale tillader parterne levering af tjenesteydelser på deres territorium, som foretages af leverandører af kontraktbaserede tjenesteydelser fra den anden part, på de betingelser, der er anført i denne artikels stk. 2.

2. De af parterne indgæede forpligtelser er underlagt følgende betingelser:

- a) de fysiske personer skal være involveret i levering af en tjenesteydelse på midlertidigt grundlag som ansatte i en juridisk person, der har fået tildelt en tjenesteydelseskontrakt på højst 12 måneder
- b) de fysiske personer, der indrejser i den anden part, skal tilbyde de pågældende tjenesteydelser som ansatte i en juridisk person, der har leveret tjenesteydelserne i mindst et år umiddelbart forud for datoen for indgivelsen af en ansøgning om indrejse i den anden part. Herudover skal de fysiske personer på datoen for indgivelsen af en ansøgning om indrejse i den anden part have mindst tre års erhvervs-erfaring¹⁶⁾ i den sektor, kontrakten vedrører
- c) de fysiske personer, der indrejser i den anden part, skal have:
 - i) en universitetsgrad eller et kompetencegivende bevis for viden på et tilsvarende niveau¹⁷⁾, og
 - ii) erhvervsmæssige kvalifikationer, når det kræves for at kunne udøve en aktivitet i henhold til de gældende love og administrative bestemmelser i den part, hvor tjenesteydelsen leveres
- d) den fysiske person må ikke modtage vederlag for leveringen af tjenesteydelser på den anden parts territorium ud over det vederlag, der betales af den juridiske person, der beskæftiger den fysiske person
- e) tilladelse til indrejse og midlertidigt ophold for fysiske personer i den pågældende part gives for en samlet periode på højst seks måneder eller, for Luxembourgs vedkommende, 25 uger over en periode på 12 måneder eller for kontraktens varighed, hvis denne er kortere
- f) adgang, der indrømmes i henhold til denne artikel, vedrører kun den tjenesteydelsesaktivitet, der er genstand for kontrakten, og giver ikke ret til at benytte den faglige titel, der anvendes i den part, hvor tjenesteydelsen leveres
- g) antallet af personer, der er omfattet af tjenesteydelseskontrakten, må ikke være større end nødvendigt for at kunne opfylde kontrakten og kan være fastsat i love og administrative bestemmelser i den part, hvor tjenesteydelsen leveres.

Artikel 92

Selvstændige erhvervsdrivende

1. I overensstemmelse med bilag XIV-D og XIV-H til denne aftale tillader parterne levering af tjenesteydelser på deres territorium, som foretages af selvstændige erhvervsdrivende fra den anden part, på de betingelser, der er anført i denne artikels stk. 2.

2. De af parterne indgåede forpligtelser er underlagt følgende betingelser:

- a) de fysiske personer skal være involveret i levering af en tjenesteydelse på midlertidigt grundlag som selvstændige etableret i den anden part og skal have fået tildelt en tjenesteydelseskontrakt for en periode på højst 12 måneder
- b) de fysiske personer, der indrejser i den anden part, skal på datoen for indgivelsen af en ansøgning om indrejse i den anden part have mindst seks års erhvervs-erfaring i den sektor, kontrakten vedrører
- c) de fysiske personer, der indrejser i den anden part, skal have:
 - i) en universitetsgrad eller et kompetencegivende bevis for viden på et tilsvarende niveau¹⁸⁾, og
 - ii) de erhvervsmæssige kvalifikationer, der er nødvendige for at kunne udøve en aktivitet i henhold til de gældende love og administrative bestemmelser i den part, hvor tjenesteydelsen leveres
- d) tilladelse til indrejse og midlertidigt ophold for fysiske personer i den pågældende part gives for en samlet periode på højst seks måneder eller, for Luxembourgs vedkommende, 25 uger over en periode på 12 måneder eller for kontraktens varighed, hvis denne er kortere
- e) adgang, der indrømmes i henhold til denne artikel, vedrører kun den tjenesteydelsesaktivitet, der er genstand for kontrakten, og giver ikke ret til at benytte den faglige titel, der anvendes i den part, hvor tjenesteydelsen leveres.

Afdeling 5

Reguleringsmæssige rammer

Underafdeling 1

Intern regulering

Artikel 93

Anvendelsesområde og definitioner

1. Nedenstående regler finder anvendelse på parternes foranstaltninger vedrørende licenskrav og -procedurer samt kvalifikationskrav og -procedurer, der påvirker:

- a) grænseoverskridende levering af tjenesteydelser
- b) etablering på deres territorium af juridiske og fysiske personer som defineret i denne aftales artikel 77, stk. 9, og
- c) midlertidigt ophold på deres territorium af kategorier af fysiske personer som defineret i denne aftales artikel 88, stk. 2, litra a)-e).

2. Hvad angår grænseoverskridende levering af tjenesteydelser finder disse regler kun anvendelse på sektorer, for hvilke parten har indgået særlige forpligtelser, og i det omfang disse særlige forpligtelser finder anvendelse, jf. bilag XIV-B og XIV-F til denne aftale. Hvad angår etablering finder disse regler ikke anvendelse på sektorer, for hvilke der er opført et forbehold i bilag XIV-A og XIV-E til denne aftale, i det omfang det fremgår af forbeholdet. Hvad angår midlertidigt ophold for fysiske personer finder disse regler ikke anvendelse på sektorer, for hvilke der er opført et forbehold i overensstemmelse med bilag XIV-C, XIV-D, XIV-G og XIV-H til denne aftale, i det omfang det fremgår af forbeholdet.

3. Disse regler finder ikke anvendelse på foranstaltninger, såfremt de udgør begrænsninger i henhold til de relevante bilag til denne aftale.

4. I denne afdeling forstås ved:

- a) »**licenskrav**«: væsentlige krav, undtagen kvalifikationskrav, som en fysisk eller juridisk person skal opfylde for at opnå, ændre eller forny en tilladelse til at udøve de i stk. 1, litra a)-c), omhandlede aktiviteter
- b) »**licensprocedurer**«: administrative eller proceduremæssige regler, som en fysisk eller juridisk person, der søger tilladelse til at udøve de i stk. 1, litra a)-c), omhandlede aktiviteter, herunder ændring eller fornyelse af en licens, skal følge for at godtgøre efterlevelse af licenskravene
- c) »**kvalifikationskrav**«: væsentlige krav vedrørende en fysisk persons kompetence til at levere en tjenesteydelse, og hvis opfyldelse skal godtgøres for at opnå tilladelse til at levere en tjenesteydelse
- d) »**kvalifikationsprocedurer**«: administrative eller proceduremæssige regler, som en fysisk person skal følge for at godtgøre efterlevelse af kvalifikationskravene med henblik på at opnå tilladelse til at levere en tjenesteydelse
- e) »**kompetent myndighed**«: en central, regional eller lokal myndighed, der træffer en afgørelse om tilladelse til levering af en tjenesteydelse, herunder gennem etablering, eller om tilladelse til at udøve en anden erhvervsvirksomhed end levering af tjenesteydelser, eller et ikke-statsligt organ, der under udøvelse af beføjelser, som er delegeret af centrale, regionale eller lokale myndigheder, træffer en sådan afgørelse.

Artikel 94

Betingelser for licensudstedelse og kvalifikation

1. Parterne sikrer, at foranstaltninger vedrørende licenskrav og -procedurer samt kvalifikationskrav og -procedurer baseres på kriterier, der regulerer udøvelsen af de kompetente myndigheders skønsbeføjelse, så denne ikke udøves vilkårligt.

2. De i stk. 1 omhandlede kriterier skal være:

- a) forholdsmæssigt afpassede efter en samfundsmæssig interesse
- b) klare og utvetydige
- c) objektive
- d) fastsat på forhånd
- e) offentliggjort på forhånd
- f) gennemsigtige og tilgængelige.

3. En tilladelse eller licens udstedes, så snart det ved en passende undersøgelse er fastslået, at betingelserne for opnåelse af tilladelsen eller licensen er opfyldt.

4. Parterne opretholder eller opretter domstole, voldgiftsretter eller forvaltningsdomstole eller procedurer, der efter anmodning fra en berørt erhvervsdrivende eller tjenesteyder drager omsorg for, at der gennemføres en omgående prøvelse og, hvis det er berettiget, en passende afhjælpning af administrative beslutninger, der påvirker etablering, grænseoverskridende levering af tjenesteydelser eller fysiske persons midlertidige tilstedeværelse i forretningsøjemed. Er sådanne procedurer ikke uafhængige af den myndighed, som den pågældende administrative beslutning er betroet, sikrer parterne, at procedurene faktisk fører til en objektiv og upartisk prøvelse.

5. Når antallet af mulige licenser for en given form for virksomhed er begrænset på grund af knappe naturlige ressourcer eller begrænset teknisk kapacitet, anvender parterne en procedure for udvælgelse af ansøgere, der giver fuldt betryggende garantier for uvildighed og gennemsigtighed, bl.a. behørig offentliggørelse af indledningen, gennemførelsen og afslutningen af proceduren.

6. Uden at det berører bestemmelserne i denne artikel, kan parterne ved fastlæggelsen af reglerne for udvælgelsesproceduren tage hensyn til samfundsmæssige interesser, herunder sundhed, sikkerhed, beskyttelse af miljøet og bevarelse af kulturarven.

Artikel 95

Licens- og kvalifikationsprocedurer

1. Licens- og kvalifikationsprocedurer og licens- og kvalifikationsformaliteter skal være klare, offentliggjort på forhånd og skal give ansøgerne sikkerhed for, at deres anmodning vil blive behandlet objektivt og uvildigt.

2. Licens- og kvalifikationsprocedurer og licens- og kvalifikationsformaliteter skal være så enkle som muligt og må ikke komplicere eller forsinke udførelsen af tjenesteydelsen unødigt. De licensafgifter¹⁹⁾, de kan medføre for ansøgerne, skal være rimelige og stå i et rimeligt forhold til omkostningerne i forbindelse med de pågældende procedurer.

3. Parterne sikrer, at de procedurer, den kompetente myndighed anvender, og de afgørelser den træffer, i forbindelse med udstedelse af licenser eller tilladelser, er upartiske over for alle ansøgere. Den kompetente myndighed træffer sin afgørelse i fuld uafhængighed og står ikke til ansvar over for de tjenesteydere, der skal have licens eller tilladelse.

4. Er der specifikke tidfrister for indgivelse af ansøgninger, skal disse være rimelige. Den kompetente myndighed indleder behandlingen af ansøgningen hurtigst muligt. Når det er muligt, accepteres elektroniske ansøgninger på de samme gyldighedsbetingelser som papiransøgninger.

5. Parterne sikrer, at en ansøgning behandles, og at der træffes en endelig afgørelse, inden for en rimelig tidsfrist efter indgivelsen af en fuldstændig ansøgning. Parterne bestræber sig på at fastsætte en almindelig tidsfrist for behandlingen af en ansøgning.

6. Efter modtagelsen af en ansøgning, som den kompetente myndighed anser for at være ufuldstændig, underretter denne inden for en rimelig tidsfrist ansøgeren herom, angiver i det omfang, det er muligt, hvilke oplysninger der mangler, og giver ansøgeren mulighed for at råde bod på manglerne.

7. Bekræftede kopier accepteres om muligt i stedet for de originale dokumenter.

8. Hvis den kompetente myndighed giver afslag på en ansøgning, underrettes ansøgeren skriftligt herom så hurtigt som muligt. I princippet skal ansøgeren efter anmodning også underrettes om årsagerne til afslaget og om fristen for at påklage afgørelsen.

9. Parterne sikrer, at en udstedt licens eller tilladelse træder i kraft hurtigst muligt i overensstemmelse med de deri fastsatte vilkår og betingelser.

Underafdeling 2

Alment gældende bestemmelser

Artikel 96

Gensidig anerkendelse

1. Intet i dette kapitel er til hinder for, at en part kan kræve, at fysiske personer skal have de nødvendige kvalifikationer og/eller den nødvendige erhvervs erfaring, som er fastsat for den pågældende sektor på det territorium, hvor tjenesteydelsen leveres.

2. Parterne tilskynder de relevante erhvervsorganisationer på deres respektive territorier til at forelægge henstillinger vedrørende gensidig anerkendelse for Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, jf. denne aftales artikel 408, stk. 4, med henblik på, at erhvervsdrivende og tjenesteydere helt eller delvist opfylder parternes kriterier for godkendelse af, udstedelse af licenser til, driftsform for og certificering af erhvervsdrivende og tjenesteydere, særlig hvad angår liberale tjenesteydelser.

3. Når Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning modtager en henstilling som omhandlet i stk. 2, gennemgår det henstillingen inden for en rimelig frist med henblik på at fastslå, om den er i overensstemmelse med denne aftale, og vurderer på grundlag af oplysningerne deri navnlig:

- a) i hvilket omfang de standarder og kriterier, som parterne hver især anvender med henblik på godkendelse af, udstedelse af licenser til, driftsform for og certificering af tjenesteydere og erhvervsdrivende, er sammenfaldende, og
- b) den potentielle økonomiske værdi af en aftale om gensidig anerkendelse.

4. Er disse krav opfyldt, tager Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning de nødvendige skridt til, at parterne gennem deres kompetente myndigheder kan forhandle sig frem til en aftale om gensidig anerkendelse.

5. En sådan aftale skal være i overensstemmelse med de relevante bestemmelser i WTO-overenskomsten og særlig artikel VII i GATS.

*Artikel 97***Gennemsigtighed og offentliggørelse af fortrolige oplysninger**

1. Parterne besvarer straks alle anmodninger fra den anden part om specifikke oplysninger vedrørende alle deres alment gældende foranstaltninger eller internationale aftaler, som er relevante for eller berører denne aftale. Hver part opretter desuden et eller flere informationskontorer, der efter anmodning kan give erhvervsdrivende og tjenesteydere fra den anden part specifikke oplysninger om alle disse forhold. Parterne underretter hinanden om deres informationskontorer senest tre måneder efter denne aftales ikrafttrædelse. Informationskontorerne behøver ikke at være depositar for love og administrative bestemmelser.

2. Intet i denne aftale forpligter en part til at udlevere fortrolige oplysninger, hvis offentliggørelse ville være til hinder for retshåndhævelsen eller på anden måde stride mod offentlige interesser, eller som ville skade bestemte offentlige eller private virksomheders legitime forretningsinteresser.

Underafdeling 3**Computertjenesteydelser***Artikel 98***Forståelse vedrørende computertjenesteydelser**

1. For så vidt computertjenesteydelser liberaliseres i overensstemmelse med afdeling 2 (Etablering), 3 (Grænseoverskridende levering af tjenesteydelser) og 4 (Midlertidig tilstedeværelse af fysiske personer i forretningsøjemed) i dette kapitel skal parterne efterleve denne artikels stk. 2, 3 og 4.

2. CPC²⁰⁾ 84, FN's kode for computertjenesteydelser og hermed beslægtede tjenesteydelser, dækker de funktioner, der ligger til grund for alle disse tjenesteydelser:

- a) edb-programmer defineret som den række instruktioner, der er nødvendige for at få computere til at fungere og kommunikere (herunder udvikling og implementering)
- b) databehandling og -lagring, og
- c) hermed beslægtede tjenesteydelser, f.eks. rådgivning og uddannelse af kunders personale.

Den teknologiske udvikling har øget udbuddet af disse tjenesteydelser som bundter eller pakker af beslægtede tjenesteydelser, der kan omfatte nogle af eller alle disse grundlæggende funktioner. Tjenesteydelser som f.eks. web- og domænehosting, datamining og grid computing består hver især af en kombination af grundlæggende computertjenesteydelser.

3. Computertjenesteydelser og hermed beslægtede tjenesteydelser, uanset om de leveres via et netværk, herunder internettet, omfatter alle tjenesteydelser, der vedrører:

- a) rådgivning, strategiudvikling, analyse, planlægning, behovsspecifikation, design, udvikling, installation, implementering, integration, prøvning, fejlfinding, opdatering, support, faglig bistand og forvaltning af eller vedrørende computere og edb-systemer
- b) edb-programmer defineret som den række instruktioner, der er nødvendige for at få computere til at fungere og kommunikere (uden videre), samt rådgivning, strategiudvikling, analyse, planlægning, behovsspecifikation, design, udvikling, installation, implementering, integration, prøvning, fejlfinding, opdatering, tilpasning, vedligeholdelse, support, teknisk bistand og forvaltning eller anvendelse af eller vedrørende edb-programmer, eller
- c) databehandling, -lagring og -hosting og databasetjenester eller vedligeholdelse og reparation af konformmaskiner og -udstyr, herunder computere, eller uddannelse af kunders personale i forbindelse med edb-programmer, computere og edb-systemer i.a.n.

4. Computertjenesteydelser og hermed beslægtede tjenesteydelser gør det muligt at levere andre tjenesteydelser (f.eks. banktjenester) ved hjælp af elektroniske og andre midler. Det er imidlertid vigtigt at skelne mellem den understøttende tjenesteydelse (f.eks. web- eller applikationshosting) og det indhold eller den kernetjeneste, der leveres elektronisk (f.eks. en banktjeneste). I sådanne tilfælde er indholdet eller kernetjenesten ikke omfattet af CPC 84.

Underafdeling 4

Post- og kurervirksomhed

Artikel 99

Anvendelsesområde og definitioner

1. I denne underafdeling fastlægges de reguleringsmæssige principper for alle post- og kurertjenester, der liberaliseres i overensstemmelse med afdeling 2 (Etablering), 3 (Grænseoverskridende levering af tjenesteydelser) og 4 (Midlertidig tilstedeværelse af fysiske personer i forretningsøjemed) i dette kapitel.

2. I denne underafdeling og i afdeling 2 (Etablering), 3 (Grænseoverskridende levering af tjenesteydelser) og 4 (Midlertidig tilstedeværelse af fysiske personer i forretningsøjemed) i dette kapitel forstås ved:

- a) »**licens**«: tilladelse, der af en forvaltningsmyndighed udstedes til en individuel leverandør, og som kræves for at kunne levere en bestemt tjenesteydelse
- b) »**forsyningspligtydelser**«: et permanent udbud af posttjenester af nærmere fastlagt kvalitet alle steder på en parts territorium og til priser, der er overkommelige for alle brugere.

Artikel 100

Forsyningspligtydelser

Parterne kan hver især fastlægge den form for forsyningspligtydelser, de ønsker at opretholde. Disse ydelser vil ikke uden videre blive betragtet som konkurrencebegrænsende, forudsat at de forvaltes på en gennemsigtig, ikke-diskriminerende og konkurrencemæssigt neutral måde og ikke udgør en større byrde end nødvendigt i betragtning af den form for forsyningspligtydelser, parten har fastlagt.

Artikel 101

Licenser

1. Der må kun kræves licens for tjenesteydelser, der falder ind under forsyningspligtydelser.
2. Hvis der kræves licens, offentliggøres:
 - a) alle betingelser for opnåelse af licens og den normale frist for behandling af en licensansøgning, og
 - b) vilkår og betingelser for licenser.
3. Begrundelsen for afslag på en ansøgning om licens meddeles ansøgeren efter anmodning, og der indføres i parterne en klageprocedure via en uafhængig instans. Proceduren skal være gennemsigtig, ikke-diskriminerende og baseret på objektive kriterier.

Artikel 102

Forvaltningsmyndighedens uafhængighed

Forvaltningsmyndigheden skal være retligt adskilt fra og er ikke ansvarlig over for leverandører af post- og kurertjenester. Forvaltningsmyndighedens afgørelser og de procedurer, den anvender, skal være upartiske over for alle markedsdeltagere.

*Artikel 103***Gradvis tilnærmelse**

Parterne anerkender betydningen af, at Georgiens eksisterende og fremtidige lovgivning gradvist tilnærmes den i bilag XV-C til denne aftale opførte gældende EU-ret, med henblik på at overveje yderligere liberalisering inden for handel med tjenesteydelser.

Underafdeling 5**Elektroniske kommunikationsnet og -tjenester***Artikel 104***Anvendelsesområde og definitioner**

1. I denne underafdeling fastlægges de reguleringsmæssige principper for alle elektroniske kommunikationstjenester, der liberaliseres i overensstemmelse med afdeling 2 (Etablering), 3 (Grænseoverskridende levering af tjenesteydelser) og 4 (Midlertidig tilstedeværelse af fysiske personer i forretningsøjemed) i dette kapitel.

2. I denne underafdeling og i afdeling 2 (Etablering), 3 (Grænseoverskridende levering af tjenesteydelser) og 4 (Midlertidig tilstedeværelse af fysiske personer i forretningsøjemed) i dette kapitel forstås ved:

- a) **»elektroniske kommunikationstjenester«**: alle tjenesteydelser, der udelukkende eller hovedsagelig består i overførsel af signaler via elektroniske kommunikationsnet, herunder telekommunikationstjenester og transmissionstjenester via net, der anvendes til radio- og TV-spredning. Definitionen dækker ikke tjenester, der vedrører udbud af eller udøvelse af redaktionel kontrol over indhold, der fremføres via elektroniske kommunikationsnet og -tjenester
- b) **»offentligt kommunikationsnet«**: et elektronisk kommunikationsnet, der udelukkende eller hovedsagelig anvendes til levering af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester
- c) **»elektronisk kommunikationsnet«**: transmissionssystemer og, hvor det er relevant, koblings- og dirigeringsudstyr og andre ressourcer, som gør det muligt at overføre signaler ved hjælp af trådforbindelse, radiobølger, lyslederteknik eller andre elektromagnetiske midler, herunder satellitnet, jordbase-rede fastnet (kredsløbs- og pakkekoblede, herunder internettet) og mobilnet, elkabelsystemer, i det omfang de anvendes til transmission af signaler, net, som anvendes til radio- og TV-spredning, samt kabel-TV-net, uanset hvilken type information der overføres
- d) **»tilsynsmyndighed« i sektoren for elektronisk kommunikation**: det eller de organer, der har til opgave at føre tilsyn med elektronisk kommunikation som omhandlet i denne underafdeling
- e) **en tjenesteyder anses for at have en »stærk markedsposition«**: hvis den enten alene eller i fællesskab med andre indtager, hvad der svarer til en dominerende stilling, dvs. en økonomisk styrkeposition, der giver den magt til i betragtelig grad at kunne handle uafhængigt af konkurrenter, kunder og i sidste ende forbrugerne
- f) **»samtrafik«**: fysisk og logisk sammenkobling af offentlige kommunikationsnet, som bruges af den samme eller af en anden leverandør med henblik på at give en tjenesteyders brugere mulighed for at kommunikere indbyrdes eller med en anden tjenesteyders brugere eller få adgang til andre tjenesteyderes tjenester. Tjenester kan udbydes af de berørte parter eller af andre parter, som har adgang til nettet. Samtrafik er en særlig form for adgang, der etableres mellem offentlige netudbydere
- g) **»forsyningspligtigheder«**: det minimum af tjenester af en bestemt kvalitet, som alle brugere på en parts territorium gives adgang til, uanset hvor de befinder sig geografisk, til overkommelige priser; deres omfang og gennemførelse fastlægges af parterne hver især

- h) »**adgang**«: tilrådighedsstillelse af faciliteter og/eller tjenester for en anden tjenesteyder på nærmere fastsatte vilkår og på eksklusivt eller ikke-eksklusivt grundlag med henblik på udbud af elektroniske kommunikationstjenester. Adgang omfatter bl.a. adgang til netelementer og tilhørende faciliteter, der kan indebære tilslutning af udstyr, såvel kabel- som radiobaseret tilslutning (dette omfatter navnlig adgang til abonnentledninger og de nødvendige faciliteter og tjenester med henblik på tilvejebringelse af tjenester via abonnentledninger), adgang til fysisk infrastruktur, herunder bygninger, kabelkanaler og master, adgang til relevante softwaresystemer, herunder driftsstøttesystemer, adgang til nummerkonvertering eller systemer, der tilbyder tilsvarende funktioner, adgang til fastnet og mobilnet, navnlig med henblik på roaming, og adgang til adgangsstyringssystemer til digitale TV-tjenester samt adgang til virtuelle netjenester
- i) »**slutbruger**«: bruger, der ikke udbyder offentlige kommunikationsnet eller offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester
- k) »**abonnentledninger**«: den fysiske ledning, der forbinder nettermineringspunktet hos en abonnent til en lokalcentrals hovedfordeler eller et tilsvarende punkt, i faste offentlige kommunikationsnet.

Artikel 105

Tilsynsmyndighed

1. Parterne sikrer, at tilsynsmyndighederne for elektroniske kommunikationstjenester er retligt adskilt fra og operationelt uafhængige af leverandører af elektroniske kommunikationstjenester. Hvis en part bevarer ejerskab til eller kontrol over en leverandør, der stiller elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester til rådighed, sikrer den pågældende part, at der er en reel organisatorisk adskillelse mellem myndighedernes tilsynsfunktion og aktiviteter, der er knyttet til ejerskab eller kontrol.

2. Parterne sikrer, at tilsynsmyndigheden har tilstrækkelige beføjelser til at føre tilsyn med sektoren. Hvilke opgaver der skal udføres af tilsynsmyndigheden, offentliggøres lettilgængeligt og klart, navnlig når disse opgaver er fordelt på flere organer.

3. Parterne sikrer, at tilsynsmyndighedernes afgørelser og de procedurer, de anvender, er upartiske over for alle markedsdeltagere og gennemsigtige.

4. Tilsynsmyndigheden skal have beføjelse til at udføre en analyse af relevante produkt- og tjenestemarkeder, der kan forhåndsreguleres. Skal tilsynsmyndigheden i henhold til denne aftales artikel 107 afgøre, om forpligtelser skal opretholdes, indføres, ændres eller ophæves, træffer den på grundlag af en markedsanalyse afgørelse om, hvorvidt der reelt er konkurrence på det relevante marked.

5. Fastslår tilsynsmyndigheden, at der ikke er reel konkurrence på et relevant marked, udpeger den tjenesteydere med en stærk markedsposition på det pågældende marked og opretholder, indfører eller ændrer specifikke forpligtelser som anført i denne aftales artikel 107, hvis det findes passende. Konkluderer tilsynsmyndigheden, at der er reel konkurrence på markedet, må den ikke indføre eller opretholde nogen af de i denne aftales artikel 107 omhandlede forpligtelser.

6. Parterne sikrer, at tjenesteydere, der berøres af en afgørelse truffet af en tilsynsmyndighed, har ret til at påklage denne til en klageinstans, som er uafhængig af de involverede parter. Parterne sikrer, at der tages behørigt hensyn til sagens omstændigheder. Klagesagen har ikke opsættende virkning for den afgørelse, som tilsynsmyndigheden har truffet, medmindre klageinstansen træffer anden afgørelse herom. Er klageinstansen ikke en retsinstans, skal dens afgørelser altid begrundes skriftligt og skal desuden kunne prøves ved en upartisk og uafhængig retslig myndighed. Afgørelser truffet af klageinstanser skal håndhæves effektivt.

7. Parterne sikrer, at tilsynsmyndighederne, når de agter at træffe foranstaltninger, der vedrører en eller flere bestemmelser i denne underafdeling, og som har væsentlige virkninger for det relevante marked, giver de interesserede parter lejlighed til inden for en rimelig frist at fremsætte bemærkninger til udkastet til

foranstaltninger. Tilsynsmyndighederne offentliggør deres konsultationsprocedurer. Resultaterne af konsultationsproceduren offentliggøres, medmindre de er fortrolige.

8. Parterne sikrer, at leverandører, der udbyder elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, giver tilsynsmyndighederne alle de oplysninger, herunder økonomiske, som disse myndigheder har behov for, for at kunne påse, at bestemmelserne i denne underafdeling samt afgørelser truffet i henhold til denne underafdeling overholdes. Leverandørerne afgiver oplysningerne, så snart de anmodes herom, og i overensstemmelse med de frister og den detaljeringsgrad, som tilsynsmyndigheden kræver. De oplysninger, tilsynsmyndigheden anmoder om, skal stå i et rimeligt forhold til, hvad opgaven kræver. Tilsynsmyndigheden begrundet sin anmodning om oplysninger.

Artikel 106

Tilladelse til levering af elektroniske kommunikationstjenester

1. Parterne sikrer, at levering af tjenesteydelser så vidt muligt tillades efter simpel underretning herom.
2. Parterne sikrer, at der kan kræves licens med henblik på at tage højde for spørgsmål om tildeling af numre og frekvenser. Vilkår og betingelser for sådanne licenser offentliggøres.
3. Parterne sikrer, at hvis der kræves licens:
 - a) offentliggøres alle betingelser for opnåelse af licens og en rimelig frist for behandling af licensansøgningen
 - b) meddeles afslag på en ansøgning om licens skriftligt til ansøgeren efter anmodning
 - c) har licensansøgeren mulighed for at henvende sig til en klageinstans, hvis der uretmæssigt gives afslag på en ansøgning om licens
 - d) må de licensafgifter²¹⁾, der af en part kræves for udstedelse af licens, ikke overstige de administrative omkostninger, der almindeligvis medgår til forvaltning, kontrol og håndhævelse af gældende licenser. Licensafgifter for brugen af radiofrekvenser og nummerressourcer er ikke underlagt kravene i dette stykke.

Artikel 107

Adgang og samtrafik

1. Parterne sikrer, at tjenesteydere, der har tilladelse til at levere elektroniske kommunikationstjenester, har ret og pligt til at forhandle om adgang og samtrafik med leverandører af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationsnet og -tjenester. Adgang og samtrafik bør i princippet aftales på grundlag af kommercielle forhandlinger mellem de berørte tjenesteydere.

2. Parterne sikrer, at tjenesteydere, der får oplysninger fra en anden tjenesteyder under forhandlingerne om samtrafikaftaler, udelukkende anvender disse oplysninger til det formål, hvortil de er givet, og til enhver tid respekterer, at de oplysninger, der fremsendes eller opbevares, skal behandles fortroligt.

3. Parterne sikrer, at når det i overensstemmelse med denne aftales artikel 105 er fastslået, at der ikke er reel konkurrence på et relevant marked, har tilsynsmyndigheden beføjelse til at pålægge de leverandører, der er udpeget som tjenesteydere med en stærk markedsposition, en eller flere af følgende forpligtelser for så vidt angår samtrafik og/eller adgang:

- a) en forpligtelse vedrørende ikke-diskriminering, der skal sikre, at de pågældende udbydere under tilsvarende forhold tilbyder andre leverandører, der udbyder tilsvarende tjenester, tilsvarende vilkår, og at de udbyder tjenester og formidler oplysninger til andre på samme vilkår og af samme kvalitet, som gælder for tjenester, der udbydes af dem selv, deres datterselskaber eller partnere
- b) en forpligtelse for vertikalt integrerede virksomheder til at sørge for transparens med hensyn til deres engrospriser og interne afregningspriser, hvis der stilles krav om ikke-diskriminering eller undgåelse

af uretmæssig krydssubsidiering. Tilsynsmyndigheden kan specificere, hvilket format og hvilken regnskabsmetode der skal anvendes

- c) en forpligtelse til at efterkomme rimelige anmodninger om adgang til og anvendelse af specifikke netelementer og tilhørende faciliteter, herunder ubundet adgang til abonnentledninger, bl.a. i tilfælde, hvor tilsynsmyndigheden er af den opfattelse, at nægtelse af adgang eller urimelige vilkår og betingelser med tilsvarende virkning vil kunne hindre, at der skabes et holdbart konkurrencebaseret marked i detaileddet, eller være i modstrid med slutbrugernes interesser.

Tilsynsmyndighederne kan i tilknytning til de i dette litra omhandlede forpligtelser stille krav om re- delighed, rimelighed og rettidighed

- d) en forpligtelse til at tilbyde bestemte tjenester på engrosbasis til tredjeparters videresalg; til at tilbyde fri adgang til tekniske grænseflader, protokoller eller andre nøgleteknologier, der er afgørende for tjene- sters eller virtuelle nettjenesters interoperabilitet; til at tilbyde samhusning eller andre former for fælles brug af faciliteter, herunder fælles brug af kabelkanaler, bygninger eller master; til at udbyde bestemte tjenester, der er nødvendige for at sikre interoperabilitet mellem end-to-end-tjenester til slut- brugere, herunder faciliteter til intelligente nettjenester; til at tilbyde adgang til driftsstøttesystemer eller lignende softwaresystemer, der er nødvendige for at skabe reelle konkurrenceforhold på tjeneste- området; og til at sammenkoble net eller netfaciliteter.

Tilsynsmyndighederne kan i tilknytning til de i dette litra omhandlede forpligtelser stille krav om re- delighed, rimelighed og rettidighed

- e) forpligtelser vedrørende omkostningsdækning og priskontrol, herunder forpligtelser vedrørende om- kostningsbaserede priser og udarbejdelse af omkostningsregnskabssystemer i forbindelse med udbud af bestemte former for samtrafik og/eller adgang, såfremt en markedsanalyse viser, at den pågælden- de udbyder som følge af utilstrækkelig konkurrence vil kunne opretholde sine priser på et unaturligt højt niveau eller opretholde en prisklemme til skade for slutbrugerne.

Tilsynsmyndighederne skal tage hensyn til udbyderens investeringer og lade denne få en rimelig for- rentning af den relevante investerede kapital under hensyn til de risici, der er forbundet hermed

- f) en forpligtelse til at offentliggøre oplysninger om de særlige forpligtelser, tilsynsmyndigheden pålæg- ger tjenesteydere, med angivelse af det specifikke produkt/den specifikke tjeneste og de geografiske markeder. Ajourførte oplysninger, som ikke er fortrolige og ikke indeholder forretningshemmelighe- der, gøres offentligt tilgængelige på en måde, der sikrer, at alle interesserede parter har let adgang til disse oplysninger

- g) forpligtelser vedrørende transparens, der kræver, at udbydere skal offentliggøre bestemte oplysninger, og såfremt en udbyder er underlagt forpligtelser vedrørende ikke-diskriminering, kan tilsynsmyndig- heden forlange, at udbyderen offentliggør et standardtilbud, der skal være tilstrækkelig ubundet til at sikre, at tjenesteyderne ikke skal betale for faciliteter, som ikke er nødvendige for den ønskede tjene- ste, og som indeholder en beskrivelse af de udbudte tjenester, opgjort efter enkeltkomponenter alt ef- ter markedssituationen, og de hertil knyttede vilkår og betingelser, herunder priser.

4. Parterne sikrer, at en tjenesteyder, der anmoder om samtrafik med en leverandør, der er udpeget som tjenesteyder med en stærk markedsposition, til enhver tid eller efter en rimelig, offentliggjort frist kan henvende sig til et uafhængigt internt organ, eventuelt en tilsynsmyndighed som omhandlet i denne afta- les artikel 104, stk. 2, litra d), for at bilægge tvister vedrørende vilkår og betingelser for samtrafik og/eller adgang.

Artikel 108

Knappe ressourcer

1. Parterne sikrer, at alle procedurer for tildeling og anvendelse af knappe ressourcer, herunder fre- kvenser, numre og anlægsrettigheder, gennemføres på en objektiv, forholdsmæssigt afpasset, rettidig,

gennemsigtig og ikke-diskriminerende måde. Den nuværende allokering af frekvensbånd skal offentliggøres, dog skal der ikke gives detaljerede oplysninger om frekvenser, der er allokeret til særlige statslige anvendelser.

2. Parterne sikrer, at radiofrekvenser til elektroniske kommunikationstjenester på deres territorium forvaltes effektivt med henblik på at sikre en virkningsfuld og effektiv udnyttelse af frekvenserne. Er efterspørgslen efter specifikke frekvenser større end udbuddet af ledige frekvenser, skal der anvendes egnede, gennemsigtige procedurer ved tildelingen af disse frekvenser for at optimere udnyttelsen heraf og fremme konkurrencen.

3. Parterne sikrer, at tilsynsmyndigheden forestår tildelingen af nationale nummerressourcer og disponeringen af de nationale nummerplaner.

4. I sådanne tilfælde, hvor offentlige eller lokale myndigheder stadig ejer eller kontrollerer leverandører, der driver offentlige kommunikationsnet og/eller -tjenester, skal der sikres en reel organisatorisk adskillelse mellem rettighedstildelfunktionen og aktiviteter i forbindelse med ejerskab og kontrol.

Artikel 109

Forsyningspligtydelser

1. Parterne kan hver især fastlægge den form for forsyningspligtydelser, de ønsker at opretholde.

2. Disse ydelser vil ikke uden videre blive betragtet som konkurrencebegrænsende, forudsat at de forvaltes på en gennemsigtig, objektiv og ikke-diskriminerende måde. De skal desuden forvaltes på en konkurrencemæssigt neutral måde og må ikke udgøre en større byrde end nødvendigt i betragtning af den form for forsyningspligtydelser, parten har fastlagt.

3. Parterne sikrer, at alle leverandører kan komme i betragtning til at varetage forsyningspligtydelser, og at ingen tjenesteydere udelukkes på forhånd. De udpeges gennem en effektiv, gennemsigtig, objektiv og ikke-diskriminerende ordning. Parterne foretager om nødvendigt en vurdering af, hvorvidt leveringen af forsyningspligtydelser udgør en urimelig byrde for den eller de organisationer, der er udpeget hertil. Hvis det er berettiget ud fra vurderingen og under hensyn til den eventuelle markedsfordel, som opnås af den organisation, der udbyder forsyningspligtydelserne, træffer tilsynsmyndighederne afgørelse om, hvorvidt der skal indføres en ordning med kompensation for den eller de berørte tjenesteydere og fordeling af net-toomkostningerne i forbindelse med forsyningspligten.

4. Er der nummerfortegnelser over alle abonnenter tilgængelige for brugerne, enten i trykt eller elektronisk form, sikrer parterne, at de organisationer, der leverer nummerfortegnelserne, anvender princippet om ikke-diskriminering ved behandlingen af oplysninger, de modtager fra andre organisationer.

Artikel 110

Grænseoverskridende levering af elektroniske kommunikationstjenester

Ingen af parterne må kræve, at en tjenesteyder fra den anden part skal etablere sig, oprette en form for tilstedeværelse eller være bosiddende på deres territorium som en betingelse for grænseoverskridende levering af en tjenesteydelse.

Artikel 111

Fortrolighed af oplysninger

Parterne sikrer hver især fortroligheden af elektronisk kommunikation ved brug af offentlige kommunikationsnet og offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester, både for så vidt angår selve kommunikationen og de dermed forbundne trafikdata, uden at begrænse handelen med tjenesteydelser.

*Artikel 112***Tvister mellem tjenesteydere**

1. Parterne sikrer, at hvis der opstår en tvist mellem leverandører af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester vedrørende de i denne afdeling omhandlede rettigheder og forpligtelser, træffer den relevante tilsynsmyndighed efter anmodning fra en af parterne en bindende afgørelse med henblik på at bilægge tvisten så hurtigt som muligt og under alle omstændigheder inden for fire måneder.

2. Tilsynsmyndighedens afgørelse offentliggøres, idet der dog tages hensyn til bestemmelserne om fortrolighedsafholdelse af forretningshemmeligheder. De berørte leverandører af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester modtager en fuldstændig redegørelse for de grunde, som afgørelsen bygger på.

3. Vedrører en sådan tvist grænseoverskridende levering af tjenesteydelser, koordinerer de berørte tilsynsmyndigheder deres bestræbelser på at bilægge tvisten.

*Artikel 113***Gradvis tilnærmelse**

Parterne anerkender betydningen af, at Georgiens eksisterende og fremtidige lovgivning gradvist tilnærmes den i bilag XV-B til denne aftale opførte gældende EU-ret, med henblik på at overveje yderligere liberalisering inden for handel med tjenesteydelser.

Underafdeling 6**Finansielle tjenesteydelser***Artikel 114***Anvendelsesområde og definitioner**

1. I denne underafdeling fastlægges de reguleringsmæssige principper for alle finansielle tjenesteydelser, der liberaliseres i overensstemmelse med afdeling 2 (Etablering), 3 (Grænseoverskridende levering af tjenesteydelser) og 4 (Midlertidig tilstedeværelse af fysiske personer i forretningsøjemed) i dette kapitel.

2. I denne underafdeling og i afdeling 2 (Etablering), 3 (Grænseoverskridende levering af tjenesteydelser) og 4 (Midlertidig tilstedeværelse af fysiske personer i forretningsøjemed) i dette kapitel forstås ved:

- a) **»finansiell tjenesteydelse«**: enhver tjenesteydelse af finansiell art, der tilbydes af en leverandør af finansielle tjenesteydelser fra/i en part. Finansielle tjenesteydelser omfatter følgende aktiviteter:
- i) forsikring og forsikringsrelaterede tjenesteydelser:
 - 1) direkte forsikring (inklusive coassurance):
 - a) livsforsikring
 - b) skadesforsikring
 - 2) genforsikring og retrocession
 - 3) forsikringsformidling, såsom forsikringsmægling og agentur, og
 - 4) tjenesteydelser i tilknytning til forsikring, f.eks. rådgivning, aktuarbistand, risikovurdering og skadebehandling
 - ii) bankmæssige og andre finansielle tjenesteydelser (eksklusive forsikring):
 - 1) modtagelse af indskud og andre midler på anfordring fra offentligheden
 - 2) långivning af alle typer, herunder forbrugslån, realkredit, factoring og finansiering af handelstransaktioner
 - 3) finansiell leasing

- 4) alle betalings- og pengeoverførselstjenester, herunder kredit- og betalingskort, rejsechecks og bankveksler
 - 5) garantier og forpligtelser
 - 6) handel for egen eller kunders regning på børsen, markedet for unoterede værdipapirer eller på anden måde, med følgende:
 - a) pengemarkedsinstrumenter (herunder checks, veksler, indskudsbeviser)
 - b) udenlandsk valuta
 - c) derivater, herunder, men ikke alene, futures og optioner
 - d) valutakurs- og renteinstrumenter, herunder produkter såsom swaps og aftaler om fremtidig rentesikring
 - e) værdipapirer
 - f) andre omsætningspapirer og finansielle aktiver, herunder guldbarrer
 - 7) deltagelse i emissioner af enhver art af værdipapirer, herunder emissionsgaranti og placering som agent (såvel offentligt som privat) og levering af tjenesteydelser i tilknytning til sådanne emissioner
 - 8) »money broking«
 - 9) forvaltning af aktiver såsom likviditets- og porteføljeforvaltning, alle former for kollektiv investeringspleje, administration af pensionsfonde, forvaring og forvaltning af betroede midler
 - 10) afregning og clearing i forbindelse med finansielle aktiver, herunder værdipapirer, derivater og andre omsætningspapirer
 - 11) tilvejebringelse og overførsel af finansielle oplysninger samt software til finansiell databehandling og dermed beslægtet software
 - 12) rådgivning og formidling samt andre finansielle tjenesteydelser i forbindelse med de under nr. 1)-11) nævnte aktiviteter, herunder kreditvurdering og -analyse, undersøgelser og rådgivning i tilknytning til investeringer og porteføljer, rådgivning om opkøb og selskabsomstrukturering og -strategi
- b) **»leverandør af finansielle tjenesteydelser/finansiell tjenesteyder«**: enhver fysisk eller juridisk person fra/i en part, der søger at levere eller leverer finansielle tjenesteydelser. Udtrykket »leverandør af finansielle tjenesteydelser/finansiell tjenesteyder« omfatter ikke offentlige enheder
- c) **»offentlig enhed«**:
- i) en regering, centralbank eller monetær myndighed i en part, eller en enhed ejet eller kontrolleret af en part, der hovedsagelig beskæftiger sig med at gennemføre regeringsmæssige funktioner eller aktiviteter med regeringsmæssigt formål, men herunder ikke en enhed, der hovedsagelig beskæftiger sig med at levere finansielle tjenesteydelser på kommercielle vilkår, eller
 - ii) en privat enhed, som udfører funktioner, der normalt udføres af en centralbank eller monetær myndighed, når den udfører disse funktioner
- d) **»ny finansiell tjenesteydelse«**: en tjenesteydelse af finansiell art, herunder tjenesteydelser vedrørende bestående og nye produkter eller den måde, hvorpå produktet leveres, som ingen anden leverandør af finansielle tjenesteydelser leverer på en parts territorium, men som leveres på den anden parts territorium.

Artikel 115

Tilsynsklausul

1. Parterne kan indføre eller opretholde foranstaltninger af tilsynsmæssige årsager, f.eks.:
 - a) beskyttelse af investorer, indskydere, forsikringstagere eller personer, over for hvem en leverandør af finansielle tjenesteydelser har en tillidsforpligtelse
 - b) sikring af deres finansielle systems integritet og stabilitet.

2. Disse foranstaltninger må ikke udgøre en større byrde end nødvendigt for at nå det tilsigtede mål, og de må ikke diskriminere leverandører af finansielle tjenesteydelser fra den anden part i forhold til tilsvarende leverandører af finansielle tjenesteydelser fra den part, der træffer foranstaltningerne.

3. Intet i denne aftale må fortolkes således, at det forpligter en part til at videregive oplysninger om individuelle kunders forhold og konti eller fortrolig eller privat information, som offentlige enheder ligger inde med.

Artikel 116

Effektiv og gennemsigtig regulering

1. Parterne bestræber sig på at underrette alle interesserede personer på forhånd om enhver alment gældende foranstaltning, som de har til hensigt at indføre, således at de pågældende personer kan fremsætte bemærkninger til foranstaltningen. Der gives meddelelse om sådanne foranstaltninger:

- a) i en officiel publikation, eller
- b) i anden skriftlig eller elektronisk form.

2. Parterne stiller deres krav til udfyldelse af ansøgninger vedrørende levering af finansielle tjenesteydelser til rådighed for interesserede personer.

Efter anmodning fra en ansøger underretter den berørte part ansøgeren om status for ansøgningen. Hvis den berørte part har brug for yderligere oplysninger fra ansøgeren, underretter den uden unødigt forsinkelse ansøgeren herom.

3. Parterne bestræber sig på at sikre, at internationalt anerkendte standarder for regulering og tilsyn i sektoren for finansielle tjenesteydelser og for bekæmpelse af skattesvig og -unddragelse gennemføres og anvendes på deres territorium. Disse internationalt anerkendte standarder er bl.a. Baselkomitéens »Core Principles for Effective Banking Supervision«, Den Internationale Forsikringstilsynsorganisations »Insurance Core Principles«, Den Internationale Børstilsynsorganisations »Objectives and Principles of Securities Regulation«, aftalen om udveksling af oplysninger i skattesager fra Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD), G20-landenes erklæring om gennemsigtighed og udveksling af oplysninger til skatteformål og Den Finansielle Aktionsgruppes 40 anbefalinger vedrørende hvidvaskning af penge og ni særlige anbefalinger vedrørende finansiering af terrorisme.

Parterne noterer sig også de ti hovedprincipper for udveksling af oplysninger, udsendt af G7-landenes finansministre, og tager alle nødvendige skridt til at forsøge at anvende dem i deres bilaterale kontakter.

Artikel 117

Nye finansielle tjenesteydelser

Parterne tillader, at leverandører af finansielle tjenesteydelser fra den anden part leverer enhver ny finansiell tjenesteydelse af samme art som de tjenesteydelser, de ville tillade deres egne leverandører af finansielle tjenesteydelser at levere i henhold til deres egen lovgivning under tilsvarende omstændigheder. En part kan bestemme den retlige form, gennem hvilken tjenesteydelsen må leveres, og kan kræve, at der skal indhentes tilladelse til levering af tjenesteydelsen. Når en sådan tilladelse kræves, skal der træffes en afgørelse inden for en rimelig frist, og tilladelsen kan kun afslås af tilsynsmæssige årsager.

Artikel 118

Databehandling

1. Parterne tillader, at leverandører af finansielle tjenesteydelser fra den anden part overfører oplysninger i elektronisk eller anden form til og fra deres territorium med henblik på databehandling, når denne er

påkrævet som led i den normale forretningsgang hos de pågældende leverandører af finansielle tjenesteydelser.

2. Parterne indfører passende forholdsregler til beskyttelse af privatlivets fred og af fysiske personers grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder, særlig hvad angår videregivelse af personoplysninger.

Artikel 119

Specifikke undtagelser

1. Intet i dette kapitel må fortolkes således, at det forhindrer en part, herunder dens offentlige enheder, i på sit territorium ensidigt at udøve aktiviteter eller levere tjenesteydelser, der er del af en offentlig pensionsplan eller et lovbestemt socialt sikringssystem, undtagen når disse aktiviteter i henhold til partens egen lovgivning må udøves af leverandører af finansielle tjenesteydelser i konkurrence med offentlige enheder eller private institutioner.

2. Intet i denne aftale finder anvendelse på aktiviteter, der udøves af en centralbank eller monetær myndighed eller nogen anden offentlig enhed som led i penge- eller valutapolitikker.

3. Intet i dette kapitel må fortolkes således, at det forhindrer en part, herunder dens offentlige enheder, i på sit territorium ensidigt at udøve aktiviteter eller levere tjenesteydelser for partens, herunder dens offentlige enheders, regning eller med dens, herunder dens offentlige enheders, garanti eller ved anvendelse af dens, eller dens offentlige enheders, finansielle ressourcer.

Artikel 120

Selvregulerende organisationer

Når en part kræver medlemskab af eller deltagelse i eller adgang til selvregulerende organisationer, værdipapir- eller terminsbørser eller -markeder eller en anden organisation eller sammenslutning, for at leverandører af finansielle tjenesteydelser fra den anden part kan få tilladelse til at levere finansielle tjenesteydelser på lige fod med partens egne leverandører af finansielle tjenesteydelser, eller når parten direkte eller indirekte giver sådanne enheder privilegier eller fordele med hensyn til levering af finansielle tjenesteydelser, sikrer den, at forpligtelserne i denne aftales artikel 79 og 85 efterleves.

Artikel 121

Clearing- og betalingsystemer

Parterne indrømmer på vilkårene og betingelserne for national behandling leverandører af finansielle tjenesteydelser fra den anden part, som er etableret på deres territorium, adgang til betalings- og clearingssystemer, der drives af offentlige enheder, og til offentlige finansierings- og genfinansieringsfaciliteter, der er til rådighed som led i den normale forretningsgang. Denne artikel har ikke til formål at give adgang til partens faciliteter med hensyn til långiver i sidste instans.

Artikel 122

Gradvis tilnærmelse

Parterne anerkender betydningen af, at Georgiens eksisterende og fremtidige lovgivning gradvist tilnærmes de i denne aftales artikel 116, stk. 3, nævnte internationale standarder for bedste praksis samt den i bilag XV-A til denne aftale opførte gældende EU-ret, med henblik på at overveje yderligere liberalisering inden for handel med tjenesteydelser.

Underafdeling 7

Transporttjenester

Artikel 123

Anvendelsesområde

I denne underafdeling fastlægges principperne for liberaliseringen af internationale transporttjenester i henhold til afdeling 2 (Etablering), 3 (Grænseoverskridende levering af tjenesteydelser) og 4 (Midlertidig tilstedeværelse af fysiske personer i forretningsøjemed) i dette kapitel.

Artikel 124

International søtransport

1. I denne underafdeling og i afdeling 2 (Etablering), 3 (Grænseoverskridende levering af tjenesteydelser) og 4 (Midlertidig tilstedeværelse af fysiske personer i forretningsøjemed) i dette kapitel forstås ved:

- a) **»international søtransport«**: dør til dør-transport og multimodal transport, dvs. transport af gods, hvor der anvendes mere end en transportform, herunder et søled, i henhold til et gennemgående transportdokument, og med henblik herpå retten til direkte at indgå kontrakt med leverandører af andre transportformer
- b) **»håndtering af søgods«**: aktiviteter, der udføres af stevedorevirksomheder, herunder terminaloperatører, men ikke havnearbejders aktiviteter som sådan, når disse arbejdere er organiseret uafhængigt af stevedorevirksomheder eller terminaloperatørvirksomheder. Disse aktiviteter omfatter tilrettelæggelse af og tilsyn med:
 - i) lastning og losning af gods til/fra et skib
 - ii) surring og afsurring af gods
 - iii) modtagelse/levering og opbevaring af gods inden afsendelse og efter losning
- c) **»tjenesteydelser inden for toldbehandling« (alternativt »toldassistance«)**: aktiviteter, der består i på en anden parts vegne at gennemføre toldformaliteter vedrørende import, eksport eller transport af gods, uanset om denne tjenesteydelse er en hovedaktivitet for tjenesteyderen eller et almindeligt supplement til vedkommendes hovedaktivitet
- d) **»tjenesteydelser vedrørende containerterminaler og oplagring«**: aktiviteter, der består i at oplagre containere såvel i havne som inde i landet med henblik på at fylde/tømme dem, reparere dem og gøre dem klar til afskibning
- e) **»skibsagenturvirksomhed«**: aktiviteter, der består i som agent inden for et givet geografisk område at repræsentere et eller flere rederiers forretningsinteresser inden for følgende områder:
 - i) markedsføring og salg af tjenesteydelser inden for søtransport og i relation dertil, fra udarbejdelse af tilbud til fakturering, og udstedelse af konnossementer på vegne af virksomhederne, erhvervelse og videresalg af de fornødne tilknyttede tjenesteydelser, udarbejdelse af dokumentation samt tilvejebringelse af forretningsoplysninger
 - ii) handlen på virksomhedernes vegne, organisering af skibsanløb eller overtagelse af gods, når det er påkrævet
- f) **»speditørvirksomhed«**: aktiviteter, der består i at tilrettelægge og kontrollere forsendelsesoperationer på rederiernes vegne ved at erhverve transportydelser og tilknyttede tjenesteydelser, udarbejde dokumentation og tilvejebringe forretningsoplysninger
- g) **»feederservice«**: forudgående og efterfølgende transport af internationalt gods ad søvejen, navnlig i containere, mellem havne i en af parterne.

2. Hvad angår international søtransport er parterne enige om at sikre effektiv anvendelse af princippet om uhindret adgang til gods på et kommercielt grundlag, friheden til at levere internationale søtransportydelser samt national behandling i forbindelse med leveringen af sådanne ydelser.

I betragtning af de eksisterende liberaliseringsniveauer mellem parterne inden for international søtransport:

- a) anvender parterne effektivt princippet om uhindret adgang til det internationale marked for søtransport og handel på et kommercielt og ikke-diskriminerende grundlag
- b) indrømmer parterne skibe, der fører den anden parts flag, eller som drives af tjenesteydere fra den anden part, en behandling, der ikke er mindre gunstig end den, de indrømmer deres egne skibe eller, hvis den er gunstigere, den behandling de indrømmer tredjelandes skibe, bl.a. hvad angår adgang til havne, brug af infrastruktur og havnetjenester og brug af søfartshjælpetjenester samt dermed forbundne gebyrer og afgifter, toldfaciliteter og tildeling af liggeplads og laste- og lossefaciliteter.

3. Anvendelsen af disse principper indebærer, at parterne:

- a) ikke indfører lastfordelingsaftaler i fremtidige aftaler med tredjelande om søtransport, herunder transport af tør og flydende bulk og linjefart, og inden for en rimelig frist ophæver sådanne lastfordelingsaftaler, som måtte findes i tidligere aftaler, og
- b) fra og med ikrafttrædelsen af denne aftale afskaffer og undlader at indføre ensidige foranstaltninger og administrative, tekniske og andre hindringer, som kan udgøre en skjult restriktion eller have diskriminerende virkninger for den frie udveksling af tjenesteydelser inden for international søtransport.

4. Parterne tillader, at leverandører af internationale søtransportydelser fra den anden part har en etablering på deres territorium på vilkår for oprettelse og drift, der ikke er mindre gunstige end de vilkår, de indrømmer deres egne tjenesteydere eller tjenesteydere fra tredjelande, hvis disse er gunstigere.

5. Parterne stiller på rimelige og ikke-diskriminerende vilkår og betingelser følgende tjenesteydelser til rådighed for den anden parts leverandører af søtransportydelser i havne: lodsning, slæbe- og bugserassistance, forsyning med proviant, brændstof og vand, affaldsindsamling og deponering af ballastaffald, skibsinspektørtjenester, navigationsassistance, kystbaserede operationelle tjenester, der er af betydning for skibsfarten, herunder kommunikation, leverance af vand og elektricitet, nødreparationsfaciliteter, ankerplads, liggeplads og liggepladsfaciliteter.

6. Parterne tillader bevægelser af udstyr som f.eks. tomme containere, der ikke transporteres som fragt mod betaling, mellem havne i en EU-medlemsstat eller mellem havne i Georgien.

7. Parterne tillader, under forbehold af tilladelse fra den kompetente myndighed, leverandører af internationale søtransportydelser fra den anden part at levere feederservice mellem deres nationale havne.

Artikel 125

Lufttransport

Den gradvise liberalisering af lufttransporten mellem parterne, afpasset efter deres gensidige handelsbehov, og betingelserne for gensidig markedsadgang er fastlagt i aftalen om oprettelse af et fælles luftfartsområde mellem Den Europæiske Union og dens medlemsstater på den ene side og Georgien på den anden side.

Artikel 126

Gradvis tilnærmelse

Parterne anerkender betydningen af, at Georgiens eksisterende og fremtidige lovgivning gradvist tilnærmes den i bilag XV-D til denne aftale opførte gældende EU-ret, med henblik på at overveje yderligere liberalisering inden for handel med tjenesteydelser.

Afdeling 6

Elektronisk handel

Underafdeling 1

Almindelige bestemmelser

Artikel 127

Mål og principper

1. Parterne, der erkender, at elektronisk handel øger handelsmulighederne i mange sektorer, er enige om at fremme udviklingen af deres indbyrdes elektroniske handel, særlig ved at samarbejde om de emner, der bringes op i dette kapitel i forbindelse med elektronisk handel.

2. Parterne er enige om, at udviklingen af elektronisk handel skal være forenelig med de internationale standarder for databeskyttelse for at sikre brugernes tillid til elektronisk handel.

3. Parterne er enige om, at elektronisk overførsel skal betragtes som levering af tjenesteydelser, jf. afdeling 3 (Grænseoverskridende levering af tjenesteydelser) i dette kapitel, der ikke må pålægges told.

Artikel 128

Samarbejde inden for elektronisk handel

1. Parterne fører en dialog om reguleringsspørgsmål i forbindelse med elektronisk handel, hvor bl.a. følgende emner tages op:

- a) anerkendelse af certifikater til elektroniske signaturer, der udstedes til offentligheden, og fremme af grænseoverskridende certificeringstjenester
- b) formidleransvar for tjenesteydere med hensyn til videreformidling og oplagring af oplysninger
- c) behandling af uopfordret elektronisk kommerciel kommunikation
- d) forbrugerbeskyttelse i forbindelse med elektronisk handel, og
- e) andre emner af relevans for udviklingen af elektronisk handel.

2. Samarbejdet kan tage form af udveksling af oplysninger om parternes respektive lovgivning vedrørende disse emner og om gennemførelsen af denne lovgivning.

Underafdeling 2

Formidleransvar for tjenesteydere

Artikel 129

Anvendelse af mellemmænds tjenester

1. Parterne erkender, at mellemmænds tjenesteydelser kan anvendes af tredjemand til ulovlige aktiviteter, og træffer de i denne underafdeling fastlagte foranstaltninger over for mellemliggende tjenesteydere²²).

2. I denne aftales artikel 130 forstås ved »tjenesteyder« en leverandør af transmission, routing eller forbindelse til online digital kommunikation mellem eller blandt punkter, som specificeres af brugeren, af materiale, som denne har valgt, uden ændring af indholdet. I denne aftales artikel 131 og 132 forstås ved »tjenesteyder« en leverandør eller operatør af faciliteter til onlinetjenesteydelser eller netadgang.

Artikel 130

Formidleransvar for tjenesteydere: ren videreformidling (»mere conduit«)

1. Ved levering af en informationssamfundstjeneste i form af transmission på et kommunikationsnet af information, der leveres af en tjenestemodtager, eller levering af adgang til et kommunikationsnet sikrer parterne, at tjenesteyderen ikke er ansvarlig for den transmitterede information, forudsat at tjenesteyderen:

- a) ikke selv iværksætter transmissionen
- b) ikke udvælger modtageren af transmissionen, og
- c) ikke udvælger og ikke ændrer den transmitterede information.

2. Den i stk. 1 omhandlede transmission og levering af adgang omfatter automatisk, mellemliggende og kortvarig oplagring af transmitteret information, forudsat at denne oplagring udelukkende tjener til udførelse af transmission på kommunikationsnettet, og dens varighed ikke overstiger den tid, der med rimelighed kan antages at være nødvendig til transmissionen.

3. Denne artikel berører ikke en domstols eller en administrativ myndigheds muligheder for i overensstemmelse med parternes retssystem at kræve, at en tjenesteyder bringer en overtrædelse til ophør eller forhindrer den.

Artikel 131

Formidleransvar for tjenesteydere: caching

1. Parterne sikrer, at tjenesteyderen i tilfælde af levering af en informationssamfundstjeneste, der består i transmission på et kommunikationsnet af information, som leveres af en tjenestemodtager, ikke pådrager sig ansvar for automatisk, mellemliggende og midlertidig oplagring af denne information foretaget alene med det formål at gøre senere transmission af informationen til andre tjenestemodtagere efter disses anmodning mere effektiv, forudsat:

- a) at tjenesteyderen ikke ændrer informationen
- b) at tjenesteyderen overholder betingelserne for adgang til informationen
- c) at tjenesteyderen overholder reglerne om ajourføring af informationen, angivet på en måde, der er almindelig anerkendt og anvendt af industrien
- d) at tjenesteyderen ikke foretager indgreb i den lovlige anvendelse af teknologi, som er almindelig anerkendt og anvendt af industrien, med det formål at skaffe sig data om anvendelsen af informationen, og
- e) at tjenesteyderen straks tager skridt til at fjerne den information, han har oplagret, eller til at hindre adgangen til den, når han får konkret kendskab²³⁾ til, at informationen er blevet fjernet fra nettet eller adgangen til den hindret, eller at en domstol eller en administrativ myndighed har krævet informationen fjernet eller adgangen til den hindret.

2. Denne artikel berører ikke en domstols eller en administrativ myndigheds muligheder for i overensstemmelse med parternes retssystem at kræve, at en tjenesteyder bringer en overtrædelse til ophør eller forhindrer den.

Artikel 132

Formidleransvar for tjenesteydere: hosting

1. Parterne sikrer, at tjenesteyderen i tilfælde af levering af en informationssamfundstjeneste, som består i oplagring af information leveret af en tjenestemodtager, ikke pådrager sig ansvar for information oplagret på anmodning af en tjenestemodtager, forudsat:

- a) at tjenesteyderen ikke har konkret kendskab til den ulovlige aktivitet eller information og, for så vidt angår erstatningskrav, ikke har kendskab til forhold eller omstændigheder, hvoraf den ulovlige aktivitet eller information fremgår, eller
- b) at tjenesteyderen fra det øjeblik, hvor han får et sådant kendskab, straks tager skridt til at fjerne informationen eller hindre adgangen til den.

2. Stk. 1 finder ikke anvendelse, når tjenestemodtageren handler under tjenesteyderens myndighed eller kontrol.

3. Denne artikel berører ikke en domstols eller en administrativ myndigheds muligheder for i overensstemmelse med parternes retssystem at kræve, at en tjenesteyder bringer en overtrædelse til ophør eller forhindrer den, eller en parts muligheder for at fastlægge procedurer for at fjerne information eller hindre adgangen til den.

Artikel 133

Ingen generel overvågningsforpligtelse

1. Parterne må ikke pålægge tjenesteydere, der leverer de i denne aftales artikel 130, 131 og 132 omhandlede tjenester, en generel forpligtelse til at overvåge den information, de fremsender eller oplagrer, eller en generel forpligtelse til aktivt at undersøge forhold eller omstændigheder, der tyder på ulovlig virksomhed.

2. Parterne kan kræve, at leverandører af informationssamfundstjenester straks underretter de kompetente offentlige myndigheder om påståede ulovlige aktiviteter, der udøves, eller information, der leveres af deres tjenestemodtagere, eller at de på anmodning giver de kompetente myndigheder oplysninger, som gør det muligt at identificere de tjenestemodtagere, de har oplagringsaftaler med.

Afdeling 7

Undtagelser

Artikel 134

Almindelige undtagelser

1. Bestemmelserne i dette kapitel og i bilag XVI-A og XVI-E, XVI-B og XVI-F, XVI-C og XVI-G samt XVI-D og XIV-H til denne aftale er omfattet af undtagelserne i denne artikel, jf. dog de almindelige undtagelser i denne aftales artikel 415.

2. Idet sådanne foranstaltninger ikke må anvendes på en måde, der udgør en vilkårlig eller uberettiget forskelsbehandling mellem lande, hvor de samme forhold gør sig gældende, eller en skjult begrænsning af etablering eller grænseoverskridende levering af tjenesteydelser, må intet i dette kapitel fortolkes således, at det forhindrer en part i at indføre eller håndhæve foranstaltninger:

- a) som er nødvendige af hensyn til den offentlige sikkerhed eller den offentlige sædelighed eller til opretholdelse af den offentlige orden
- b) som er nødvendige for at beskytte menneskers, dyrs eller planter liv eller sundhed
- c) som vedrører bevarelsen af udtømmelige naturressourcer, hvis sådanne foranstaltninger indføres i forbindelse med begrænsninger for indenlandske erhvervsdrivende eller for indenlandsk levering eller forbrug af tjenesteydelser
- d) som er nødvendige til beskyttelse af nationale skatte af kunstnerisk, historisk eller arkæologisk værdi
- e) som er nødvendige for at sikre overholdelse af love eller administrative bestemmelser, der ikke er uforenelige med bestemmelserne i dette kapitel, herunder bestemmelser om:
 - i) forebyggelse af vildledende eller svigagtig praksis eller følgerne af misligholdelse af kontrakter

- ii) beskyttelse af enkeltpersoners privatliv i forbindelse med behandling og udbredelse af personoplysninger og beskyttelse af fortroligheden af personlige optegnelser og konti
 - iii) sikkerhed
- f) som er uforenelige med denne aftales artikel 79 og 85, forudsat at forskellen i behandling har til formål at sikre en effektiv eller retfærdig pålæggelse eller opkrævning af direkte skatter, der vedrører den anden parts økonomiske aktiviteter, erhvervsdrivende eller tjenesteydere²⁴).

3. Bestemmelserne i dette kapitel og i bilag XIV-A og XIV-E, XIV-B og XIV-F, XIV-C og XIV-G samt XIV-D og XIV-H til denne aftale finder ikke anvendelse på parternes respektive sociale sikrings-systemer eller på aktiviteter på parternes territorium, der, også lejlighedsvist, er forbundet med udøvelse af officiel myndighed.

Artikel 135

Skattemæssige foranstaltninger

Den MFN-behandling, der indrømmes i henhold til bestemmelserne i dette kapitel, finder ikke anvendelse på den skattemæssige behandling, som parterne yder eller vil yde i fremtiden på grundlag af aftaler mellem parterne om undgåelse af dobbeltbeskatning.

Artikel 136

Undtagelser af sikkerhedshensyn

1. Intet i denne aftale må fortolkes således:
- a) at det af en part kræves, at den skal give oplysninger, hvis videregivelse den betragter som stridende mod sine vitale sikkerhedsinteresser
 - b) at en part forhindres i at foretage en handling, som den anser for nødvendig til beskyttelse af sine vitale sikkerhedsinteresser, når sådanne handlinger:
 - i) har tilknytning til produktion af eller handel med våben, ammunition eller krigsmateriel
 - ii) vedrører økonomiske aktiviteter, der udøves direkte eller indirekte med henblik på at forsyne et militært anlæg
 - iii) vedrører fissions- og fusionsmaterialer eller materialer, af hvilke disse udvindes, eller
 - iv) foretages i krigstid eller anden krisetilstand i internationale forbindelser, eller
 - c) at en part forhindres i at handle for at efterkomme forpligtelser, den har påtaget sig med henblik på at opretholde international fred og sikkerhed.

KAPITEL 7

Løbende betalinger og kapitalbevægelser

Artikel 137

Løbende betalinger

Parterne forpligter sig til ikke at indføre restriktioner for og tillader, at alle betalinger og overførsler på betalingsbalancens løbende konto mellem parterne kan foretages i frit konvertibel valuta i overensstemmelse med artikel VIII i overenskomsten om Den Internationale Valutafond.

*Artikel 138***Kapitalbevægelser**

1. Hvad angår transaktioner på betalingsbalancens kapitalkonto og finansielle konto sikrer parterne fra denne aftales ikrafttrædelse frie kapitalbevægelser i forbindelse med direkte investeringer, herunder erhvervelse af fast ejendom, der foretages i overensstemmelse med værtslandets lovgivning, investeringer i overensstemmelse med kapitel 6 (Etablering, handel med tjenesteydelser og elektronisk handel) i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale, og likvidation eller hjemtagelse af investeret kapital og ethvert afkast heraf.

2. Med hensyn til andre transaktioner på betalingsbalancens kapitalkonto og finansielle konto end de i denne artikels stk. 1 opførte sikrer parterne fra denne aftales ikrafttrædelse under forbehold af de øvrige bestemmelser i denne aftale:

- a) frie kapitalbevægelser for kreditter i forbindelse med handelstransaktioner eller levering af tjenesteydelser, i hvilke en resident i en af parterne deltager
- b) frie kapitalbevægelser for investorer fra den anden part i forbindelse med porteføljeinvesteringer, lån og kreditter.

*Artikel 139***Beskyttelsesforanstaltninger**

Hvis betalinger eller kapitalbevægelser undtagelsesvist skaber eller truer med at skabe alvorlige problemer for gennemførelsen af valutapolitikken eller pengepolitikken, herunder alvorlige betalingsbalanceproblemer, i en eller flere medlemsstater eller Georgien, kan de berørte parter træffe beskyttelsesforanstaltninger i en periode på højst seks måneder, hvis sådanne foranstaltninger er strengt nødvendige. Den part, der træffer beskyttelsesforanstaltningerne, underretter straks den anden part herom og fremlægger hurtigst muligt en tidsplan for ophævelse af foranstaltningerne.

*Artikel 140***Bestemmelser vedrørende lettelser og fremtidsperspektiver**

1. Parterne konsulterer hinanden med henblik på at lette kapitalbevægelserne mellem dem for at fremme virkeliggørelsen af målene i denne aftale.

2. I de første fire år efter denne aftales ikrafttrædelse træffer parterne foranstaltninger, der kan skabe de nødvendige betingelser for en videre gradvis anvendelse af Unionens regler om frie kapitalbevægelser.

3. Ved udgangen af det femte år efter denne aftales ikrafttrædelse gennemgår Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, jf. denne aftales artikel 408, stk. 4, de foranstaltninger, der er truffet, og fastlægger regler for yderligere liberalisering.

KAPITEL 8**Offentlige udbud***Artikel 141***Mål**

1. Parterne erkender, at gennemsigtige, ikke-diskriminerende, konkurrenceudsatte og åbne udbudsprocedurer bidrager til en bæredygtig økonomisk udvikling, og sætter sig som mål at sikre en effektiv, gensidig og gradvis åbning af deres respektive markeder for offentlige udbud.

2. Dette kapitel drejer sig om gensidig adgang til markederne for offentlige udbud på grundlag af princippet om national behandling på nationalt, regionalt og lokalt plan for offentlige kontrakter og koncessioner i den traditionelle sektor og i sektoren for forsyningsværker. Det indeholder bestemmelser om en gradvis tilnærmelse af Georgiens lovgivning om offentlige udbud til den gældende EU-ret på området baseret på principperne for offentlige udbud i Unionen og vilkårene og betingelserne i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/18/EF af 31. marts 2004 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter (direktiv 2004/18/EF) og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/17/EF af 31. marts 2004 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester (direktiv 2004/17/EF).

Artikel 142

Anvendelsesområde

1. Dette kapitel finder anvendelse på offentlige kontrakter om bygge- og anlægsarbejder, vareindkøb og tjenesteydelser, kontrakter om bygge- og anlægsarbejder, vareindkøb og tjenesteydelser i sektorerne for forsyningsværker og eventuelle koncessioner på bygge- og anlægsarbejder og tjenesteydelser.

2. Dette kapitel finder anvendelse på alle ordregivende myndigheder og ordregivere som defineret i den gældende EU-ret om offentlige udbud (i det følgende benævnt »ordregivere«). Det dækker også offentlige organer og offentlige virksomheder i sektoren for forsyningsværker som f.eks. statsejede virksomheder, der udfører de pågældende aktiviteter og private virksomheder, der har aktiviteter i sektoren for forsyningsværker på grundlag af særlige og eksklusive rettigheder²⁵).

3. Dette kapitel finder anvendelse på kontrakter, hvis værdi ligger over de i bilag XVI-A til denne aftale fastsatte tærskelværdier.

4. Den anslåede værdi af en offentlig kontrakt beregnes på grundlag af det samlede beløb, der skal betales, eksklusiv moms. Georgien anvender tærsklerne ved at konvertere kontraktværdierne til sin nationale valuta ved hjælp af sin nationalbanks omregningskurs.

5. Tærskelværdierne justeres regelmæssigt hvert andet år fra og med året for ikrafttrædelsen af denne aftale på grundlag af euroens gennemsnitlige dagskurs, udtrykt i særlige trækingsrettigheder, i de 24 måneder, der slutter den sidste dag i den august måned, der går umiddelbart forud for justeringen, med virkning fra den 1. januar. De således justerede tærskelværdier rundes om nødvendigt ned til nærmeste tusind euro. Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, jf. denne aftales artikel 408, stk. 4, træffer afgørelse om justeringen af tærskelværdierne.

Artikel 143

Institutionel baggrund

1. Parterne indfører eller opretholder passende institutionelle rammer og mekanismer, som er nødvendige for, at systemet for offentlige udbud kan fungere korrekt, og for gennemførelsen af principperne i dette kapitel.

2. Georgien udpeger navnlig:

- a) et forvaltningsorgan i statsligt regi, der skal have til opgave at sikre en sammenhængende politik på alle områder i forbindelse med offentlige udbud. Dette organ skal lette og koordinere gennemførelsen af dette kapitel og lede den gradvise tilnærmelse til den gældende EU-ret, jf. bilag XVI-B til denne aftale
- b) et upartisk og uafhængigt organ, der skal have til opgave at gennemgå beslutninger truffet af ordregivere under tildelingen af kontrakter. I denne forbindelse forstås ved »uafhængigt«, at det pågældende

organ skal være en offentlig myndighed uden forbindelse med ordregivere og økonomiske aktører. Der skal være mulighed for, at de beslutninger, der træffes af dette organ, kan prøves ved en domstol.

3. Parterne sikrer, at de afgørelser, der træffes af myndigheder med ansvar for prøvelsen af klager fra økonomiske aktører vedrørende overtrædelser af intern lovgivning, håndhæves effektivt.

Artikel 144

Grundlæggende standarder for tildeling af kontrakter

1. Senest tre år efter denne aftales ikrafttrædelse efterlever parterne en række grundlæggende standarder for tildeling af alle kontrakter, jf. denne artikels stk. 2-15. Disse grundlæggende standarder er direkte afledt af reglerne og principperne for offentlige udbud i den gældende EU-ret, herunder principperne om ikke-diskriminering, ligebehandling, gennemsigtighed og proportionalitet.

2. Parterne sikrer, at alle påtænkte indkøb offentliggøres i et passende medie²⁶⁾ og på en måde, der er tilstrækkelig til:

- a) at åbne markedet for konkurrence, og
- b) at give alle interesserede økonomiske aktører mulighed for at få passende adgang til oplysninger om de påtænkte indkøb inden tildelingen af kontrakten og til at tilkendegive deres interesse i at få den tildelt.

3. Offentliggørelsen skal være afpasset efter den økonomiske interesse, kontrakten har for de økonomiske aktører.

4. Offentliggørelsen skal mindst indeholde de vigtigste oplysninger om den kontrakt, der skal tildeles, kriterierne for kvalitativ udvælgelse, tildelingsmetoden, kriterierne for tildeling og eventuelle yderligere oplysninger, som de økonomiske aktører med rimelighed har behov for for at kunne afgøre, om de vil tilkendegive deres interesse i kontrakten.

5. Alle kontrakter tildeles ved gennemsigtige og upartiske tildelingsprocedurer, der forebygger korrupt adfærd. Upartiskheden sikres navnlig gennem en ikke-diskriminerende beskrivelse af kontraktens genstand, lige adgang for alle økonomiske aktører, passende tidsfrister og en gennemsigtig og objektiv fremgangsmåde.

6. Ved beskrivelsen af egenskaberne for de krævede bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser anvender ordregiverne generelle udtryk for funktionsdygtighed og funktioner samt internationale, europæiske eller nationale standarder.

7. Beskrivelsen af de egenskaber, der kræves af et bygge- og anlægsarbejde, en vare eller en tjenesteydelse må ikke angive et bestemt fabrikat, en bestemt oprindelse eller en bestemt fremstillingsproces, og de må ikke henviser til et bestemt mærke, et bestemt patent eller en bestemt type, til en bestemt oprindelse eller til en bestemt produktion, medmindre kontraktens genstand gør det berettiget og angivelsen eller henvisningen er efterfulgt af udtrykket »eller tilsvarende«. Der skal fortrinsvis anvendes generelle beskrivelser af funktionsdygtighed og funktioner.

8. Ordregivere må ikke stille betingelser, der fører til direkte eller indirekte diskriminering af økonomiske aktører fra den anden part, f.eks. at økonomiske aktører, der er interesseret i kontrakten, skal være etableret i det samme land, den samme region eller det samme område som ordregiveren.

Uanset ovenstående kan det kræves, at den valgte tilbudsgiver opretter en vis infrastruktur på det sted, hvor kontrakten udføres, hvis de særlige omstændigheder ved kontrakten berettiger det.

9. Tidsfristerne for interessetilkendegivelser og for afgivelse af tilbud skal være tilstrækkeligt lange til, at økonomiske aktører fra den anden part kan foretage en formålstjenlig vurdering af udbuddet og udarbejde deres tilbud.

10. Alle deltagere skal have mulighed for på forhånd at gøre sig bekendt med gældende regler, udvælgelseskriterier og tildelingskriterier. Disse regler skal gælde på samme måde for alle deltagere.

11. Ordregivere kan opfordre et begrænset antal ansøgere til at afgive tilbud, forudsat:

- a) at det sker på en gennemsigtig og ikke-diskriminerende måde, og
- b) at udvælgelsen er baseret udelukkende på objektive faktorer såsom ansøgernes erfaring i den pågældende sektor, deres virksomheders størrelse og infrastruktur eller deres tekniske og faglige formåen.

Når et begrænset antal ansøgere opfordres til at afgive tilbud, skal der tages hensyn til nødvendigheden af at sikre tilstrækkelig konkurrence.

12. Ordregivere må kun anvende udbud med forhandling i særlige, nærmere bestemte tilfælde, når anvendelsen af en sådan procedure reelt ikke fordrejer konkurrencen.

13. Ordregivere må kun anvende kvalifikationsordninger på den betingelse, at listen over kvalificerede aktører opstilles ved en tilstrækkelig bekendtgjort, gennemsigtig og åben procedure. Kontrakter, der falder ind under sådanne ordninger, skal desuden tildeles på et ikke-diskriminerende grundlag.

14. Parterne sikrer, at kontrakter tildeles på en gennemsigtig måde til den ansøger, der har afgivet det økonomisk mest fordelagtige tilbud eller det tilbud, der har den laveste pris, på grundlag af de udbudskriterier og procedureregler, der er fastlagt og bekendtgjort på forhånd. Samtlige ansøgere underrettes om de endelige beslutninger uden unødigt forsinkelse. Efter anmodning fra en afvist ansøger skal der gives en begrundelse, som er tilstrækkelig udførlig til, at beslutningen herom kan tages op til fornyet overvejelse.

15. Parterne sikrer, at personer, der har eller har haft interesse i at få tildelt en bestemt kontrakt, og som har lidt eller vil kunne lide skade som følge af en påstået overtrædelse, har ret til effektiv, upartisk retslig beskyttelse mod ordregiverens beslutninger vedrørende tildelingen af den pågældende kontrakt. De afgørelser, der træffes under og ved afslutningen af en sådan klageprocedure, skal offentliggøres på en måde, der er tilstrækkelig til at informere alle interesserede økonomiske aktører.

Artikel 145

Planlægning af gradvis tilnærmelse

1. Inden den gradvise tilnærmelse påbegyndes, forelægger Georgien Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, jf. denne aftales artikel 408, stk. 4, en fuldstændig køreplan for gennemførelsen af dette kapitel med tidsplaner og delmål, der skal indeholde alle reformer med henblik på tilnærmelse til den gældende EU-ret og institutionel kapacitetsopbygning. Køreplanen skal stemme overens med de etaper og tidsplaner, der er fastsat i bilag XVI-B til denne aftale.

2. Når Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning har afgivet positiv udtalelse om køreplanen, betragtes denne som referencedokument for gennemførelsen af dette kapitel. Unionen bestræber sig på at bistå Georgien ved gennemførelsen af køreplanen.

Artikel 146

Gradvis tilnærmelse

1. Georgien sikrer, at landets lovgivning om offentlige udbud gradvist tilnærmes den gældende EU-ret vedrørende offentlige udbud.

2. Tilnærmelsen til den gældende EU-ret foretages i de på hinanden efterfølgende etaper, der er fastsat i bilag XVI-B til denne aftale og yderligere specificeret i bilag XVI-C til XVI-F, XVI-H samt XVI-I og XVI-K. I bilag XVI-G og XVI-J til denne aftale er angivet de ikke-obligatoriske elementer, der ikke nødvendigvis skal tilnærmes, og i bilag XVI-L til XVI-O til denne aftale er angivet de elementer af den gældende EU-ret, der ikke er omfattet af tilnærmelsen. I den forbindelse skal der tages behørigt hensyn til EU-domstolens praksis på området og til de af Europa-Kommissionen vedtagne gennemførelsesforan-

staltninger samt om nødvendigt til efterfølgende ændringer af den gældende EU-ret. Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, jf. denne aftales artikel 408, stk. 4, evaluerer gennemførelsen af hver etape, som, når Associeringsudvalget har afgivet en positiv vurdering, knyttes sammen med den gensidige indrømmelse af markedsadgang som anført i bilag XVI-B til denne aftale. Europa-Kommissionen underretter uden unødigt forsinkelse Georgien om ændringer af den gældende EU-ret. Den yder efter anmodning passende rådgivning og faglig bistand med henblik på gennemførelsen af sådanne ændringer.

3. Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning indleder først evalueringen af en efterfølgende etape, når foranstaltningerne til gennemførelse af den foregående etape er truffet og godkendt efter reglerne i stk. 2.

4. Parterne sikrer, at de aspekter af og områder inden for offentlige udbud, der ikke er omfattet af denne artikel, stemmer overens med principperne om gennemsigtighed, ikke-diskriminering og ligebehandling, der er fastsat i denne aftales artikel 144.

Artikel 147

Markedsadgang

1. Parterne er enige om, at en effektiv og gensidig åbning af deres respektive markeder skal opnås gradvist og samtidigt. Under tilnærmelsen knyttes omfanget af den gensidigt indrømmede markedsadgang til de fremskridt, der gøres med tilnærmelsen, jf. bilag XVI-B til denne aftale.

2. Beslutningen om at indlede en yderligere etape i markedsåbningen træffes på grundlag af en vurdering af overensstemmelsen af den vedtagne lovgivning med den gældende EU-ret og den praktiske gennemførelse heraf. Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, jf. denne aftales artikel 408, stk. 4, foretager regelmæssigt en sådan vurdering.

3. Hvis en part i overensstemmelse med bilag XVI-B til denne aftale har åbnet sit marked for offentlige udbud for den anden part:

- a) indrømmer Unionen georgiske virksomheder, uanset om de er etableret i Unionen eller ej, adgang til udbudsprocedurer i henhold til EU-reglerne for offentlige udbud og efter regler for behandling, som ikke er mindre gunstige end dem, der anvendes for Unionens virksomheder
- b) indrømmer Georgien Unionens virksomheder, uanset om de er etableret i Georgien eller ej, adgang til udbudsprocedurer i henhold til nationale regler for offentlige udbud og efter regler for behandling, der ikke er mindre gunstige end dem, der anvendes for georgiske virksomheder.

4. Efter gennemførelsen af den sidste etape af tilnærmelsen undersøger parterne muligheden for at indrømme gensidig markedsadgang i forbindelse med offentlige udbud, hvis værdi ligger under tærsklerne i bilag XVI-A til denne aftale.

5. Finland tager forbehold med hensyn til Åland.

Artikel 148

Oplysning

1. Parterne sikrer, at ordregivere og økonomiske aktører holdes behørigt underrettet om procedurer for offentlige udbud, herunder ved offentliggørelse af al relevant lovgivning og alle relevante administrative beslutninger.

2. Parterne sikrer effektiv formidling af oplysninger om muligheder for tilbudsgivning.

*Artikel 149***Samarbejde**

1. Parterne styrker deres samarbejde gennem udveksling af erfaringer og oplysninger vedrørende bedste praksis og reguleringsmæssige rammer.

2. Unionen letter gennemførelsen af dette kapitel, herunder gennem faglig bistand, når det er relevant. Der skal i henhold til bestemmelserne om finansielt samarbejde i afsnit VII (Finansiell bistand og bestemmelser om bekæmpelse af svig og om kontrol) i denne aftale træffes specifikke beslutninger om finansiell bistand via Unionens relevante finansieringsmekanismer og -instrumenter.

3. Bilag XVI-P til denne aftale indeholder en vejledende liste over områder for samarbejde.

KAPITEL 9**Intellektuelle ejendomsrettigheder****Afdeling 1****Almindelige bestemmelser***Artikel 150***Mål**

Målene med dette kapitel er:

- a) at fremme produktionen og markedsføringen af innovative og kreative produkter parterne imellem, og
- b) at sikre et passende og effektivt niveau for beskyttelse og håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder.

*Artikel 151***Forpligtelsernes indhold og dækningsområde**

1. Parterne sikrer en passende og effektiv gennemførelse af de internationale traktater om intellektuel ejendomsret, som de er part i, herunder WTO-aftalen om handelsrelaterede intellektuelle ejendomsrettigheder (TRIPS-aftalen). Bestemmelserne i dette kapitel supplerer og præciserer parternes indbyrdes rettigheder og forpligtelser i henhold til TRIPS-aftalen og andre internationale traktater om intellektuel ejendomsret.

2. I denne aftale forstås ved »intellektuel ejendomsret« mindst samtlige de former for intellektuel ejendomsret, der er omfattet af denne aftales artikel 153-189.

3. Beskyttelse af intellektuel ejendomsret omfatter bl.a. beskyttelse mod illoyal konkurrence som omhandlet i artikel 10a i Pariserkonventionen om beskyttelse af industriel ejendomsret fra 1967 (Pariserkonventionen).

*Artikel 152***Konsumtion**

Parterne indfører en ordning for national eller regional konsumtion af intellektuelle ejendomsrettigheder.

Afdeling 2

Standarder vedrørende intellektuelle ejendomsrettigheder

Underafdeling 1

Ophavsret og beslægtede rettigheder

Artikel 153

Ydet beskyttelse

Parterne bekræfter deres vilje til at efterleve:

- a) de rettigheder og forpligtelser, der er fastsat i Bernerkonventionen til værn for litterære og kunstneriske værker (Bernerkonventionen)
- b) den internationale konvention om beskyttelse af udøvende kunstnere, fremstillere af fonogrammer samt radio- og fjernsynsforetagender fra 1961
- c) TRIPS-aftalen
- d) WIPO's traktat om ophavsret
- e) WIPO's traktat om fremførelser og fonogrammer.

Artikel 154

Ophavsmænd

Parterne giver ophavsmænd eneret til at tillade eller forbyde:

- a) direkte eller indirekte, midlertidig eller varig, hel eller delvis reproduktion af deres værker på en hvilken som helst måde og i en hvilken som helst form
- b) enhver form for spredning til almenheden ved salg eller på anden måde af deres originalværker eller eksemplarer heraf
- c) trådbunden eller trådløs overføring til almenheden af deres værker, herunder tilrådighedsstillelse af deres værker på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt.

Artikel 155

Udøvende kunstnere

Parterne giver udøvende kunstnere eneret til at:

- a) tillade eller forbyde optagelse²⁷⁾ af deres fremførelser
- b) tillade eller forbyde direkte eller indirekte, midlertidig eller varig, hel eller delvis reproduktion af optagelser af deres fremførelser på en hvilken som helst måde og i en hvilken som helst form
- c) gøre optagelser af deres fremførelser tilgængelige for almenheden ved salg eller på anden måde
- d) tillade og forbyde trådbunden eller trådløs tilrådighedsstillelse for almenheden af optagelser af deres fremførelser på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt
- e) tillade eller forbyde udsendelse ved hjælp af radiobølger og kommunikation til offentligheden af deres fremførelser, medmindre fremførelsen i sig selv sker ved en radio- eller fjernsynsudsendelse eller på grundlag af en optagelse.

*Artikel 156***Fremstillere af fonogrammer**

Parterne giver fremstillere af fonogrammer eneret til at:

- a) tillade eller forbyde direkte eller indirekte, midlertidig eller varig, hel eller delvis reproduktion af deres fonogrammer på en hvilken som helst måde og i en hvilken som helst form
- b) gøre deres fonogrammer, herunder eksemplarer heraf, tilgængelige for almenheden ved salg eller på anden måde
- c) tillade og forbyde trådbunden eller trådløs tilrådighedsstillelse for almenheden af deres fonogrammer på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt.

*Artikel 157***Radio- og fjernsynsforetagender**

Parterne giver radio- og fjernsynsforetagender eneret til at tillade eller forbyde:

- a) optagelse af deres udsendelser
- b) reproduktion af optagelser af deres udsendelser
- c) trådbunden eller trådløs tilrådighedsstillelse for almenheden af optagelser af deres udsendelser, og
- d) viderespredning af deres udsendelser ved hjælp af radiobølger samt kommunikation til offentligheden af deres udsendelser, hvis denne foretages på steder, hvortil der er offentlig adgang mod betaling af entré.

*Artikel 158***Radio- og fjernsynsudsendelse og kommunikation til offentligheden**

1. Parterne tillægger udøvende kunstnere og fremstillere af fonogrammer ret til et enkelt rimeligt vederlag, der betales af brugeren, hvis et i kommercielt øjemed udgivet fonogram eller et udtryk for et sådant fonogram i en anden form anvendes til radio- eller fjernsynsudsendelse ved hjælp af radiobølger eller til anden kommunikation til offentligheden, og sikrer, at dette vederlag deles mellem de pågældende kunstnere og fremstillere af fonogrammer.

2. Parterne kan, hvis der ikke er enighed mellem de udøvende kunstnere og fonogramfremstillerne, fastlægge betingelserne for et sådant vederlags fordeling mellem dem.

*Artikel 159***Beskyttelsens varighed**

1. Ophavsretten til litterære eller kunstneriske værker som defineret i artikel 2 i Bernerkonventionen gælder i ophavsmandens levetid og i 70 år efter vedkommendes død, uanset på hvilket tidspunkt værket lovligt blev gjort tilgængeligt for offentligheden.

2. Beskyttelsestiden for et musikstykke med tekst udløber 70 år efter det tidspunkt, hvor den længstlevende af følgende personer dør, uanset om disse personer anses som medophavsmænd: tekstforfatteren eller komponisten til musikstykket, såfremt begge bidrag specifikt blev skabt til det pågældende musikstykke med tekst.

3. Udøvende kunstners rettigheder udløber tidligst 50 år efter fremførelsesdatoen. Dog gælder følgende:

- a) hvis en optagelse af en fremførelse på et andet medie end et fonogram udgives lovligt eller offentliggøres lovligt inden for dette tidsrum, udløber rettighederne 50 år efter datoen for første lovlige udgivelse eller første lovlige offentliggørelse, alt efter hvilken dato der er den første

b) hvis en optagelse af en fremførelse på et fonogram udgives lovligt eller offentliggøres lovligt inden for dette tidsrum, udløber rettighederne 70 år efter datoen for første lovligt udgivelse eller første lovligt offentliggørelse, alt efter hvilken dato der er den første.

4. Fonogramfremstilleres rettigheder udløber tidligst 50 år efter optagelsen. Dog gælder følgende:

a) hvis et fonogram lovligt er udgivet inden for dette tidsrum, udløber rettighederne tidligst 70 år efter datoen for første lovligt udgivelse. Hvis lovligt udgivelse ikke sker inden for det tidsrum, der er nævnt i første punktum, og hvis fonogrammet lovligt offentliggøres i dette tidsrum, udløber rettighederne tidligst 70 år efter datoen for første lovligt offentliggørelse

b) hvis fonogramfremstilleren, 50 år efter at et fonogram blev udgivet lovligt eller offentliggjort lovligt, ikke udbyder eksemplarer af fonogrammet til salg i tilstrækkeligt antal eller ikke gør det tilgængeligt for offentligheden, kan den udøvende kunstner hæve kontrakten, i henhold til hvilken den udøvende kunstner har overført eller overdraget sine rettigheder til optagelsen af sin fremførelse til en fonogramfremstiller.

5. Radio- og fjernsynsforetagenders rettigheder udløber tidligst 50 år efter første udsendelse, hvad enten den sendes som trådløs eller trådbåren, herunder kabel- eller satellitfremført udsendelse.

6. De i denne artikel fastsatte beskyttelsesperioder beregnes fra den 1. januar i det år, der følger efter den begivenhed, der affødte rettigheden.

Artikel 160

Beskyttelse af tekniske foranstaltninger

1. Parterne indfører en passende retlig beskyttelse mod omgåelse af enhver form for effektive tekniske foranstaltninger, som den pågældende foretager, selv om vedkommende ved eller burde vide, at dette er formålet.

2. Parterne indfører en passende retlig beskyttelse mod fremstilling, import, distribution, salg, udlejning, reklame for salg og udlejning eller besiddelse i kommercielt øjemed af anordninger, produkter eller komponenter eller ydelse af tjenester, der:

- a) er genstand for salgsfremme, reklame eller markedsføring med henblik på omgåelse af enhver form for effektive tekniske foranstaltninger
- b) kun i begrænset omfang har andet kommercielt formål eller anden kommerciel anvendelse end omgåelse af enhver form for effektive tekniske foranstaltninger, eller
- c) primært er udviklet, produceret, tilpasset eller ydet med henblik på at muliggøre eller befordre omgåelse af enhver form for effektive tekniske foranstaltninger.

3. Ved »tekniske foranstaltninger« forstår i denne aftale enhver teknologi, anordning eller komponent, der under sin normale funktion har til formål at forhindre eller begrænse handlinger i forbindelse med værker eller andre beskyttede frembringelser, som indehaveren af ophavsrettigheder eller beslægtede rettigheder som fastsat i den interne lovgivning ikke har givet tilladelse til. Tekniske foranstaltninger betragtes som »effektive«, hvis anvendelsen af værker eller andre beskyttede frembringelser styres af rettighedshaveren ved anvendelse af en adgangskontrol- eller beskyttelsesforanstaltning, f.eks. kryptering, scrambling eller anden omdannelse af værket eller andre frembringelser eller en kopikontrolanordning, der opfylder beskyttelsesformålet.

Artikel 161

Beskyttelse af oplysninger om rettighedsforvaltning

1. Parterne indfører en passende retlig beskyttelse mod personer, der uden tilladelse udfører nedennævnte handlinger:

- a) fjernelse eller ændring af elektroniske oplysninger om rettighedsforvaltning, eller
- b) spredning, import med henblik på spredning, udsendelse i radio og fjernsyn, overføring til eller tilrådighedsstillelse for almenheden af værker eller andre frembringelser, der er beskyttet efter denne aftale, og fra hvilke de elektroniske oplysninger om rettighedsforvaltning er blevet fjernet eller ændret uden tilladelse vel vidende eller med rimelig grund til at vide, at sådanne handlinger foranlediger, muliggør, letter eller skjuler en krænkelse af ophavsrettigheder eller beslægtede rettigheder som fastsat i den interne lovgivning.

2. I dette kapitel forstås ved »oplysninger om rettighedsforvaltning« alle oplysninger, der er leveret af en rettighedshaver, og som identificerer et værk eller en anden frembringelse, som er beskyttet i henhold til dette kapitel, ophavsmanden eller enhver anden rettighedshaver, eller oplysninger om betingelserne for anvendelse af værket eller frembringelsen samt numre eller koder, der udgør sådanne oplysninger. Stk. 1 gælder, hvis en hvilken som helst af disse oplysninger anvendes i forbindelse med kopiering eller fremkommer i forbindelse med overføring til almenheden af et værk eller en anden frembringelse, som er beskyttet i henhold til dette kapitel.

Artikel 162

Undtagelser og indskrænkninger

1. Parterne må i overensstemmelse med de konventioner og internationale traktater, som de er part i, kun indføre indskrænkninger eller undtagelser med hensyn til rettighederne i denne aftales artikel 154-159 i visse specielle tilfælde, der ikke strider mod den normale udnyttelse af den beskyttede frembringelse og ikke indebærer urimelig skade for rettighedshavernes legitime interesser.

2. Parterne påser, at midlertidige reproduktionshandlinger efter denne aftales artikel 155-158, som er flygtige eller tilfældige, som udgør en integrerende og væsentlig del af en teknisk proces, og som udelukkende har til formål at muliggøre

- a) en mellemmands transmission i et netværk mellem tredjemænd, eller
- b) lovlig anvendelse af et værk eller en anden beskyttet frembringelse, og som ikke har selvstændig økonomisk værdi, er undtaget fra den i denne aftales artikel 155-158 nævnte ret til reproduktion.

Artikel 163

Kunstneres følgeret til kunstværker

1. Parterne indfører for ophavsmanden til et originalkunstværk en følgeret, som er en uoverdragelig og selv på forhånd ufravigelig ret til et vederlag baseret på salgsprisen ved ethvert videresalg af det pågældende kunstværk efter ophavsmandens første afhændelse af det.

2. Den i stk. 1 nævnte ret finder anvendelse på alt videresalg, hvor der som sælgere, købere eller formidlere deltager professionelle på kunstmarkedet, herunder auktionshuse, kunstgallerier og alle kunsthandlere i øvrigt.

3. Parterne kan bestemme, at den i stk. 1 nævnte ret ikke finder anvendelse på videresalg, hvor sælgeren har erhvervet værket direkte fra ophavsmanden mindre end tre år inden videresalget, og videresalgprisen ikke overstiger et vist mindstebeløb.

4. Følgeretsvederlaget skal betales af sælgeren. Parterne kan bestemme, at en anden af de i stk. 2 omhandlede fysiske og juridiske personer end sælgeren er forpligtet til at betale vederlaget enten alene eller i fællesskab med sælgeren.

5. Den ydede beskyttelse kan påberåbes i det omfang, som den part, på hvis territorium beskyttelsen påberåbes, tillader det. Beløb og opkrævningsprocedure fastlægges i den interne lovgivning.

*Artikel 164***Samarbejde om kollektiv forvaltning af rettigheder**

Parterne bestræber sig på at fremme dialog og samarbejde mellem deres respektive rettighedshaverorganisationer for at øge udbuddet af værker og andre beskyttede frembringelser og sikre overførsel af vederlag for anvendelse af sådanne værker eller andre beskyttede frembringelser.

Underafdeling 2**Varemærker***Artikel 165***Internationale aftaler**

Parterne bekræfter deres vilje til at efterleve:

- a) protokollen til Madridarrangementet om den internationale registrering af varemærker, og
- b) Nicearrangementet vedrørende international klassificering af varer og tjenesteydelser til brug ved registrering af varemærker.

*Artikel 166***Registreringsprocedure**

1. Parterne påser, at der findes en ordning for registrering af varemærker, hvor endelige beslutninger om afslag truffet af den relevante varemærkemyndighed meddeles ansøgeren skriftligt og begrundes behørigt.

2. Parterne giver mulighed for at gøre indsigelse mod ansøgninger om registrering af varemærker. En sådan indsigelsesprocedure skal være kontradiktorisk.

3. Parterne stiller en offentligt tilgængelig elektronisk database over varemærkeansøgninger og -registreringer til rådighed.

*Artikel 167***Vitterligt kendte varemærker**

Parterne efterlever Pariserkonventionens artikel 10a og TRIPS-aftalens artikel 16, stk. 2 og 3, vedrørende beskyttelsen af vitterligt kendte varemærker og kan tage hensyn til den fælles henstilling vedrørende bestemmelser om beskyttelse af vitterligt kendte mærker, der blev vedtaget af Pariserunionen til Beskyttelse af Industriel Ejendomsrets forsamling og WIPO's generalforsamling på den 34. møderække i forsamlingerne af WIPO's medlemsstater (september 1999).

*Artikel 168***Undtagelser fra de rettigheder, der er knyttet til et varemærke**

Parterne tillader begrænsede undtagelser fra de rettigheder, der er knyttet til et varemærke, f.eks. rimelig anvendelse af deskriptive udtryk, beskyttelse af geografiske betegnelser, jf. artikel 176, eller andre begrænsede undtagelser, i forbindelse med hvilke der tages hensyn til varemærkeindehaverens og tredjemandes legitime interesser.

Underafdeling 3

Geografiske betegnelser

Artikel 169

Anvendelsesområde

1. Denne underafdeling gælder for anerkendelse og beskyttelse af geografiske betegnelser, der har deres oprindelse i parternes territorium.
2. Hvis en parts geografiske betegnelse skal beskyttes af den anden part, skal den dække produkter, som er omfattet af pågældende parts lovgivning, jf. denne aftales artikel 170.

Artikel 170

Eksisterende geografiske betegnelser

1. Unionen konkluderer efter at have gennemgået Georgiens lov om oprindelsesbetegnelser og geografiske betegnelser for varer af 22. august 1999, at denne lov er i overensstemmelse med de krav, der er fastsat i bilag XVII-A til denne aftale.

2. Georgien konkluderer efter at have gennemgået Rådets forordning (EØF) nr. 1601/91 af 10. juni 1991 om almindelige regler for definition, betegnelse og præsentation af aromatiserede vine, aromatiserede vinbaserede drikkevarer og aromatiserede cocktails af vinprodukter, Rådets forordning (EF) nr. 510/2006 af 20. marts 2006 om beskyttelse af geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelser for landbrugsprodukter og fødevarer og gennemførelsesbestemmelserne hertil med hensyn til registrering, kontrol og beskyttelse af geografiske betegnelser for landbrugsprodukter og fødevarer i Den Europæiske Union, del II, afsnit II, kapitel I, afdeling I, i Rådets forordning (EF) nr. 1234/2007 af 22. oktober 2007 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter og om særlige bestemmelser for visse landbrugsprodukter (fusionsmarkedsordningen) og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 110/2008 af 15. januar 2008 om definition, betegnelse, præsentation og mærkning af samt beskyttelse af geografiske betegnelser for spiritus, at disse love, regler og procedurer er i overensstemmelse med de krav, der er fastsat i bilag XVII-A til denne aftale.

3. Efter at have afsluttet en indsigelsesprocedure efter kriterierne i bilag XXII-B til denne aftale og efter at have gennemgået et resumé af specifikationer for landbrugsprodukter og fødevarer, der svarer til Unionens geografiske betegnelser, som er opført i bilag XXII-C til denne aftale, og de geografiske betegnelser for vin, aromatiseret vin og spiritus, der er opført i bilag XXII-D til denne aftale, og som Unionen har registreret i henhold til den lovgivning, der er omhandlet i denne artikels stk. 2, beskytter Georgien disse geografiske betegnelser med det beskyttelsesniveau, der er fastlagt i denne underafdeling.

4. Efter at have afsluttet en indsigelsesprocedure efter kriterierne i bilag XXII-B til denne aftale og efter at have gennemgået et resumé af specifikationer for landbrugsprodukter og fødevarer, der svarer til Georgiens geografiske betegnelser, som er opført i bilag XXII-C til denne aftale, og de geografiske betegnelser for vin, aromatiseret vin og spiritus, der er opført i bilag XXII-D til denne aftale, og som Georgien har registreret i henhold til den lovgivning, der er omhandlet i stk. 1, beskytter Unionen disse geografiske betegnelser med det beskyttelsesniveau, der er fastlagt i denne underafdeling.

5. De afgørelser, der træffes af det blandede udvalg, der er nedsat ved artikel 11 i aftalen mellem Den Europæiske Union og Georgien om beskyttelse af geografiske betegnelser for landbrugsprodukter og fødevarer, vedrørende ændring af bilag III og IV til nævnte aftale, og som træffes før denne aftales ikrafttrædelse, anses for at være afgørelser truffet af Underudvalget vedrørende Geografiske Betegnelser, og de geografiske betegnelser, der tilføjes i bilag III og IV til nævnte aftale, anses for at være en del af bilag

XVII-C og XVII-D til denne aftale. Følgelig beskytter parterne disse Geografiske Betegnelser som eksisterende geografiske betegnelser under denne aftale.

Artikel 171

Tilføjelse af nye geografiske betegnelser

1. Parterne er enige om, at der i overensstemmelse med proceduren i denne aftales artikel 179, stk. 3, kan tilføjes nye geografiske betegnelser, der skal beskyttes, i bilag XVII-C og XVII-D til denne aftale, efter at indsigelsesproceduren er afsluttet, og efter at det i artikel 170, stk. 3 og 4, i denne aftale omhandlede resumé af specifikationer er gennemgået på en for begge parter fyldestgørende måde.

2. En part er ikke forpligtet til som geografisk betegnelse at beskytte en betegnelse, hvis den kolliderer med navnet på en plantesort eller en dyrerace og derfor vil kunne vildlede forbrugerne med hensyn til produktets virkelige oprindelse.

Artikel 172

Rækkevidden af beskyttelsen af geografiske betegnelser

1. De geografiske betegnelser, der er opført i bilag XVII-C og XVII-D til denne aftale, herunder de betegnelser, der tilføjes i henhold til denne aftales artikel 171, er beskyttet mod følgende:

- a) enhver direkte eller indirekte kommerciel anvendelse af en beskyttet betegnelse:
 - i) for lignende produkter, som ikke er i overensstemmelse med den beskyttede betegnelses varespecifikation, eller
 - ii) for så vidt en sådan anvendelse udnytter en geografisk betegnelses omdømme
- b) enhver uretmæssig anvendelse, efterligning eller antydning²⁸⁾, selv om produktets virkelige oprindelse er angivet eller den beskyttede betegnelse er oversat eller er ledsaget af udtryk såsom »art«, »type«, »måde«, »som fremstillet i«, »efterligning«, »smag«, »som« eller tilsvarende
- c) enhver anden form for falsk eller vildledende angivelse af produktets herkomst, oprindelse, art og vigtigste egenskaber på den indre eller ydre emballage, i reklamerne eller i dokumenterne for det pågældende produkt samt anvendelse af emballager, der kan give et fejlagtigt indtryk af produktets oprindelse
- d) enhver anden praksis, der kan vildlede forbrugerne med hensyn til produktets virkelige oprindelse.

2. Hvis geografiske betegnelser er helt eller delvis enslydende, beskyttes hver betegnelse, forudsat at den er blevet anvendt i god tro og med behørig hensyntagen til lokal skik og brug og risikoen for forveksling. Parterne fastsætter i fællesskab de praktiske regler for, hvorledes de enslydende geografiske betegnelser skelnes fra hinanden, samtidig med at der tages hensyn til behovet for, at de berørte producenter behandles lige, og at forbrugerne ikke vildledes, jf. dog TRIPS-aftalens artikel 23. En enslydende betegnelse, der forleder forbrugeren til at tro, at produkterne stammer fra et andet område, registreres ikke, selv om betegnelsen er korrekt med hensyn til det område, den region eller det sted, hvor de pågældende produkter har deres oprindelse.

3. Hvis en part i forbindelse med forhandlinger med et tredjeland påtænker at beskytte en geografisk betegnelse fra tredjelandet, og den pågældende betegnelse er enslydende med en geografisk betegnelse hos den anden part, skal sidstnævnte part underrettes herom og have lejlighed til fremsætte sine bemærkninger, inden betegnelsen beskyttes.

4. Intet i denne underafdeling forpligter en part til at beskytte den anden parts geografiske betegnelse, hvis betegnelsen ikke er eller ophører med at være beskyttet i oprindelseslandet. Parterne underretter hinanden, hvis en geografisk betegnelse ophører med at være beskyttet i oprindelseslandet.

*Artikel 173***Beskyttelse af transskriberede geografiske betegnelser**

1. Geografiske betegnelser, der skrevet med bogstaver i det georgiske alfabet eller andre ikke-latinske alfabeter, som anvendes officielt i medlemsstaterne, er beskyttet i henhold til denne underafdeling, beskyttes sammen med de tilsvarende betegnelser skrevet med latinske bogstaver. Denne transskribering kan også anvendes ved mærkning af de pågældende produkter.

2. På samme måde beskyttes geografiske betegnelser, der skrevet med latinske bogstaver er beskyttet i henhold til denne underafdeling, sammen med de tilsvarende betegnelser skrevet med bogstaver i det georgiske alfabet eller andre ikke-latinske alfabeter, som anvendes officielt i medlemsstaterne. Denne transskribering kan også anvendes ved mærkning af de pågældende produkter.

*Artikel 174***Ret til at anvende geografiske betegnelser**

1. En betegnelse, der er beskyttet i henhold til denne underafdeling, kan anvendes af erhvervsdrivende, der afsætter landbrugsprodukter, fødevarer, vin, aromatiseret vin eller spiritus, som er i overensstemmelse med den relevante varespecifikation.

2. Når en geografisk betegnelse først er beskyttet i henhold til denne underafdeling, må anvendelsen af den beskyttede betegnelse ikke gøres betinget af, at brugerne registreres, eller af yderligere klausuler.

*Artikel 175***Håndhævelse af beskyttelsen**

Parterne håndhæver den beskyttelse, der er omhandlet i denne aftales artikel 170-174, ved at deres myndigheder træffer passende administrative foranstaltninger. De håndhæver også beskyttelsen på begæring af en interesseret part.

*Artikel 176***Forhold til varemærker**

1. Parterne afviser at registrere et varemærke, hvis det fører til en af de situationer, der er omhandlet i denne aftales artikel 172, stk. 1, i forhold til en beskyttet geografisk betegnelse for tilsvarende produkter, eller erklærer det ugyldigt enten på eget initiativ eller på begæring af en interesseret part i overensstemmelse med parternes lovgivning, hvis der ansøges om registrering af varemærket, efter at der er ansøgt om beskyttelse af den geografiske betegnelse på det pågældende territorium.

2. For geografiske betegnelser som omhandlet i denne aftales artikel 170 er datoen for ansøgning om beskyttelse den 1. april 2012.

3. For geografiske betegnelser som omhandlet i denne aftales artikel 171 er datoen for ansøgning om beskyttelse den dato, hvor der sendes en anmodning om beskyttelse af en geografisk betegnelse til den anden part.

4. Parterne har ikke pligt til at beskytte en geografisk betegnelse, hvis beskyttelsen set i relation til et anset eller vitterligt kendt varemærke vil kunne vildlede forbrugerne med hensyn til produktets sande identitet.

5. Parterne beskytter geografiske betegnelser, også selv om der findes et ældre varemærke, jf. dog stk. 4. Ved et ældre varemærke forstås et varemærke, hvis anvendelse svarer til en af de situationer, der er omhandlet i denne aftales artikel 172, stk. 1, og som der er ansøgt om, som er registreret, eller som har

vundet hævde, for så vidt denne mulighed er hjemlet i lovgivningen, på en parts territorium, før den dato, hvor den anden part har indsendt en ansøgning om beskyttelse af den geografiske betegnelse i henhold til denne underafdeling. Varemærket kan fortsat anvendes og fornyes uanset beskyttelsen af den geografiske betegnelse, såfremt varemærket ikke er erklæret ugyldigt, eller rettighederne dertil ikke er fortabt, i overensstemmelse med parternes varemærkelovgivning.

Artikel 177

Almindelige regler

1. Denne underafdeling berører ikke parternes rettigheder og forpligtelser i henhold til WTO-aftalen.
2. Importen, eksporten og afsætningen af de produkter, der er omhandlet i denne aftales artikel 170 og 171, skal foregå i overensstemmelse med de love og administrative bestemmelser, der gælder på den importerende parts område.
3. Spørgsmål i forbindelse med registrerede betegnelsers tekniske specifikationer behandles af det underudvalg, der er nedsat ved denne aftales artikel 179.
4. Geografiske betegnelser, der er beskyttet i henhold til denne underafdeling, må kun annulleres af den part, på hvis territorium produkterne har deres oprindelse.
5. En varespecifikation som omhandlet i denne underafdeling er en specifikation, som er godkendt af den parts myndigheder, på hvis territorium produktet har sin oprindelse, inklusive eventuelle ændringer, der også er godkendt.

Artikel 178

Samarbejde og gennemsigtighed

1. Parterne holder direkte eller gennem Underudvalget vedrørende Geografiske Betegnelser, der er nedsat i henhold til denne aftales artikel 179, forbindelse med hinanden angående alle spørgsmål om denne underafdelings gennemførelse og funktion. I den forbindelse kan en part navnlig anmode den anden part om oplysninger vedrørende varespecifikationer og ændringer heraf og om, hvem der kan kontaktes angående kontrolbestemmelser.
2. Hver part kan offentliggøre specifikationerne eller et resumé af dem og oplysninger om, hvem der kan kontaktes angående kontrolbestemmelser for den anden parts geografiske betegnelser, som er beskyttet i henhold til denne artikel.

Artikel 179

Underudvalget vedrørende Geografiske Betegnelser

1. Der nedsættes hermed et underudvalg vedrørende geografiske betegnelser. Det består af repræsentanter for Unionen og Georgien, som har til opgave at overvåge underafdelingens udvikling og intensivere deres samarbejde og dialog om geografiske betegnelser. Underudvalget vedrørende Geografiske Betegnelser rapporterer til Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, jf. denne aftales artikel 408, stk. 4.
2. Underudvalget vedrørende Geografiske Betegnelser træffer afgørelse ved konsensus. Det fastsætter selv sin forretningsorden. Det træder sammen på begæring af en af parterne, skiftevis i EU og i Georgien, på tidspunkter og steder og under forhold (herunder videokonference), som parterne gensidigt aftaler, dog senest 90 dage efter begæringen.

3. Underudvalget vedrørende Geografiske Betegnelser sørger også for, at denne underafdeling fungerer efter hensigten, og kan tage ethvert spørgsmål vedrørende dens gennemførelse og funktion op til behandling. Det har navnlig til opgave:

- a) at ændre denne aftales artikel 170, stk. 1 og 2, for så vidt angår henvisningerne til parternes gældende lovgivning
- b) at ændre bilag XVII-C og XVII-D til denne aftale for så vidt angår geografiske betegnelser
- c) at udveksle oplysninger om udviklingen i lovgivning og politik for så vidt angår geografiske betegnelser og andre spørgsmål af fælles interesse vedrørende geografiske betegnelser
- d) at udveksle oplysninger om geografiske betegnelser med henblik på at overveje, om de skal beskyttes i henhold til denne underafdeling.

Underafdeling 4

Design

Artikel 180

Internationale aftaler

Parterne bekræfter deres forpligtelser i henhold til Genèveaftalen under Haagarrangementet vedrørende international registrering af industrielle design fra 1999.

Artikel 181

Beskyttelse af registrerede design

1. Hver part træffer foranstaltninger til beskyttelse af uafhængigt frembragte design, der er nye og originale²⁹⁾. Beskyttelsen ydes ved registrering, som giver indehaveren af et registreret design eneret i overensstemmelse med denne artikel.

2. Et design, der finder anvendelse på eller indgår i et produkt, som udgør en komponent af et sammensat produkt, anses kun for at være nyt og originalt:

- a) hvis komponenten efter at være blevet inkorporeret i det sammensatte produkt fortsat er synlig under normal brug af dette produkt, og
- b) de synlige elementer af komponenten i sig selv opfylder kravene om nyhed og originalitet.

3. Ved »normal brug« i den i stk. 2, litra a), anvendte betydning forstås den endelige brugers anvendelse, dog hverken vedligeholdelse eller reparation.

4. Indehaveren af et registreret design har som minimum ret til at forhindre, at tredjemand uden at have indehaverens samtykke fremstiller, udbyder til salg, sælger, importerer, eksporterer, opbevarer eller anvender et produkt, der bærer eller inkorporerer det beskyttede design, dersom en sådan handling har en kommerciel målsætning, i urimeligt omfang skader den normale udnyttelse af designet eller ikke er forenelig med god forretningsskik.

5. Beskyttelsen skal være af 25 års varighed, efter at der er søgt om registrering, fra datoen for indgivelse af ansøgningen om registrering eller fra en dato, der fastsættes i overensstemmelse med Haagarrangementet om international indlevering af ansøgninger for industriel design, dog under forbehold af Pariserkonventionen.

*Artikel 182***Undtagelser og udelukkelse**

1. Hver part kan fastsætte begrænsede undtagelser fra beskyttelsen af design, forudsat at sådanne undtagelser ikke i urimeligt omfang strider mod den normale udnyttelse af beskyttede design og ikke indebærer urimelig skade for de legitime interesser, som indehaveren af det beskyttede design har, under hensyn til tredjemands legitime interesser.

2. Designbeskyttelse gælder ikke for design, der i alt væsentligt er dikteret af tekniske eller funktionelle forhold. Navnlig kan en designret ikke opretholdes for de elementer af et produkts udseende, der nødvendigvis må reproduceres i deres nøjagtige form og dimensioner, for at det produkt, som designet indgår i eller finder anvendelse på, rent mekanisk kan kobles til et andet produkt eller placeres i, på eller omkring et andet produkt eller bringes i kontakt med et andet produkt, således at begge produkter opfylder deres funktion.

*Artikel 183***Forhold til ophavsret**

Et design kan også beskyttes i henhold til den pågældende parts lovgivning om ophavsret fra det tidspunkt, hvor designet blev frembragt eller fastlagt i en given form. Hver part fastsætter, i hvilket omfang og under hvilke betingelser der opnås en sådan beskyttelse, herunder kravet til originalitet.

Underafdeling 5**Patenter***Artikel 184***Internationale aftaler**

Parterne bekræfter deres forpligtelse til at efterleve WIPO's patentsamarbejdsstraktat.

*Artikel 185***Patenter og folkesundheden**

1. Parterne anerkender vigtigheden af erklæringen fra WTO's ministerkonference om TRIPS-aftalen og folkesundhed, der blev vedtaget den 14. november 2001.

2. Parterne overholder og bidrager til gennemførelsen af WTO's Almindelige Råds afgørelse af 30. august 2003 om punkt 6 i den erklæring, der er omhandlet i denne artikels stk. 1.

*Artikel 186***Supplerende beskyttelsescertifikat**

1. Parterne anerkender, at lægemidler og plantebeskyttelsesmidler, som er beskyttet af et patent på deres respektive territorier, kan underlægges en administrativ tilladelsesprocedure forud for markedsføringen. De anerkender, at den tid, der går fra indgivelsen af en patentansøgning, indtil den første tilladelse til at markedsføre det pågældende produkt på deres respektive markeder foreligger, som fastsat til dette formål i den interne lovgivning, kan afkorte den effektive patentbeskyttelsesperiode.

2. Hver part fastsætter for et lægemiddel eller et plantebeskyttelsesmiddel, der er beskyttet af et patent, og som har været underlagt en administrativ tilladelsesprocedure, en yderligere beskyttelsesperiode, der skal være den samme som den i stk. 1, andet punktum, omhandlede, minus fem år.

3. Uanset stk. 2 kan den yderligere beskyttelsesperiodes varighed ikke overstige fem år.

4. For lægemidler, for hvilke der er gennemført pædiatriske undersøgelser, og hvor resultaterne af disse undersøgelser er afspejlet i produktinformationerne, forlænger parterne beskyttelsesperioden i henhold til stk. 2 med yderligere seks måneder.

Artikel 187

Beskyttelse af data, der er forelagt med henblik på markedsføringstilladelse for lægemidler³⁰⁾

1. Parterne iværksætter en helhedsordning, der garanterer, at data, der forelægges med henblik på markedsføringstilladelse for et lægemiddel, forbliver fortrolige, ikke videregives og ikke lægges til grund for en anden markedsføringstilladelse.

2. Hver part sikrer i sin lovgivning, at oplysninger, der forelægges med henblik på markedsføringstilladelse for et lægemiddel, forbliver fortrolige og ikke videregives til tredjemand og nyder beskyttelse mod illoyal erhvervsmæssig udnyttelse.

3. Til dette formål tillader parterne i mindst seks år fra datoen for den første markedsføringstilladelse ikke, at andre ansøgere markedsfører det samme eller et tilsvarende produkt på grundlag af en markedsføringstilladelse, der er tildelt den ansøger, som har forelagt forsøgsdataene eller undersøgelserne, medmindre denne har givet sit samtykke. I denne periode må de forsøgsdata eller undersøgelser, der blev forelagt med henblik på den første markedsføringstilladelse, ikke anvendes til gavn for en efterfølgende ansøger, der ønsker en markedsføringstilladelse for et lægemiddel, medmindre den første ansøger giver sit samtykke hertil.

4. Den i stk. 3 omhandlede periode på seks år forlænges til maksimalt syv år, hvis indehaveren i løbet af de første seks år efter opnåelse af den første markedsføringstilladelse opnår markedsføringstilladelse for en eller flere nye terapeutiske indikationer, som anses for at indebære en vigtig klinisk fordel i forhold til eksisterende behandlingsformer.

5. Georgien forpligter sig til at bringe sin lovgivning om databeskyttelse for lægemidler i overensstemmelse med Unionens lovgivning på en dato, der fastsættes af Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, jf. denne aftales artikel 408, stk. 4.

Artikel 188

Beskyttelse af data, der er forelagt med henblik på markedsføringstilladelse for plantebeskyttelsesmidler

1. Hver part fastlægger krav til sikkerhed og effektivitet, inden de tillader markedsføring af plantebeskyttelsesmidler.

2. Hver part sikrer, at data, som en ansøger forelægger første gang med henblik på opnåelse af en markedsføringstilladelse for et plantebeskyttelsesmiddel, nyder beskyttelse mod illoyal erhvervsmæssig udnyttelse og ikke anvendes til gavn for andre personer, der søger at opnå en markedsføringstilladelse, medmindre der fremlægges bevis for, at den første indehaver giver sit udtrykkelige samtykke.

3. Den forsøgs- eller undersøgelsesrapport, der første gang forelægges med henblik på opnåelse af en markedsføringstilladelse, skal opfylde følgende betingelser:

a) den er nødvendig for, at der kan gives tilladelse, eller at en tilladelse kan ændres med henblik på at tillade anvendelse på andre afgrøder, og

b) den er i overensstemmelse med principperne for god laboratoriepraksis eller god forsøgspraksis, og dette er bekræftet.

4. Databeskyttelsesperioden skal være af mindst 10 års varighed fra datoen for den første markedsføringstilladelse i den pågældende part.

Artikel 189

Plantesorter

Parterne beskytter plantesortsrettigheder i overensstemmelse med den internationale konvention om beskyttelse af plantenyheder og samarbejder om at fremme og håndhæve disse rettigheder.

Afdeling 3

Håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder

Artikel 190

Generelle forpligtelser

1. Parter bekræfter deres forpligtelser i henhold til TRIPS-aftalen, særlig del III, og påser, at de supplerende foranstaltninger, procedurer og retsmidler i denne afdeling er til rådighed for at sikre håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder³¹⁾.

2. Disse supplerende foranstaltninger, procedurer og retsmidler skal være fair og rimelige, de må ikke være unødigt komplicerede eller udgiftskrævende, og de må ikke indebære urimelige frister eller medføre ugrundede forsinkelser.

3. Disse supplerende foranstaltninger og retsmidler skal ligeledes være effektive, stå i et rimeligt forhold til krænkelsen og have afskrækkende virkning, og de skal anvendes på en sådan måde, at der ikke opstår hindringer for lovlig samhandel, og at der ydes garanti mod misbrug af dem.

Artikel 191

Rekvirenter

Parterne anerkender som personer, der kan anmode om anvendelse af de foranstaltninger, procedurer og retsmidler, der er omhandlet i denne afdeling og i del III af TRIPS-aftalen:

- a) indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder i overensstemmelse med den lovgivning, der finder anvendelse
- b) alle andre personer, der har tilladelse til at anvende disse rettigheder, navnlig licenshavere, i det omfang det er muligt efter og i overensstemmelse med den lovgivning, der finder anvendelse
- c) organisationer til kollektiv forvaltning af intellektuelle ejendomsrettigheder, der efter reglerne er officielt anerkendt som berettigede til at repræsentere indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder, i det omfang det er muligt efter og i overensstemmelse med den lovgivning, der finder anvendelse
- d) faglige interesseorganisationer, der efter reglerne er anerkendt som berettigede til at repræsentere indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder, i det omfang det er muligt efter og i overensstemmelse med den lovgivning, der finder anvendelse.

Underafdeling 1

Civilretlig håndhævelse

Artikel 192

Foranstaltninger til sikring af bevismateriale

1. Hver part sikrer, allerede inden behandlingen af en sag vedrørende realiteten påbegyndes, at de kompetente retslige myndigheder på begæring af en part, der har fremført et rimeligt tilgængeligt bevismateriale til støtte for sin påstand om, at vedkommendes intellektuelle ejendomsret er blevet krænket eller vil blive krænket, træffer afgørelse om, at der omgående skal iværksættes effektive foreløbige foranstaltninger med henblik på at sikre det relevante bevismateriale i forbindelse med den påståede krænkelse, under forudsætning af at fortrolige oplysninger beskyttes.

2. Sådanne foranstaltninger kan omfatte en udførlig beskrivelse af de omtvistede varer med eller uden udtagning af prøver eller en beslaglæggelse af disse og, når det er hensigtsmæssigt, af de materialer og redskaber, der har været anvendt i fremstillingen og/eller distributionen af disse varer og af de hertil hørende dokumenter. Disse foranstaltninger træffes, om nødvendigt uden at modparten høres, især hvis en forsinkelse vil kunne påføre rettighedshaveren et uopretteligt tab, eller hvor der foreligger en påviselig risiko for tilintetgørelse af bevismateriale.

3. Hvis der træffes foranstaltninger til sikring af bevismateriale, uden at modparten høres, underrettes de berørte parter straks, og senest efter at foranstaltningerne er gennemført.

Artikel 193

Ret til information

1. Hver part sikrer, at de kompetente retslige myndigheder i forbindelse med sager om krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed og som svar på en velbegrundet og forholdsmæssig afpasset begæring fra rekvirenten, kan pålægge den krænkende part og/eller enhver anden person at give oplysninger om oprindelsen af og distributionskanalerne for de varer eller tjenesteydelser, der krænker en intellektuel ejendomsrettighed, såfremt den pågældende:

- a) er fundet i besiddelse af de omtvistede varer i kommerciel målestok
- b) er fundet i færd med at anvende de omtvistede tjenesteydelser i kommerciel målestok
- c) er fundet i færd med at yde tjenesteydelser, der anvendes i de omtvistede aktiviteter, i kommerciel målestok, eller
- d) er fundet i færd med at producere, fremstille eller distribuere de omtvistede varer eller at yde tjenesteydelser på grundlag af oplysninger leveret af en person som omhandlet i litra a), b) eller c).

2. De i stk. 1 nævnte oplysninger omfatter i givet fald:

- a) navn og adresse på producenter, fremstillere, distributører, leverandører og andre tidligere indehavere af varer eller tjenesteydelser samt på engros- og detailhandelsled, og
- b) oplysninger om producerede, fremstillede, leverede, modtagne eller bestilte mængder og om den pris, der er opnået for de pågældende varer eller tjenesteydelser.

3. Stk. 1 og 2 finder anvendelse under forbehold af andre lovbestemmelser, der:

- a) tillægger rettighedshaveren en mere vidtgående ret til information
- b) regulerer brugen af oplysninger meddelt i henhold til denne artikel i civile eller strafferetlige sager
- c) omhandler erstatningsansvaret ved misbrug af retten til information

- d) danner grundlag for at nægte at meddele oplysninger, som ville tvinge den i stk. 1 omhandlede person til at indrømme, at vedkommende selv eller en nær slægtning har deltaget i en krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed, eller
- e) omhandler beskyttelsen af fortrolige kilder til information eller behandlingen af personoplysninger.

Artikel 194

Midlertidige foranstaltninger

1. Hver part sikrer, at de retslige myndigheder på begæring af rekvirenten kan udstede et foreløbigt påbud over for den påståede krænker med henblik på at forhindre en nært forestående krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed eller midlertidigt, og hvis det er muligt i henhold til egen lovgivning, under trussel om tvangsbøder, forbyde en fortsættelse af den påståede krænkelse af den pågældende rettighed eller gøre denne fortsættelse betinget af, at der stilles sikkerhed for erstatning til rettighedshaveren. Et foreløbigt påbud kan på de samme betingelser udstedes til en mellemmand, hvis ydelser anvendes af tredjemand til krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed.

2. Et foreløbigt påbud kan også udstedes for at kræve beslaglæggelse eller aflevering af varer, der mistænkes for at krænke en intellektuel ejendomsrettighed, for at forhindre, at de indføres i handelen eller omsættes.

3. I tilfælde af påståede overtrædelser i kommerciel målestok sikrer parterne, at de retslige myndigheder, hvis rekvirenten godtgør, at der foreligger omstændigheder, som kan vanskeliggøre inddrivelsen af erstatning, kan kræve arrest i den påståede krænkende parts løsørestande og faste ejendom, herunder indefrysning af bankkonti og andre aktiver. Med henblik herpå kan de kompetente myndigheder i relevante tilfælde kræve adgang til dokumenter med bankoplysninger samt finansielle og kommercielle oplysninger under den påståede krænkens kontrol.

Artikel 195

Foranstaltninger, der følger af en realitetsafgørelse

1. Hver part sikrer, at de kompetente retslige myndigheder på begæring af rekvirenten, og uden at det berører den erstatning, der skal udredes til rettighedshaveren som følge af krænkelsen, og uden nogen form for godtgørelse, kan kræve, at de varer, som de har fastslået krænker en intellektuel ejendomsrettighed, som det mindste fjernes fra handelen eller destrueres. Hvis det er relevant, kan de kompetente retslige myndigheder desuden kræve tilintetgørelse af de materialer og redskaber, der primært har været anvendt til at skabe eller fremstille de pågældende varer.

2. Parternes retslige myndigheder skal have myndighed til at beordre disse foranstaltninger gennemført for rettighedskrænkerens regning, medmindre særlige grunde taler herimod.

3. Parterne sikrer, at de retslige myndigheder, når der er truffet en retsafgørelse, som fastslår en krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed, kan udstede et påbud til den krænkende part samt en mellemmand, hvis ydelser anvendes af tredjemand til krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed, med henblik på at forhindre fortsat krænkelse.

4. Parterne kan bestemme, at de kompetente retslige myndigheder, når det er hensigtsmæssigt, og på begæring af den, der kan pålægges de i denne artikel nævnte foranstaltninger, kan beordre betaling til den forurettede af en kontant godtgørelse i stedet for anvendelse af foranstaltningerne i denne afdeling, hvis denne person har handlet uforsætligt og ikke har udvist uagtsomhed, hvis gennemførelsen af de pågældende foranstaltninger ville skade ham uforholdsmæssigt meget, og hvis en kontant godtgørelse til den forurettede forekommer rimeligt tilfredsstillende.

*Artikel 196***Erstatning**

1. Hver part sikrer, at de retslige myndigheder på begæring af den forurettede pålægger den krænkende part, der vidste eller med rimelighed burde vide, at hans aktiviteter medførte en krænkelse, at betale ret-tighedshaveren en erstatning, der står i rimeligt forhold til det tab, denne har lidt som følge af krænkelsen. Når de retslige myndigheder fastsætter erstatningen:

- a) tager de hensyn til alle relevante aspekter, såsom negative økonomiske konsekvenser, herunder den forurettedes tab af fortjeneste, den krænkende parts uberettigede fortjeneste, og, når det er hensigts-mæssigt, andre elementer end de økonomiske, f.eks. den ikke-økonomiske skade, rettighedshaveren har lidt som følge af krænkelsen, eller
- b) de kan, som et alternativ til litra a), når det er hensigtsmæssigt, fastsætte erstatningen til et fast beløb på grundlag af elementer, der som minimum svarer til størrelsen af de gebyrer eller afgifter, som den krænkende part skulle have betalt, hvis han havde anmodet om tilladelse til at anvende den pågælden-de intellektuelle ejendomsrettighed.

2. I sager, hvor den krænkede part har krænket intellektuelle ejendomsrettigheder uden at vide det eller uden at have rimelig grund til at vide det, kan parterne bestemme, at de retslige myndigheder kan træffe beslutning om tilbagebetaling af et overskud eller om betaling af en erstatning, der kan være fastsat på forhånd, til fordel for den krænkede part.

*Artikel 197***Sagsomkostninger**

Parterne sikrer, at rimelige og forholdsmæssigt afpassede sagsomkostninger og andre udgifter, som den part, der har vundet sagen, har afholdt, som en generel regel bæres af den part, der har tabt sagen, med-mindre billighedshensyn taler imod dette og under forbehold af undtagelser fastsat i indenlandske proce-dureregler.

*Artikel 198***Offentliggørelse af retsafgørelser**

Hver part sikrer, at de retslige myndigheder i såvel søgsmål vedrørende krænkelse af intellektuelle ejen-domsrettigheder som i søgsmål vedrørende krænkelse af ophavsrettigheder kan træffe afgørelse om, at der på begæring af rekvirenten og for den krænkende parts regning træffes passende foranstaltninger til for-midling af information om afgørelsen, og at retsafgørelsen opslås og offentliggøres i sin helhed eller i uddrag.

*Artikel 199***Formodning om ophavs- eller ejendomsret**

Ved anvendelse af de i denne underafdeling omhandlede foranstaltninger, procedurer og retsmidler:

- a) er det, for at ophavsmanden til et litterært eller kunstnerisk værk kan betragtes som ophavsmand og dermed være berettiget til at anlægge sag om krænkelse, indtil det modsatte er bevist, tilstrækkeligt, at den pågældendes navn er anført på værket på sædvanlig måde
- b) finder bestemmelserne i litra a) tilsvarende anvendelse på indehavere af ophavsretbeslægtede rettig-heder for så vidt angår det beskyttede materiale.

Underafdeling 2

Andre bestemmelser

Artikel 200

Foranstaltninger ved grænsen

1. Under forbehold af denne aftales artikel 75 og bilag XIII til denne aftale fastlægger denne artikel denne aftales generelle principper vedrørende toldmyndighedernes håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder og parternes toldmyndigheders pligt til at samarbejde.

2. Ved gennemførelsen af foranstaltninger ved grænsen vedrørende håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder sikrer parterne overensstemmelse med deres forpligtelser under GATT 1994 og TRIPS-aftalen.

3. Bestemmelserne om foranstaltninger ved grænsen i denne artikel er af proceduremæssig karakter. De fastsætter betingelserne og procedurerne for toldmyndighedernes tiltag, når varer, som mistænkes for at krænke intellektuelle ejendomsrettigheder, er eller burde have været under toldkontrol. De berører på ingen måde parternes materielle retsregler vedrørende intellektuelle ejendomsrettigheder.

4. For at fremme effektiv håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder skal toldmyndighederne vedtage en række metoder til udpegning af forsendelser, der indeholder varer, som mistænkes for at krænke intellektuelle ejendomsrettigheder. Disse metoder skal omfatte risikoanalyseteknikker, som bl.a. er baseret på oplysninger forelagt af rettighedsindehaverne, efterretninger og ladningskontroller.

5. Parterne er enige om effektiv gennemførelse af artikel 69 i TRIPS-aftalen, hvad angår international handel med varer, som mistænkes for at krænke intellektuelle ejendomsrettigheder. Til dette formål opretter og giver parterne underretning om kontaktpunkter hos deres toldmyndigheder, og de skal være rede til at udveksle data og oplysninger om handel med sådanne varer, som har virkninger for begge parter. Navnlig fremmer de informationsudvekslingen og samarbejdet mellem toldmyndighederne på områderne varemærkeforfalskede varer og piratkopierede ophavsretsbeskyttede varer. Under forbehold af bestemmelserne i protokol II om gensidig administrativ bistand i toldspørgsmål til denne aftale udveksler toldmyndighederne, hvis det er relevant, sådanne oplysninger hurtigt og under behørig overholdelse af parternes databeskyttelseslovgivning.

6. Hver parts toldmyndigheder samarbejder efter anmodning eller på eget initiativ om at forelægge relevante til rådighed værende oplysninger for den anden parts toldmyndigheder, navnlig vedrørende varer, der er i transit gennem en af parternes territorium og har bestemmelsessted (eller oprindelse) i den anden part.

7. Det i denne aftales artikel 74 omhandlede underudvalg fastlægger de praktiske ordninger for udveksling af de i denne artikel omhandlede data og oplysninger.

8. Protokol II om gensidig administrativ bistand i toldspørgsmål til denne aftale finder anvendelse på krænkelser af intellektuelle ejendomsrettigheder, uden at dette dog berører de former for samarbejde, der følger af anvendelsen af denne artikels stk. 5-7.

9. Det i denne aftales artikel 74 omhandlede underudvalg er det underudvalg, som bærer ansvaret for at sikre, at denne artikel fungerer efter hensigten og gennemføres korrekt.

Artikel 201

Adfærdskodekser

Parterne tilskynder til:

- a) at erhvervssammenslutninger og -organisationer udarbejder adfærdskodekser, som bidrager til håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder
- b) at parternes respektive kompetente myndigheder får tilsendt udkast til adfærdskodekser og eventuelle evalueringer af anvendelsen af disse.

Artikel 202

Samarbejde

1. Parterne er enige om at samarbejde med henblik på at støtte gennemførelsen af de tilsagn og forpligtelser, der indgås i henhold til dette kapitel.

2. Samarbejdet omfatter, men er ikke begrænset til:

- a) udveksling af oplysninger om de retlige rammer for intellektuelle ejendomsrettigheder og relevante regler for beskyttelse og håndhævelse; udveksling af erfaringer om lovgivningsprocessen inden for disse områder
- b) udveksling af erfaringer og oplysninger om håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder
- c) udveksling af erfaringer om toldmyndighedernes, politiets samt administrative og retslige myndigheders håndhævelse af rettigheder på centralt og ikke-centralt niveau; samordning, også med andre lande, med henblik på at forhindre eksport af forfalskede varer
- d) kapacitetsopbygning; udveksling og uddannelse af personale
- e) fremme og formidling af oplysninger om intellektuelle ejendomsrettigheder i bl.a. erhvervskredse og civilsamfundet; bevidstgørelse af forbrugere og rettighedshavere
- f) styrkelse af det institutionelle samarbejde, f.eks. gennem IPR-kontorer
- g) aktiv fremme af bevidstgørelse og uddannelse for offentligheden om politikker for intellektuelle ejendomsrettigheder: udarbejdelse af effektive strategier med henblik på at udpege målgrupper og etablering af oplysningsprogrammer for at øge forbrugernes og mediernes bevidsthed om følgerne af krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, herunder risiciene for sundhed og sikkerhed og forbindelsen til den organiserede kriminalitet.

KAPITEL 10

Konkurrence

Artikel 203

Principper

Parterne anerkender vigtigheden af fri og uhindret konkurrence i deres handelsrelationer. Parterne erkender, at konkurrencebegrænsende forretningspraksis og statslig intervention (herunder subsidier) kan lægge hindringer i vejen for velfungerende markeder og underminere fordelene ved handelsliberalisering.

Artikel 204

Lovgivning om karteller og fusioner og gennemførelse heraf

1. Parterne opretholder på deres respektive territorier en fuldt dækkende konkurrencelovgivning, der effektivt tager højde for konkurrencebegrænsende aftaler, samordnet praksis og konkurrencebegrænsende ensidig adfærd i virksomheder med en dominerende markedsstilling, og som indeholder bestemmelser om effektiv kontrol med fusioner og virksomhedsovertagelser for at undgå betydelige hindringer for effektiv konkurrence og misbrug af en dominerende stilling.

2. Hver part opretholder myndigheder, der er ansvarlige for effektiv håndhævelse af den i stk. 1 omhandlede konkurrencelovgivning og råder over de nødvendige redskaber hertil.

3. Parterne erkender vigtigheden af at anvende deres respektive konkurrencelovgivninger på en gennemsigtig og ikke-diskriminerende måde under overholdelse af principperne om en retfærdig rettergang og retten til forsvar for de berørte virksomheder.

Artikel 205

Statsmonopoler, offentlige virksomheder og virksomheder med særlige eller eksklusive rettigheder

1. Intet i dette kapitel forhindrer en part i at udpege eller opretholde statsmonopoler eller offentlige virksomheder eller i at give virksomheder særlige eller eksklusive rettigheder i overensstemmelse med sin lovgivning på de nævnte områder.

2. Hvad angår statslige handelsmonopoler, offentlige virksomheder og virksomheder med særlige eller eksklusive rettigheder, sikrer parterne, at sådanne virksomheder er omfattet af den i artikel 204, stk. 1, omhandlede konkurrencelovgivning, for så vidt at anvendelsen af denne lovgivning ikke de jure eller de facto er til hinder for udførelsen af de særlige opgaver af samfundsmæssig interesse, som de pågældende virksomheder er pålagt.

Artikel 206

Subsidier

1. I denne artikel forstås ved »subsidier« en foranstaltning, som opfylder betingelserne i SCM-aftalens artikel 1, uanset om det ydes i forbindelse med produktion af varer eller levering af tjenester, og som er specifik, jf. nævnte aftales artikel 2.

2. Parterne sikrer gennemsigtighed med hensyn til subsidier. Med henblik herpå aflægger hver part hvert andet år rapport til den anden part om retsgrundlaget, formen, beløbet eller budgettet for og, om muligt, modtageren af de subsidier, der er ydet af regeringen eller et offentligt organ i forbindelse med produktionen af varer. Det anses, at der er aflagt rapport, hvis hver part gør de relevante oplysninger tilgængelige på et offentligt tilgængeligt websted.

3. Efter anmodning fra en part skal den anden part forelægge oplysninger og besvare spørgsmål vedrørende særlige subsidier i forbindelse med levering af tjenester.

Artikel 207

Tvistbilæggelse

Bestemmelserne om tvistbilæggelsesmekanismen i kapitel 14 (Tvistbilæggelse) i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale finder ikke anvendelse på denne aftales artikel 203, 204 og 205.

Artikel 208

Forholdet til WTO

Bestemmelserne i dette kapitel berører ikke en parts rettigheder og forpligtelser under WTO-overenskomsten, navnlig SCM-aftalen og forståelsen vedrørende tvistbilæggelse (DSU).

*Artikel 209***Fortrolighed**

Ved udvekslingen af oplysninger i henhold til dette kapitel tager parterne hensyn til de begrænsninger, der følger af hensynet til tavshedspligten i deres respektive jurisdiktioner.

KAPITEL 11**Handelsrelaterede energispørgsmål***Artikel 210***Definitioner**

I dette kapitel forstås ved:

- a) »**energiprodukter**«: råolie (HS-kode 27.09), naturgas (HS-kode 27.11) og elektrisk energi (HS-kode 27.16)
- b) »**energitransportfaciliteter**«: højtryksnaturgasrørledninger, højspændingsnet og -linjer, herunder samkøringsforbindelser, der anvendes til samkøring af forskellige gas- eller elektricitetstransmissionsnet, rørledninger til transport af råolie, jernbaner og andre faste konstruktioner til transit af energiprodukter
- c) »**transit**«: passage af energiprodukter gennem en parts territorium, med eller uden omladning, oplagring, deling af ladningen eller skift af transportmiddel, hvis en sådan passage kun udgør en del af en hel transportvej, der begynder og slutter uden for den parts grænser, gennem hvis territorium trafikken passerer
- d) »**uautoriseret tapning**«: aktiviteter, der består i ulovlig tapning af energiprodukter fra energitransportfaciliteter.

*Artikel 211***Transit**

Parterne sikrer transit, der er forenelig med deres internationale forpligtelser i overensstemmelse med bestemmelserne i GATT 1994 og energichartertraktaten.

*Artikel 212***Uautoriseret tapning af varer i transit**

Hver part træffer alle nødvendige foranstaltninger med henblik på at forbyde og imødegå uautoriseret tapning af energiprodukter, der transiteres gennem dennes område, foretaget af en enhed, der er underlagt den pågældende parts kontrol eller jurisdiktion.

*Artikel 213***Uafbrudt transit**

1. En part må ikke tappe eller på anden måde gribe ind i energiprodukters transit gennem dennes territorium, medmindre en sådan tapning eller anden form for indgriben er specifikt fastsat i en kontrakt eller en anden aftale vedrørende en sådan transit, eller hvor fortsat drift af energitransportfaciliteterne uden omgående korrigerende foranstaltninger medfører en urimelig trussel mod folkesundheden, kulturarven, sundheden, sikkerheden eller miljøet, idet sådanne foranstaltninger dog ikke må gennemføres på en måde, som

udgør vilkårlig eller uberettiget forskelsbehandling eller en skjult begrænsning af den internationale handel.

2. En part, gennem hvis territorium der foregår transit af energiprodukter, må ikke, i tilfælde af en tvist over et forhold, der berører parterne eller en eller flere enheder, som en af parterne kontrollerer eller har jurisdiktion over, afbryde eller indskrænke en sådan transit eller tillade en enhed, som den kontrollerer eller har jurisdiktion over, herunder et statsforetagende, at afbryde eller indskrænke en sådan transit inden afslutningen af en tvistbilæggelsesprocedure i henhold til den pågældende kontrakt eller en nødprocedure i henhold til bilag XVIII til denne aftale eller i henhold til kapitel 14 (Tvistbilæggelse) i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale, undtagen under de i stk. 1 omhandlede omstændigheder.

3. En part må ikke drages til ansvar for en afbrydelse eller indskrænkning af transit i henhold til denne artikel, hvis den pågældende part er ude af stand til at levere eller lade transitere energiprodukter som følge af handlinger, der kan tilskrives et tredjeland eller en enhed under et tredjelands kontrol eller jurisdiktion.

Artikel 214

Transitforpligtelse for operatører

Parterne sikrer, at operatører af energitransportfaciliteter træffer de nødvendige foranstaltninger til:

- a) at minimere risikoen for utilsigtet afbrydelse eller indskrænkning af transit
- b) hurtigt at genetablere den normale drift af transit, som utilsigtet er blevet afbrudt eller indskrænket.

Artikel 215

Regulerende myndigheder

1. Hver part udpeger uafhængige regulerende myndigheder med beføjelse til at regulere gas- og elektricitetsmarkederne. Disse regulerende myndigheder skal være retligt adskilt fra og operationelt uafhængige af andre offentlige eller private virksomheder, markedsdeltagere eller operatører.

2. En regulerende myndigheds afgørelser og de procedurer, de anvender, skal være upartiske over for alle markedsdeltagere.

3. En operatør, der berøres af en afgørelse truffet af en regulerende myndighed, skal kunne påklage afgørelsen til en klageinstans, som er uafhængig af de involverede parter. Er klageinstansen ikke en retsin- stans, skal dens afgørelser altid begrundes skriftligt og skal desuden kunne prøves ved en upartisk og uafhængig retslig myndighed. Afgørelser truffet af klageinstanser skal håndhæves effektivt.

Artikel 216

Markedsordninger

1. Parterne sikrer, at energimarkederne fungerer med henblik på opnåelse af konkurrencedygtige, sikre og miljømæssigt bæredygtige vilkår, og forskelsbehandler ikke virksomhederne med hensyn til rettigheder og forpligtelser.

2. Uanset stk. 1 kan en part af hensyn til den almindelige økonomiske interesse pålægge virksomhederne forpligtelser vedrørende sikkerhed, herunder forsyningssikkerhed, regelmæssighed, forsyningens kvalitet og pris samt miljøbeskyttelse, herunder energieffektivitet, vedvarende energi og klimabeskyttelse. Sådanne forpligtelser skal være klart definerede, gennemsigtige, stå i rimeligt forhold til målet og være kontrollerbare.

3. Hvis en part regulerer salgsprisen for gas og elektricitet på det indenlandske marked, sikrer den pågældende part, at beregningsmetoden for den regulerede pris offentliggøres, inden prisen træder i kraft.

Artikel 217

Adgang til energitransportfaciliteter

1. Hver part sikrer på sit territorium indførelse af en ordning for tredjemands adgang til energitransportfaciliteter samt LNG-faciliteter og lagerfaciliteter, der finder anvendelse på alle brugere på en gennemsigtig, objektiv og ikke-diskriminerende måde.

2. Hver part sikrer, at tariffen for adgang til energitransportfaciliteter og alle andre betingelser vedrørende adgang til energitransportfaciliteter er objektive, rimelige og gennemsigtige, og afholder sig fra forskelsbehandling på grundlag af energiproduktets oprindelse, ejer eller bestemmelsessted.

3. Hver part sikrer, at al teknisk og aftalt kapacitet, herunder både fysisk og virtuel kapacitet, tildeles på grundlag af gennemsigtige og ikke-diskriminerende kriterier og procedurer.

4. Hvis tredjemand nægtes adgang, sikrer parterne, at operatørerne af energitransportfaciliteter efter anmodning forelægger den anmodende part en behørigt begrundet forklaring, og at sagen kan prøves ved en domstol.

5. En part kan undtagelsesvis fravige bestemmelserne i stk. 1-4 i overensstemmelse med objektive kriterier fastsat i partens lovgivning. En part kan navnlig i sin lovgivning give mulighed for, at der i individuelt bedømte tilfælde og i en begrænset periode indføres undtagelser fra reglerne om tredjemands adgang for store nye energitransportfaciliteter.

Artikel 218³²⁾

Forhold til energifællesskabstraktaten

1. I tilfælde af konflikt mellem bestemmelserne i dette kapitel og bestemmelserne i energifællesskabstraktaten eller de bestemmelser i EU-retten, der er blevet gældende ifølge energifællesskabstraktaten, finder bestemmelserne i energifællesskabstraktaten eller de relevante bestemmelser i EU-lovgivningen, som er blevet gældende ifølge energifællesskabstraktaten, anvendelse for så vidt angår konflikten.

2. Ved gennemførelsen af dette kapitel skal der fortrinsvis vedtages lovgivning eller andre forskrifter, som stemmer overens med energifællesskabstraktaten eller er baseret på den lovgivning, der finder anvendelse i EU. I tilfælde af en tvist vedrørende dette kapitel formodes lovgivning og andre forskrifter, der opfylder disse kriterier, at være i overensstemmelse med dette kapitel. Ved vurderingen af, om lovgivningen eller andre forskrifter opfylder disse kriterier, skal der tages hensyn til relevante afgørelser truffet i henhold til energifællesskabstraktatens artikel 91.

KAPITEL 12

Gennemsigtighed

Artikel 219

Definitioner

I dette kapitel forstås ved:

- a) »**alment gældende foranstaltning**«: bl.a. love, forskrifter, retsafgørelser, procedurer og cirkulærer, der kan have betydning for forhold, der er omfattet af afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale. Det omfatter ikke foranstaltninger, der er rettet mod en bestemt person eller gruppe af personer
- b) »**berørt person**«: en fysisk eller juridisk person, der er etableret på en parts territorium, og som kan blive direkte berørt af en alment gældende foranstaltning.

*Artikel 220***Mål**

Parterne, som anerkender de virkninger, som de lovgivningsmæssige rammer kan have for handel og investeringer mellem parterne, sørger for forudsigelige lovgivningsmæssige rammer for økonomiske aktører og effektive procedurer, herunder for små og mellemstore virksomheder, under passende hensyntagen til kravene om retssikkerhed og proportionalitet.

*Artikel 221***Offentliggørelse**

1. Parterne sikrer, at alment gældende foranstaltninger:
 - a) straks offentliggøres og gøres nemt tilgængelige via et officielt udpeget medie, om muligt elektronisk, således at enhver kan blive bekendt med dem
 - b) er ledsaget af en forklaring af formålet med og begrundelsen for dem, og
 - c) har en tilstrækkelig lang frist mellem deres offentliggørelse og ikrafttrædelse, undtagen i behørigt begrundede tilfælde vedrørende sikkerhed eller nødstilfælde.
2. Hver part:
 - a) tilstræber på et tidligt og passende tidspunkt at offentliggøre forslag om indførelse eller ændring af alment gældende foranstaltninger sammen med en forklaring af formålet med og begrundelsen for forslaget
 - b) giver berørte personer rimelig mulighed for at fremsætte bemærkninger til et sådant forslag, idet de navnlig afsætter tilstrækkelig tid hertil, og
 - c) tilstræber at tage hensyn til de bemærkninger, de modtager fra berørte personer, om et sådant forslag.

*Artikel 222***Forespørgsler og kontaktpunkter**

1. For at lette kommunikationen mellem parterne om forhold, der er omfattet af afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale, udpeger hver part et kontaktpunkt, der fungerer som koordinator.

2. Parterne indfører eller opretholder passende mekanismer til besvarelse af forespørgsler fra alle berørte personer vedrørende alment gældende foranstaltninger - foreslåede eller eksisterende - og om, hvordan de vil blive anvendt. Forespørgsler kan sendes gennem det kontaktpunkt, der er oprettet i henhold til stk. 1, eller på enhver anden hensigtsmæssig måde.

3. Parterne erkender, at svar, der afgives i henhold til stk. 2, ikke nødvendigvis er endelige eller retligt bindende, men kun til orientering, medmindre andet er fastsat i deres respektive love og forskrifter.

4. Efter anmodning fra en af parterne afgiver den anden part straks oplysninger og besvarer spørgsmål vedrørende enhver alment gældende foranstaltning eller ethvert forslag om vedtagelse eller ændring af enhver alment gældende foranstaltning, som den anmodende part anser for at kunne påvirke anvendelsen af afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale, uanset om foranstaltningen er blevet anmeldt til den anmodende part på forhånd.

*Artikel 223***Forvaltning af alment gældende foranstaltninger**

1. Hver part forvalter på objektiv, upartisk og rimelig vis alle alment gældende foranstaltninger.

2. Med henblik herpå sørger parterne ved anvendelsen af disse foranstaltninger på bestemte personer, varer eller tjenesteydelser fra den anden part for:

- a) i overensstemmelse med deres procedurer at give personer, der er direkte berørt af en administrativ procedure, rettidig underretning om indledningen af en sag, herunder en beskrivelse af sagens art, en angivelse af den juridiske hjemmel for sagens indledning og en generel gennemgang af de spørgsmål, den omhandler
- b) at give sådanne berørte personer rimelig mulighed for at fremlægge oplysninger og argumenter til støtte for deres synspunkter forud for enhver endelig administrativ handling, hvis det er muligt under hensyn til tidshorisont, sagens art og offentlighedens interesse, og
- c) at sikre, at deres procedurer er baseret på og gennemført i overensstemmelse med deres lovgivning.

Artikel 224

Prøvelse og klage

1. Parterne opretter eller opretholder domstole, voldgiftsretter eller forvaltningsdomstole eller tilsvarende procedurer med henblik på en omgående prøvelse og, hvis det er berettiget, en afhjælpning af administrative handlinger vedrørende forhold, der er omfattet af afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale. Sådanne retsinstanser og procedurer skal være upartiske og uafhængige af det kontor eller den myndighed, der står for den administrative håndhævelse, og de ansvarlige må ikke have en væsentlig interesse i sagens resultat.

2. Parterne sikrer, at sagens parter ved sådanne retsinstanser eller i sådanne procedurer har ret til:

- a) en rimelig mulighed for at underbygge eller forsvare deres respektive synspunkter, og
- b) en afgørelse baseret på bevismateriale og forelagte aktstykker eller, hvis det er et lovkrav, de af den administrative myndighed indsamlede aktstykker.

3. Parterne sikrer under forbehold af klage eller yderligere prøvelse i henhold til deres lovgivning, at en sådan afgørelse gennemføres af det kontor eller den myndighed, der håndhæver den pågældende administrative handling, og er bestemmende for dettes/dennes praksis med hensyn hertil.

Artikel 225

Lovgivningskvalitet og -resultater samt god forvaltningsskik

1. Parterne er enige om at samarbejde om fremme af lovgivningskvalitet og -resultater, herunder gennem udveksling af oplysninger og bedste praksis vedrørende deres respektive lovgivningspolitikker og konsekvensanalyser af lovgivning.

2. Parterne anerkender betydningen af principperne for god forvaltningsskik³³⁾ og er enige om at samarbejde om fremme heraf, herunder gennem udveksling af oplysninger og bedste praksis.

Artikel 226

Særlige bestemmelser

Bestemmelserne i dette kapitel berører ikke eventuelle specifikke regler om gennemsigtighed, der er fastsat i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale.

KAPITEL 13

Handel og bæredygtig udvikling

Artikel 227

Baggrund og mål

1. Parterne henviser til Agenda 21 fra FN's konference om miljø og udvikling fra 1992, Den Internationale Arbejdsorganisations (ILO's) erklæring om grundlæggende principper og rettigheder på arbejdet fra 1998, Johannesburg-gennemførelsesplanen om bæredygtig udvikling fra 2002, FN's Økonomiske og Sociale Råds ministererklæring fra 2006 om fuld og produktiv beskæftigelse og ordentligt arbejde for alle samt ILO's erklæring om social retfærdighed med henblik på en retfærdig globalisering fra 2008. Parterne bekræfter deres vilje til at fremme udviklingen af den internationale handel på en sådan måde, at det bidrager til målet om bæredygtig udvikling, for nuværende og kommende generationers velfærd, og til at sikre, at dette mål indgår i og kommer til udtryk på alle niveauer af deres handelsforbindelser.

2. Parterne bekræfter deres vilje til at forfølge bæredygtig udvikling og anerkender, at økonomisk og social udvikling og miljøbeskyttelse er indbyrdes afhængige størrelser og gensidigt forstærkende komponenter herfor. De fremhæver fordelene ved at betragte handelsrelaterede, arbejdsmarkedsrelaterede³⁴⁾ og miljømæssige spørgsmål som led i en global tilgang til handel og bæredygtig udvikling.

Artikel 228

Ret til at regulere og beskyttelsesniveauer

1. Parterne anerkender hinandens ret til at fastsætte egne politikker og mål for bæredygtig udvikling, fastsætte egne niveauer for indenlandsk miljøbeskyttelse og beskyttelse af arbejdstagere og vedtage eller ændre berørte love og politikker i overensstemmelse hermed under hensyntagen til deres tilslutning til de i denne aftales artikel 229 og 230 omhandlede internationalt anerkendte standarder og aftaler.

2. I den forbindelse tilstræber parterne at sikre, at deres love og politikker sikrer og fremmer et højt niveau for miljøbeskyttelse og beskyttelse af arbejdstagere, og tilstræber fortsat at forbedre deres love og politikker og de underliggende beskyttelsesniveauer.

Artikel 229

Multilaterale arbejdsmarkedsstandarder og -aftaler

1. Parterne anerkender fuld og produktiv beskæftigelse og ordentligt arbejde for alle som nøgleelementer for styring af globaliseringen og bekræfter deres vilje til at fremme udviklingen af international handel på en måde, som beforder fuld og produktiv beskæftigelse og ordentligt arbejde for alle. I den forbindelse forpligter parterne sig til at gennemføre høringer og samarbejde i hensigtsmæssigt omfang om handelsrelaterede arbejdsmarkedsspørgsmål af fælles interesse.

2. I overensstemmelse med deres forpligtelser som medlemmer af ILO og deres forpligtelser i henhold til ILO's erklæring om grundlæggende principper og rettigheder på arbejdet og opfølgningen heraf, vedtaget på Den Internationale Arbejdskonferences 86. møde i 1998, forpligter parterne sig til i deres lovgivning og praksis og på hele deres territorium at iagttage, fremme og gennemføre de internationalt anerkendte grundlæggende arbejdsmarkedsstandarder, sådan som de er udformet i de grundlæggende ILO-konventioner, herunder navnlig:

- a) foreningsfrihed og faktisk anerkendelse af retten til kollektive forhandlinger
- b) afskaffelse af alle former for tvangsarbejde
- c) reel afskaffelse af børnearbejde, og

d) afskaffelse af forskelsbehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv.

3. Parterne bekræfter deres tilsagn om i deres lovgivning og praksis effektivt at gennemføre de grundlæggende og prioriterede ILO-konventioner samt øvrige ILO-konventioner, som henholdsvis Georgien og medlemsstaterne har ratificeret.

4. Parterne vil også overveje at ratificere de resterende prioriterede konventioner og øvrige konventioner, som af ILO er klassificeret som værende ajour. Parterne udveksler regelmæssigt oplysninger om deres individuelle situation og udvikling i den forbindelse.

5. Parterne anerkender, at krænkelse af grundlæggende principper og rettigheder på arbejdet ikke kan påberåbes eller på anden måde anvendes som en legitim komparativ fordel, og at arbejdsmarkedsstandarder ikke bør anvendes til handelsbeskyttelsesformål.

Artikel 230

Multilateral miljøforvaltning og multilaterale miljøaftaler

1. Parterne anerkender værdien af multilateral miljøforvaltning og multilaterale miljøaftaler som det internationale samfunds reaktion på globale eller regionale miljøproblemer og understreger behovet for at forbedre den gensidigt understøttende karakter af handels- og miljøpolitikker. Parterne forpligter sig i den forbindelse til i nødvendigt omfang at høre hinanden og samarbejde i forbindelse med forhandlinger om handelsrelaterede miljøproblemer og andre handelsrelaterede miljøspørgsmål af gensidig interesse.

2. Parterne bekræfter deres tilsagn om i deres lovgivning og praksis effektivt at gennemføre de multilaterale miljøaftaler, hvori de er part.

3. Parterne udveksler regelmæssigt oplysninger om deres individuelle situation og fremskridt, hvad angår ratificering af multilaterale miljøaftaler eller ændring af sådanne aftaler.

4. Parterne bekræfter deres tilsagn om at opfylde det endelige mål for FN's rammekonvention om klimaændringer (UNFCCC) og protokollen hertil (Kyotoprotokollen). De forpligter sig til at samarbejde om udarbejdelsen af den fremtidige internationale ramme for klimaændringer under UNFCCC og de relaterede aftaler og afgørelser.

5. Intet i denne aftale er til hinder for, at parterne vedtager eller opretholder foranstaltninger til gennemførelse af de multilaterale miljøaftaler, som de er part i, såfremt sådanne foranstaltninger ikke anvendes på en måde, der udgør en vilkårlig eller uberettiget forskelsbehandling mellem parterne eller en skjult begrænsning af handelen.

Artikel 231

Handel og investeringer til fremme af bæredygtig udvikling

Parterne bekræfter deres vilje til at forbedre handelens bidrag til opfyldelse af de økonomiske, sociale og miljømæssige dimensioner af målet om bæredygtig udvikling. Det betyder, at:

- a) parterne erkender den gavnlige rolle, de grundlæggende arbejdsmarkedsstandarder og ordentligt arbejde kan spille for økonomisk effektivitet, innovation og produktivitet, og søger større politisk koherens mellem handelspolitikker på den ene side og arbejdsmarkedspolitikker på den anden side
- b) parterne tilstræber at lette og fremme handel med og investeringer i miljøvarer og -tjenesteydelser, bl.a. ved at overvinde de ikke-toldmæssige hindringer herfor
- c) parterne tilstræber at fremme fjernelse af hindringer for handel med og investering i varer og tjenesteydelser af særlig betydning for modvirkning af klimaændringer, herunder bæredygtig vedvarende energi og energieffektive produkter og tjenesteydelser. Dette kan omfatte indførelse af passende teknologier og fremme af standarder, som lever op til miljømæssige og økonomiske krav og minimerer de tekniske handelshindringer

- d) parterne er enige om at fremme handel med varer, som bidrager til forbedrede sociale forhold og miljømæssigt forsvarlig praksis, herunder varer, som er omfattet af frivillige garantiordninger for bæredygtighed som f.eks. fairtradeordninger og etiske handelsordninger og miljømærkning
- e) parterne er enige om at fremme virksomhedernes sociale ansvar, herunder gennem udveksling af oplysninger og bedste praksis. I den forbindelse tager parterne udgangspunkt i relevante internationalt anerkendte principper og retningslinjer, herunder navnlig OECD's retningslinjer for multinationale selskaber.

Artikel 232

Biologisk mangfoldighed

1. Parterne anerkender betydningen af at sikre bevarelsen og den bæredygtige brug af biologisk mangfoldighed som et nøgleelement i opnåelsen af bæredygtig udvikling og bekræfter deres vilje til bevarelse og bæredygtig brug af biologisk mangfoldighed i overensstemmelse med konventionen om biologisk mangfoldighed og andre relevante internationale instrumenter, som de er part i.

2. Med henblik herpå forpligter parterne sig til:

- a) at fremme handel med produkter baseret på naturlige ressourcer, der er opnået gennem bæredygtig brug af biologiske ressourcer, og at bidrage til bevarelsen af biologisk mangfoldighed
- b) at udveksle oplysninger om foranstaltninger vedrørende handel med produkter baseret på naturlige ressourcer med henblik på at stoppe tabet af biologisk mangfoldighed og at mindske presset på den biologiske mangfoldighed og i relevante tilfælde at samarbejde om at maksimere virkningerne og sikre, at deres respektive politikker støtter hinanden gensidigt
- c) at fremme listeopførelse af arter under konventionen om international handel med udryddelsestruede vilde dyr og planter (CITES), hvis de pågældende arters bevaringsstatus anses for at være i fare, og
- d) at samarbejde på regionalt og globalt plan med henblik på at fremme bevarelse og bæredygtig brug af biologisk mangfoldighed i naturlige økosystemer og landbrugsøkosystemer, herunder truede arter, deres levesteder, særligt beskyttede naturområder og genetisk mangfoldighed, genetablering af økosystemer og fjernelse eller mindskelse af negative miljøvirkninger, som skyldes brug af levende og ikke-levende naturressourcer eller af økosystemer.

Artikel 233

Bæredygtig forvaltning af skove og handel med skovprodukter

1. Parterne anerkender betydningen af at sikre bevarelsen og den bæredygtige forvaltning af skove og af skovenes bidrag til parternes økonomiske, miljømæssige og sociale mål.

2. Med henblik herpå forpligter parterne sig til:

- a) at fremme handel med skovprodukter fra bæredygtigt forvaltede skove, som er høstet i overensstemmelse med høstlandets interne lovgivning, hvilket kan omfatte bilaterale eller regionale aftaler herom
- b) at udveksle oplysninger om foranstaltninger til fremme af forbruget af tømmer og tømmervarer fra bæredygtigt forvaltede skove og i relevant omfang samarbejde om udvikling af sådanne foranstaltninger
- c) at vedtage foranstaltninger til fremme af bevarelsen af skovarealer og bekæmpelse af ulovlig skovhugst og relateret handel, herunder, i hensigtsmæssigt omfang, hvad angår tredjelande
- d) at udveksle oplysninger om foranstaltninger til fremme af forvaltning af skove og i relevant omfang samarbejde om maksimering af virkningerne og sikring af, at deres respektive politikker støtter hinanden gensidigt med henblik på at fjerne ulovligt fældet tømmer og ulovligt producerede tømmervarer fra handelsstrømmene

- e) at fremme listeopførelse af tømmersorter under CITES, hvis den pågældende sorts bevarelsesstatus betragtes som truet, og
- f) at samarbejde på regionalt og globalt plan med henblik på at fremme bevarelse af skovarealer og bæredygtig forvaltning af alle typer skove.

Artikel 234

Handel med fiskevarer

Parterne, der tager hensyn til vigtigheden af at sikre ansvarlig og bæredygtig forvaltning af fiskebestande og at fremme god forvaltningsskik på handelsområdet, forpligter sig til:

- a) at fremme bedste praksis inden for fiskeriforvaltning for at sikre, at fiskebestandene bevares og forvaltes på en bæredygtig måde og ud fra en økosystembaseret tilgang
- b) at træffe effektive foranstaltninger til overvågning og regulering af fiskeri
- c) at leve op til langsigtede krav vedrørende bevarelse og bæredygtig udnyttelse af levende marine resourcer som defineret i FN's og FAO's vigtigste instrumenter for disse områder
- d) at fremme ordninger for koordineret dataindsamling og videnskabeligt samarbejde mellem parterne for at forbedre den eksisterende videnskabelige rådgivning inden for fiskeriforvaltning
- e) at samarbejde med og inden for relevante regionale fiskeriforvaltningsorganisationer i størst muligt omfang, og
- f) at samarbejde om bekæmpelsen af ulovligt, urapporteret og ureguleret fiskeri (IUU-fiskeri) og fiskerirelaterede aktiviteter ved hjælp af omfattende, effektive og gennemsigtige foranstaltninger. Parterne gennemfører også politikker og foranstaltninger for at fjerne IUU-fiskeriprodukter fra handelsstrømmene og deres markeder.

Artikel 235

Opretholdelse af beskyttelsesniveauer

1. Parterne anerkender, at det er uhensigtsmæssigt at fremme handel eller investeringer gennem sænkning af beskyttelsesniveauerne i den interne miljø- eller arbejdsmarkedslovgivning.

2. En part må ikke indrømme fritagelse fra eller fravige eller tilbyde at indrømme fritagelse fra eller fravige sin miljø- eller arbejdsmarkedslovgivning som en tilskyndelse til handel eller etablering, erhvervelse, udvidelse eller bevaring af en investors investering på sit territorium.

3. En part må ikke undlade at håndhæve sin miljø- og arbejdsmarkedslovgivning effektivt ved vedholdende eller gentagne gange at handle eller forsømme at handle på en måde, der fremmer handel eller investeringer.

Artikel 236

Videnskabelige oplysninger

Når parterne udarbejder og gennemfører foranstaltninger, som har til formål at beskytte miljøet eller arbejdsmarkedsforholdene, og som kan påvirke handelen eller investeringerne, tager de hensyn til videnskabelige og tekniske oplysninger, som er til rådighed, samt eventuelle relevante internationale standarder, retningslinjer eller anbefalinger. I denne forbindelse kan parterne også anvende forsigtighedsprincippet.

*Artikel 237***Gennemsigtighed**

Hver part sikrer i overensstemmelse med sin interne lovgivning og kapitel 12 (Gennemsigtighed) i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale, at enhver foranstaltning, som skal beskytte miljøet eller arbejdsmarkedsforholdene, og som kan påvirke handelen eller investeringerne, udvikles, indføres og gennemføres på en gennemsigtig måde med behørigt forudgående varsel og offentlige konsultationer samt med passende og rettidig meddelelse til og konsultation af ikke-statslige aktører.

*Artikel 238***Undersøgelse af virkningerne for bæredygtigheden**

Parterne forpligter sig til at undersøge, overvåge og vurdere virkningerne af gennemførelsen af afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale for bæredygtig udvikling gennem deres respektive participatoriske processer og institutioner samt gennem sådanne, som etableres som led i denne aftale, f.eks. handelsrelaterede bæredygtighedsvurderinger.

*Artikel 239***Samarbejde om handel og bæredygtig udvikling**

Parterne anerkender betydningen af samarbejde om handelsrelaterede aspekter af miljø- og arbejdsmarkedspolitikker med henblik på opfyldelse af målene i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale. De kan bl.a. samarbejde inden for følgende områder:

- a) arbejdsmarkeds-mæssige eller miljømæssige aspekter af handel og bæredygtig udvikling i internationale fora, herunder navnlig WTO, ILO, De Forenede Nationers Miljøprogram og multilaterale miljøaftaler
- b) metoder og indikatorer for handelsrelaterede bæredygtighedsvurderinger
- c) virkninger for handel af regler, normer og standarder på arbejdsmarkeds- og miljøområdet samt handels- og investeringsreglers virkninger for arbejdsmarkeds- og miljølovgivningen, herunder for udviklingen af arbejdsmarkeds- og miljøregler og -politikker
- d) de positive og negative virkninger af afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale for bæredygtig udvikling og metoder til henholdsvis forbedring, forebyggelse eller afbødning af disse, herunder også under hensyntagen til de bæredygtighedsvurderinger, som en af parterne eller begge parter gennemfører
- e) udveksling af synspunkter og bedste praksis inden for fremme af ratificering og effektiv gennemførelse af grundlæggende, prioriterede og andre ajourførte ILO-konventioner og multilaterale miljøaftaler, som er relevante i handelsmæssig sammenhæng
- f) fremme af private og offentlige certificerings-, sporbarheds- og mærkningsordninger, herunder miljømærkning
- g) fremme af virksomhedernes sociale ansvar, f.eks. gennem aktioner vedrørende oplysning om samt gennemførelse og udbredelse af internationalt anerkendte retningslinjer og principper
- h) handelsrelaterede aspekter af ILO's dagsorden for ordentligt arbejde, herunder om den indbyrdes sammenhæng mellem handel og fuld og produktiv beskæftigelse, arbejdsmarkedstilpasninger, grundlæggende arbejdsmarkedsstandarder, beskæftigelsesstatistik, udvikling af menneskelige ressourcer og livslang læring, social beskyttelse og social inddragelse, social dialog samt ligestilling mellem kvinder og mænd
- i) handelsrelaterede aspekter af multilaterale miljøaftaler, herunder toldsamarbejde

- j) handelsrelaterede aspekter af nuværende og fremtidige internationale klimaordninger, herunder metoder til fremme af lavemissionsteknologier og energieffektivitet
- k) handelsrelaterede foranstaltninger til fremme af bevarelse og bæredygtig anvendelse af den biologiske mangfoldighed
- l) handelsrelaterede foranstaltninger til fremme af bevarelse og bæredygtig forvaltning af skove, hvorved presset fra afskovning mindskes, herunder også med hensyn til ulovlig skovhugst, og
- m) handelsrelaterede foranstaltninger til fremme af bæredygtige fangstmetoder i fiskeriet og handel med bæredygtigt forvaltede fiskevarer.

Artikel 240

Institutionelle rammer og tilsynsordninger

1. Hver part udpeger et kontaktpunkt inden for sin forvaltning, der fungerer som kontaktpunkt for den anden part i forbindelse med anvendelsen af dette kapitel.

2. Der nedsættes hermed et underudvalg vedrørende handel og bæredygtig udvikling. Det rapporterer om sine aktiviteter til Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, jf. denne aftales artikel 408, stk. 4. Underudvalget vedrørende Handel og Bæredygtig Udvikling består af højtstående embedsmænd fra hver af parternes forvaltninger.

3. Underudvalget vedrørende Handel og Bæredygtig Udvikling træder sammen inden for det første år efter denne aftales ikrafttrædelse og derefter efter behov for at overvåge gennemførelsen af dette kapitel, herunder samarbejdsaktiviteterne i henhold til denne aftales artikel 239. Underudvalget fastsætter selv sin forretningsorden.

4. Hver part udpeger nye eller rådfører sig med eksisterende indenlandske rådgivende grupper vedrørende bæredygtig udvikling, der skal rådgive om spørgsmål vedrørende dette kapitel. Sådanne grupper kan fremsætte synspunkter eller anbefalinger om gennemførelsen af dette kapitel, herunder også på eget initiativ.

5. De indenlandske rådgivende grupper består af uafhængige repræsentative civilsamfundsorganisationer med en ligelig repræsentation af interessenter fra det økonomiske og sociale område og miljøområdet, herunder bl.a. arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer, ikke-statslige organisationer, erhvervsgrupper samt andre relevante interessenter.

Artikel 241

Fælles civilsamfundsdialogforum

1. Parterne gør det muligt at oprette et fælles forum for civilsamfundsorganisationer, der er etableret på deres territorier, herunder medlemmer af deres indenlandske rådgivende grupper, og den brede offentlighed med henblik på gennemførelse af en dialog om denne aftales aspekter vedrørende bæredygtig udvikling. Parterne fremmer en ligelig repræsentation af relevante interesser, herunder uafhængige repræsentative organisationer af arbejdsgivere, arbejdstagere, miljø- og erhvervsgrupper samt eventuelt andre relevante interessenter.

2. Det fælles civilsamfundsdialogforum træder sammen en gang om året, medmindre parterne aftaler andet. Parterne aftaler, hvordan det fælles civilsamfundsdialogforum skal fungere, senest et år efter denne aftales ikrafttrædelse.

3. Parterne forelægger en ajourføring vedrørende gennemførelsen af dette kapitel for det fælles civilsamfundsdialogforum. Et fælles civilsamfundsdialogforums synspunkter og holdninger forelægges parterne og offentliggøres.

*Artikel 242***Konsultationer på statsplan**

1. I alle spørgsmål i forbindelse med dette kapitel anvender parterne udelukkende de i denne artikel og artikel 243 i denne aftale fastsatte procedurer.

2. En part kan ved skriftlig henvendelse til kontaktpunktet i den anden part anmode denne om konsultationer vedrørende spørgsmål i forbindelse med dette kapitel. Problemet skal fremgå klart af anmodningen, og der skal gives et kort resumé af kravene i henhold til dette kapitel. Konsultationerne indledes straks efter indgivelsen af anmodningen herom.

3. Parterne bestræber sig på at finde en gensidigt tilfredsstillende løsning på spørgsmålet. Parterne tager hensyn til ILO's eller de relevante multilaterale miljøorganisationers arbejde, således at man fremmer samarbejdet mellem parterne og disse organisationer og sammenhængen i deres respektive arbejde. Parterne søger, hvis det er relevant, rådgivning hos disse organisationer eller andre personer eller organer, som de skønner passende, for at foretage en fuldstændig undersøgelse af spørgsmålet.

4. Hvis en part finder, at et spørgsmål bør drøftes yderligere, kan den ved skriftlig henvendelse til kontaktpunktet i den anden part anmode om, at Underudvalget vedrørende Handel og Bæredygtig Udvikling indkaldes med henblik på at drøfte spørgsmålet. Underudvalget træder straks sammen og bestræber sig på at finde en løsning på spørgsmålet.

5. Underudvalget kan efter behov søge rådgivning hos en af parternes eller begge parters indenlandske rådgivende grupper eller andre former for ekspertbistand.

6. De løsninger på spørgsmålet, som de konsulterende parter måtte nå frem til, offentliggøres.

*Artikel 243***Ekspertpanel**

1. Hver part kan 90 dage efter indgivelsen af en anmodning om konsultationer i henhold til denne aftales artikel 242, stk. 2, anmode om, at der indkaldes et ekspertpanel med henblik på at undersøge et spørgsmål, som ikke er blevet løst tilfredsstillende gennem konsultationer på statsplan.

2. Bestemmelserne i underafdeling 1 (Voldgiftsprocedure) og underafdeling 3 (Fælles bestemmelser), i afdeling 3 (Tvistbilæggelsesprocedurer) og i artikel 270 i kapitel 14 (Tvistbilæggelse) i afdeling IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale samt forretningsordenen i bilag XX til denne aftale og adfærdskodeksen for voldgiftsmænd og mæglere («Adfærdskodeks») i bilag XXI til denne aftale finder anvendelse, medmindre andet er fastsat i denne artikel.

3. På sit første møde efter denne aftales ikrafttrædelse udarbejder Underudvalget vedrørende Handel og Bæredygtig Udvikling en liste over mindst 15 personer, som er villige til og i stand til at fungere som eksperter i panelprocedurer. Hver af parterne foreslår mindst fem personer, der kan fungere som eksperter. Parterne udvælger også mindst fem personer, som ikke er statsborgere i nogen af parterne, og som kan varetage formandskabet for ekspertpanelet. Underudvalget vedrørende Handel og Bæredygtig Udvikling sørger for, at listen altid er ajourført.

4. Den i denne artikels stk. 3 i omhandlede liste skal omfatte personer med specialiseret viden eller ekspertise inden for de spørgsmål vedrørende jura, arbejdsmarkedsforhold eller miljø, som behandles i dette kapitel, eller bilæggelse af tvister i forbindelse med internationale aftaler. De skal være uafhængige og handle efter deres egen overbevisning og må ikke modtage instruktioner fra nogen organisation eller regering vedrørende det spørgsmål, der behandles, eller være tilknyttet nogen af parternes regering, og de skal overholde bilag XXI til denne aftale.

5. Når spørgsmål i forbindelse med dette kapitel behandles, sammensættes ekspertpanelet af eksperter fra den i denne artikels stk. 3 omhandlede liste, jf. denne aftales artikel 249 og regel 8 i forretningsordenen i bilag XX til denne aftale.

6. Ekspertpanelet kan efter behov søge information og rådgivning hos begge parter, den eller de indenlandske rådgivende grupper eller andre kilder. I forbindelse med spørgsmål vedrørende overholdelse af de i denne aftales artikel 229 og 230 omhandlede multilaterale aftaler bør ekspertpanelet søge oplysninger og rådgivning hos organer oprettet under ILO eller multilaterale miljøaftaler.

7. Ekspertpanelet forelægger parterne sin rapport i overensstemmelse med de relevante procedurer i kapitel 14 (Tvistbilæggelse) i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale, og der redegøres for de faktiske omstændigheder, anvendeligheden af de relevante bestemmelser og begrundelsen for de anførte resultater og anbefalinger. Parterne offentliggør rapporten senest 15 dage efter forelæggelsen.

8. Parterne drøfter passende foranstaltninger, som skal gennemføres, under hensyntagen til ekspertpanelets rapport og anbefalinger. Den berørte part informerer sine rådgivende grupper og den anden part om sine beslutninger om eventuelle tiltag eller foranstaltninger, der skal gennemføres, senest tre måneder efter offentliggørelsen af rapporten. Opfølgningen af ekspertpanelets rapport og henstillinger overvåges af Underudvalget vedrørende Handel og Bæredygtig Udvikling. De rådgivende organer og det fælles civilsamfundsdialogforum kan fremsætte bemærkninger til Underudvalget vedrørende Handel og Bæredygtig Udvikling i den forbindelse.

KAPITEL 14

Tvistbilæggelse

Afdeling 1

Mål og anvendelsesområde

Artikel 244

Mål

Målet med dette kapitel er at etablere en effektiv mekanisme til forhindring og bilæggelse af tvister mellem parterne vedrørende fortolkningen og anvendelsen af afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale med henblik på om muligt at nå frem til en gensidigt acceptabel løsning.

Artikel 245

Anvendelsesområde

Dette kapitel finder anvendelse på tvister vedrørende fortolkningen og anvendelsen af bestemmelserne i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale, medmindre andet er angivet.

Afdeling 2

Konsultationer og mægling

Artikel 246

Konsultationer

1. Parterne bestræber sig på at løse eventuelle tvister som omhandlet i denne aftales artikel 245 ved loyalt at indlede konsultationer med det formål at nå til enighed om en gensidigt acceptabel løsning.

2. En part, der ønsker at indlede konsultationer, indgiver en skriftlig anmodning herom til den anden part, med kopi til Associeringsudvalget i dettes handels sammensætning, jf. denne aftales artikel 408, stk. 4, hvori angives begrundelsen for anmodningen, den anfægtede foranstaltning og de i denne aftales artikel 245 omhandlede bestemmelser, som efter dens opfattelse finder anvendelse.

3. Konsultationer afholdes senest 30 dage efter datoen for modtagelse af anmodningen og finder sted på den modtagende parts territorium, medmindre parterne aftaler andet. Konsultationerne anses for at være afsluttet senest 30 dage efter modtagelse af anmodningen, medmindre parterne enes om at fortsætte dem. Konsultationerne, og især de oplysninger, der kommer frem, og de holdninger, parterne indtager under konsultationerne, er fortrolige og berører ikke parternes rettigheder i et eventuelt videre sagsforløb.

4. Konsultationer om hastende spørgsmål, herunder om letfordærlige varer eller sæsonvarer eller -tjenesteydelser, indledes senest 15 dage efter den anmodede parts modtagelse af anmodningen og anses for afsluttet inden for disse 15 dage, medmindre parterne enes om at fortsætte dem.

5. Hvis den part, som modtager anmodningen, ikke svarer på anmodningen om konsultationer senest 10 dage efter modtagelsen, eller konsultationerne ikke gennemføres inden for den i henholdsvis denne artikels stk. 3 og stk. 4 omhandlede frist, eller hvis parterne enes om ikke at gennemføre konsultationer, eller hvis konsultationerne afsluttes, uden at man er nået frem til en gensidigt acceptabel løsning, kan den part, som anmodede om konsultationer, gøre brug af denne aftales artikel 248.

6. Under konsultationerne afgiver parterne tilstrækkelige faktuelle oplysninger til at muliggøre en fuldstændig undersøgelse af den måde, hvorpå den anfægtede foranstaltning kunne påvirke anvendelsen af denne aftale.

7. Vedrører konsultationerne transport af energiprodukter gennem net, og anser en af parterne bilæggelse af tvisten for at haste på grund af en fuldstændig eller delvis afbrydelse af transporten af naturgas, olie eller elektricitet mellem parterne, afholdes konsultationerne senest tre dage efter indgivelsen af anmodningen og anses for afsluttet tre dage efter indgivelsen af anmodningen, medmindre begge parter er enige om at fortsætte dem.

Artikel 247

Mægling

En part kan anmode den anden part om at deltage i en mæglingsprocedure i henhold til bilag XIX til denne aftale vedrørende foranstaltninger, som har negative virkninger for den pågældende parts handelsinteresser.

Afdeling 3

Tvistbilæggelsesprocedurer

Underafdeling 1

Voldgiftsprocedure

Artikel 248

Indledning af voldgiftsproceduren

1. Er det ikke lykkedes parterne at løse tvisten gennem konsultationer, jf. denne aftales artikel 246, kan den part, som anmodede om konsultationer, anmode om, at der nedsættes et voldgiftspanel i overensstemmelse med denne artikel.

2. Anmodningen om nedsættelse af et voldgiftspanel fremsættes skriftligt over for den anden part og Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, jf. denne aftales artikel 408, stk. 4. Den klagende part specificerer i sin anmodning den foranstaltning, sagen handler om, og forklarer, hvordan denne foranstaltning udgør en overtrædelse af bestemmelserne i denne aftales artikel 245 på en måde, der er tilstrækkelig til klart at udgøre retsgrundlaget for klagen.

Artikel 249

Nedsættelse af et voldgiftspanel

1. Voldgiftspanelet skal bestå af tre voldgiftsmænd.

2. Efter modtagelse af anmodningen om nedsættelse af et voldgiftspanel konsulterer parterne straks hinanden og bestræber sig på at nå frem til en aftale om voldgiftspanelets sammensætning. Uanset denne artikels stk. 3 og 4 kan parterne på ethvert tidspunkt før nedsættelse af voldgiftspanelet beslutte sig for sammensætningen af voldgiftspanelet efter aftale mellem parterne.

3. Hver part kan anmode om anvendelse af den i dette stykke omhandlede procedure for sammensætning af voldgiftspanelet fem dage efter anmodningen om nedsættelse af et panel, hvis man ikke er nået til enighed om voldgiftspanelets sammensætning. Hver part kan udpege en voldgiftsmand fra den liste, der er udarbejdet i henhold til denne aftales artikel 268, senest 10 dage efter datoen for anmodningen om anvendelse af den i dette stykke omhandlede procedure. Hvis en af parterne ikke udpeger en voldgiftsmand, udvælges voldgiftsmanden efter anmodning fra den anden part ved lodtrækning foretaget af formanden eller medformændene for Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, jf. denne aftales artikel 408, stk. 4, eller deres stedfortrædere blandt personerne på denne parts delliste, som den fremgår af den liste, der er oprettet i henhold til denne aftales artikel 268. Medmindre parterne er nået til enighed om formanden for voldgiftspanelet, udvælger formanden eller medformændene for Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning eller deres stedfortrædere ved lodtrækning formanden for voldgiftspanelet blandt personerne på dellisten over formænd, som den fremgår af den liste, der er oprettet i henhold til denne aftales artikel 268.

4. Hvis en eller flere voldgiftsmænd udvælges ved lodtrækning, finder lodtrækningen sted senest fem dage efter den i stk. 3 omhandlede anmodning om udvælgelse ved lodtrækning.

5. Datoen for nedsættelse af voldgiftspanelet er den dato, på hvilken den sidste af de tre udvalgte voldgiftsmænd accepterede udnævnelsen i henhold til forretningsordenen i bilag XX til denne aftale.

6. Hvis en eller flere af de i denne aftales artikel 268 omhandlede lister ikke er udarbejdet eller ikke omfatter et tilstrækkeligt antal navne på det tidspunkt, hvor der fremsættes en anmodning i henhold til stk. 3, udvælges voldgiftsmændene ved lodtrækning. Udvælgelsen ved lodtrækning sker blandt de personer,

som hver af parterne formelt har foreslået, eller, i tilfælde af at en af parterne ikke har fremsat et sådant forslag, ved lodtrækning blandt de personer, som den anden part har foreslået.

7. Medmindre parterne aftaler andet i forbindelse med en tvist vedrørende kapitel 11 (Handelsrelaterede energispørgsmål) i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale, som en af parterne anser for at haste på grund af en fuldstændig eller delvis afbrydelse af transporten af naturgas, olie eller elektricitet mellem parterne, eller en trussel herom, finder den i denne artikels stk. 3 omhandlede procedure for udvælgelse ved lodtrækning anvendelse uafhængigt af denne artikels stk. 2, første punktum, og de andre skridt, som er omhandlet denne artikels stk. 3, og fristen i denne artikels stk. 4 er to dage.

Artikel 250

Foreløbig kendelse om hastende tilfælde

Hvis en part anmoder herom, afsiger voldgiftspanelet senest 10 dage efter nedsættelsen af panelet en foreløbig kendelse om, hvorvidt det anser sagen for at haste.

Artikel 251

Voldgiftspanelets rapport

1. Senest 90 dage efter voldgiftspanelets nedsættelse udarbejder det en interimrapport til parterne, hvori der redegøres for de faktiske omstændigheder, anvendeligheden af relevante bestemmelser og grundlaget for voldgiftspanelets konklusioner og henstillinger. Finder voldgiftspanelet, at denne frist ikke kan overholdes, meddeler formanden for panelet parterne og Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, jf. denne aftales artikel 408, stk. 4, dette skriftligt med angivelse af årsagerne til forsinkelsen og datoen for, hvornår voldgiftspanelet agter at forelægge sin interimrapport. Interimrapporten må under ingen omstændigheder forelægges senere end 120 dage efter nedsættelsen af voldgiftspanelet. Interimrapporten offentliggøres ikke.

2. En part kan skriftligt anmode voldgiftspanelet om at genbehandle bestemte punkter i interimrapporten senest 14 dage efter forelæggelsen heraf.

3. I hastesager, herunder om letfordærlige varer eller sæsonvarer eller -tjenesteydelser, bestræber voldgiftspanelet sig bedst muligt på at forelægge interimrapporten efter senest 45 dage og under alle omstændigheder senest 60 dage efter datoen for nedsættelsen af voldgiftspanelet. En part kan skriftligt anmode voldgiftspanelet om at genbehandle bestemte punkter i interimrapporten senest 7 dage efter forelæggelsen heraf.

4. Efter at have undersøgt eventuelle skriftlige bemærkninger fra parterne vedrørende interimrapporten kan voldgiftspanelet ændre sin rapport og foretage yderligere undersøgelser, hvis det finder det hensigtsmæssigt. Voldgiftspanelets endelige kendelse skal indeholde en fyldestgørende diskussion af de anbringender, der er fremført på stadiet for interimsgenbehandlingen, samt klare svar på de to parters spørgsmål og bemærkninger.

5. I forbindelse med en tvist vedrørende kapitel 11 (Handelsrelaterede energispørgsmål) i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale, som en af parterne anser for at haste på grund af en fuldstændig eller delvis afbrydelse af transporten af naturgas, olie eller elektricitet mellem parterne, eller en trussel herom, forelægges interimrapporten 20 dage efter datoen for nedsættelse af voldgiftspanelet, og enhver anmodning efter denne artikels stk. 2 indgives senest fem dage efter forelæggelsen af den skriftlige rapport. Voldgiftspanelet kan også beslutte, at der ikke skal forelægges en interimrapport.

*Artikel 252***Forlig i forbindelse med hastende energitvister**

1. I forbindelse med en tvist vedrørende kapitel 11 (Handelsrelaterede energispørgsmål) i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale, som en af parterne anser for at haste på grund af en fuldstændig eller delvis afbrydelse af transporten af naturgas, olie eller elektricitet mellem parterne, eller en trussel herom, kan en af parterne ved henvendelse til voldgiftspanelet anmode dettes formand om at fungere som forligsmand i spørgsmål vedrørende tvisten.

2. Forligsmanden tilstræber en mindelig bilæggelse af tvisten eller enighed om en procedure med henblik på en løsning. Hvis det ikke lykkes forligsmanden at skabe enighed, senest 15 dage efter at vedkommende er blevet udpeget, skal vedkommende anbefale en løsning på tvisten eller en procedure med henblik på en løsning og fastlægge de vilkår og betingelser, der skal iagttages fra og med en af vedkommende fastsat dato, indtil tvisten er bilagt.

3. Parterne og de enheder, som de kontrollerer eller har jurisdiktion over, skal overholde de efter stk. 2 fremsatte anbefalinger på de vilkår og betingelser, der er fastlagt, i tre måneder efter forligsmandens afgørelse eller indtil bilæggelsen af tvisten, hvis denne indtræffer først.

4. Forligsmanden overholder adfærdskodeksen i bilag XXI til denne aftale.

*Artikel 253***Meddelelse om voldgiftspanelets kendelse**

1. Voldgiftspanelet meddeler parterne og Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, jf. denne aftales artikel 408, stk. 4, sin endelige kendelse senest 120 dage efter nedsættelsen af voldgiftspanelet. Finder voldgiftspanelet, at denne frist ikke kan overholdes, skal formanden for panelet meddele parterne og Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning dette skriftligt med angivelse af årsagerne til forsinkelsen og datoen for, hvornår panelet agter at meddele sin kendelse. Kendelsen må under ingen omstændigheder meddeles senere end 150 dage efter datoen for nedsættelsen af voldgiftspanelet.

2. I hastende tilfælde, herunder hvis der er tale om letfordærlige varer eller sæsonvarer eller -tjenesteydelser, bestræber voldgiftspanelet sig bedst muligt på at afsige sin kendelse senest 60 dage efter datoen for nedsættelsen af panelet. Kendelsen må under ingen omstændigheder meddeles senere end 75 dage efter datoen for nedsættelsen af panelet.

3. I forbindelse med en tvist vedrørende kapitel 11 (Handelsrelaterede energispørgsmål) i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale, som en af parterne anser for at haste på grund af en fuldstændig eller delvis afbrydelse af transporten af naturgas, olie eller elektricitet mellem parterne, eller en trussel herom, meddeler voldgiftspanelet sin kendelse senest 40 dage efter datoen for sin nedsættelse.

Underafdeling 2**Overholdelse***Artikel 254***Efterlevelse af voldgiftspanelets kendelse**

Den indklagede part træffer de foranstaltninger, som er nødvendige for hurtigt og i god tro at efterleve voldgiftspanelets kendelse.

*Artikel 255***Rimelig frist til efterlevelse**

1. Hvis øjeblikkelig efterlevelse er umulig, bestræber parterne sig på at nå til enighed om en frist for efterlevelse af kendelsen. I et sådant tilfælde meddeler den indklagede part senest 30 dage efter modtagelse af meddelelsen om voldgiftspanelets kendelse den klagende part og Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, jf. denne aftales artikel 408, stk. 4, den frist, som er nødvendig for efterlevelse («rimelig frist«).

2. Hvis der er uenighed mellem parterne om, hvad der er en rimelig frist for at efterleve voldgiftspanelets kendelse, anmoder den klagende part senest 20 dage efter datoen for modtagelse af meddelelsen fra den indklagede part, jf. stk. 1, skriftligt det oprindelige voldgiftspanel om at fastsætte en rimelig frist. Denne anmodning meddeles samtidigt til den anden part og Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning. Voldgiftspanelet meddeler parterne og Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning sin kendelse senest 20 dage efter indgivelsen af anmodningen.

3. Den indklagede part skal give den klagende part skriftlig underretning om, hvor langt den er kommet med at efterleve voldgiftspanelets kendelse, mindst en måned inden udløbet af den rimelige frist.

4. Den rimelige frist kan forlænges efter aftale mellem parterne.

*Artikel 256***Prøvelse af foranstaltninger, der er truffet for at efterleve voldgiftspanelets kendelse**

1. Den indklagede part meddeler, inden den rimelige frist udløber, den klagende part og Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, jf. denne aftales artikel 408, stk. 4, hvilke foranstaltninger den har truffet for at efterleve voldgiftspanelets kendelse.

2. Hvis der er uenighed mellem parterne om realiteten af en foranstaltning, der efter stk. 1 er truffet for at efterleve de i denne aftales artikel 245 omhandlede bestemmelser, kan den klagende part skriftligt anmode det oprindelige voldgiftspanel om at afgøre spørgsmålet. Den klagende part specificerer i sin anmodning den foranstaltning, sagen handler om, og forklarer, hvordan denne foranstaltning udgør en overtrædelse af bestemmelserne i denne aftales artikel 245, på en måde, der er tilstrækkelig til klart at udgøre retsgrundlaget for klagen. Det oprindelige voldgiftspanel meddeler parterne og Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning sin kendelse senest 45 dage efter datoen for indgivelsen af anmodningen.

*Artikel 257***Midlertidige afbødende foranstaltninger i tilfælde af manglende efterlevelse**

1. Hvis den indklagede part ikke meddeler, hvilke foranstaltninger der er truffet for at efterleve voldgiftspanelets kendelse, inden udløbet af den rimelige frist, eller hvis voldgiftspanelet når frem til, at der ikke er truffet nogen foranstaltninger til efterlevelse, eller at de foranstaltninger, der er meddelt i henhold til denne aftales artikel 256, stk. 1, ikke er forenelige med partens forpligtelser i henhold til de i denne aftales artikel 245 omhandlede bestemmelser, skal den indklagede part på anmodning af den klagende part og efter konsultationer med denne fremsætte et tilbud om midlertidig kompensation.

2. Hvis den klagende part beslutter sig for ikke at anmode om et tilbud om midlertidig kompensation i henhold til denne artikels stk. 1, eller, i tilfælde af at en sådan anmodning fremsættes, hvis man ikke er nået til enighed om kompensationen inden for 30 dage efter den rimelige frists udløb eller efter meddelelsen om voldgiftspanelets kendelse i henhold til denne aftales artikel 256 om, at hvis der ikke er truffet nogen foranstaltning til efterlevelse, eller at en foranstaltning, der er truffet med henblik på efterlevelse, ikke er i overensstemmelse med de i denne aftales artikel 245 omhandlede bestemmelser, er den klagende

part efter underretning af den anden part og Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, jf. denne aftales artikel 408, stk. 4, berettiget til at suspendere forpligtelser, som udspringer af denne aftales artikel 245, i et omfang, der svarer til omfanget af den ophævelse eller forringelse af fordele, som den manglende efterlevelse har forårsaget. I meddelelsen specificeres omfanget af suspensionen af forpligtelser. Den klagende part kan gennemføre suspensionen på et hvilket som helst tidspunkt 10 dage efter datoen for den indklagede parts modtagelse af meddelelsen, medmindre den indklagede part har anmodet om voldgift efter denne artikels stk. 4.

3. I forbindelse med suspensionen af forpligtelser kan den klagende part vælge at forhøje sine toldsætter til det niveau, den anvender på andre WTO-medlemmer, for en handelsmængde, der bestemmes således, at handelsmængden ganget med forhøjelsen af toldsætterne er lig med værdien af den ophævelse eller forringelse af fordele, som den manglende efterlevelse har forårsaget.

4. Hvis den indklagede part finder, at omfanget af suspensionen ikke svarer til den ophævelse eller forringelse af fordele, som den manglende efterkommelse har forårsaget, kan den skriftligt anmode det oprindelige voldgiftspanel om at afgøre spørgsmålet. En sådan anmodning meddeles den klagende part og Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning inden udløbet af den i stk. 2 omhandlede frist på 10 dage. Det oprindelige voldgiftspanel meddeler sin kendelse om graden af suspensionen af forpligtelserne til parterne og Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning senest 30 dage efter datoen for indgivelsen af anmodningen. Forpligtelser må først suspenderes, når det oprindelige voldgiftspanel har afsagt sin kendelse, og enhver suspension skal være i overensstemmelse med voldgiftspanelets kendelse.

5. Den i denne artikel omhandlede suspension af forpligtelser og kompensation er midlertidig og anvendes ikke efter:

- a) at parterne er nået til enighed om en gensidigt acceptabel løsning i henhold til denne aftales artikel 262, eller
- b) at parterne er nået til enighed om, at den foranstaltning, der er meddelt i henhold til denne aftales artikel 256, stk. 1, indebærer, at den indklagede part overholder bestemmelserne i denne aftales artikel 245, eller
- c) at foranstaltninger, som er fundet uforenelige med bestemmelserne i artikel 245 er blevet ophævet eller ændret, således at de er i overensstemmelse med nævnte bestemmelser, jf. denne aftales artikel 256, stk. 2.

Artikel 258

Afbødende foranstaltninger i forbindelse med hastende energitvister

1. I forbindelse med en tvist vedrørende kapitel 11 (Handelsrelaterede energispørgsmål) i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale, som en af parterne anser for at haste på grund af en fuldstændig eller delvis afbrydelse af transporten af naturgas, olie eller elektricitet mellem parterne, eller en trussel herom, finder bestemmelserne i denne artikel om afbødende foranstaltninger anvendelse.

2. Uanset denne aftales artikel 255, 256 og 257 kan den klagende part suspendere forpligtelser, som udspringer af afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale, i et passende omfang, der svarer til omfanget af den ophævelse eller forringelse af fordele, som forårsages af en part, der ikke efterlever voldgiftspanelets kendelse senest 15 dage efter disses forelæggelse. Suspensionen kan få øjeblikkelig virkning. Suspensionen kan opretholdes, indtil den indklagede part efterlever voldgiftspanelets kendelse.

3. Anfægter den indklagede part realiteten af den manglende efterlevelse eller omfanget af suspensionen på grund af den manglende efterlevelse, kan den indlede en sag i henhold til denne aftales artikel 257, stk. 4, eller artikel 259, som skal undersøges hurtigst muligt. Den klagende part kan opretholde suspensionen

under sagsforløbet, og først når panelet har truffet afgørelse i sagen, kan det kræves, at den klagende part ophæver eller tilpasser suspensionen.

Artikel 259

Prøvelse af efterlevelsforanstaltninger, der er truffet efter indførelsen af midlertidige foranstaltninger i tilfælde af manglende efterlevelse

1. Den indklagede part underretter den klagende part og Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, jf. denne aftales artikel 408, stk. 4, om de foranstaltninger, der er truffet for at efterleve voldgiftspanelets kendelse enten efter suspensionen af indrømmelser eller efter anvendelsen af midlertidig kompensation. Undtagen i de i denne artikels stk. 2 omhandlede tilfælde skal den klagende part afslutte suspensionen af indrømmelser senest 30 dage efter modtagelsen af underretningen. I tilfælde, hvor der er blevet anvendt kompensation, og med undtagelse af de i denne artikels stk. 2 omhandlede tilfælde, kan den indklagede part afslutte anvendelsen af en sådan kompensation senest 30 dage efter underretningen om, at den efterlever voldgiftspanelets kendelse.

2. Hvis parterne ikke når til enighed om, hvorvidt den meddelte foranstaltning bringer den indklagede part i overensstemmelse med de i denne aftales artikel 245 omhandlede bestemmelser, senest 30 dage efter modtagelsen af meddelelsen, skal den klagende part skriftligt anmode det oprindelige voldgiftspanel om at afgøre spørgsmålet. Denne anmodning meddeles samtidigt til den anden part og Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning. Voldgiftspanelets kendelse meddeles parterne og Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning senest 45 dage efter forelæggelsen af anmodningen. Hvis voldgiftspanelet når frem til, at efterlevelsforanstaltningerne er i overensstemmelse med de i denne aftales artikel 245 omhandlede bestemmelser, bringes suspensionen af forpligtelser eller kompensationen til ophør. Hvis det er relevant, tilpasser den klagende part omfanget af suspensionen af indrømmelser til det omfang, som voldgiftspanelet har fastsat.

Artikel 260

Udskiftning af voldgiftsmænd

Hvis det oprindelige panel eller nogle af panelets medlemmer er ude af stand til at deltage i en voldgiftsprocedure i henhold til dette kapitel, trækker sig eller skal udskiftes, fordi de ikke opfylder kravene i adfærdskodeksen i bilag XXI til denne aftale, finder proceduren i denne aftales artikel 249 anvendelse. Fristen for underretning om voldgiftspanelets kendelse forlænges med 20 dage, hvilket dog ikke gælder de i artikel 249, stk. 7, omhandlede hastende tvister, hvis frist forlænges med fem dage.

Underafdeling 3

Fælles bestemmelser

Artikel 261

Suspension og afslutning af voldgifts- og efterlevelsprocedurer

Efter skriftlig anmodning fra begge parter indstiller voldgiftspanelet til enhver tid sit arbejde i en periode på højst 12 på hinanden følgende måneder, der aftales parterne imellem. Voldgiftspanelet genoptager sit arbejde inden udgangen af denne periode efter skriftlig anmodning fra begge parter eller ved slutningen af denne periode efter skriftlig anmodning fra en af parterne. Den anmodende part underretter formanden eller medformændene for Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, jf. denne aftales artikel 408, stk. 4, og den anden part herom. Hvis en part ikke anmoder om genoptagelse af voldgiftspanelets arbejde ved udløbet af den aftalte suspensionsperiode, indstilles proceduren. Suspension og indstil-

ling af voldgiftspanelets arbejde berører ikke parternes rettigheder i forbindelse med et andet sagsforløb i henhold til denne aftales artikel 269.

Artikel 262

Gensidigt acceptabel løsning

Det står parterne frit for til enhver tid at indgå en aftale for at bilægge tvister i forbindelse med afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale. De meddeler i fællesskab Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, jf. denne aftales artikel 408, stk. 4, og formanden for voldgiftspanelet, hvor det er relevant, en eventuel sådan løsning. Hvis den pågældende løsning er underlagt et krav om godkendelse i henhold til de relevante indenlandske procedurer i en af parterne, skal dette krav angives i meddelelsen, og tvistbilæggelsesproceduren skal suspenderes. Hvis der ikke kræves godkendelse, eller det er blevet meddelt, at disse indenlandske procedurer er gennemført, afsluttes tvistbilæggelsesproceduren.

Artikel 263

Forretningsorden

1. Tvistbilæggelsesprocedurerne i dette kapitel finder sted efter den forretningsorden, der er omhandlet i bilag XX til denne aftale, og den adfærdskodeks, der er omhandlet i bilag XXI til denne aftale.

2. Høringer af voldgiftspanelet skal være åbne for offentligheden, medmindre andet er fastsat i forretningsordenen.

Artikel 264

Information og teknisk rådgivning

Efter anmodning fra en part eller på eget initiativ kan voldgiftspanelet fra enhver kilde, herunder parterne i tvisten, indhente de oplysninger, det finder nødvendige med henblik på voldgiftspanelproceduren. Voldgiftspanelet har også ret til at søge ekspertrådgivning efter behov. Voldgiftspanelet rådfører sig med parterne, inden det vælger de pågældende eksperter. Fysiske eller juridiske personer, som er etableret på en parts område, kan indgive amicus curiae-indlæg til voldgiftspanelet i overensstemmelse med forretningsordenen. Alle oplysninger, der er indhentet i henhold til denne artikel, skal være tilgængelige for parterne, og de skal kunne fremsætte bemærkninger hertil.

Artikel 265

Fortolkningsregler

Voldgiftspanelet fortolker de i denne aftales artikel 245 omhandlede bestemmelser efter sædvanereglerne for fortolkning af folkeretten, herunder dem, der er kodificeret i Wienerkonventionen om traktatretten fra 1969. Voldgiftspanelet tager også hensyn til relevante fortolkninger, der er etableret i rapporter fra paneler og appelinstansen, som er nedsat af WTO's tvistbilæggelsesorgan (DSB). Voldgiftspanelets kendelser kan ikke udvide eller begrænse parternes rettigheder og forpligtelser som fastsat i bestemmelserne i denne aftale.

*Artikel 266***Voldgiftspanelets afgørelser og kendelser**

1. Voldgiftspanelet bestræber sig på at træffe afgørelse ved konsensus. Hvis det imidlertid ikke er muligt at træffe afgørelse ved konsensus, afgøres sagen ved flertalsafstemning. Panelets drøftelser er fortrolige, og dissenser offentliggøres ikke.

2. Parterne skal acceptere voldgiftspanelets kendelser uforbeholdent. De skaber ikke rettigheder eller forpligtelser for fysiske eller juridiske personer. I kendelsen redegøres der for de faktiske omstændigheder, anvendeligheden af de i denne aftales artikel 245 omhandlede relevante bestemmelser og begrundelsen for de anførte resultater og konklusioner. Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, jf. denne aftales artikel 408, stk. 4, offentliggør voldgiftspanelets kendelser i deres helhed inden for en frist på ti dage efter deres meddelelse, medmindre det beslutter ikke at gøre dette af hensyn til fortroligheden af oplysninger, der er udpeget som fortrolige af den part, der afgav dem, i medfør af dennes lovgivning.

*Artikel 267***Søgsmål ved Den Europæiske Unions Domstol**

1. Procedurerne i denne artikel finder anvendelse på tvister vedrørende fortolkningen og anvendelsen af en bestemmelse i denne aftale, som pålægger en part en forpligtelse, som defineres ved henvisning til en bestemmelse i EU-retten.

2. Opstår der i forbindelse med en tvist et spørgsmål om fortolkningen af en bestemmelse i EU-retten som omhandlet i stk. 1, afgøres spørgsmålet ikke af voldgiftspanelet, men dette anmoder EU-Domstolen om at træffe afgørelse i sagen. I sådanne tilfælde suspenderes de frister, der gælder for voldgiftspanelets kendelser, indtil EU-Domstolen har truffet sin afgørelse. EU-Domstolens afgørelse er bindende for voldgiftspanelet.

Afdeling 4**Almindelige bestemmelser***Artikel 268***Liste over voldgiftsmænd**

1. Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, jf. denne aftales artikel 408, stk. 4, udarbejder senest 6 måneder efter denne aftales ikrafttrædelse en liste med mindst 15 personer, som er villige og i stand til at fungere som voldgiftsmænd. Listen skal bestå af tre dellister: en delliste for hver part og en delliste over personer, som ikke er statsborgere i nogen af parterne og kan fungere som formand for voldgiftspanelet. Hver delliste skal omfatte mindst fem personer. Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning sørger for, at listen altid er ajourført.

2. Voldgiftsmænd skal have specialiseret viden og erfaringer inden for jura og international handel. De skal være uafhængige og handle efter deres egen overbevisning og må ikke modtage instruktioner fra nogen organisation eller regering eller være tilknyttet nogen af parternes regering, og de skal overholde adfærdskodeksen i bilag XXI til denne aftale.

3. Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning kan udarbejde supplerende lister med 12 personer med viden og erfaring inden for specifikke sektorer omfattet af denne aftale. Forudsat at parterne er indforstået hermed, anvendes sådanne supplerende lister med henblik på at sammensætte voldgiftspanelet i overensstemmelse med proceduren i denne aftales artikel 249.

*Artikel 269***Forholdet til WTO-forpligtelser**

1. Anvendelse af dette kapitels tvistbilæggelsesbestemmelser er ikke til hinder for, at en sag indbringes for WTO, herunder også tvistbilæggelsessager.

2. Har en part imidlertid med hensyn til en bestemt foranstaltning indledt en tvistbilæggelsesprocedure enten i henhold til dette kapitel eller i henhold til WTO-overenskomsten, må den pågældende part ikke indlede en tvistbilæggelsesprocedure vedrørende samme foranstaltning i det andet forum, før den første sag er afsluttet. Herudover må en part ikke søge afhjælpning for misligholdelse af en forpligtelse, som gælder i henhold til både denne aftale og WTO-overenskomsten, i begge fora. Når en tvistbilæggelsesprocedure er indledt i et sådant tilfælde, anvender parterne udelukkende det valgte forum, medmindre det valgte forum af proceduremæssige eller retslige grunde ikke når frem til en afgørelse vedrørende kravet om afhjælpning i forbindelse med den pågældende forpligtelse.

3. I forbindelse med denne artikels stk. 2:

- a) anses en tvistbilæggelsesprocedure i henhold til WTO-overenskomsten for at være indledt, når en part anmoder om, at der nedsættes et panel i henhold til artikel 6 i WTO-forståelsen vedrørende reglerne og procedurerne for tvistbilæggelse i bilag 2 til WTO-overenskomsten («DSU»), og for at være afsluttet, når DSB vedtager panelets beretning og i givet fald appelinstantens beretning, jf. artikel 16 og artikel 17, stk. 14, i DSU, og
- b) anses en tvistbilæggelsesprocedure i henhold til dette kapitel for at være indledt, når en part anmoder om nedsættelse af et voldgiftspanel i henhold til denne aftales artikel 248, og for at være afsluttet, når voldgiftspanelet i henhold til denne aftales artikel 253 meddeler parterne og Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, jf. denne aftales artikel 408, stk. 4, sin kendelse.

4. Intet i denne aftale er til hinder for, at en part gennemfører en af DSB godkendt suspension af forpligtelser. WTO-overenskomsten kan ikke påberåbes for at forhindre en part i at suspendere forpligtelser i henhold til dette kapitel.

*Artikel 270***Frister**

1. Alle de i dette kapitel fastsatte frister, herunder et voldgiftspanels frist til at meddele sin kendelse, regnes i kalenderdage fra dagen efter den handling eller den kendsgerning, som de vedrører, medmindre andet er fastsat.

2. Alle frister, der er omhandlet i dette kapitel, kan ændres efter aftale mellem parterne i tvisten. Voldgiftspanelet kan til enhver tid foreslå parterne at ændre en tidsfrist, der er omhandlet i dette kapitel, med angivelse af begrundelsen for et sådant forslag.

KAPITEL 15**Generelle bestemmelser om tilnærmelse I henhold til afsnit iv***Artikel 271***Fremskridt i tilnærmelsen på handelsrelaterede områder**

1. For at lette vurderingen af den i denne aftales artikel 419 omhandlede tilnærmelse af den georgiske lovgivning til EU-retten på de handelsrelaterede områder i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale drøfter parterne regelmæssigt og mindst én gang om året fremskridtene i tilnærmelsen i henhold til de i kapitel 3, 4, 5, 6 og 8 i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne

aftale fastsatte frister i Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, jf. denne aftales artikel 408, stk. 4, eller et af underudvalgene, som er nedsat i medfør af denne aftale.

2. Efter anmodning fra Unionen og med henblik på en sådan drøftelse forelægger Georgien Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning eller eventuelt et af dets underudvalg skriftlige oplysninger om fremskridtene med hensyn til tilnærmelsen og om den effektive gennemførelse og håndhævelse af den tilnærmede interne lovgivning, for så vidt angår de relevante kapitler i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale.

3. Georgien underretter Unionen, når landet mener, at det har gennemført den tilnærmelse, der er fastsat i et af de kapitler, der er omhandlet i stk. 1.

Artikel 272

Ophævelse af inkonsekvent intern lovgivning

Som led i tilnærmelsen ophæver Georgien bestemmelser i sin interne lovgivning eller afskaffer administrativ praksis, som er uforenelige med den del af EU-retten, der er genstand for tilnærmelsesbestemmelserne i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale, eller med intern lovgivning, der er tilnærmet EU-retten i overensstemmelse hermed.

Artikel 273

Vurdering af tilnærmelsen på handelsrelaterede områder

1. Unionens vurdering af tilnærmelsen som omhandlet i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale begynder, når Georgien har underrettet Unionen i henhold til denne aftales artikel 271, stk. 3, medmindre andet er fastsat i kapitel 4 og 8 i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale.

2. Unionen vurderer, om Georgiens lovgivning er blevet tilnærmet EU-retten, og om den gennemføres og håndhæves effektivt. Georgien forelægger Unionen alle de oplysninger, som er nødvendige for en sådan vurdering, på et sprog, der skal godkendes af begge parter.

3. I Unionens vurdering i medfør af stk. 2 tages der hensyn til tilstedeværelsen og anvendelsen af relevant infrastruktur, organer og procedurer i Georgien, der er nødvendige for en effektiv gennemførelse og håndhævelse af Georgiens lovgivning.

4. I Unionens vurdering i medfør af stk. 2 tages der hensyn til interne bestemmelser eller administrativ praksis, der er i strid med den del af EU-retten, der er genstand for tilnærmelsesbestemmelserne i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale, eller med intern lovgivning, der er tilnærmet EU-retten i overensstemmelse hermed.

5. Unionen underretter Georgien inden for en tidsfrist, der fastsættes i overensstemmelse med denne aftales artikel 276, stk. 1, om resultaterne af sin vurdering, medmindre andet er fastsat. Parterne kan drøfte vurderingen i Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, jf. denne aftales artikel 408, stk. 4, eller dets relevante underudvalg i overensstemmelse med denne aftales artikel 419, stk. 4, medmindre andet er fastsat.

Artikel 274

Udvikling af relevans for tilnærmelsen

1. Georgien sikrer en effektiv gennemførelse af den interne lovgivning, der er tilnærmet i henhold til afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale, og træffer alle foranstaltninger, der er

nødvendige for at afspejle udviklingen i EU-retten i sin interne lovgivning i overensstemmelse med denne aftales artikel 418.

2. Unionen underretter Georgien om eventuelle endelige kommissionsforslag om vedtagelse eller ændring af EU-retten, der er relevant for tilnærmelsen af forpligtelser, der påhviler Georgien i medfør af afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale.

3. Georgien underretter Unionen om foranstaltninger, herunder lovforslag og administrativ praksis, som kan påvirke opfyldelsen af landets tilnærmelsesforpligtelser i medfør af afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale.

4. Efter anmodning drøfter parterne virkningerne af de forslag og foranstaltninger, der er nævnt i stk. 2 og 3, for Georgiens lovgivning eller overholdelsen af forpligtelserne i medfør af afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale.

5. Hvis Georgien efter en vurdering foretaget i medfør af denne aftales artikel 273 ændrer sin interne lovgivning for at tage hensyn til ændringer af tilnærmelsen i kapitel 3, 4, 5, 6 og 8 i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale, foretager Unionen en ny vurdering i henhold til denne aftales artikel 273. Hvis Georgien træffer andre foranstaltninger, der kan have indvirkning på gennemførelsen og håndhævelsen af den tilnærmede interne lovgivning, kan Unionen gennemføre en ny vurdering i henhold til denne aftales artikel 273.

6. Hvis omstændighederne kræver det, kan særlige fordele, som Unionen har indrømmet på grundlag af en vurdering af, at Georgiens lovgivning var blevet tilnærmet EU-retten og blevet gennemført og håndhævet effektivt, suspenderes midlertidigt, hvis Georgien ikke tilnærmer sin interne lovgivning for at tage hensyn til ændringer i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale vedrørende tilnærmelse, hvis den i denne artikels stk. 5 omhandlede vurdering viser, at Georgiens lovgivning ikke længere er tilnærmet EU-retten, eller hvis Associeringsrådet undlader at træffe en beslutning om at ajourføre afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale i overensstemmelse med udviklingen i EU-retten.

7. Hvis Unionen har til hensigt at gennemføre en sådan suspendering, underretter den straks Georgien. Georgien kan indbringe sagen for Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, jf. denne aftales artikel 408, stk. 4, senest tre måneder efter underretningen med en skriftlig redegørelse for årsagerne. Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning drøfter sagen senest 3 måneder efter indbringelsen. Såfremt sagen ikke indbringes for Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, eller hvis udvalget ikke kan finde en løsning på sagen inden for en frist på tre måneder regnet fra indbringelsen, kan Unionen gennemføre suspensionen af fordele. Suspensionen skal straks ophæves, hvis Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning efterfølgende finder en løsning på sagen.

Artikel 275

Udveksling af oplysninger

Udvekslingen af oplysninger i forbindelse med tilnærmelse i henhold til afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale finder sted gennem de kontaktpunkter, som er etableret i medfør af denne aftales artikel 222, stk. 1.

Artikel 276

Almindelig bestemmelse

1. Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, jf. denne aftales artikel 408, stk. 4, indfører procedurer med henblik på at lette vurderingen af tilnærmelsen og at sikre en effektiv udveksling af op-

lysninger om tilnærmelse, herunder tidsfrister for vurdering og de udvekslede oplysningers form, indhold og sprog.

2. Enhver henvisning til en specifik EU-retsakt i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale dækker ændringer, supplementer og udskiftningsforanstaltninger, der er offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende* inden den 29. november 2013.

3. Bestemmelserne i kapitel 3, 4, 5, 6 og 8 i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale har forrang frem for bestemmelserne i dette kapitel, i det omfang der foreligger en konflikt.

4. Påståede overtrædelser af bestemmelserne i dette kapitel behandles ikke efter bestemmelserne i kapitel 14 (Tvistbilæggelse) i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale.

AFSNIT V

ØKONOMISK SAMARBEJDE

KAPITEL 1

Økonomisk dialog

Artikel 277

1. EU og Georgien beforder den økonomiske reformproces ved at forbedre forståelsen af de grundlæggende elementer i deres respektive økonomier og udformningen og gennemførelsen af økonomiske politikker.

2. Georgien bestræber sig på at etablere en fungerende markedsøkonomi og på gradvis at tilnærme sine økonomiske og finansielle regler til EU's, samtidig med at der sikres sunde makroøkonomiske politikker.

Artikel 278

Med henblik herpå er parterne enige om at gennemføre en regelmæssig økonomisk dialog, der tager sigte på:

- a) udveksling af oplysninger om makroøkonomiske tendenser og politikker samt om strukturelle reformer, herunder strategier for økonomisk udvikling
- b) udveksling af ekspertise og bedste praksis på områder som f.eks. offentlige finanser, penge- og valutakurspolitiske rammer, politik for den finansielle sektor og økonomiske statistikker
- c) udveksling af oplysninger og erfaringer vedrørende regional økonomisk integration, herunder Den Europæiske Økonomiske og Monetære Union og dens funktion
- d) revision af situationen med hensyn til bilateralt samarbejde på det økonomiske, finansielle og statistiske område.

KAPITEL 2

Forvaltning af offentlige finanser og finanskontrol

Artikel 279

Parterne samarbejder på området for offentlig intern finanskontrol og ekstern revision med følgende mål:

- a) videreudvikling og gennemførelse af systemet for offentlig intern finanskontrol på grundlag af princippet om ledelsesansvarliggørelse, og herunder en funktionelt uafhængig intern revisionsfunktion i hele den offentlige sektor, ved hjælp af harmonisering med generelt accepterede internationale stan-

- darder og metoder og god praksis i EU på grundlag af et policy-dokument om offentlig intern finanskontrol, som er godkendt af Georgiens regering
- b) afspejling i policy-dokumentet om offentlig intern finanskontrol, om og under hvilke betingelser et finansielt kontrolsystem kan indføres; i givet fald vil en sådan funktion være baseret på klager og supplerere, men ikke overlapse med den interne revisionsfunktion
 - c) effektivt samarbejde mellem de aktører, som i henhold til policy-dokumentet skal fremme udviklingen af god forvaltningsskik
 - d) støtte af den centrale harmoniseringsenhed for offentlig intern finanskontrol og styrkelse af dens kompetencer
 - e) yderligere styrkelse af Georgiens statsrevision som øverste revisionsorgan i Georgien, hvad angår uafhængighed, organisatorisk kapacitet og revisionskapacitet, finansielle og menneskelige ressourcer og gennemførelse af internationalt anerkendte standarder (INTOSAI) fra den øverste revisionsinstans' side, og
 - f) udveksling af oplysninger, erfaringer og god praksis, bl.a. gennem personaleudveksling og fælles uddannelse inden for disse områder.

KAPITEL 3

Beskatning

Artikel 280

Parterne samarbejder om at styrke god forvaltningsskik på skatte- og afgiftsområdet med henblik på yderligere at forbedre de økonomiske forbindelser, handel, investeringer og loyal konkurrence.

Artikel 281

Parterne, der henviser til denne aftales artikel 280, anerkender og forpligter sig til at gennemføre principperne om god forvaltningsskik på skatte- og afgiftsområdet, dvs. principperne om gennemsigtighed, informationsudveksling og loyal skattekonkurrence, således som medlemsstaterne gør det på EU-plan. Med henblik herpå, og uden at EU's og medlemsstaternes kompetencer tilsidesættes, vil parterne forbedre det internationale samarbejde på skatteområdet, lette opkrævningen af lovlige skatteindtægter og udvikle foranstaltninger til effektivt at gennemføre ovennævnte principper.

Artikel 282

Parterne uddyber og styrker endvidere deres samarbejde om udvikling af Georgiens skattesystem og -forvaltning, herunder styrkelse af opkrævnings- og kontrolkapaciteten, sikring af effektiv skatteopkrævning og skærpelse af bekæmpelsen af skattesvig og skatteunddragelse. Parterne bestræber sig på at styrke samarbejdet om og erfaringsudvekslingen vedrørende bekæmpelse af skattesvig, særlig karruselsvig.

Artikel 283

Parterne udvikler deres samarbejde om og harmoniserer deres politikker for bekæmpelse af svig og smugling af afgiftsbelagte varer. Dette samarbejde skal bl.a. omfatte en gradvis tilnærmelse af punktafgifterne på tobaksvarer, i det omfang det er muligt, under hensyntagen til de begrænsninger, den regionale kontekst indebærer, og i overensstemmelse med WHO-rammekonventionen om bekæmpelse af tobaksrygning. Med henblik herpå vil parterne søge at styrke deres samarbejde i regional sammenhæng.

Artikel 284

Der vil blive ført en regelmæssig dialog om de emner, der er omfattet af dette kapitel.

Artikel 285

Georgien foretager tilnærmelsen af sin lovgivning til de EU-retsakter og internationale instrumenter, der er omhandlet i bilag XXII til denne aftale, i henhold til bestemmelserne i nævnte bilag.

KAPITEL 4**Statistikker***Artikel 286*

Parterne udvikler og styrker deres samarbejde på statistikområdet og bidrager derved til det langsigtede mål om at tilvejebringe rettidige, internationalt sammenlignelige og pålidelige statistiske oplysninger. Forventningen er, at et bæredygtigt, effektivt og fagligt uafhængigt nationalt statistisk system skal udarbejde oplysninger, som er relevante for borgerne, virksomhederne og beslutningstagerne i Georgien og EU, således at de kan træffe informerede beslutninger på dette grundlag. Det nationale statistiske system skal iagttage FN's grundlæggende principper for officiel statistik og tilgodese den gældende EU-ret på det statistiske område, herunder adfærdskodeksen for europæiske statistikker, for at afstemme det nationale statistiske system med de europæiske normer og standarder.

Artikel 287

Et sådant samarbejde skal tage sigte på:

- a) at styrke kapaciteten i det nationale statistiske system med fokus på et solidt retsgrundlag, udarbejdelse af fyldestgørende data og metadata, vidensspredningspolitik og brugervenlighed, idet der tages hensyn til de forskellige brugergrupper, navnlig den offentlige og private sektor, akademiske kredse og andre brugere
- b) gradvis at afstemme Georgiens statistiske system med det europæiske statistiske system
- c) at finjustere de data, der fremsendes til EU, under anvendelse af relevante internationale og europæiske metodologier, herunder klassifikationer
- d) at styrke de nationale statistikeres faglige og ledelsesmæssige kvalifikationer for at fremme anvendelsen af europæiske statistiske standarder og bidrage til udviklingen af det georgiske statistiske system
- e) at udveksle erfaringer mellem parterne om udviklingen af statistisk knowhow, og
- f) at fremme total kvalitetsstyring af samtlige statistiske produktionsprocesser og formidling.

Artikel 288

Parterne samarbejder inden for rammerne af det europæiske statistiske system, hvis statistikmyndighed er Eurostat. Samarbejdet rettes bl.a. mod følgende områder:

- a) makroøkonomiske statistikker, herunder nationale regnskaber, udenrigshandelsstatistikker, betalingsbalancestatistik, statistik over udenlandske direkte investeringer
- b) befolkningsstatistikker, herunder folketællinger og socialstatistikker
- c) landbrugsstatistik, herunder landbrugstællinger og miljøstatistik
- d) virksomhedsstatistik, herunder virksomhedsregistre og anvendelsen af administrative kilder i statistisk øjemed
- e) energistatistikker, herunder energibalancer
- f) regional statistik
- g) horisontale aktiviteter, herunder statistiske klassifikationer, kvalitetsstyring, uddannelse, formidling, anvendelse af moderne informationsteknologi, og
- h) øvrige relevante områder.

Artikel 289

Parterne udveksler bl.a. oplysninger og ekspertviden samt uddyber deres samarbejde, idet de tager hensyn til de erfaringer, der allerede er indhøstet i forbindelse med den reform af det statistiske system, der blev indledt som led i forskellige bistandsprogrammer. Indsatsen rettes mod en yderligere afstemning til den gældende EU-ret på statistikområdet på grundlag af den nationale strategi for udvikling af det georgiske statistiske system, idet der tages hensyn til udviklingen af det europæiske statistiske system. Hovedvægten i processen for produktion af statistiske data skal ligge på den videre udvikling af stikprøveundersøgelser og anvendelse af administrative registre, samtidig med at behovet for at reducere respondentbyrden tages i betragtning. Dataene skal være relevante for udformning og overvågning af politikker på vigtige områder af det samfundsøkonomiske liv.

Artikel 290

Der vil blive ført en regelmæssig dialog om de emner, der er omfattet af dette kapitel. I det omfang, det er muligt, bør de aktiviteter, der gennemføres inden for det europæiske statistiske system, herunder uddannelse, være åbne for georgisk deltagelse.

Artikel 291

Gradvis tilnærmelse af Georgiens lovgivning, hvor det er relevant og vedrører gældende EU-ret på det statistiske område, gennemføres i overensstemmelse med det årligt opdaterede »Statistical Requirements Compendium«, der af parterne anses for at være knyttet som bilag til denne aftale (bilag XXIII).

AFSNIT VI**ØVRIGE SAMARBEJDSPOLITIKKER****KAPITEL 1****Transport***Artikel 292*

Parterne

- a) udvider og styrker deres transportsamarbejde for at bidrage til udviklingen af bæredygtige transportsystemer
- b) fremmer effektive og sikre transportaktiviteter samt transportsystemernes intermodalitet og interoperabilitet, og
- c) bestræber sig på at styrke de vigtigste transportforbindelser mellem deres territorier.

Artikel 293

Samarbejdet skal bl.a. dække følgende områder:

- a) udvikling af en bæredygtig national transportpolitik, der dækker alle transportformer, særlig med henblik på at sikre miljøvenlige, effektive og sikre transportsystemer og fremme integreringen af transportens syn i andre politikområder
- b) udvikling af sektorstrategier på baggrund af den nationale transportpolitik, herunder retlige krav til opgradering af teknisk udstyr og transportflåder med henblik på at opfylde internationale standarder som defineret i bilag XXIV og XV-D til denne aftale for vej- og jernbanetransport, luftfart, søtransport og intermodalitet, herunder tidsplaner og delmål for gennemførelsen, administrative ansvarsområder og finansieringsplaner

- c) styrkelse af infrastrukturpolitikken for bedre at udpege og evaluere infrastrukturprojekter inden for forskellige transportformer
- d) udvikling af finansieringspolitikker, der har fokus på vedligeholdelse, kapacitetsproblemer og manglende infrastrukturforbindelser, samt etablering og fremme af den private sektors deltagelse i transportprojekter
- e) tiltrædelse af relevante internationale transportorganisationer og -aftaler, herunder procedurer til sikring af nøje gennemførelse og effektiv håndhævelse af internationale transportaftaler og -konventioner
- f) videnskabeligt og teknisk samarbejde og udveksling af oplysninger med henblik på udvikling og forbedring af transportteknologi, f.eks. intelligente transportsystemer, og
- g) fremme af anvendelsen af intelligente transportsystemer og informationsteknologi i forbindelse med forvaltning og drift af alle relevante transportformer samt støtte til intermodalitet og samarbejde inden for anvendelse af rumsystemer og kommercielle applikationer, der letter transport.

Artikel 294

1. Samarbejdet sigter også mod at forbedre passager- og godsbefordringen, så transportstrømmene mellem Georgien, EU og tredjelande i regionen bliver mere flydende, ved at fjerne administrative, tekniske og andre hindringer, forbedre transportnettene og opgradere infrastrukturen, særlig på hovedtrafikforbindelserne mellem parterne. Dette samarbejde omfatter også foranstaltninger, der skal lette grænsepassagen.

2. Samarbejdet indbefatter informationsudveksling og fælles aktiviteter:

- a) på regionalt plan, under særligt hensyn til og under inddragelse af de fremskridt, der er gjort i forbindelse med forskellige regionale ordninger for transportsamarbejde, f.eks. transportpanelet for det østlige partnerskab, transportkorridoren Europa-Kaukasus-Asien (TRACECA), Bakuprocessen og andre initiativer på transportområdet
- b) på internationalt plan, herunder med hensyn til internationale transportorganisationer og internationale aftaler og konventioner ratificeret af parterne, og
- c) inden for rammerne af EU's forskellige transportagenturer.

Artikel 295

Der vil blive ført en regelmæssig dialog om de emner, der er omfattet af dette kapitel.

Artikel 296

Georgien foretager tilnærmelsen af sin lovgivning til de EU-retsakter og internationale instrumenter, der er omhandlet i bilag XXIV og XV-D til denne aftale, i henhold til bestemmelserne i nævnte bilag.

KAPITEL 2

Energisamarbejde

Artikel 297

Samarbejdet bør være baseret på principperne om partnerskab, fælles interesser, gennemsigtighed og forudsigelighed og rettes mod markedsintegration og konvergens på lovgivningsområdet i energisektoren, idet der tages hensyn til behovet for at sikre adgang til sikker, miljøvenlig og billig energi.

Artikel 298

Samarbejdet bør bl.a. dække følgende områder:

- a) energistrategier og -politikker

- b) udvikling af konkurrenceprægede, gennemsigtige og effektive energimarkeder, der giver tredjemand ikke-diskriminerende adgang til net og forbrugere efter EU's standarder, herunder udvikling af de relevante reguleringsmæssige rammer i nødvendigt omfang
- c) samarbejde om regionale energispørgsmål og Georgiens mulige tiltrædelse af energifællesskabs-traktaten, som giver Georgien status som observatør i øjeblikket
- d) udvikling af et attraktivt og stabilt investeringsklima ved at indvirke på de institutionelle, retlige og skattemæssige forhold og øvrige forhold
- e) energiinfrastrukturer af fælles interesse for at diversificere energikilder, leverandører og transportru-ter på en økonomisk og miljømæssigt forsvarlig måde
- f) forbedring af energiforsynings sikkerheden, forøgelse af markedsintegrationen og gradvis tilnærmelse af lovgivningen med vægt på nøgleelementer i gældende EU-ret
- g) forbedring og styrkelse af den langsigtede stabilitet og sikkerhed i energihandelen, transit og transport samt prispolitikker, herunder et omfattende omkostningsbaseret system for transmission af energires-sourcer på et gensidigt fordelagtigt og ikke-diskriminerende grundlag i overensstemmelse med inter-nationale regler, herunder i energichartertraktaten
- h) fremme af energieffektivitet og energibesparelser på en økonomisk og miljømæssigt forsvarlig måde
- i) udvikling af og støtte til vedvarende energi med primært fokus på vandkraftressourcer og fremme af bilateral og regional integration på dette område
- j) videnskabeligt og teknisk samarbejde og udveksling af oplysninger med henblik på udvikling og for-bedring af teknologier inden for energiproduktion, transport, distribution og slutanvendelse med sær-lig vægt på energieffektive og miljøvenlige teknologier, og
- k) samarbejde om nuklear sikkerhed og strålingsbeskyttelse i overensstemmelse med Den Internationale Atomenergiorganisations (IAEA's) standarder og principper og de relevante internationale traktater og konventioner, der er indgået inden for rammerne af IAEA, og i overensstemmelse med traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab, hvor dette er relevant.

Artikel 299

Der vil blive ført en regelmæssig dialog om de emner, der er omfattet af dette kapitel.

Artikel 300

Georgien foretager tilnærmelsen af sin lovgivning til de EU-retsakter og internationale instrumenter, der er omhandlet i bilag XXV til denne aftale, i henhold til bestemmelserne i nævnte bilag.

KAPITEL 3

Miljø

Artikel 301

Parterne udvikler og styrker deres samarbejde på miljøområdet og bidrager derved til det langsigtede mål om bæredygtig udvikling og grøn økonomi. En bedre beskyttelse af miljøet forventes at komme både borgere og virksomheder i Georgien og EU til gode, bl.a. i form af en forbedring af folkesundheden, bevaring af naturressourcerne, øget økonomisk og miljømæssig effektivitet samt anvendelse af moderne, re-nere teknologier, som bidrager til mere bæredygtige produktionsmønstre. Samarbejdet gennemføres på li-ge vilkår og til gensidig nytte under hensyntagen til parternes interesser samt til deres indbyrdes afhæn-gighed på miljøbeskyttelsesområdet og hertil relaterede multilaterale aftaler.

Artikel 302

1. Samarbejdet sigter mod bevarelse, beskyttelse, forbedring og genopretning af miljøkvaliteten, beskyttelse af menneskers sundhed, bæredygtig udnyttelse af naturressourcerne samt fremme af internationale foranstaltninger til håndtering af regionale og globale miljøproblemer, bl.a. på følgende områder:

- a) miljøforvaltning og horisontale spørgsmål, herunder strategisk planlægning, vurderinger af indvirkning på miljøet og strategiske miljøvurderinger, uddannelse, overvågning og miljøinformationssystemer, inspektion og håndhævelse, miljøansvar, bekæmpelse af miljøkriminalitet, grænseoverskridende samarbejde, offentlig adgang til miljøoplysninger, beslutningsprocesser og effektive procedurer for administrativ og retslig prøvelse
- b) luftkvalitet
- c) vandkvalitet og ressourceforvaltning, herunder styring af risikoen for oversvømmelser, vandknaphed og tørke samt havmiljøet
- d) affaldshåndtering
- e) naturbeskyttelse, herunder skovbrug og bevarelse af den biologiske mangfoldighed
- f) forurening fra industrien og industriulykker, og
- g) kemikalieforvaltning.

2. Samarbejdet tager også sigte på at integrere miljøhensyn i andre politikområder end miljø.

Artikel 303

Parterne udveksler bl.a. oplysninger og ekspertise, samarbejder på bilateralt, regionalt plan, herunder gennem de eksisterende samarbejdsstrukturer i det sydlige Kaukasus, og internationalt plan, navnlig med hensyn til multilaterale miljøaftaler, som parterne har ratificeret, og samarbejder inden for rammerne af relevante agenturer, når det er hensigtsmæssigt.

Artikel 304

1. Samarbejdet skal bl.a. have følgende mål for øje:

- a) udviklingen af en national miljøhandlingsplan, der dækker de samlede nationale og sektorspecifikke strategiske retningslinjer for miljøet i Georgien samt institutionelle og administrative spørgsmål
- b) fremme af integrering af miljøet i andre politikområder, og
- c) kortlægning af de nødvendige menneskelige og finansielle ressourcer.

2. Den nationale miljøhandlingsplan vil blive ajourført regelmæssigt og vedtaget i overensstemmelse med georgisk lovgivning.

Artikel 305

Der vil blive ført en regelmæssig dialog om de emner, der er omfattet af dette kapitel.

Artikel 306

Georgien foretager tilnærmelsen af sin lovgivning til de EU-retsakter og internationale instrumenter, der er omhandlet i bilag XXVI til denne aftale, i henhold til bestemmelserne i nævnte bilag.

KAPITEL 4**Klima***Artikel 307*

Parterne udvikler og styrker deres samarbejde om at bekæmpe klimaændringer. Samarbejdet gennemføres på lige vilkår og til gensidig nytte under hensyntagen til parternes interesser samt til den indbyrdes afhængighed mellem de bilaterale og multilaterale forpligtelser på dette område.

Artikel 308

Samarbejdet rettes mod modvirkning af og tilpasning til klimaændringer samt fremme af foranstaltninger på internationalt plan, herunder på følgende områder:

- a) modvirkning af klimaændringer
- b) tilpasning til klimaændringer
- c) handel med CO₂
- d) forskning, udvikling, demonstration, udnyttelse og udbredelse af sikre og bæredygtige lavemissions-teknologier og tilpasningsteknologier, og
- e) integrering af klimahensyn i sektorpolitikker.

Artikel 309

Parterne udveksler bl.a. oplysninger og ekspertise, iværksætter fælles forskningsaktiviteter og udveksler oplysninger om renere teknologier, gennemfører fælles aktiviteter på regionalt og internationalt plan, bl.a. i forbindelse med multilaterale miljøaftaler, som parterne har ratificeret, og fælles aktiviteter inden for rammerne af de relevante agenturer. Parterne er særlig opmærksomme på grænseoverskridende spørgsmål og regionalt samarbejde.

Artikel 310

Baseret på gensidige interesser skal samarbejdet bl.a. omfatte udvikling og gennemførelse af følgende:

- a) en national tilpasningshandlingsplan
- b) en lavemissionsudviklingsstrategi, herunder de mest hensigtsmæssige modvirkningsforanstaltninger på nationalt plan
- c) foranstaltninger til fremme af teknologioverførsel på grundlag af en teknologibehovsvurdering
- d) foranstaltninger vedrørende ozonnedbrydende stoffer og fluorholdige drivhusgasser.

Artikel 311

Der vil blive ført en regelmæssig dialog om de emner, der er omfattet af dette kapitel.

Artikel 312

Georgien foretager tilnærmelsen af sin lovgivning til de EU-retsakter og internationale instrumenter, der er omhandlet i bilag XXVII til denne aftale, i henhold til bestemmelserne i nævnte bilag.

KAPITEL 5**Industri- og virksomhedspolitik og minedrift***Artikel 313*

Parterne udvikler og styrker deres samarbejde om industri- og virksomhedspolitik og forbedrer derved erhvervsklimaet for alle erhvervsdrivende, men især for små og mellemstore virksomheder (SMV'er), som de defineres i henholdsvis EU-retten og den georgiske lovgivning. Det øgede samarbejde skal forbedre de administrative og lovgivningsmæssige rammer for såvel EU-virksomheder og georgiske virksomheder, der er aktive i EU og Georgien, og bør baseres på EU's SMV- og industripolitik under hensyntagen til internationalt anerkendte principper og praksisser på dette område.

Artikel 314

Med henblik herpå samarbejder parterne om:

- a) at gennemføre politikker for udvikling af SMV'er baseret på principperne i »Small Business Act« og overvåge gennemførelsesprocessen gennem regelmæssig dialog. Der vil i den forbindelse også blive

- sat fokus på mikro- og håndværksvirksomheder, som er uhyre vigtige for både EU's og Georgiens økonomi
- b) at skabe bedre rammebetingelser gennem udveksling af oplysninger og god praksis og derved bidrage til en forbedret konkurrenceevne. Dette samarbejde vil omfatte forvaltning af strukturelle spørgsmål (omstrukturering) som f.eks. miljø og energi
 - c) at forenkle og rationalisere forskrifter og reguleringspraksis med særlig vægt på udveksling af god praksis med hensyn til reguleringsteknik, herunder EU's principper
 - d) at tilskynde til udvikling af en innovationspolitik gennem udveksling af oplysninger og god praksis vedrørende kommercialiseringen af forskning og udvikling (herunder instrumenter til støtte for teknologibaserede nyetablerede virksomheder), klyngedannelse og adgang til finansiering
 - e) at tilskynde til øget kontakt mellem EU's og Georgiens virksomheder og mellem disse virksomheder og myndighederne i EU og Georgien
 - f) at tilskynde til eksportfremmende aktiviteter i EU og Georgien
 - g) at lette moderniseringen og omstruktureringen af visse industrisektorer i både EU og Georgien, hvor det er relevant
 - h) at udvikle og styrke samarbejdet inden for mineindustrien og produktion af råvarer med henblik på fremme af gensidig forståelse, forbedring af erhvervsklimaet informationsudveksling og samarbejde om ikke-energirelateret minedrift, navnlig metalmalme og industrimineraler. Informationsudvekslingen vil omfatte udviklingen inden for minedrifts- og råvaresektoren, handel med råvarer, bedste praksis med hensyn til bæredygtig udvikling af mineindustrier samt uddannelse, kvalifikationer og sundhed og sikkerhed.

Artikel 315

Der vil blive ført en regelmæssig dialog om de emner, der er omfattet af dette kapitel. Heri skal også deltagende repræsentanter for virksomheder i EU og Georgien.

KAPITEL 6

Selskabsret, regnskabs- og revisionsvæsen og corporate governance

Artikel 316

Parterne, der erkender vigtigheden af et effektivt regelsæt og effektiv praksis inden for selskabsret og corporate governance såvel som inden for regnskabs- og revisionsvæsen for at kunne skabe en velfungerende markedsøkonomi og fremme samhandelen, er enige om at samarbejde:

- a) om beskyttelsen af aktionærer, kreditorer og andre interessenter i overensstemmelse med EU's regler på dette område
- b) om gennemførelsen af relevante internationale standarder på nationalt plan og gradvis tilnærmelse til EU's regler vedrørende regnskabsførelse og revision, og
- c) om videreudvikling af en corporate governance-politik i overensstemmelse med internationale standarder og gradvis tilnærmelse til EU's lovgivning og henstillinger på dette område.

Artikel 317

Parterne sigter mod at dele oplysninger og ekspertviden om både eksisterende systemer og relevant nyudvikling på disse områder. Desuden vil parterne søge at sikre effektiv informationsudveksling mellem selskabsregistre i EU's medlemsstater og det nationale virksomhedsregister i Georgien.

Artikel 318

Der vil blive ført en regelmæssig dialog om de emner, der er omfattet af dette kapitel.

Artikel 319

Georgien foretager tilnærmelsen af sin lovgivning til de EU-retsakter og internationale instrumenter, der er omhandlet i bilag XXVIII til denne aftale, i henhold til bestemmelserne i nævnte bilag.

KAPITEL 7**Finansielle tjenesteydelser***Artikel 320*

Parterne, der erkender betydningen af et effektivt regelsæt og effektiv praksis inden for finansielle tjenesteydelser for at kunne etablere en velfungerende markedsøkonomi og for at fremme samhandelen mellem parterne, er enige om at samarbejde om finansielle tjenesteydelser med henblik på:

- a) at støtte den proces, hvorved reguleringen af finansielle tjenesteydelser tilpasses til behovene i en åben markedsøkonomi
- b) at sikre effektiv og passende beskyttelse af investorer og andre forbrugere af finansielle tjenesteydelser
- c) at sikre det georgiske finansielle systems stabilitet og integritet i sin helhed
- d) at fremme samarbejdet mellem forskellige aktører i det finansielle system, herunder regulerings- og tilsynsmyndigheder, og
- e) at sikre uafhængig og effektiv overvågning.

Artikel 321

1. Parterne tilskynder til samarbejde mellem relevante regulerings- og tilsynsmyndigheder, herunder informationsudveksling, deling af ekspertviden om de finansielle markeder mv.

2. Der rettes særlig opmærksomhed mod udviklingen af disse myndigheders administrative kapacitet, bl.a. gennem personlig udveksling og fælles uddannelse.

Artikel 322

Der vil blive ført en regelmæssig dialog om de emner, der er omfattet af dette kapitel.

Artikel 323

Georgien foretager tilnærmelsen af sin lovgivning til de EU-retsakter og internationale instrumenter, der er omhandlet i bilag XV-A til denne aftale, i henhold til bestemmelserne i nævnte bilag.

KAPITEL 8**Samarbejde om informationssamfundet***Artikel 324*

Parterne fremmer deres samarbejde om udviklingen af informationssamfundet, som vil komme både borgere og virksomheder til gode i form af almindeligt tilgængelig informations- og kommunikationsteknologi (IKT) og tjenester af bedre kvalitet til overkommelige priser. Dette samarbejde bør tage sigte på at skabe lettere adgang til de elektroniske kommunikationsmarkeder og øge konkurrencen og investeringerne i sektoren.

Artikel 325

Samarbejdet omfatter bl.a. følgende emner:

- a) udveksling af information og bedste praksis om gennemførelsen af nationale initiativer vedrørende informationssamfundet, herunder bl.a. med henblik på at fremme bredbåndsadgang, forbedre netværkssikkerhed og udvikle offentlige onlinetjenester, og
- b) udveksling af information, bedste praksis og erfaringer vedrørende fremme af udviklingen af et omfattende regelsæt for elektronisk kommunikation og navnlig styrkelse af den administrative kapacitet hos den uafhængige nationale tilsynsmyndighed, fremme af en bedre udnyttelse af frekvensressourcer og fremme af nettenes interoperabilitet i Georgien og mellem Georgien og EU.

Artikel 326

Parterne fremmer samarbejdet mellem EU's tilsynsmyndigheder og Georgiens nationale tilsynsmyndigheder inden for elektronisk kommunikation.

Artikel 327

Georgien foretager tilnærmelsen af sin lovgivning til de EU-retsakter og internationale instrumenter, der er omhandlet i bilag XV-B til denne aftale, i henhold til bestemmelserne i nævnte bilag.

KAPITEL 9

Turisme

Artikel 328

Parterne samarbejder på turismeområdet med henblik på at styrke udviklingen af en konkurrencedygtig og bæredygtig turistindustri, der kan skabe økonomisk vækst og indflydelse, beskæftigelse og international udveksling.

Artikel 329

Samarbejdet på det bilaterale og europæiske plan bør baseres på følgende principper:

- a) respekt for lokalsamfundenes integritet og interesser, særlig i landdistrikter, idet der tages hensyn til lokale behov og prioriteringer
- b) kulturarvens betydning, og
- c) positivt samspil mellem turisme og miljøbevarelse.

Artikel 330

I samarbejdet lægges der vægt på følgende:

- a) informationsudveksling, bedste praksis, erfaring og knowhow
- b) opretholdelse af partnerskaber, hvor offentlige, private og lokalsamfundsrelaterede interesser er repræsenteret, for at sikre en bæredygtig turismeudvikling
- c) fremme og udvikling af turismestrømme, -produkter og -markeder, infrastruktur, menneskelige ressourcer og institutionelle strukturer
- d) udvikling og gennemførelse af effektive politikker
- e) uddannelse og opbygning af kapacitet i turismesektoren for at forbedre serviceniveauet, og
- f) udvikling og fremme af bl.a. turismen i lokalsamfundene.

Artikel 331

Der vil blive ført en regelmæssig dialog om de emner, der er omfattet af dette kapitel.

KAPITEL 10

Landbrug og udvikling af landdistrikter

Artikel 332

Parterne samarbejder om at fremme udviklingen af landbrug og landdistrikter, særlig gennem en gradvis konvergens af politikker og lovgivning.

Artikel 333

Samarbejdet mellem parterne om udviklingen af landbrug og landdistrikter skal bl.a. omfatte følgende:

- a) befordring af den gensidige forståelse af politikkerne for udvikling af landbrug og landdistrikter
- b) forbedring af den administrative kapacitet på centralt og lokalt plan til at planlægge, evaluere, gennemføre og håndhæve politikker i overensstemmelse med EU's regler og bedste praksis
- c) fremme af moderniseringen og bæredygtigheden af landbrugsproduktionen
- d) deling af viden og bedste praksis vedrørende politikker for udvikling af landdistrikter med henblik på at fremme landbosamfundenes økonomiske velfærd
- e) forbedring af landbrugets konkurrenceevne og effektiviteten og gennemsigtigheden for alle aktører på markederne
- f) fremme af kvalitetspolitikker og kontrolmekanismer herfor, herunder geografiske betegnelser og økologisk landbrug
- g) vinproduktion og landboturisme
- h) vidensspredning og fremme af landbrugskonsulentvirksomhed, og
- i) fremme af harmonisering inden for områder, der behandles inden for rammerne af internationale organisationer, som begge parter er medlem af.

Artikel 334

Der vil blive ført en regelmæssig dialog om de emner, der er omfattet af dette kapitel.

KAPITEL 11

Fiskeri- og havforvaltning

Afdeling 1

Fiskeripolitik

Artikel 335

1. Parterne samarbejder til gensidig fordel inden for følgende områder af fælles interesse i fiskerisektoren, herunder bevarelse og forvaltning af levende akvatiske ressourcer, inspektion og kontrol, dataindsamling og bekæmpelse af ulovligt, urapporteret og ureguleret fiskeri (IUU-fiskeri) som defineret i FAO's internationale handlingsplan (IHP) fra 2001 for at forebygge, afværge og standse ulovligt, urapporteret og ureguleret fiskeri.

2. I forbindelse med samarbejdet skal parterne efterleve deres internationale forpligtelser vedrørende forvaltning og bevarelse af levende akvatiske ressourcer.

Artikel 336

Parterne træffer fælles foranstaltninger, udveksler oplysninger og støtter hinanden for at fremme:

- a) god forvaltningsskik og bedste praksis inden for fiskeriforvaltning for at sikre, at fiskebestandene bevares og forvaltes på en bæredygtig måde og ud fra princippet om en økosystembaseret tilgang

- b) ansvarligt fiskeri og ansvarlig fiskeriforvaltning i overensstemmelse med principperne for bæredygtig udvikling med det formål at bevare fiskebestandenes og økosystemernes sunde tilstand, og
- c) regionalt samarbejde, herunder eventuelt gennem regionale fiskeriforvaltningsorganisationer.

Artikel 337

Parterne vil med henvisning til artikel 336 i denne aftale og under inddragelse af den bedste videnskabelige rådgivning intensivere samarbejdet om og koordineringen af deres aktiviteter inden for forvaltning og bevarelse af levende akvatiske ressourcer i Sortehavet. Begge parter vil fremme det regionale samarbejde i Sortehavet og eventuelt forbindelserne med relevante regionale fiskeriforvaltningsorganisationer.

Artikel 338

Parterne vil støtte initiativer såsom udveksling af erfaringer og gensidig støtte for at sikre gennemførelsen af en politik, der sikrer bæredygtigt fiskeri, baseret på gældende EU-ret og prioriterede områder af interesse for parterne inden for dette område, herunder:

- a) forvaltning af levende akvatiske ressourcer, fiskeriindsats og tekniske foranstaltninger
- b) inspektion og kontrol af fiskeriaktiviteter ved hjælp af det nødvendige overvågningsudstyr, herunder elektronisk overvågningsudstyr og sporbarhedsværktøjer, samt sikring af lovgivning, der kan håndhæves, og kontrolmekanismer
- c) ensartet indsamling af fangst-, landings- og flådedata samt biologiske og økonomiske data, som er sammenlignelige
- d) forvaltning af fiskerikapacitet, herunder et fungerende fiskeriflåderegister
- e) markedseffektivitet, navnlig gennem fremme af producentorganisationer og forbrugeroplysning samt handelsnormer og sporbarhed, og
- f) udvikling af en strukturpolitik for fiskerisektoren, som giver bæredygtighed på det økonomiske, miljømæssige og sociale område.

Afdeling 2

Havpolitik

Artikel 339

Under hensyntagen til deres samarbejde på områderne fiskeri, havrelateret transport, miljø og andre politikker og i overensstemmelse med de relevante internationale overenskomster om havret baseret på De Forenede Nationers havretskonvention søger parterne også at udvikle samarbejdet om en integreret havpolitik, herunder navnlig:

- a) fremme af en integreret tilgang til maritime anliggender, god forvaltningsskik og udveksling af bedste praksis vedrørende anvendelsen af havområder
- b) fremme af maritim fysisk planlægning som et redskab, der bidrager til bedre beslutningstagning, som kan benyttes til at forlige konkurrerende menneskelige aktiviteter med hinanden i overensstemmelse med en økosystembaseret tilgang
- c) fremme af integreret kystzoneforvaltning i overensstemmelse med en økosystembaseret tilgang for at sikre bæredygtig kystudvikling og øge kystområdernes modstandsdygtighed over for risici i kystzoner, herunder virkningerne af klimaændringer
- d) fremme af innovation og ressourceeffektivitet i maritime erhverv som drivkraft for økonomisk vækst og beskæftigelse, bl.a. gennem udveksling af bedste praksis
- e) fremme af strategiske alliancer mellem maritime erhverv, tjenesteydelser og videnskabelige institutioner, som er specialiseret i havforskning og maritim forskning

- f) en indsats for at styrke grænseoverskridende og tværsektoriel farvandsovervågning for at imødegå de stadig større risici forbundet med intensiv søtrafik, driftsmæssige udtømninger fra skibe, ulykker og ulovlige aktiviteter til søs, og
- g) etablering af en regelmæssig dialog og fremme af forskellige netværk mellem interessenter på det maritime område.

Artikel 340

Samarbejdet skal omfatte:

- a) udveksling af oplysninger, bedste praksis og erfaringer samt overførsel af maritim knowhow, herunder om innovativ teknologi på det maritime område og om havmiljø
- b) udveksling af oplysninger og bedste praksis vedrørende muligheder for finansiering af projekter, herunder offentlig-private partnerskaber, og
- c) styrkelse af samarbejdet mellem parterne i relevante internationale maritime fora.

Artikel 341

Der vil blive ført en regelmæssig dialog mellem parterne om de emner, der er omfattet af dette kapitel.

KAPITEL 12

Samarbejde inden for forskning, teknologisk udvikling og demonstration

Artikel 342

Parterne fremmer samarbejdet på alle områder inden for civil videnskabelig forskning og teknologisk udvikling og demonstration (FTU) på et gensidigt fordelagtigt grundlag og under hensyntagen til passende og effektiv beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder.

Artikel 343

Samarbejdet inden for FTU skal omfatte:

- a) politikrelateret dialog og udveksling af videnskabelige og teknologiske oplysninger
- b) lettelse af passende adgang til parternes respektive programmer
- c) forøgelse af forskningskapaciteten og georgiske forskningsforetagenders deltagelse i EU's forskningsrammeprogram
- d) fremme af fælles forskningsprojekter inden for alle FTU-områder
- e) uddannelsesaktiviteter og mobilitetsprogrammer for videnskabsmænd, forskere og andet forskningspersonale, som er beskæftiget med parternes FTU-aktiviteter
- f) inden for rammerne af gældende lovgivning fremme af fri bevægelighed for forskningsmedarbejdere, der deltager i aktiviteter omfattet af denne aftale, og den grænseoverskridende transport af varer, der skal anvendes i sådanne aktiviteter, og
- g) andre former for FTU-samarbejde efter aftale mellem parterne.

Artikel 344

Ved gennemførelsen af sådanne samarbejdsaktiviteter bør der søges skabt synergi med andre aktiviteter, der gennemføres inden for rammerne af det finansielle samarbejde mellem EU og Georgien som fastsat i afsnit VII (Finansiel bistand og bestemmelser om bekæmpelse af svig og om kontrolbestemmelser) i denne aftale.

KAPITEL 13

Forbrugerpolitik

Artikel 345

Parterne samarbejder for at sikre et højt forbrugerbeskyttelsesniveau og gøre deres forbrugerbeskyttelsesordninger indbyrdes forenelige.

Artikel 346

For at nå disse mål kan samarbejdet, hvis det er relevant, bl.a. omfatte:

- a) en indsats for indbyrdes tilnærmelse af forbrugerlovgivningen, samtidig med at handelshindringer undgås
- b) fremme af udvekslingen af oplysninger om forbrugerbeskyttelsessystemer, herunder forbrugerlovgivning og håndhævelsen heraf, forbrugerproduktsikkerhed, informationsudvekslingssystemer, forbrugerbevidstgørelse og -uddannelse samt styrkelse af forbrugernes handlemuligheder og klageadgang
- c) uddannelsesaktiviteter for embedsmænd i den offentlige forvaltning og andre repræsentanter for forbrugernes interesser, og
- d) tilskyndelse til aktiviteter blandt uafhængige forbrugersammenslutninger og kontakter mellem forbrugerrepræsentanter.

Artikel 347

Georgien foretager tilnærmelsen af sin lovgivning til de EU-retsakter og internationale instrumenter, der er omhandlet i bilag XXIX til denne aftale, i henhold til bestemmelserne i nævnte bilag.

KAPITEL 14

Beskæftigelse, social- og arbejdsmarkedspolitik og lige muligheder

Artikel 348

Parterne styrker deres dialog og samarbejde om fremme af dagsordenen for ordentligt arbejde, beskæftigelsespolitik, sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen, social dialog, social beskyttelse, social inklusion, ligestilling mellem kønnene og bekæmpelse af forskelsbehandling og virksomhedernes sociale ansvar og bidrager dermed til at fremme flere og bedre job, reduktion af fattigdom, større social samhørighed, bæredygtig udvikling og bedre livskvalitet.

Artikel 349

Samarbejde, der er baseret på udveksling af oplysninger og bedste praksis, kan dække en række udvalgte spørgsmål, der fastlægges senere, inden for følgende områder:

- a) fattigdomsbekæmpelse og forbedring af social samhørighed
- b) beskæftigelsespolitik med henblik på flere og bedre job med ordentlige arbejdsvilkår, herunder med henblik på at reducere den uformelle økonomi og uformelle beskæftigelse
- c) fremme af aktive arbejdsmarkedsforanstaltninger og effektive arbejdsformidlinger, alt efter behov, for at modernisere arbejdsmarkedet og at foretage tilpasninger til behovene på parternes arbejdsmarkeder
- d) fremme af mere rummelige arbejdsmarkeder og sociale sikringsystemer, med plads til de svage, herunder handicappede og minoritetsgrupper
- e) lige muligheder og bekæmpelse af forskelsbehandling med henblik på øget ligestilling mellem kønne og sikring af lige muligheder for mænd og kvinder samt bekæmpelse af forskelsbehandling på

grundlag af køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering

- f) socialpolitik med henblik på at styrke den sociale beskyttelse og de sociale sikringsystemer med hensyn til kvalitet, tilgængelighed og finansiel bæredygtighed
- g) forbedring af inddragelsen af arbejdsmarkedets parter og fremme af social dialog, herunder gennem styrkelse af alle relevante interessenters kapacitet
- h) fremme af folkesundhed og arbejdsmiljø, og
- i) bevidstgørelse og dialog på området for virksomhedernes sociale ansvar.

Artikel 350

Parterne tilskynder til inddragelse af alle relevante berørte parter, herunder civilsamfundsorganisationer og navnlig arbejdsmarkedets parter, i udarbejdelsen af politikker og reformer og i samarbejdet mellem parterne i henhold til den relevante del af afsnit VIII (Institutionelle, almindelige og afsluttende bestemmelser) i denne aftale.

Artikel 351

Parterne tilsigter en styrkelse af samarbejdet om beskæftigelse og socialpolitiske anliggender i alle relevante regionale, multilaterale og internationale fora og organisationer.

Artikel 352

Parterne fremmer virksomhedernes sociale ansvar og ansvarlighed og tilskynder til ansvarlige former for virksomhedspraksis, således som de fremmes i en række internationale retningslinjer for virksomhedernes sociale ansvar og navnlig i OECD's retningslinjer for multinationale selskaber.

Artikel 353

Der vil blive ført en regelmæssig dialog om de emner, der er omfattet af dette kapitel.

Artikel 354

Georgien foretager tilnærmelsen af sin lovgivning til de EU-retsakter og internationale instrumenter, der er omhandlet i bilag XXX til denne aftale, i henhold til bestemmelserne i nævnte bilag.

KAPITEL 15

Folkesundhed

Artikel 355

Parterne er enige om at udvikle deres samarbejde på folkesundhedsområdet for at forbedre folkesundhedsniveauet og beskyttelsen af menneskers sundhed som en væsentlig forudsætning for bæredygtig udvikling og økonomisk vækst.

Artikel 356

Samarbejdet omfatter navnlig følgende områder:

- a) styrkelse af det offentlige sundhedssystem i Georgien, især gennem fortsat reform af sundhedssektoren, sikring af sundhedspleje af høj kvalitet, udvikling af menneskelige ressourcer på sundhedsområdet samt forbedring af sundhedsforvaltningen og finansieringen af sundhedsydelse
- b) epidemiologisk overvågning af og kontrol med overførbare sygdomme, som f.eks. hiv/aids, viral hepatitis, tuberkulose og antimikrobiel resistens samt øget beredskab over for trusler mod folkesundheden og nødsituationer

- c) forebyggelse af og kontrol med ikke-overførbare sygdomme, hovedsagelig gennem udveksling af oplysninger og bedste praksis, fremme af en sund livsstil, fysisk aktivitet og en indsats vedrørende vigtige sundhedsfaktorer, såsom ernæring, afhængighed af narkotika, alkohol og tobak
- d) kvaliteten af og sikkerheden ved stoffer af menneskelig oprindelse
- e) sundhedsoplysninger og -viden, og
- f) effektiv gennemførelse af internationale sundhedsaftaler, som begge parter er parter i, navnlig det internationale sundhedsregulativ og rammekonventionen om bekæmpelse af tobaksrygning.

Artikel 357

Georgien foretager tilnærmelsen af sin lovgivning til de EU-retsakter og internationale instrumenter, der er omhandlet i bilag XXXI til denne aftale, i henhold til bestemmelserne i nævnte bilag.

KAPITEL 16

Almen uddannelse, erhvervsuddannelse og ungdomsanliggender

Artikel 358

Parterne samarbejder inden for uddannelse og erhvervsuddannelse med henblik på at intensivere samarbejdet og dialogen, herunder dialogen om politiske spørgsmål, og søger en tilnærmelse til relevante EU-politikker og -praksisser. Parterne samarbejder om at fremme livslang læring og fremme samarbejde og gennemsigtighed på alle niveauer inden for almen uddannelse og erhvervsuddannelse med særlig vægt på videregående uddannelse.

Artikel 359

Samarbejdet på uddannelsesområdet skal blandt andet fokusere på følgende områder:

- a) fremme af livslang læring, som er nøglen til vækst og beskæftigelse og kan give borgerne mulighed for at deltage fuldt ud i samfundslivet
- b) modernisering af uddannelsessystemer, forbedring af kvaliteten, relevansen og adgangen på alle niveauer i uddannelsessystemet - fra førskoleundervisning og børnepasning til videregående uddannelse
- c) fremme af uddannelse af høj kvalitet på en måde, der er i overensstemmelse med EU's dagsorden for modernisering af de videregående uddannelser og Bologna-processen
- d) styrkelse af internationalt akademisk samarbejde, deltagelse i EU's samarbejdsprogrammer, øget mobilitet for studerende og undervisere
- e) fremme af fremmedsprogsundervisning
- f) fremme af udviklingen hen imod anerkendelse af kvalifikationer og kompetencer og sikring af gennemsigtighed på området
- g) fremme af samarbejde om erhvervsuddannelser under hensyntagen til relevante eksempler på god praksis i EU, og
- h) bedre forståelse af og viden om den europæiske integrationsproces, den akademiske dialog mellem EU og det østlige partnerskab og deltagelse i relevante EU-programmer.

Artikel 360

Parterne er enige om at samarbejde på ungdomsområdet for at:

- a) styrke samarbejdet og udvekslinger inden for ungdomspolitik og ikke-formel uddannelse for unge og ungdomsarbejdere
- b) støtte unge og ungdomsarbejders mobilitet som et middel til at fremme mellemkulturel dialog og erhvervelse af viden, færdigheder og kompetencer uden for de formelle uddannelsessystemer, herunder gennem frivilligt arbejde

- c) fremme samarbejde mellem ungdomsorganisationer.

Artikel 361

Georgien vil gennemføre og udvikle politikker, der er i overensstemmelse med rammerne for EU's politikker og praksis med henvisning til dokumenterne i bilag XXXII til denne aftale i henhold til bestemmelserne i nævnte bilag.

KAPITEL 17

Samarbejde på det kulturelle område

Artikel 362

Parterne vil fremme det kulturelle samarbejde under behørig hensyntagen til de principper, der er nedfældet i De Forenede Nationers Organisation for Uddannelse, Videnskab og Kulturs (UNESCO's) konvention fra 2005 om beskyttelse og fremme af de kulturelle udtryksformers mangfoldighed. Parterne tilstræber at etablere en løbende politisk dialog på områder af fælles interesse, herunder udvikling af kulturindustrien i EU og Georgien. Samarbejdet mellem parterne vil fremme den mellemkulturelle dialog, herunder gennem deltagelse af kultursektoren og civilsamfundet i EU og Georgien.

Artikel 363

Parterne koncentrerer deres samarbejde om en række områder:

- a) kultursamarbejde og -udveksling
- b) mobilitet for kunst og kunstnere og styrkelse af den kulturelle sektors kapacitet
- c) mellemkulturel dialog
- d) dialog om kulturpolitik, og
- e) samarbejde i internationale fora som UNESCO og Europarådet, bl.a. for at fremme den kulturelle mangfoldighed og bevare og værdsætte kulturarven og den historiske arv.

KAPITEL 18

Samarbejde på det audiovisuelle område og medieområdet

Artikel 364

Parterne vil fremme samarbejdet på det audiovisuelle område. Samarbejdet skal styrke de audiovisuelle industrier i EU og Georgien, navnlig gennem uddannelse af fagfolk, udveksling af oplysninger og fremme af samproduktioner inden for film og fjernsyn.

Artikel 365

1. Parterne udvikler en regelmæssig dialog om audiovisuelle politikker og mediepolitikker og samarbejder om at styrke mediernes uafhængighed og professionalisme samt forbindelser med EU's medier i overensstemmelse med relevante europæiske standarder, herunder Europarådets standarder og standarder under UNESCO's konvention om beskyttelse og fremme af de kulturelle udtryksformers mangfoldighed fra 2005.

2. Samarbejdet kunne bl.a. omfatte uddannelse af journalister og andre mediefolk.

Artikel 366

Parterne koncentrerer deres samarbejde om en række områder:

- a) dialog om audiovisuelle politikker og mediepolitikker

- b) dialog i internationale fora (som f.eks. UNESCO og WTO), og
- c) samarbejde om audiovisuelle medier og andre medier, herunder samarbejde om film.

Artikel 367

Georgien foretager tilnærmelsen af sin lovgivning til de EU-retsakter og internationale instrumenter, der er omhandlet i bilag XXXIII til denne aftale, i henhold til bestemmelserne i nævnte bilag.

KAPITEL 19

Samarbejde om sport og fysisk aktivitet

Artikel 368

Parterne fremmer samarbejdet om sport og fysisk aktivitet gennem udveksling af oplysninger og god praksis med henblik på at fremme en sund livsstil og de sociale og uddannelsesmæssige værdier forbundet med sport samt mobilitet inden for sport og for at bekæmpe de globale trusler mod sport såsom doping, racisme og vold.

KAPITEL 20

Samarbejde i civilsamfundet

Artikel 369

Parterne styrker en dialog om samarbejde i civilsamfundet med følgende mål:

- a) at styrke kontakter og udveksle oplysninger og erfaringer mellem alle sektorer i civilsamfundet i EU og Georgien
- b) at sikre et bedre kendskab til og en bedre forståelse af Georgien, herunder landets historie og kultur, i EU og navnlig blandt civilsamfundsorganisationer i medlemsstaterne, hvorved der bliver mulighed for at opnå et bedre kendskab til de muligheder og udfordringer, der er forbundet med fremtidige forbindelser
- c) gensidigt at sikre et bedre kendskab til og en bedre forståelse af EU i Georgien og navnlig blandt georgiske civilsamfundsorganisationer, bl.a. med fokus på de værdier, som EU bygger på, dens politikker og den måde, det fungerer på.

Artikel 370

Parterne fremmer dialog og samarbejde mellem interessenter i civilsamfundet fra begge sider som en integrerende del af forbindelserne mellem EU og Georgien. Målene for en sådan dialog og samarbejdet er:

- a) at sikre inddragelse af civilsamfundet i forbindelserne mellem EU og Georgien, især i gennemførelsen af bestemmelserne i denne aftale
- b) at øge civilsamfundets deltagelse i den offentlige beslutningsproces, navnlig gennem en åben, gennemsigtig og regelmæssig dialog mellem de offentlige institutioner og de repræsentative sammenslutninger og civilsamfundet
- c) at fremme gunstige vilkår for institutionsopbygning og udvikle civilsamfundsorganisationer på forskellige måder, herunder bl.a. promoveringsstøtte, uformelle og formelle netværk, gensidige besøg og workshoper, som gør det muligt at etablere rammelovgivning for civilsamfundet, og
- d) at sætte repræsentanter for civilsamfundet fra hver side i stand til at få kendskab til processerne for høring og dialog mellem civilsamfundet, herunder arbejdsmarkedets parter, og de offentlige myndigheder, navnlig med henblik på at styrke civilsamfundets rolle i den offentlige politiske beslutningsproces.

Artikel 371

Der vil blive ført en regelmæssig dialog mellem parterne om de emner, der er omfattet af dette kapitel.

KAPITEL 21**Regional udvikling og grænseoverskridende og regionalt samarbejde***Artikel 372*

1. Parterne fremmer gensidig forståelse og bilateralt samarbejde på området regional udviklingspolitik, herunder metoder til udformning og gennemførelse af regionalpolitik, flerniveaustyring og partnerskab, med særlig vægt på udvikling af ugunstigt stillede områder og territorielt samarbejde, for at skabe kommunikationskanaler og styrke udvekslingen af oplysninger og erfaringer mellem nationale og lokale myndigheder, de samfundsøkonomiske aktører og civilsamfundet.

2. Parterne samarbejder navnlig med henblik på at tilpasse georgisk praksis til følgende principper:

- a) styrkelse af forvaltning på flere myndighedsniveauer, da en sådan forvaltning har virkninger på både centralt og kommunalt niveau, med særlig vægt på metoder til at øge inddragelsen af lokale interessenter
- b) konsolidering af partnerskabet mellem alle de parter, der er involveret i regional udvikling, og
- c) samfinansiering gennem finansielle bidrag fra de interessenter, der er involveret i gennemførelsen af regionale udviklingsprogrammer og -projekter.

Artikel 373

1. Parterne støtter og styrker inddragelsen af lokale myndigheder i det regionalpolitiske samarbejde, herunder grænseoverskridende samarbejde og de relaterede forvaltningsstrukturer, forbedrer samarbejdet gennem indførelse af en understøttende lovgivningsmæssig ramme til fælles fordel, beforder og udvikler kapacitetsopbygningstiltag og arbejder for en styrkelse af de grænseoverskridende og regionale økonomiske netværk og virksomhedsnet.

2. Parterne samarbejder om at konsolidere den institutionelle og operationelle kapacitet hos georgiske institutioner på områderne regionaludvikling og fysisk planlægning ved bl.a.:

- a) at forbedre koordineringen mellem institutionerne, navnlig mekanismen for vertikalt og horisontalt samspil mellem centrale og lokale offentlige myndigheder i forbindelse med udformningen og gennemførelsen af regionalpolitikker
- b) at udvikle lokale offentlige myndigheders kapacitet til at fremme grænseoverskridende samarbejde til fælles fordel i overensstemmelse med EU's principper og praksis
- c) at udveksle viden, information og bedste praksis vedrørende regionale udviklingspolitikker for at fremme den økonomiske velfærd for lokalsamfundene og ensartet udvikling af regionerne.

Artikel 374

1. Parterne styrker og fremmer udviklingen af grænseoverskridende samarbejde på andre områder, der er omfattet af denne aftale, f.eks. transport, energi, kommunikationsnet, kultur, uddannelse, turisme og sundhed.

2. Parterne intensiverer samarbejdet mellem deres regioner ved hjælp af tværnationale og interregionale programmer, som tilskynder til inddragelse af de georgiske regioner i europæiske regionale strukturer og organisationer og fremmer deres økonomiske og institutionelle udvikling gennem gennemførelse af projekter af fælles interesse.

3. Disse aktiviteter vil finde sted i forbindelse med:

- a) fortsat territorielt samarbejde med europæiske regioner, bl.a. gennem tværnationale og grænseoverskridende samarbejdsprogrammer
- b) samarbejde inden for rammerne af det østlige partnerskab og med EU's organer, herunder Regionsudvalget, og deltagelse i forskellige europæiske regionale projekter og initiativer
- c) samarbejde med bl.a. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og observationscentret for EU's fysiske og funktionelle udvikling.

Artikel 375

Der vil blive ført en regelmæssig dialog om de emner, der er omfattet af dette kapitel.

KAPITEL 22

Civilbeskyttelse

Artikel 376

Parterne udvikler og styrker deres samarbejde om forebyggelse af naturkatastrofer og menneskeskabte katastrofer. Samarbejdet gennemføres på lige vilkår og til gensidig nytte under hensyntagen til parternes interesser samt til deres indbyrdes afhængighed og multilaterale aktiviteter på området.

Artikel 377

Samarbejdet tager sigte på at forbedre forebyggelse, forberedelse og reaktion på naturkatastrofer og menneskeskabte katastrofer.

Artikel 378

Parterne udveksler bl.a. oplysninger og ekspertise og gennemfører fælles aktiviteter på bilateralt plan og/eller inden for rammerne af multilaterale programmer. Samarbejdet kan bl.a. finde sted via gennemførelse af specifikke aftaler og/eller administrative ordninger på dette område, der er vedtaget af parterne.

Artikel 379

Samarbejdet kan dække følgende mål:

- a) udveksling og regelmæssig ajourføring af kontaktoplysninger for at sikre kontinuitet i dialogen og for at sikre, at parterne kan kontakte hinanden døgnet rundt
- b) lettelse af gensidig bistand i tilfælde af større kriser, alt efter behov og såfremt der er tilstrækkelige midler til rådighed
- c) udveksling døgnet rundt af tidlig varsling og ajourførte oplysninger om større grænseoverskridende nødsituationer, der påvirker EU eller Georgien, herunder anmodninger og tilbud om bistand
- d) udveksling af oplysninger om levering af bistand fra de berørte parter til tredjelande med henblik på nødsituationer, hvor EU's civilbeskyttelsesordning aktiveres
- e) samarbejde om støtte fra værtsnationen, når der anmodes om/ydes bistand
- f) udveksling af bedste praksis og retningslinjer for katastrofeforebyggelse, -beredskab og -indsats
- g) samarbejde om katastroferisikoreduktion gennem en indsats vedrørende bl.a. institutionelle forbindelser og bevidstgørelse, information, uddannelse og kommunikation, bedste praksis med henblik på at forebygge eller afbøde virkningerne af naturkatastrofer
- h) samarbejde om forbedring af videngrundlaget vedrørende katastrofer og om farer og risikovurderinger for katastrofeforvaltning
- i) samarbejde om vurdering af katastrofers virkninger for miljøet og folkesundheden
- j) indbydelse af eksperter til særlige tekniske workshoper og symposier om civilbeskyttelsesspørgsmål

- k) indbydelse af observatører til særlige øvelser og uddannelsesiltag tilrettelagt af EU og/eller Georgien i individuelt bedømte tilfælde, og
- l) styrkelse af samarbejdet om den mest effektive anvendelse af den eksisterende civilbeskyttelseskapa-
citet.

KAPITEL 23

Deltagelse I den europæiske unions agenturer og programmer

Artikel 380

Georgien kan deltage i alle EU-agenturer, som er åbne for Georgiens deltagelse i overensstemmelse med de relevante bestemmelser om oprettelse af disse agenturer. Georgien indgår særskilte aftaler med EU for at kunne deltage i hvert af disse agenturer, herunder om størrelsen af Georgiens finansielle bidrag.

Artikel 381

Georgien kan deltage i alle igangværende og fremtidige EU-programmer, som er åbne for Georgiens deltagelse i overensstemmelse med de relevante bestemmelser om vedtagelsen af disse programmer. Georgiens deltagelse i Unionens programmer er underlagt bestemmelserne i den til denne aftale knyttede protokol III om en rammeaftale mellem Den Europæiske Union og Georgien om de generelle principper for Georgiens deltagelse i Unionens programmer.

Artikel 382

Parterne fører en regelmæssig dialog om Georgiens deltagelse i EU's programmer og agenturer. EU underretter navnlig Georgien om oprettelsen af nye EU-agenturer og -programmer samt om ændringer i betingelserne for deltagelse i Unionens programmer og agenturer, jf. denne aftales artikel 380 og 381.

AFSNIT VII

FINANSIEL BISTAND OG BESTEMMELSER OM BEKÆMPELSE AF SVIG OG OM KONTROL

KAPITEL 1

Finansiel bistand

Artikel 383

Georgien modtager finansiel bistand gennem EU's relevante finansieringsmekanismer og -instrumenter. Georgien kan også samarbejde med Den Europæiske Investeringsbank (EIB), Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling (EBRD) og andre internationale finansielle institutioner. Den finansielle bistand skal bidrage til opfyldelsen af de i denne aftale fastsatte mål og ydes i overensstemmelse med dette kapitel.

Artikel 384

Hovedprincipperne for den finansielle bistand fastlægges i de relevante EU-forordninger om finansielle instrumenter.

Artikel 385

De prioriterede områder for den finansielle bistand fra EU, som parterne bliver enige om, fastlægges i årlige handlingsprogrammer, som i relevante tilfælde baseres på flerårige rammer, som afspejler aftalte

prioriterede politikområder. Størrelsen af en bistand, der fastsættes i disse programmer, skal tage hensyn til Georgiens behov, sektorkapacitet og reformfremskridt, navnlig på områder, der er omfattet af denne aftale.

Artikel 386

For at sikre optimal udnyttelse af de tilgængelige ressourcer bestræber parterne sig på at anvende EU-bistanden i tæt samarbejde og koordinering med andre donorlande, donororganisationer og internationale finansielle institutioner og i overensstemmelse med de internationale principper for bistandseffektivitet.

Artikel 387

Det retlige, administrative og tekniske grundlag for den finansielle bistand fastlægges i aftaler mellem parterne.

Artikel 388

Associeringsrådet underrettes om fremgangen med og anvendelsen af den finansielle bistand og dens indvirkning på forfølgelsen af målene i denne aftale. Med henblik herpå stiller parternes relevante organer løbende passende overvågnings- og evalueringsoplysninger til rådighed for hinanden.

Artikel 389

Parterne gennemfører bistanden i overensstemmelse med principperne for forsvarlig økonomisk forvaltning og samarbejder om beskyttelse af EU's og Georgiens finansielle interesser, jf. kapitel 2 (Bestemmelser om bekæmpelse af svig og om kontrol) i dette afsnit.

KAPITEL 2

Bestemmelser om bekæmpelse af svig og om kontrol

Artikel 390

Definitioner

I dette kapitel gælder definitionerne i protokol IV til denne aftale.

Artikel 391

Anvendelsesområde

Dette kapitel finder anvendelse på alle fremtidige aftaler og finansieringsinstrumenter, som parterne indgår med hinanden, og på alle andre EU-finansieringsinstrumenter, som Georgien kan blive tilknyttet, uden at dette berører andre tillægsbestemmelser vedrørende revision, tilsyn på stedet, inspektion, kontrol og foranstaltninger til bekæmpelse af svig, herunder bl.a. sådanne, som gennemføres af Den Europæiske Revisionsret og Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF).

Artikel 392

Foranstaltninger til forebyggelse og bekæmpelse af svig, korrupktion og anden ulovlig virksomhed

Parterne træffer effektive foranstaltninger med henblik på at forebygge og bekæmpe svig, korrupktion og anden ulovlig virksomhed i forbindelse med anvendelsen af EU-midler, bl.a. gennem gensidig administrativ bistand og gensidig retshjælp på de områder, der er omfattet af denne aftale.

*Artikel 393***Udveksling af oplysninger og yderligere samarbejde på operationelt plan**

1. For at sikre, at dette kapitel gennemføres korrekt, udveksler de kompetente georgiske myndigheder og myndighederne i EU regelmæssigt oplysninger og iværksætter konsultationer, når en af parterne anmoder herom.

2. OLAF kan med kompetente georgiske dertil svarende organer i overensstemmelse med den georgiske lovgivning indgå aftale om yderligere samarbejde om bekæmpelse af svig, herunder operationelle ordninger med Georgiens myndigheder.

3. I forbindelse med overførsel og behandling af personoplysninger finder artikel 14 i afsnit III (Frihed, sikkerhed og retfærdighed) i denne aftale anvendelse.

*Artikel 394***Forebyggelse af svig, korrupsion og uregelmæssigheder**

1. Myndighederne i EU og de georgiske myndigheder kontrollerer regelmæssigt, at foranstaltninger, der er finansieret med EU-midler, er korrekt gennemført. De træffer alle passende foranstaltninger til forebyggelse og afhjælpning af uregelmæssigheder og svig.

2. Myndighederne i EU og de georgiske myndigheder træffer alle egnede foranstaltninger til at forebygge og afhjælpe enhver form for aktiv eller passiv korrupsion og udelukke interessekonflikter på et hvilket som helst tidspunkt under de procedurer, der er forbundet med anvendelsen af EU's midler.

3. De georgiske myndigheder underretter Kommissionen om alle forebyggende foranstaltninger, der træffes.

4. Europa-Kommissionen er berettiget til at kræve dokumentation i overensstemmelse med artikel 56 i Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 1605/2002 af 25. juni 2002 om finansforordningen vedrørende De Europæiske Fællesskabers almindelige budget.

5. Navnlige er den også berettiget til at indhente dokumentation for, at udbudsprocedurer og procedurer for ydelse af tilskud overholder principperne om gennemsigtighed, ligebehandling, ikke-forskelsbehandling og gennemsigtighed, forebygger interessekonflikter, frembyder garantier svarende til de internationalt anerkendte standarder og sikrer overholdelse af bestemmelserne om forsvarlig økonomisk forvaltning.

6. I overensstemmelse med deres egne procedurer giver parterne hinanden alle oplysninger vedrørende anvendelsen af EU's midler og underretter straks hinanden om enhver væsentlig ændring af deres procedurer eller systemer.

*Artikel 395***Retssager, efterforskning og retsforfølgning**

Når der nationalt eller af EU har været foretaget kontroller, og der foreligger mistanke om eller bevis for svig, bestikkelse eller andre uregelmæssigheder, herunder interessekonflikter, sikrer de georgiske myndigheder, at der indledes retssager, herunder eventuelt efterforskning og retsforfølgning heraf. OLAF kan i givet fald bistå de kompetente georgiske myndigheder med denne opgave.

*Artikel 396***Underretning om svig, korrupktion og uregelmæssigheder**

1. De georgiske myndigheder meddeler hurtigst muligt Europa-Kommissionen alle oplysninger, som de får kendskab til, vedrørende tilfælde af svig eller bestikkelse og meddeler hurtigst muligt Europa-Kommissionen andre uregelmæssigheder, herunder interessekonflikter, i forbindelse med anvendelsen af EU-midler. Ved mistanke om svig eller korrupktion skal OLAF og Europa-Kommissionen også underrettes.

2. De georgiske myndigheder rapporterer også om alle foranstaltninger, der træffes i forbindelse med oplysninger, som forelægges i henhold til denne artikel. Hvis der ikke foreligger svig, bestikkelse eller andre uregelmæssigheder at rapportere om, underretter de georgiske myndigheder Europa-Kommissionen herom efter udgangen af hvert kalenderår.

*Artikel 397***Revision**

1. Europa-Kommissionen og Den Europæiske Revisionsret er berettiget til at undersøge, om udgifter i forbindelse med anvendelse af EU-midler er afholdt lovligt og formelt rigtigt, og om den økonomiske forvaltning har været forsvarlig.

2. Der skal foretages revision på grundlag af både indgåede forpligtelser og afholdte udgifter. Den skal bygge på aktstykker og, om nødvendigt, udføres på stedet i alle enheder, som forvalter eller deltager i anvendelsen af EU-midler. Revisionen kan udføres før forelæggelsen af regnskabet for det pågældende regnskabsår og i et tidsrum på 5 år regnet fra det tidspunkt, hvor den resterende del af de skyldige beløb betales.

3. Europa-Kommissionens inspektører eller andre af Europa-Kommissionen eller af Den Europæiske Revisionsret hertil bemyndigede personer kan udføre dokumentkontrol eller revision på stedet i alle enheder, som forvalter eller deltager i anvendelsen af EU-midler, samt hos deres underkontrahenter i Georgien.

4. Europa-Kommissionens inspektører eller andre personer, der er bemyndiget af Kommissionen eller Revisionsretten, skal have passende adgang til arbejdssteder, anlæg og dokumenter med henblik på gennemførelse af denne revision, herunder i elektronisk form. Alle offentlige institutioner i Georgien skal informeres om retten til adgang, og retten skal nævnes eksplicit i de kontrakter, der indgås til gennemførelse af de instrumenter, som er omhandlet i denne aftale.

5. De kontroller og den revision, som er beskrevet ovenfor, finder anvendelse på alle kontrahenter og underkontrahenter, som har modtaget EU-midler. Den Europæiske Revisionsrets og de georgiske revisionsorganers samarbejde om udførelsen af deres opgaver bygger på tillid, samtidig med at de bevarer deres uafhængighed.

*Artikel 398***Kontrol på stedet**

1. I henhold til denne aftale bemyndiges OLAF til at foretage kontrol og inspektion på stedet for at beskytte EU's finansielle interesser i overensstemmelse med Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 2185/96 af 11. november 1996 om Kommissionens kontrol og inspektion på stedet med henblik på beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser mod svig og andre uregelmæssigheder.

2. Kontrol og inspektion på stedet forberedes og gennemføres af OLAF i tæt samarbejde med de kompetente georgiske myndigheder under hensyntagen til relevant georgisk lovgivning.

3. De georgiske myndigheder skal underrettes i god tid om kontrollens eller inspektionens indhold, formål og retsgrundlag, således at de kan yde den fornødne bistand. Med henblik herpå kan de kompetente georgiske myndigheder deltage i kontrollen og inspektionen på stedet.

4. Hvis de berørte georgiske myndigheder udtrykker ønsker herom, gennemføres den pågældende kontrol eller inspektion på stedet af OLAF og de georgiske myndigheder i fællesskab.

5. Hvis en økonomiske aktør modsætter sig kontrol eller inspektion på stedet, yder de georgiske myndigheder i overensstemmelse med den nationale lovgivning OLAF den bistand, der er nødvendig for, at de kan udføre den kontrol og inspektion på stedet, som de er blevet pålagt.

Artikel 399

Administrative foranstaltninger og sanktioner

Under forbehold af den georgiske lovgivning kan Europa-Kommissionen pålægge administrative foranstaltninger og sanktioner i overensstemmelse med forordning (EF, Euratom) nr. 1605/2002 og Kommissionens forordning (EF, Euratom) nr. 2342/2002 af 23. december 2002 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 1605/2002 om finansforordningen vedrørende De Europæiske Fællesskabers almindelige budget og med Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 2988/95 af 18. december 1995 om beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser.

Artikel 400

Tilbagesøgning

1. De georgiske myndigheder skal træffe passende foranstaltninger for at gennemføre nedenstående bestemmelser vedrørende tilbagesøgning af EU-midler, der uretmæssigt er udbetalt til det statslige finansieringsorgan.

2. I tilfælde, hvor det er de georgiske myndigheder, der har til opgave at anvende EU-midlerne, er Europa-Kommissionen berettiget til at tilbagesøge uretmæssigt udbetalte EU-midler, særlig gennem finansielle korrektioner. Europa-Kommissionen tager hensyn til de foranstaltninger, som de georgiske myndigheder træffer med henblik på at forebygge tab af de pågældende EU-midler.

3. Europa-Kommissionen konsulterer Georgien, inden den eventuelt træffer afgørelse om tilbagesøgning. Tvister om tilbagesøgninger drøftes i Associeringsrådet.

4. I tilfælde, hvor Europa-Kommissionen anvender EU-midler direkte eller indirekte ved at overdrage gennemførelsesopgaver til tredjemand, kan afgørelser, som Europa-Kommissionen træffer, som er omfattet af dette kapitel, og som indebærer en forpligtelse for andre end stater til at betale en pengeydelse, tvangsfuldbyrdes i Georgien i overensstemmelse med følgende principper:

- a) Tvangsfuldbyrdelsen sker efter de regler i den borgerlige retspleje, der gælder i Georgien. Fuldbyrdelespåtegning for afgørelsen skal efter en prøvelse, der kun omfatter ægtheden af det pågældende fuldbyrdelsesgrundlag, påføres af den nationale myndighed, som Georgiens regering har udpeget og anmeldt for Europa-Kommissionen og Den Europæiske Unions Domstol.
- b) Når disse formkrav er opfyldt på den pågældende parts begæring, kan denne lade tvangsfuldbyrdelsen udføre i overensstemmelse med georgisk ret ved indbringelse direkte for den kompetente myndighed.
- c) Tvangsfuldbyrdelsen kan kun udsættes ved en afgørelse truffet af Den Europæiske Unions Domstol. Prøvelsen af fuldbyrdelsesforanstaltningernes lovlighed falder dog inden for de georgiske dømmende myndigheders kompetence.

5. Fuldbyrdelespåtegning skal efter en prøvelse, der kun omfatter ægtheden af det pågældende fuldbyrdelsesgrundlag, påføres af den myndighed, som den georgiske regering har udpeget og anmeldt for Kommissionen. Tvangsfuldbyrdelsen sker i overensstemmelse med georgiske procesregler. Lovligheden af

den afgørelse, der er truffet af de relevante EU-myndigheder og udgør fuldbyrdelsesgrundlaget, er underlagt Den Europæiske Unions Domstols kontrol.

6. Afgørelser, der træffes af Den Europæiske Unions Domstol i medfør af en voldgiftsbestemmelse i en kontrakt, der er omfattet af dette kapitel, kan tvangsfuldbyrdes på samme betingelser.

Artikel 401

Fortrolighed

Alle oplysninger, der meddeles eller modtages i medfør af dette kapitel, er, uanset formen, omfattet af tavshedspligt og nyder den samme beskyttelse som den, lignende oplysninger nyder efter georgisk ret og efter de tilsvarende bestemmelser, der gælder for EU's institutioner. Oplysningerne må ikke meddeles til andre end dem, der i EU's institutioner, medlemsstaterne eller Georgien i kraft af deres hverv skal have kendskab til dem, eller anvendes til andre formål end til at sikre en effektiv beskyttelse af parternes finansielle interesser.

Artikel 402

Tilnærmelse af lovgivningerne

Georgien foretager tilnærmelsen af sin lovgivning til de EU-retsakter og internationale instrumenter, der er omhandlet i bilag XXXIV til denne aftale, i henhold til bestemmelserne i nævnte bilag.

AFSNIT VIII

INSTITUTIONELLE, ALMINDELIGE OG AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

KAPITEL 1

Institutionelle rammer

Artikel 403

Politisk og politikrelateret dialog mellem parterne, herunder spørgsmål vedrørende sektorsamarbejde, kan finde sted på ethvert plan. Regelmæssig politisk og politikrelateret dialog på højt plan finder sted i Associeringsrådet, der er nedsat ved artikel 404, og på regelmæssige møder, der efter aftale afholdes mellem repræsentanter for parterne.

Associeringsråd

Artikel 404

1. Der nedsættes et associeringsråd. Det fører tilsyn med og overvåger anvendelsen og gennemførelsen af denne aftale og undersøger periodisk, hvordan aftalen fungerer, på baggrund af de heri fastsatte mål.

2. Associeringsrådet træder sammen på ministerplan med regelmæssige mellemrum, dog mindst en gang om året, og når omstændighederne tilsiger det. Associeringsrådet kan mødes i enhver sammensætning efter aftale.

3. Ud over at føre tilsyn med og overvåge anvendelsen og gennemførelsen af denne aftale undersøger Associeringsrådet alle vigtige spørgsmål, der måtte opstå i forbindelse med denne aftale, og alle andre bilaterale eller internationale spørgsmål af fælles interesse.

Artikel 405

1. Associeringsrådet består af medlemmer af Rådet for Den Europæiske Union og medlemmer af Europa-Kommissionen på den ene side og af medlemmer af den georgiske regering på den anden side.
2. Associeringsrådet fastsætter selv sin forretningsorden.
3. Formandskabet for Associeringsrådet varetages på skift af en repræsentant for Unionen og af en repræsentant for Georgien.
4. Repræsentanter for andre organer i parterne deltager eventuelt som observatører i Associeringsrådets arbejde efter aftale.

Artikel 406

1. Med henblik på opfyldelsen af målene i denne aftale har Associeringsrådet beføjelse til inden for aftalens rammer at træffe afgørelse. Afgørelserne er bindende for parterne, der skal træffe alle passende foranstaltninger, herunder, om nødvendigt, skride til handling i de organer, som er oprettet ved denne aftale, i overensstemmelse med bestemmelserne i denne aftale og med henblik på at gennemføre de truffede afgørelser. Associeringsrådet kan også fremsætte henstillinger. Det vedtager sine afgørelser og henstillinger efter fælles overenskomst mellem parterne, efter at disse alt efter omstændighederne har gennemført deres respektive interne procedurer.

2. I forbindelse med målet i denne aftale om gradvis tilnærmelse af Georgiens lovgivning til Unionens fungerer Associeringsrådet som forum for informationsudveksling om udvalgte retsakter i Den Europæiske Union og Georgien, både retsakter, som er under udarbejdelse, og som er i kraft, samt om gennemførelses-, håndhævelses- og efterlevelseshenstillinger.

3. I overensstemmelse med denne artikels stk. 1 har Associeringsrådet beføjelse til at ajourføre eller ændre bilagene til denne aftale, uden at dette berører eventuelle specifikke bestemmelser i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale.

Associeringsudvalg*Artikel 407*

1. Der nedsættes hermed et Associeringsudvalg. Det bistår Associeringsrådet i udøvelsen af dets hverv og udførelsen af dets opgaver.
2. Associeringsudvalget består af repræsentanter for parterne, i princippet på højt embedsmandsplan.
3. Formandskabet for Associeringsudvalget varetages på skift af en repræsentant for EU og af en repræsentant for Georgien.

Artikel 408

1. Associeringsrådet fastlægger i sin forretningsorden, hvilke opgaver Associeringsudvalget skal tillægges, og hvordan det skal fungere, og et af dets ansvarsområder er forberedelsen af Associeringsrådets møder. Associeringsudvalget mødes mindst en gang om året, og når parterne er enige om, at omstændighederne kræver det.

2. Associeringsrådet kan delegerer enhver af sine beføjelser til Associeringsudvalget, herunder beføjelsen til at træffe bindende afgørelser.

3. Associeringsudvalget har beføjelse til at træffe afgørelser i de tilfælde, der er fastsat i denne aftale, og på områder, hvor Associeringsrådet har delegeret det beføjelser som fastsat i denne aftales artikel 406, stk. 1. Disse afgørelser er bindende for parterne, der træffer passende foranstaltninger med henblik på at gennemføre dem. Associeringsudvalget træffer sine afgørelser efter fælles overenskomst mellem parterne, idet der tages hensyn til de respektive interne procedurer.

4. Associeringsudvalget mødes i en særlig sammensætning for at drøfte alle spørgsmål i forbindelse med afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale. Associeringsudvalget træder sammen mindst en gang om året i denne sammensætning.

Artikel 409

Særlige udvalg, underudvalg og organer

1. Associeringsudvalget bistås af underudvalg, der er nedsat i henhold til denne aftale.
2. Associeringsrådet kan beslutte at oprette særlige udvalg eller organer på specifikke områder, hvis det er nødvendigt for gennemførelsen af denne aftale, og fastlægger disse særlige udvalgs og organers sammensætning, opgaver og virkemåde. Disse særlige udvalg eller organer kan desuden drøfte alle spørgsmål, som de finder relevante, jf. dog eventuelle særlige bestemmelser i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale.
3. Associeringsudvalget kan også oprette underudvalg, bl.a. med henblik på at gøre status over de fremskridt, der er gjort med de regelmæssige dialoger, der er omhandlet i afsnit V (Økonomisk samarbejde) og afsnit VI (Øvrige samarbejdspolitikker) i denne aftale.
4. Underudvalgene har beføjelser til at træffe afgørelser i de tilfælde, der er fastsat i denne aftale. De rapporterer regelmæssigt og som fastsat om deres aktiviteter til Associeringsudvalget.
5. De underudvalg, der er nedsat i henhold til afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale, orienterer Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning, jf. denne aftales artikel 408, stk. 4, om datoen og dagsordenen for deres møder i tilstrækkelig god tid før disse. De rapporterer om deres aktiviteter på hvert ordinært møde i Associeringsudvalget i dettes handelssammensætning.
6. Det forhold, at der er nedsat et underudvalg, er ikke til hinder for, at parterne kan indbringe spørgsmål direkte for Associeringsudvalget, herunder i dettes handelssammensætning.

Parlamentarisk Associeringsudvalg

Artikel 410

1. Der nedsættes et parlamentarisk associeringsudvalg. Det skal være forum for medlemmer af Europa-Parlamentet og af det georgiske parlament med henblik på møder og udveksling af synspunkter. Det træder sammen med mellemrum, som det selv fastsætter.
2. Det Parlamentariske Associeringsudvalg består af medlemmer af Europa-Parlamentet på den ene side og af medlemmer af det georgiske parlament på den anden side.
3. Det Parlamentariske Associeringsudvalg fastsætter selv sin forretningsorden.
4. Formandskabet i Det Parlamentariske Associeringsudvalg varetages på skift af en repræsentant for Europa-Parlamentet og en repræsentant for det georgiske parlament i overensstemmelse med dets forretningsorden.

Artikel 411

1. Det Parlamentariske Associeringsudvalg kan anmode Associeringsrådet om relevante oplysninger vedrørende denne aftales gennemførelse; Associeringsrådet skal forelægge Det Parlamentariske Associeringsudvalg de ønskede oplysninger.
2. Det Parlamentariske Associeringsudvalg underrettes om Associeringsrådets afgørelser og henstillinger.
3. Det Parlamentariske Associeringsudvalg kan rette henstillinger til Associeringsrådet.
4. Det Parlamentariske Associeringsudvalg kan nedsætte parlamentariske associeringsunderudvalg.

Civilsamfundsplatform

Artikel 412

1. Parterne fremmer også regelmæssige møder mellem repræsentanter for deres civilsamfund for at holde dem orienterede om gennemførelsen af denne aftale og indhente forslag hertil.

2. Der oprettes en EU-Georgien-civilsamfundsplatform. Den skal være forum for møder og udveksling af synspunkter og bestå af repræsentanter for civilsamfundet fra EU, herunder medlemmer af Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg, samt repræsentanter for civilsamfundet fra Georgien, herunder repræsentanter for den nationale platform under det østlige partnerskabs civilsamfundsforum. Det træder sammen med mellemrum, som det selv fastsætter.

3. Civilsamfundsplatformen fastsætter selv sin forretningsorden.

4. Formandskabet i civilsamfundsplatformen varetages på skift af en repræsentant for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og repræsentanter for det georgiske civilsamfund i overensstemmelse med dens forretningsorden.

Artikel 413

1. Civilsamfundsplatformen underrettes om Associeringsrådets afgørelser og henstillinger.

2. Civilsamfundsplatformen kan rette henstillinger til Associeringsrådet.

3. Associeringsudvalget og Det Parlamentariske Associeringsudvalg sørger for regelmæssig kontakt med repræsentanter for civilsamfundsplatformen for at indhente deres synspunkter om, hvordan målene i denne aftale kan nås.

KAPITEL 2

Almindelige og afsluttende bestemmelser

Artikel 414

Adgang til domstole og administrative organer

Inden for denne aftales anvendelsesområde forpligter parterne sig til at sikre, at fysiske og juridiske personer fra den anden part uden forskelsbehandling i forhold til deres egne statsborgere gives adgang til parternes kompetente domstole og administrative organer, for at de kan forsvare deres individuelle rettigheder og ejendomsrettigheder.

Artikel 415

Undtagelser af sikkerhedshensyn

Intet i denne aftale forhindrer en af parterne i at træffe foranstaltninger, som:

- a) den finder nødvendige for at forhindre udbredelsen af oplysninger, der kan skade dens væsentlige sikkerhedsinteresser
- b) vedrører produktion af eller handel med våben, ammunition og krigsmateriel eller forskning, udvikling og produktion, der er nødvendig i forsvarsøjemed, såfremt foranstaltningerne ikke ændrer konkurrencevilkårene for varer, der ikke er beregnet til specifikt militære formål
- c) den anser for væsentlige for sin sikkerhed i tilfælde af alvorlige interne forstyrrelser, som påvirker opretholdelsen af lov og orden, krig eller alvorlig international spænding, som udgør en krigstrussel, eller for indfrielsen af forpligtelser, den har påtaget sig med henblik på bevarelse af fred og international sikkerhed.

*Artikel 416***Ikke-forskelsbehandling**

1. Inden for de områder, denne aftale omfatter, og under forbehold af særlige bestemmelser heri:
 - a) må de ordninger, der anvendes af Georgien over for Unionen eller dennes medlemsstater, ikke føre til nogen form for forskelsbehandling mellem medlemsstaterne, deres statsborgere eller deres virksomheder
 - b) må de ordninger, der anvendes af Unionen eller dennes medlemsstater over for Georgien, ikke føre til nogen form for forskelsbehandling mellem georgiske statsborgere eller virksomheder.
2. Bestemmelserne i stk. 1 berører ikke parternes ret til at anvende de relevante bestemmelser i deres skattelovgivning på skattepligtige, som ikke befinder sig i samme situation med hensyn til bopæl.

*Artikel 417***Gradvis tilnærmelse**

Georgien gennemfører en gradvis tilnærmelse af sin lovgivning til EU's lovgivning som omhandlet i bilagene til denne aftale, baseret på forpligtelser, der er fastlagt i denne aftale, og i henhold til bestemmelserne i nævnte bilag. Denne bestemmelse berører ikke eventuelle særlige principper og forpligtelser vedrørende tilnærmelse i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale.

*Artikel 418***Dynamisk tilnærmelse**

I overensstemmelse med målet om Georgiens gradvise tilnærmelse til EU-retten reviderer og ajourfører Associeringsrådet regelmæssigt bilagene til denne aftale, bl.a. for at afspejle udviklingen i EU-retten og gældende standarder, der er fastsat i internationale instrumenter, som parterne anser for at være relevante, og alt efter omstændighederne efter afslutning af parternes respektive interne procedurer. Denne bestemmelse berører ikke eventuelle særlige bestemmelser i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale.

*Artikel 419***Overvågning af tilnærmelse**

1. Ved overvågning forstås løbende vurdering af fremskridt med gennemførelsen og håndhævelsen af de foranstaltninger, der er omfattet af denne aftale.
2. Som led i overvågningen foretager EU vurderinger af tilnærmelsen af georgisk ret til EU-retten som fastlagt i denne aftale, herunder gennemførelses- og håndhævelsesaspekter. Disse vurderinger kan gennemføres af EU individuelt og på eget initiativ som defineret i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale, af EU i samråd med Georgien eller af parterne i fællesskab. For at lette vurderingen aflægger Georgien rapport til EU om, hvordan tilnærmelsen skrider frem, eventuelt inden udløbet af de overgangsperioder, der er fastsat i denne aftale, for så vidt angår EU-retsakter. I forbindelse med rapporterings- og vurderingsforløbet, herunder hvordan og med hvilken hyppighed vurderingerne foretages, tages der hensyn til særlige fremgangsmåder, som er fastlagt i denne aftale, eller til afgørelser truffet af institutionelle organer, som er oprettet i henhold til denne aftale.
3. Overvågning kan omfatte besøg på stedet med deltagelse af EU-institutioner, -organer og -agenturer, ngo'er, tilsynsmyndigheder, uafhængige eksperter mv. alt efter behov.

4. Resultaterne af overvågningen, herunder vurderingerne af tilnærmelsen, jf. denne artikels stk. 2, drøftes i alle relevante organer, der er oprettet i henhold til denne aftale. Disse organer kan vedtage fælles henstillinger, der forelægges Associeringsrådet.

5. Hvis parterne er enige om, at de nødvendige foranstaltninger i henhold til afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale er gennemført og håndhæves, aftaler Associeringsrådet i medfør af de beføjelser, det er tillagt i denne aftales artikel 406 og 408, yderligere markedsåbning, jf. afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale.

6. En fælles henstilling, jf. denne artikels stk. 4, der er forelagt Associeringsrådet, eller det forhold, at man ikke når frem til en sådan henstilling, kan ikke gøres til genstand for tvistbilæggelse som omhandlet i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale. En afgørelse truffet af det relevante institutionelle organ eller det forhold, at der ikke træffes en sådan afgørelse, kan ikke gøres til genstand for tvistbilæggelse som omhandlet i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale.

Artikel 420

Opfyldelse af forpligtelser

1. Parterne træffer de fornødne almindelige eller særlige foranstaltninger til opfyldelse af deres forpligtelser i henhold til denne aftale. De sørger for, at de i aftalen opstillede mål nås.

2. Parterne er enige om på anmodning af en af dem straks at konsultere hinanden gennem passende kanaler med henblik på drøftelse af ethvert spørgsmål vedrørende fortolkningen, gennemførelsen eller anvendelsen i god tro af denne aftale og andre relevante aspekter af forbindelserne mellem dem.

3. Parterne kan indbringe en tvist om fortolkningen, gennemførelsen og anvendelsen i god tro af denne aftale for Associeringsrådet i overensstemmelse med artikel 421. Associeringsrådet kan bilægge en tvist ved en bindende afgørelse.

Artikel 421

Tvistbilæggelse

1. Hvis der opstår uenighed mellem parterne om fortolkningen, gennemførelsen eller anvendelsen i god tro af denne aftale, indbringer en af parterne en formel anmodning om, at der findes en løsning på problemet, for den anden part og for Associeringsrådet. Uanset denne regel gælder for tvister vedrørende fortolkningen, gennemførelsen og anvendelsen i god tro af afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale udelukkende kapitel 14 (Tvistbilæggelse) i nævnte afsnit.

2. Parterne tilstræber at løse problemet ved loyalt at føre konsultationer i Associeringsrådet og andre relevante organer, jf. denne aftales artikel 407 og 409, med henblik på hurtigst muligt at nå frem til en gensidigt acceptabel løsning.

3. Parterne giver Associeringsrådet og andre relevante organer alle de oplysninger, der er nødvendige for en grundig undersøgelse af situationen.

4. Tvisten tages op på hvert møde i Associeringsrådet, indtil der er fundet en løsning. En tvist anses for løst, når Associeringsrådet har truffet en bindende afgørelse for at løse problemet, jf. denne aftales artikel 420, stk. 3, eller når det har erklæret tvisten for afsluttet. Konsultationer vedrørende en tvist kan også foregå på et møde i Associeringsudvalget eller ethvert andet relevant organ, som er nedsat på grundlag af denne aftales artikel 407 og 409, efter aftale mellem parterne eller på anmodning af en af parterne. Drøftelserne kan også foregå skriftligt.

5. Alle oplysninger, der afgives under konsultationerne, behandles fortroligt.

Artikel 422

Passende foranstaltninger i tilfælde af manglende opfyldelse af forpligtelser

1. En part kan træffe passende foranstaltninger, hvis det pågældende spørgsmål ikke er løst senest tre måneder efter den formelle anmodning om tvistbilæggelse i henhold til denne aftales artikel 421, og hvis den klagende part fortsat er af den opfattelse, at den anden part ikke har opfyldt en forpligtelse i henhold til denne aftale. Kravet om en konsultationsperiode på tre måneder kan fraviges efter aftale mellem parterne og finder ikke anvendelse på særlige tilfælde, der er omhandlet i denne artikels stk. 3.

2. Der skal fortrinsvis træffes passende foranstaltninger, som griber mindst muligt ind i denne aftales virkemåde. Bortset fra de i denne artikels stk. 3 omhandlede tilfælde må disse foranstaltninger ikke omfatte suspension af rettigheder eller forpligtelser, som følger af bestemmelser i denne aftale indeholdt i afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender). Associeringsrådet underrettes straks om foranstaltninger, der træffes i henhold til denne artikels stk. 1, og disse gøres til genstand for konsultationer i overensstemmelse med denne aftales artikel 420, stk. 2, og tvistbilæggelse i overensstemmelse med denne aftales artikel 420, stk. 3, og artikel 421.

3. De i denne artikels stk. 1 og 2 omhandlede undtagelser vedrører:

- a) opsigelse af denne aftale uden hjemmel i de almindelige folkeretlige regler, eller
- b) den anden parts overtrædelse af et væsentligt element i aftalen, jf. artikel 2 i afsnit I (Generelle principper) i denne aftale.

Artikel 423

Forhold til andre aftaler

1. Partnerskabs- og samarbejdsaftalen mellem De Europæiske Fællesskaber og deres medlemsstater på den ene side og Georgien på den anden side, der blev undertegnet i Luxembourg den 22. april 1996 og trådte i kraft den 1. juli 1999, ophæves.

2. Denne aftale afløser den i stk. 1 omhandlede aftale. Henvisninger til ovennævnte aftale i alle andre aftaler mellem parterne betragtes som henvisninger til nærværende aftale.

3. Denne aftale afløser aftalen mellem Den Europæiske Union og Georgien om beskyttelse af geografiske betegnelser for landbrugsprodukter og fødevarer, der blev undertegnet i Bruxelles den 14. juli 2011 og trådte i kraft den 1. april 2012.

Artikel 424

1. Denne aftale berører, indtil der er opnået lige rettigheder for fysiske og juridiske personer i henhold til denne aftale, ikke rettigheder, der er dem sikret på grundlag af bestående aftaler mellem en eller flere medlemsstater på den ene side og Georgien på den anden side.

2. Eksisterende aftaler om specifikke samarbejdsområder, der henhører under denne aftales anvendelsesområde, anses for at udgøre en del af de samlede bilaterale forbindelser i henhold til denne aftale og for at indgå i en fælles institutionel ramme.

Artikel 425

1. Parterne kan supplere denne aftale ved at indgå specifikke aftaler på et hvilket som helst område, der falder ind under dens anvendelsesområde. Sådanne specifikke aftaler udgør en integrerende del af de samlede bilaterale forbindelser, der er underlagt denne aftale, og er en del af en fælles institutionel ramme.

2. Under forbehold af de relevante bestemmelser i traktaten om Den Europæiske Union og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde berører denne aftale og enhver foranstaltning i henhold til den på

ingen måde den kompetence, som medlemsstaterne har til at gennemføre bilaterale samarbejdsaktiviteter med Georgien og til eventuelt at indgå nye samarbejdsaftaler med Georgien.

Artikel 426

Bilag og protokoller

Bilagene og protokollerne til denne aftale udgør en integrerende del heraf.

Artikel 427

Varighed

1. Denne aftale indgås på ubestemt tid.
2. Hver af parterne kan opsige denne aftale ved notifikation til den anden part. Aftalen ophører med at være i kraft seks måneder efter datoen for modtagelsen af denne notifikation.

Artikel 428

Definition af parterne

Med henblik på denne aftale forstås ved udtrykket »parterne« på den ene side EU eller medlemsstaterne eller EU og medlemsstaterne i overensstemmelse med deres respektive beføjelser som fastlagt i traktaten om Den Europæiske Union (TEU) og traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) og, hvis det er relevant, også Euratom i overensstemmelse med dets beføjelser i henhold til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab og på den anden side Georgien.

Artikel 429

Territorial anvendelse

1. Denne aftale gælder dels for de territorier, hvor traktaten om Den Europæiske Union, traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde og traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab finder anvendelse, og på de betingelser, der er fastlagt i disse traktater, og dels for Georgiens territorium.

2. Anvendelsen af denne aftale eller aftalens afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i forbindelse med de georgiske regioner Abkhasien og Tskhinvali/Sydossetien, som Georgiens regering ikke udøver faktisk kontrol over, begynder, når Georgien har sikret en fuldstændig gennemførelse og håndhævelse af henholdsvis denne aftale eller aftalens afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) på hele sit territorium.

3. Associeringsrådet træffer afgørelse om, hvornår fuldstændig gennemførelse og håndhævelse af denne aftale eller af aftalens afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) på hele Georgiens territorium er sikret.

4. Hvis en part finder, at en fuldstændig gennemførelse og håndhævelse af denne aftale eller af aftalens afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) ikke længere er sikret i de regioner i Georgien, der er omhandlet i denne artikels stk. 2, kan den pågældende part anmode Associeringsrådet om at genoverveje den fortsatte anvendelse af denne aftale eller af aftalens afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) med hensyn til de pågældende regioner. Associeringsrådet undersøger situationen og vedtager en afgørelse om fortsat anvendelse af denne aftale eller af aftalens afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) inden tre måneder efter anmodningen. Har Associeringsrådet ikke truffet en afgørelse senest tre måneder efter at have modtaget anmodningen, suspenderes anvendelsen af denne aftale eller aftalens

afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) på de pågældende regioner, indtil Associeringsrådet har vedtaget en afgørelse.

5. Afgørelser truffet af Associeringsrådet i henhold til denne artikel om anvendelse af afsnit IV (Handel og handelsrelaterede anliggender) i denne aftale gælder for hele dette afsnit og kan ikke omfatte kun visse dele af afsnittet.

Artikel 430

Depositær for aftalen

Generalsekretariatet for Rådet for Den Europæiske Union er depositær for denne aftale.

Artikel 431

Ikrafttrædelse og midlertidig anvendelse

1. Parterne ratificerer og godkender denne aftale efter deres egne procedurer. Ratificerings- og godkendelsesinstrumenterne deponeres hos Generalsekretariatet for Rådet for Den Europæiske Union.

2. Denne aftale træder i kraft på den første dag i den anden måned efter datoen for deponeringen af det sidste ratifikations- eller godkendelsesinstrument.

3. Uanset denne artikels stk. 2 er Unionen og Georgien enige om at anvende dele af denne aftale, som specificeret af Unionen, midlertidigt, jf. denne artikels stk. 4, i overensstemmelse med deres respektive interne procedurer og lovgivning, når det er relevant.

4. Den midlertidige anvendelse får virkning fra den første dag i den anden måned, der følger efter datoen for, at depositæren for aftalen har modtaget følgende:

- a) Unionens meddelelse om, at den har gennemført de i den forbindelse nødvendige procedurer, hvori den angiver de dele af aftalen, der finder midlertidig anvendelse, og
- b) Georgiens deponering af ratifikationsinstrumentet i overensstemmelse med landets procedurer og gældende lovgivning.

5. I forbindelse med de relevante bestemmelser i denne aftale, herunder bilagene og protokollerne hertil, skal enhver henvisning i disse bestemmelser til »datoen for denne aftales ikrafttrædelse« forstås som »den dato, fra hvilken denne aftale finder midlertidig anvendelse«, jf. denne artikels stk. 3.

6. Bestemmelser i partnerskabs- og samarbejdsaftalen mellem De Europæiske Fællesskaber og deres medlemsstater på den ene side og Georgien på den anden side - der blev undertegnet i Luxembourg den 22. april 1996 og trådte i kraft den 1. juli 1999 - som ikke er omfattet af den midlertidige anvendelse af denne aftale, finder fortsat anvendelse i perioden med midlertidig anvendelse.

7. Parterne kan hver især skriftligt meddele depositæren for denne aftale, at de har til hensigt at opsig den midlertidige anvendelse af denne aftale. Opsigelsen af den midlertidige anvendelse får virkning, seks måneder efter at depositæren for denne aftale har modtaget meddelelsen.

Artikel 432

Autentiske tekster

Denne aftale er udfærdiget i to eksemplarer på bulgarsk, dansk, engelsk, estisk, finsk, fransk, græsk, italiensk, kroatisk, lettisk, litauisk, maltesisk, nederlandsk, polsk, portugisisk, rumænsk, slovakisk, slovensk, spansk, svensk, tjekkisk, tysk, ungarsk og georgisk, idet hver af disse tekster har samme gyldighed.

Udfærdiget i Bruxelles den syvogtyvende juni to tusind og fjorten.

- 1) I denne aftale forstås ved »varer« varer som omhandlet i GATT 1994, medmindre andet er fastsat i denne aftale. Varer, der er omfattet af WTO-aftalen om landbrug, benævnes i dette kapitel »landbrugsprodukter« eller »produkter«.
- 2) Konvention af 20. maj 1987 om en fælles forsendelsesprocedure.
- 3) Den omstændighed alene, at der stilles visumkrav for fysiske personer fra bestemte lande og ikke for andre landes fysiske personer, anses ikke for at ophæve eller forringe fordelene i henhold til en bestemt forpligtelse.
- 4) Det skal bemærkes, at territorium omfatter den eksklusive økonomiske zone og kontinentalsoklen, jf. De Forenede Nationers havretskonvention (UNCLOS).
- 5) En juridisk person kontrolleres af en anden juridisk person, hvis denne har beføjelse til at udpege et flertal af bestyrelsesmedlemmerne eller på anden måde lovligt at styre de afgørelser, der træffes.
- 6) Det skal bemærkes, at bearbejdning af nukleart materiale omfatter alle de aktiviteter, der er opført i FN's ISIC-klassifikation Rev. 3.1, kode 2330.
- 7) Uden at det berører de aktiviteter, der kan betragtes som »cabotagesejlads« under den relevante interne lovgivning, dækker national cabotagesejlads til søs i dette kapitel transport af passagerer eller varer mellem en havn eller et sted i Georgien eller en EU-medlemsstat og en anden havn eller et andet sted i Georgien eller en EU-medlemsstat, herunder på landets kontinentalsokkel, jf. UNCLOS, og trafik, der starter og slutter i samme havn eller på samme sted i Georgien eller en EU-medlemsstat.
- 8) Betingelserne for gensidig markedsadgang inden for lufttransport er omhandlet i aftalen mellem Den Europæiske Union og dens medlemsstater og Georgien om oprettelse af et fælles luftfartsområde.
- 9) Denne forpligtelse udstrækker sig ikke til bestemmelser om investeringsbeskyttelse, som ikke er omfattet af dette kapitel, herunder bestemmelser om procedurer for bilæggelse af tvister mellem investorer og stater, der findes i andre aftaler.
- 10) Denne forpligtelse udstrækker sig ikke til bestemmelser om investeringsbeskyttelse, som ikke er omfattet af dette kapitel, herunder bestemmelser om procedurer for bilæggelse af tvister mellem investorer og stater, der findes i andre aftaler.
- 11) Uden at det berører de aktiviteter, der kan betragtes som »cabotagesejlads« under den relevante nationale lovgivning, dækker national cabotagesejlads til søs i dette kapitel transport af passagerer eller varer mellem en havn eller et sted i Georgien eller en EU-medlemsstat og en anden havn eller et andet sted i Georgien eller en EU-medlemsstat, herunder på landets kontinentalsokkel, jf. UNCLOS, og trafik, der starter og slutter i samme havn eller på samme sted i Georgien eller en EU-medlemsstat.
- 12) Betingelserne for gensidig markedsadgang inden for lufttransport er omhandlet i aftalen mellem Den Europæiske Union og dens medlemsstater og Georgien om oprettelse af et fælles luftfartsområde.
- 13) At der ikke må være tale om en »nonprofitorganisation«, gælder kun for Belgien, Tjekkiet, Danmark, Tyskland, Estland, Irland, Grækenland, Spanien, Frankrig, Italien, Cypern, Letland, Litauen, Luxembourg, Malta, Nederlandene, Østrig, Portugal, Slovenien, Finland og Det Forenede Kongerige.
- 14) Den modtagende etablering kan blive afkrævet et uddannelsesprogram, der dækker opholdets varighed, og hvoraf det fremgår, at formålet med opholdet er uddannelse; programmet skal forelægges til forudgående godkendelse. I Tjekkiet, Tyskland, Spanien, Frankrig, Ungarn og Østrig skal uddannelsen være knyttet til den opnåede universitetsgrad.
- 15) Det Forenede Kongerige: Kategorien salgsrepræsentanter anerkendes kun for sælgere af tjenesteydelser.
- 16) Opnået, efter at den pågældende har nået myndighedsalderen som fastsat i den gældende interne lovgivning.
- 17) Er universitetsgraden eller det kompetencegivende bevis ikke opnået i den part, hvor tjenesteydelsen leveres, kan denne part foretage en evaluering af, hvorvidt den/det svarer til en universitetsgrad på dens territorium.
- 18) Er universitetsgraden eller det kompetencegivende bevis ikke opnået i den part, hvor tjenesteydelsen leveres, kan denne part foretage en evaluering af, hvorvidt den/det svarer til en universitetsgrad som krævet på dens territorium.
- 19) Licensafgifter omfatter ikke udgifter til auktioner, udbud eller andre ikke-diskriminerende metoder til tildeling af koncessioner og ej heller obligatoriske bidrag til forsyningspligtigheder.
- 20) Ved »CPC« forstås den centrale produktnomenklatur (Central Products Classification) som fastsat i de statistiske publikationer fra De Forenede Nationers statistiske kontor (Statistical Office of the UN, Statistical Papers, Series M, No 77, CPC prov, 1991).
- 21) Licensafgifter omfatter ikke udgifter til auktioner, udbud eller andre ikke-diskriminerende metoder til tildeling af koncessioner og ej heller obligatoriske bidrag til forsyningspligtigheder.
- 22) Georgien gennemfører bestemmelserne i denne underafdeling senest to år efter denne aftales ikrafttrædelse.
- 23) I denne underafdeling fortolkes udtrykket »konkret kendskab« i henhold til parternes respektive interne lovgivning.
- 24) Foranstaltninger, der sigter mod at sikre en retfærdig eller effektiv pålæggelse eller opkrævning af direkte skatter, omfatter foranstaltninger, der træffes af en part i henhold til dens skattesystem, og som:
 - a) finder anvendelse på ikke-residente erhvervsdrivende og tjenesteydere i erkendelse af, at ikke-residenters skattepligt fastslås efter det beskatningsgrundlag, der stammer fra eller er beliggende på partens territorium,
 - b) finder anvendelse på ikke-residenter for at sikre pålæggelse eller opkrævning af skatter på partens territorium
 - c) finder anvendelse på ikke-residenter eller residenter for at forhindre skattesvig og -unddragelse, herunder fuldbyrde foranstaltninger
 - d) finder anvendelse på forbrugere af tjenesteydelser, der leveres i eller fra den anden parts territorium, for at sikre pålæggelse eller opkrævning af skatter hos sådanne forbrugere fra kilder på partens territorium
 - e) sonderer mellem erhvervsdrivende og tjenesteydere, der er skattepligtige af globale skattegrundlag, og andre erhvervsdrivende og tjenesteydere i erkendelse af forskellen mellem dem hvad angår arten af beskatningsgrundlaget, eller
 - f) fastslår, tildeler eller fordeler indkomst, fortjeneste, gevinst, tab, fradrag eller kredit for residente personer eller filialer eller mellem forbundne personer eller filialer af samme person med henblik på at sikre partens skattegrundlag.
 Skattemæssige udtryk eller begreber i dettes stykkes litra f) og i denne fodnote fortolkes i henhold til skattemæssige definitioner og begreber eller identiske eller lignende definitioner og begreber i den interne lovgivning i den part, der træffer foranstaltningen.
- 25) Udtrykket »private virksomheder, der har aktiviteter på grundlag af særlige og eksklusive rettigheder« fortolkes i henhold til Europa-Kommissionens forklarende note CC/2004/33 af 18. juni 2004.
- 26) Når der i EU-lovgivning, som er genstand for tilnærmelse i henhold til dette kapitel, henvises til offentliggørelse i Den Europæiske Unions Tidende, indebærer det, at en sådan offentliggørelse i Georgien skal ske i Georgiens officielle tidende.
- 27) I dette kapitel forstås ved »optagelse« en registrering af lyde eller billeder, eller af lyde eller billeder udtrykt i en anden form, som ved hjælp af et apparatur kan opfattes, reproduceres eller videregives.
- 28) »Antydning« betyder navnlig enhver anvendelse i forbindelse med produkter henhørende under position 20.09 i HS, dog kun for så vidt at anvendelsen vedrører vine henhørende under position 22.04, aromatiserede vine henhørende under position 22.05 og spiritus henhørende under position 22.08 i systemet.
- 29) I forbindelse med denne artikel kan en part anse et design med individuel karakter for at være originalt.
- 30) Denne artikel berører ikke Georgiens statsforordning nr. 188 af 22. oktober 2009 om oprettelse af listen over lande og relevante myndigheder, som er berettigede til den forenkledte ordning for registrering af lægemidler i Georgien. Følgende lande/myndigheder er anført på den i ovennævnte forordning omhandlede liste: EMA - Det Europæiske Læge-middelagentur, Australien, Belgien, Bulgarien, Canada, Cypern, Danmark, Estland, Finland, Det Forene-

de Kongerige, Frankrig, Grækenland, Irland, Island, Italien, Japan, Korea, Letland, Litauen, Luxembourg, Malta, Nederlandene, New Zealand, Norge, Polen, Portugal, Rumænien, Schweiz, Slovakiet, Slovenien, Spanien, Sverige, Tjekkiet, Tyskland, Ungarn, USA og Østrig.

- ³¹⁾ I forbindelse med denne afdeling dækker begrebet »intellektuelle ejendomsrettigheder« mindst følgende rettigheder: ophavsret, ophavsretsbeslægtede rettigheder, en databasefremstillers sui generis-ret, rettigheder tilhørende frem-bringeren af et halvlederprodukts topografi, varemærkerettigheder, designrettigheder, patentrettigheder, herunder rettigheder i medfør af supplerende beskyttelsescertifikater, geografiske betegnelser, brugsmønsterrettigheder, plantesoorts-rettigheder, handelsnavne, for så vidt disse er beskyttet som eneret i den pågældende interne lovgivning.
- ³²⁾ For så vidt angår Georgiens gennemførelse af dette kapitel, finder denne artikel kun anvendelse, hvis og når Georgien er blevet part i energifællesskabstraktaten, og i det omfang at de specifikke bestemmelser i energifællesskabstraktaten eller specifikke bestemmelser i EU-retten, som finder anvendelse ifølge energifællesskabstraktaten, finder anvendelse på Georgien.
- ³³⁾ Som de kommer til udtryk i Europarådets henstilling CM/Rec(2007)7 af 20. juni 2007 fra Ministerkomitéen til medlemsstaterne om god forvaltningsskik.
- ³⁴⁾ Ved »arbejdsmarkedsrelateret« forstås i dette kapitel spørgsmål af relevans for ILO's strategiske målsætninger, hvorigennem dagsordenen for ordentligt arbejde kommer til udtryk som aftalt inden for rammerne af ILO's erklæring om social retfærdighed med henblik på en retfærdig globalisering fra 2008.

OVERSIGT OVER BILAG OG PROTOKOLLER

BILAG

Bilag I	Frihed, sikkerhed og retfærdighed
Bilag II	Afskaffelse af told
Bilag II-A	Varer omfattet af årlige toldfrie toldkontingenter (Unionen)
Bilag II-B	Varer, for hvilke der gælder en indgangspris, som er fritaget for den del af importtolden, der udgøres af værditolden (Unionen)
Bilag II-C	Varer, der er genstand for antiomgåelsesmekanisme (Unionen)
Bilag IV	Dækning
Bilag IV-A	SPS-foranstaltninger
Bilag IV-B	Dyrevelfærdsnormer
Bilag IV-C	Andre foranstaltninger, der er omfattet af kapitel 4 i afsnit IV
Bilag IV-D	Foranstaltninger, der skal medtages efter tilnærmelse til EU-lovgivningen
Bilag V	Liste over anmeldelsespligtige dyresygdomme og akvakulturdyresygdomme samt regulerede skadegørere, som visse områder kan anerkendes som værende fri for
Bilag V-A	Anmeldelsespligtige dyre- og fiskesygdomme, for hvilke parternes status er anerkendt, og for hvilke der kan træffes regionaliseringsbeslutninger
Bilag V-B	Anerkendelse af status for skadegørere, skadegørerfrie områder og beskyttede zoner
Bilag VI	Regionalisering/zoneinddeling, skadegørerfrie områder og beskyttede zoner
Bilag VII	Midlertidig godkendelse af virksomheder
Bilag VIII	Procedure til anerkendelse af ækvivalens
Bilag IX	Importkontrol og inspektionsgebyrer
Bilag X	Certificering
Bilag XI	Tilnærmelse
Bilag XI-A	Principper for evaluering af fremskridt med tilnærmelsesprocessen med henblik på anerkendelse af ækvivalens
Bilag XI-B	Liste over den EU-lovgivning, der skal tilnærmes af Georgien
Bilag XII	Ækvivalensstatus
Bilag XIII	Tilnærmelse af toldlovgivningen
Bilag XIV	Liste over forbehold vedrørende etablering
	Liste over forpligtelser vedrørende grænseoverskridende levering af tjenesteydelser
	Liste over forbehold vedrørende nøglepersonale, praktikanter og salgsrepræsentanter
	Liste over forbehold vedrørende leverandører af kontraktbaserede tjenesteydelser og selvstændige erhvervsdrivende
Bilag XIV-A	Liste over forbehold vedrørende etablering (Unionen)
Bilag XIV-B	Liste over forpligtelser vedrørende grænseoverskridende levering af tjenesteydelser (Unionen)

Bilag XIV-C	Liste over forbehold vedrørende nøglepersonale, praktikanter og salgsrepræsentanter (Unionen)
Bilag XIV-D	Liste over forbehold vedrørende leverandører af kontraktbaserede tjenesteydelser og selvstændige erhvervsdrivende (Unionen)
Bilag XIV-E	Liste over forbehold vedrørende etablering (Georgien)
Bilag XIV-F	Liste over forpligtelser vedrørende grænseoverskridende levering af tjenesteydelser (Georgien)
Bilag XIV-G	Liste over forbehold vedrørende nøglepersonale, praktikanter og salgsrepræsentanter (Georgien)
Bilag XIV-H	Liste over forbehold vedrørende leverandører af kontraktbaserede tjenesteydelser og selvstændige erhvervsdrivende (Georgien)
Bilag XV	Tilnærmelse
Bilag XV-A	Regler for finansielle tjenesteydelser
Bilag XV-B	Regler for telekommunikationstjenester
Bilag XV-C	Regler for post- og kurer virksomhed
Bilag XV-D	Regler for international søtransport
Bilag XVI	Offentlige udbud
Bilag XVI-A	Tærskelværdier
Bilag XVI-B	Vejledende tidsplan for institutionel reform, tilnærmelse af lovgivning og markedsadgang
Bilag XVI-C	Grundelementer i Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv 2004/18/EF
Bilag XVI-D	Grundelementer i Rådets Direktiv 89/665/EØF, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv 2007/66/EF
Bilag XVI-E	Grundelementer i Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv 2004/17/EF
Bilag XVI-F	Grundelementer i Rådets Direktiv 92/13/EØF, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv 2007/66/EF
Bilag XVI-G	Andre ikke-obligatoriske elementer i Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv 2004/18/EF
Bilag XVI-H	Andre obligatoriske elementer i Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv 2004/18/EF
Bilag XVI-I	Andre elementer i Rådets Direktiv 89/665/EØF, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv 2007/66/EF
Bilag XVI-J	Andre ikke-obligatoriske elementer i Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv 2004/17/EF
Bilag XVI-K	Andre elementer i Rådets Direktiv 92/13/EØF, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv 2007/66/EF
Bilag XVI-L	Bestemmelser i Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv 2004/18/EF, som ikke er omfattet af processen for tilnærmelse af lovgivningen
Bilag XVI-M	Bestemmelser i Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv 2004/17/EF, som ikke er omfattet af processen for tilnærmelse af lovgivningen
Bilag XVI-N	Bestemmelser i Rådets Direktiv 89/665/EØF, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv 2007/66/EF, som ikke er omfattet af processen for tilnærmelse af lovgivningen
Bilag XVI-O	Bestemmelser i Rådets Direktiv 92/13/EØF (1), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv 2007/66/EF (2), som ikke er omfattet af processen for tilnærmelse af lovgivningen
Bilag XVI-P	Georgien: vejledende liste over samarbejdsområder

Bilag XVII	Geografiske betegnelser
Bilag XVII-A	Krav i forbindelse med registrering og kontrol af geografiske betegnelser, jf. Artikel 170, stk. 1 og 2
Bilag XVII-B	Kriterier i forbindelse med indsigelsesproceduren for produkter, jf. Artikel 170, stk. 2 og 3
Bilag XVII-C	Geografiske betegnelser for produkter som omhandlet i artikel 170, stk. 3 og 4
Bilag XVIII	Mekanisme for tidlig varsling
Bilag XIX	Mæglingsordning
Bilag XX	Forretningsorden vedrørende tvistbilæggelse
Bilag XXI	Adfærdskodeks for voldgiftsmænd og mæglere
Bilag XXII	Beskatning
Bilag XXIII	Statistikker
Bilag XXIV	Transport
Bilag XXV	Energi
Bilag XXVI	Miljø
Bilag XXVII	Klimaindsats
Bilag XXVIII	Selskabsret, regnskabs- og revisionsvæsen samt corporate governance
Bilag XXIX	Forbrugerpolitik
Bilag XXX	Beskæftigelse, social- og arbejdsmarkedspolitik og lige muligheder
Bilag XXXI	Folkesundhed
Bilag XXXII	Almen uddannelse, erhvervsuddannelse og ungdomsanliggender
Bilag XXXIII	Samarbejde på det audiovisuelle område og medieområdet
Bilag XXXIV	Bestemmelser om bekæmpelse af svig og om kontrol

PROTOKOLLER

Protokol I	Vedrørende definition af begrebet »produkter med oprindelsesstatus« og metoder for administrativt samarbejde
Bilag I til Protokol I	Indledende noter til listen i bilag II til protokol II
Bilag II til Protokol I	Liste over bearbejdnings- eller forarbejdningsmaterialer uden oprindelsesstatus skal undergå, for at det fremstillede produkt kan få oprindelsesstatus
Bilag III til Protokol I	Varecertifikat eur. 1 og anmodning om varecertifikat eur. 1
Bilag IV til Protokol I	Tekst til oprindelseserklæringen
	Fælles erklæring vedrørende fyrstendømmet Andorra
	Fælles erklæring vedrørende republikken San Marino
	Fælles erklæring vedrørende revision af oprindelsesreglerne i protokol i vedrørende definition af begrebet »produkter med oprindelsesstatus« og metoder for administrativt samarbejde
Protokol II	Om gensidig administrativ bistand i toldspørgsmål
Protokol III	Om en rammeaftale mellem Den Europæiske Union og Georgien om de generelle principper for Georgiens deltagelse i Unionens programmer
Protokol IV	Definitioner

Bemærkninger til forslaget

1. Rådet vedtog den 10. maj 2010 et forhandlingsdirektiv til Kommissionen med henblik på at indlede forhandlinger med Georgien om indgåelse af en Associeringsaftale. Forhandlingerne resulterede i en Associeringsaftale mellem Den Europæiske Union, Det Europæiske Atomenergifællesskab (Unionen) og dets medlemsstater på den ene side og Georgien på den anden side.

Aftalen, som baserer sig på artikel 217 i Traktaten om den Europæiske Unions funktionsmåde, omfatter områder, hvor både Unionen og medlemsstaterne har kompetence, dvs. der er tale om en blandet aftale. Den 27. juni 2014 undertegnede statsminister Helle Thorning-Schmidt på Danmarks vegne associeringsaftalen mellem Den Europæiske Union og Det Europæiske Atomenergifællesskab og deres medlemsstater på den ene side og Georgien på den anden side. Aftalen er ikke underkastet en tidsmæssig begrænsning.

Sigtet med associeringsaftalen mellem Unionen og dets medlemsstater og Georgien er at fremme politisk associering og økonomisk integration på grundlag af fælles værdier. Aftalen mellem EU og dets medlemsstater og Georgien udvider samarbejdet i forhold til de eksisterende forpligtelser i henhold til den eksisterende partnerskabs- og samarbejdsaftale fra 1999. Aftalen indebærer, at der indenfor, gradvist etableres et frihandelsområde, der begynder ved denne aftales ikrafttrædelse, mellem den Europæiske Union og Georgien. Det er aftalt at lade dele af aftalen, især på handelsområdet, finde anvendelse midlertidigt, mens man afventer de nationale ratifikationer i alle EU's medlemslande. Den midlertidige anvendelse trådte i kraft den 1. september 2014.

2. I forbindelse med EU's udvidelse med ti nye lande i 2004 blev EU's Naboskabspolitik dannet for at sikre et stærkere samarbejde mellem det udvidede EU og nabolandene. Et centralt mål er at skabe gode og stabile forhold til vores nærmeste naboer gennem samarbejde baseret på EU's fælles værdier. Endvidere har EU stor interesse i at skabe velstand i nabolandene gennem forbedrede kommercielle muligheder og adgang til EU's marked. Det kræver, at lovgivning og rammebetingelser på en række områder og sektorer i nabolandene er tilpasset den gældende lovgivning og regulering i EU.

Associeringsaftalerne er et centralt element i naboskabspolitikken. I naboskabspolitikken har man siden 2011 arbejdet ud fra princippet om »mere for mere«, hvorved de lande, som gennemfører politiske og økonomiske reformer gives adgang til et bredere udsnit af naboskabspolitikken instrumenter, herunder indgåelse af associeringsaftaler. Aftalerne forudsætter en krævende, langvarig og dyr transformationsproces for nabolandene. Til gengæld tilbyder EU et intensiveret politisk og økonomisk samarbejde, bl.a. gennem frihandelsaftaler, støtte til sektorpolitikker, øget mobilitet og styrkede folk-til-folk kontakter.

3. Associeringsaftalen omfatter samarbejde på alle EU's sektorområder og en lang række politiske områder, herunder

styrkelse af reformer inden for bl.a. demokrati og retsstat, respekt for menneskerettigheder, god regeringsførelse, markedsøkonomi og bæredygtig udvikling. En væsentlig del af associeringsaftalerne er dybe og omfattende frihandelsaftaler, der dækker store dele af EU's økonomiske *acquis* ('dyb') og omfatter hele spektret af økonomisk samkvem ('omfattende'). Samarbejdet omfatter også bilaterale aftaler om visumlempelse og visumliberalisering.

Bestemmelserne om politisk dialog betyder, at der etableres en regelmæssig politisk dialog mellem parterne med henblik på at koordinere synspunkter på udenrigs- og sikkerhedspolitiske spørgsmål af betydning for begge parter. Dialogens formål er at fremme international stabilitet og sikkerhed på grundlag af effektiv multilateralisme, lige som samarbejdet om konfliktforebyggelse og krisestyring udvides. Aftalen sigter også mod at styrke den regionale stabilitet i regionen, herunder bestræbelserne på at finde en holdbar løsning, der hjælper Georgiens bestræbelser på at genvinde sin territoriale integritet og fuld og effektiv kontrol over de georgiske regioner Abkhasien og Tskhinvali/Sydossetien.

På det interne område retter den politiske dialog og samarbejdet om frihed, sikkerhed og retfærdighed sig mod en styrkelse af demokrati og respekt for menneskerettighederne samt en styrkelse af retsstaten, herunder domstolenes uafhængighed og bekæmpelse af korruption. Parterne vil samarbejde om migration, asyl og grænseforvaltning. Samarbejdet om bevægelighed for personer omfatter aftaler om tilbagetagelse og visumlempelse samt en mulighed for visumliberalisering. Endvidere vil parterne samarbejde om bekæmpelse af alle former for organiseret kriminalitet og korruption, herunder menneskesmugling.

På det økonomiske område etablerer aftalen et samarbejde om opbygning af en effektiv og ansvarlig offentlig administration i Georgien baseret på retsstatsprincipper og offentlige institutioner, som er til gavn for hele befolkningen. Den økonomiske dialog skal understøtte reformprocessen mod en fungerende markedsøkonomi. Med aftalen etableres et samarbejde mellem parterne på en lang række sektorområder som eksempelvis landbrug, energi, transport, miljø, uddannelse og forskning. Aftalen åbner i denne sammenhæng for Georgiens deltagelse i EU's agenturer og programmer. Aftalen indebærer, at Georgien på en række områder igangsætter en tilpasning af sit regelgrundlag til de standarder og normer, som er etableret i EU og i andre internationale institutioner.

Gennem aftalen opretter EU og Georgien ved gradvis udvikling af told og kvantitative restriktioner i løbet af højst ti år et frihandelsområde, som sikrer frie varebevægelser inden for industri, landbrug og fiskeri. Der er desuden aftalt generelle regler vedrørende toldsamarbejde og samarbejde om standarder og forskrifter, der letter adgangen til hinandens markeder. Samarbejdet indebærer også en tilnærmelse af Georgiens standarder til standarderne på EU's indre marked, eksempelvis på sundheds- og dyrevelfærdsområdet.

Aftalen betyder, at Georgien vil kunne modtage finansiel bistand både gennem EU's finansielle mekanismer og fra Den Europæiske Investeringsbank og Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling med henblik på at bidrage til opfyldelse af aftalens formål. I den forbindelse træffes der effektive foranstaltninger til at bekæmpe svig og korrup-tion.

4. På det institutionelle plan nedsættes der i henhold til af-talen et Associeringsråd, som skal overvåge og gennemføre aftalen. Associeringsrådet består af medlemmer af Rådet for den Europæiske Union og medlemmer af Kommissionen på den ene side og medlemmer udpeget af regeringen for Geor-gien på den anden side. Associeringsrådet bistås af et Asso-cieringsudvalg. Der nedsættes desuden et parlamentarisk Associeringsudvalg.

I tilfælde af den ene parts misligholdelse af aftalen vil den anden part i medfør af aftalens bestemmelser kunne træffe passende foranstaltninger. Forinden skal eventuel mislighol-delse af aftalens forpligtelser dog angives over for Associe-

ringsrådet med henblik på at forsøge at finde en løsning, der kan accepteres af parterne.

5. Forslaget skønnes ikke umiddelbart at have økonomi-ske eller administrative konsekvenser for staten, kommuner eller regioner. Forslaget skønnes ikke at have væsentlige er-hvervsøkonomiske eller administrative konsekvenser for er-hvervslivet. Endelig skønnes forslaget ikke at have miljø-mæssige konsekvenser.

De tekster, som Danmark skal tiltræde, og hvortil Folke-tingets samtykke med dette forslag til folketingsbeslutning søges indhentet, er aftalen med tilknyttede bilag, protokol-ler, slutakt, fællesskabserklæringer samt ensidige erklærin-ger, jf. den til aftalen knyttede oversigt over bilag, protokol-ler og erklæringer. I forbindelse med fremsættelsen i Folke-tinget er aftalens bilag, protokoller, slutakt, fællesskabser-klæringer samt ensidige erklæringer tilgået det relevante fol-ketingsudvalg. Aftalen inklusive samtlige bilag er udgivet i Den Europæiske Unions Tidende af 30. august 2014 L 261 siderne 4-743.